

Työpoliittinen aikakauskirja 1/2010

Finnish Labour Review

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

Sisällysluettelo

PÄÄKIRJOITUS

Työmarkkinat irti lamasta	3
Heikki Räisänen	

ARTIKKELEITA

Katsaus Japanin työllisyystilanteeseen globaalien finanssikriisien jälkeen	6
Yutaka Asao	

Nykyisen talouskriisin erityispiirteet ja talouspolitiikan mahdollisuudet	15
Martti Hetemäki	

Työmarkkinat ja elvytyspolitiikan mahdollisuudet Suomessa vuoden 2009 kriisin jälkeen	26
Jaakko Kiander	

Taluskriisi, työmarkkinat ja aktiivinen työvoimapolitiikka	37
Seija Ilmakunnas	

Työvoimapolitiikan haasteet EU:n ja OECD:n viimeaikaisten raporttien valossa...	47
Matti Sihto	

KATSAUKSIA JA KESKUSTELUJA

Matalapalkkatuki: hyvä idea, mutta ei toimi käytännössä	53
Kristiina Huttunen, Jukka Pirttilä ja Roope Uusitalo	

Kommentti edelliseen	60
Hanna Karikallio ja Raija Volk	

TEM:n kommentti	63
Heikki Räisänen	

UUTTA TYÖ- JA YRITTÄJYYSTUTKIMUKSEN ALALTA	65
NYTT INOM ARBETS- OCH ENTREPRENÖRSKAPSFORSKNING	72
ENGLISH SUMMARIES.....	79
RECENT EMPLOYMENT AND ENTREPRENEURSHIP STUDIES.....	84
KUVIDEN LUETTELO – LIST OF CHARTS.....	1*
TAULUKOIDEN LUETTELO – LIST OF TABLES	2*
KUVIOT – CHARTS	4*
TAULUKOT – TABLES	16*
TAULUKOIDEN SELITYKSIÄ – EXPLANATORY NOTES	56*

TYÖPOLIITTINEN AIKAKAUSKIRJA

FINNISH LABOUR REVIEW

1 / 2010
vsk. 53. vol

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Employment and the Economy
HELSINKI FINLAND

PÄÄTOIMITTAJA * EDITOR-IN-CHIEF

Heikki Räisänen
puh./tel. 010 60 75959

TOIMITTAJA * EDITOR

Pekka Ylöstalo
puh./tel. 010 60 47090

TOIMITUSSIHTEERI * EDITOR

Annika Blomster
puh./tel. 010 60 47966
sähköposti: etunimi.sukunimi@tem.fi
e-mail:givenname.surname@tem.fi

TOIMITUSNEUVOSTO * EDITING COMMITTEE

Jussi Toppila, puheenjohtaja
Tuomo Alasoini
Johanna Alatalo
Pirjo Harjunen
Päivi Järviniemi
Martti Myllylä
Kimmo Ruth
Petri Syvänen
Heikki Räisänen, asiantuntija
Pekka Ylöstalo, asiantuntija
Matti Sihto, asiantuntija
Pekka Tiainen, asiantuntija
Annika Blomster, sihteeri

TOIMITUKSEN OSOITE * ADDRESS

PL 32, 00023 VALTIONEUVOSTO

TILASTO-OSIO * STATISTICS

Petri Syvänen
puh./tel. 010 60 48050
Ella Laakso
puh./tel. 010 60 48051
sähköposti/e-mail: etunimi.sukunimi@tem.fi

JULKAISIJA * PUBLISHER

Työ- ja elinkeinoministeriö
Työpoliittinen aikakauskirja internetissä:
www.tem.fi/aikakauskirja

Painotuote

Tähän julkaisuun sisältyvä aineisto on tiedotusvälineiden vapaasti käytettävissä. Lainattaessa on lähde kuitenkin mainittava. Tekijän nimellä julkaistut artikkelit edustavat kirjoittajien omia näkemyksiä, jotka eivät välttämättä vastaa ministeriön kantaa.

Taitto: Markku Lahtinen
Edita Prima Oy, Helsinki 2010
ISSN 0787 – 510X

Työmarkkinat irti lamasta

Heikki Räisänen¹

Kuinka taantumaan ajautuneet työmarkkinat saadaan irti lamasta? Työmarkkinoilla taantuma näkyy reaalitalouteen nähden viipeellä, kuten elpyminenkin alkaa. Aiempien lama-kausien jälkeinen työmarkkinoiden elpyminen ja erityisesti työttömyyden lasku ovat olleet tuskallisen hitaita. 1990-luvun lamaa edeltävä työllisyyden taso ylitettiin vuonna 2008, mutta työttömyys oli korkeampi ja sen rakenne vaikeampi kuin edelliseen lamaan ajaututtaessa. Työttömyyden itseään ruokkivuutta korostava hystereesi -hypoteesi saakin tukea Suomen kokemuksista: työttömyys on jäänyt laman jälkeen edellistä nousukautta korkeammalle tasolle.

Tämänkertaisessa teemanumerossamme keskitytään pohtimaan mahdollisuuksia työmarkkinoiden lamasta irtautumiseen. Kotimaisten kirjoittajiemme artikkelit poh-

jautuvat työ- ja elinkeinoministeriön ja Työpoliittisen aikakauskirjan yhdessä tamikuussa 2010 järjestämässä ”Työmarkkinat irti lamasta” -seminaarissa pidettyihin esityksiin. Artikkeleissa käsitellään sekä talouspolitiikan linjavalintoja että tarkemmin työmarkkinoihin liittyviä kysymyksiä.

Yleensä lamakaudella myös talouden rakenteet muuttuvat ja uudet työpaikat syntyvät toisiin yrityksiin ja toisille aloille kuin ne, jotka lamassa menetetään. Myös tuottavuus muuttuu, aluksi lamaan ajaututtaessa ns. työvoiman hamstrauksen tai siitä kiinni pitämisen vaiheessa tuottavuus laskee ja työtuntien määrä vähenee. Nousun käynnistytessä yritykset käyttävät aluksi sisäisiä joustomekanismejaan, jolloin tuottavuus paranee, mutta uusia työpaikkoja syntyy niukasti. Julkisen politiikan pitäisi pystyä ennako-

¹ Heikki Räisänen, VTT, työvoimapolitiikan dosentti, tutkimusjohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö

ta tunnistamaan kasvualoja ja -yrityksiä ja kouluttamaan soveltuvaa työvoimaa, vaikka kasvu ratkeaa lopulta markkinoilla. Tuskin kuitenkaan löytyy sellaista poliittista päätöksentekijää, joka tästä syystä jättäisi yrittämättä.

Yutaka Asao käsittelee artikkelissaan Japanin talouden ja työmarkkinoiden kehityskuvaa finanssikriisin jälkeen. Japanilainen näkökulma avaa todella kiintoisia vuorovaikutusmekanismeja kansainvälisen talouden ja kaupan kautta, myös Suomen ja Japanin välille. Aivan vastaavalla tavoin kuin Euroopassakin, Japanissa hallitus on pyrkinyt eri toimin tukemaan työllisyyttä ja myös tehtyjen työtuntien määrä on laskenut enemmän kuin työllisyys. Asao katsoo, että Japanin työllisyys on parhaillaan vedenjakajalla. Japanissa on pitkään lisätty muiden kuin vakituisten kokopäiväisten työntekijöiden määrää. Taantumassa heidän asemansa on heikentynyt. Japanissa myös pohditaan työntekijöiden ohuiden turvaverkkojen parantamista.

Martti Hetemäki pohtii kirjoituksessaan nykyisen talouskriisin erityispiirteitä ja talouspolitiikan mahdollisuuksia. Hän katsoo, että työmarkkinat pääsevät irti talouskriisin aiheuttamasta tilanteesta kysynnän normalisoituessa. Kriisin aikaiset talouspolitiikan toimet ovat olleet mittavia ja monipuolisia. Talouspolitiikalla on mm. palautettu rahoitusmarkkinoiden toimintaa ja luottamusta, tehty finanssipolitiikan yleisiä elvytystoimia, suunnattu toimia rakentamiseen ja teollisuuteen sekä kuntasektoriin. Myös Suomen kansainvälinen panos on ollut suuri. Harjoitettu kokonaiskysynnän elvytys on ollut Suomessa suurta sekä historiallisesti että kansainvälisesti vertaillen. Yritysten ja kotitalouksien luottamuksen sekä uudis- ja korjausrakentamisen määrällä arvioituna elvytys on jo tuottamassa tulosta. Hetemäki katsoo, että kokonaiskysyntää lisääville

uusille finanssipolitiikan toimille ei ole nyt perusteita, sen sijaan on tarve toimille, jotka auttavat työpaikkansa menettäneet löytämään uudet työpaikat. Hän korostaa etenkin yrityksille ja työntekijöille houkuttelevaa koulutusta sekä tehokasta työnvälitystä.

Jaakko Kiander käsittelee artikkelissaan työmarkkinoita ja elvytyspolitiikan mahdollisuuksia kriisin jälkeen. Hän huomauttaa, että lamakausia on aina seurannut talouden elpyminen ja paluu vanhalle kasvu-uralle. Työvoimapulaa on Suomessa murehdittu noin vuosikymmenen ajan ennen nykyistä kriisiä. Työvoimapula näyttäytyykin Suomessa enimmäkseen imaginaarisena uhkana, kun taas työttömyys on ollut paljon useammin todellinen ja pitkäaikainen ongelma. Työllisyyden kannalta olisi parasta, jos 2010-luvun talouskasvu perustuisi viennin sijasta entistä enemmän kotimarkkinoiden kasvuun, Kiander katsoo. Hän laskee, että työttömän työllistäminen normaalipalkkaiseen työhön maksaa julkiselle vallalle nettoina vain 5400 euroa vuodessa. Kiander esittääkin, ettei julkisen vallan kannattaisi työttömyyskausiina priorisoida julkisen sektorin tuottavuuden kasvattamista. Suomi tarvitsee nopeasti työllistävää talouskasvua. Kianderin näkemys painottaa finanssipolitiikan ja rakenteellisten ratkaisujen avulla työntensiivistä kotimarkkinoiden, kuten palvelujen ja rakentamisen kasvattamista.

Seija Ilmakunnas pohtii kirjoituksessaan talouskriisiä, työmarkkinoita ja aktiivista työvoimapolitiikkaa. Suomen kansantalouden syöksy alaspäin on ollut samaa suuruusluokkaa kuin 1990-luvun laman alussa, mutta työttömyyden kasvu on jäänyt hie-man hitaammaksi. Nykyisen kriisin puhjettessa työttömyyden lähtötaso oli kuitenkin selvästi korkeampi ja suuri osa työttömistä oli vaikeasti työllistyviä. Ilmakunnaksen mukaan on riski, että lähivuosien talouskasvu jää hitaaksi, eikä riitä yksin sulattamaan

työttömyysongelmaa. Aktiivisten työvoimapoliittisten toimien piirissä olevien määrät eivät näytä kasvaneen talouskriisin aikana. Työttömyyden kasvun tulisi heijastua myös toimenpiteiden määrään, hän huomauttaa. Uhka suhdannetyöttömyyden muuttumisesta rakennetyöttömyydeksi on todellinen. Hän tuo artikkelissaan esille myös työttömyyden alenemisen pitkät viipeet lamakausien jälkeen.

Matti Sihto puntaroi artikkelissaan työvoimapolitiikan haasteita EU:n ja OECD:n viimeaikaisten raporttien valossa. EU:n työllisyysraportin mukaan Euroopan ei pidä vain taistella taantumaa vastaan, vaan se on käännettävä mahdollisuudeksi luoda tuottavampia, innovatiivisempia, ammattitaitoa vaativampia ja vihreämpiä työpaikkoja. Tämä korostaa rakennemuutokseen varautumista ja elinkykyisten työpaikkojen toiminnan

tukemista. Nämä edellyttävät tehokkaita ja moderneja työvoimapalveluja ja työvoiman tarjonnan laadukasta yhteensovittamista kysynnän tarpeisiin. OECD:n tutkijaryhmän erityisesti Suomea koskeva raportti katsoo, että nykyisessä taantumassa monien työttömyys kestää liian kauan. Ohjaamaton ja omatoiminen työnhaku voi johtaa passiivisuuteen, joten ohjaamatonta työnhakuaikaa tulisi lyhentää. Sihto kysyy, liudentuuko työvoimapolitiikka elinkeinopolitiikkaan ja onko se perusteltua vai onko työvoimapolitiikalla jotain itsenäistä annettavaa? Taantuma koskee vaihtelevasti eri osatyömarkkinoita, joten valikoivia toimia tarvitaan. Hän katsoo, että OECD:n työllisyyskatsaus esittää konkreettisen, läpiajatellun ja johdonmukaisen työvoimapolitiittisen strategian taantumaa.

Numeron 2/2010 aineiston määräpäivä on 30.4.2010.

Katsaus Japanin työllisyystilanteeseen globaalin finanssikriisin jälkeen¹

Yutaka Asao ²

Yhdysvalloista peräisin olevasta niin kutsutusta finanssikriisistä kehittyneen globaalin talouskriisin aikana myös Japanin työllisyys on joutunut ankarien olosuhteiden keskelle. Tämä artikkeli on johdatus tilastoidikaatoreiden pohjalta esille tulevaan päätrendiin. Se on samalla katsaus Japanin työllisyystilanteeseen.

1. Taloudellinen laskusuhdanne seurauksena USA-lähtöisestä finanssikriisistä

Jos jätetään huomiotta tosiasia, että finanssikapitalistit (=investointirahastot ja inves-

tointipankit jne.) eivät voi enää lyödä ”vipuvoimaan” perustuvia ”suuria vetoja”, koska luototuksen kutistuu rahastojen toimintaa rajoitetaan, uskon nykyisen talouskriisin ytimen olevan ”ylimääräisen kulutuksen” laantumisessa Yhdysvalloissa.³ Toisin sanoen, suuri ”kysyntämassa” taloudessa on supistunut. Vastaavasti, Japanin reaalitalouden termein, tämä näkyy viennin laskuna, viennin laskusta ja talouden tulevaisuuden näkymien heikkenemisestä johtuvana pääomainvestointien vähenemisestä sekä asunto- ja kestokulutushyödykkeiden kysynnän laskuna.

Kuviossa 1 esitetään viimeaikaiset Japanin

¹ Tämän Työpoliittiselle aikakauskirjalle laaditun artikkelin on englannin kielestä kääntänyt Heikki Räisänen. Kirjoittaja on laatinut artikkelin japaniksi ja se on käännetty englanniksi JILPT:ssä. (JILPT on Japanin terveystyö- ja hyvinvointiministeriön alainen työpolitiikan tutkimuslaitos).

² Yutaka Asao, vanhempi tutkimusjohtaja, taloustieteen maisteri, The Japan Institute for Labour Policy and Training, JILPT, Tokio

³ ”Ylimääräinen kulutus” tässä ei viittaa ”ylimääräiseen” sen absoluuttisessa mielessä. ”Ylimääräinen” tässä johtuu Yhdysvaltain tilanteesta, jossa työmarkkinoiden tulonjakofunktio lamautui finanssikapitalismin hegemonian takia ja sen minkä olisi pitänyt tulla jaetuksi (palkka)tuloina päätyi jaettavaksi velkarahoituksena, muodostaen viimein kokonaiskysyntää talouteen. ”Ylimääräinen” ei viittaa tavallisten työtätekevien luksuksesta nauttimiseen.

talouden ja työllisyyden pääindikaattorit. Indikaattorit näyttävät ehkä yksinkertaisilta, kun ne esitetään intuitiivisesti ja helposti ymmärrettävinä nousu-lasku -asteina vertailemalla neljännesvuosiaineistoa edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Ainoastaan työttömyysasteen osalta kausitasoitettujen lukujen määrälliset tasot esitetään sellaisenaan.

Ensinnäkin, Japanin reaalin BKT osoitti asteittain merkkejä siirtymisestä lamavaiheeseen vuoden 2008 alusta lukien. Kuten nykyiselle talouskriisille on ollut luonteenomaista vuoden 2008 viimeisen neljänneksen (lokakuusta joulukuuhun) huomattavan, edelliseen vuoteen nähden 4,1 %:n laskun jälkeen seurasi 8,9 %:n lisäpudotus vuoden 2009 1. neljänneksellä. Vaikka lasku ei ollut myöhemmin yhtä suuri, se näkyy 5,8 %:n laskuna v. 2009 toisella ja 5,1 %:n laskuna kolmannella neljänneksellä, reaalin BKT pysyi yhä noin 5 prosenttiyksikköä edellistä vuotta pienempänä. Kotimaisen kysynnän stagnaation lisäksi on ilmeistä, että näin suureen BKT:n muutokseen vaikuttaa nettoviennin (ulkomaisen kysynnän) voimakkaasti laskenut trendi. Se aleni vuoden 2008 4. neljänneksen aikana 42,3 % ja myöhemmin 74,1 %, 49,6 % ja 36,3 %. Lisäksi, v. 2009 2. neljänneksellä kotimainen julkinen kysyntä (julkiset investoinnit jne.) on pysynyt edellisen vuoden tason yläpuolella johtuen hallituksen talouspolitiikasta, joka pyrki vastaamaan taloudellisen tilanteen huonontumiseen.

Siirryttäessä tarkastelemaan kaivos- ja teollisen tuotannon indikaattoreita, teollisuustuotannon indeksi on pysynyt edellisen vuoden tason yläpuolella v. 2008 2. neljännekseen asti. Kolmannella neljänneksellä se laski 1,4 %, minkä jälkeen se on laskenut 14,5 % 4. neljänneksellä ja 34,6 % v. 2009 1. neljänneksellä. Vaikka teollisuuden tuotantoindeksi laski 27,8 % v. 2009 2. neljänneksellä ja 20,1 % 3. neljänneksellä indikoi-

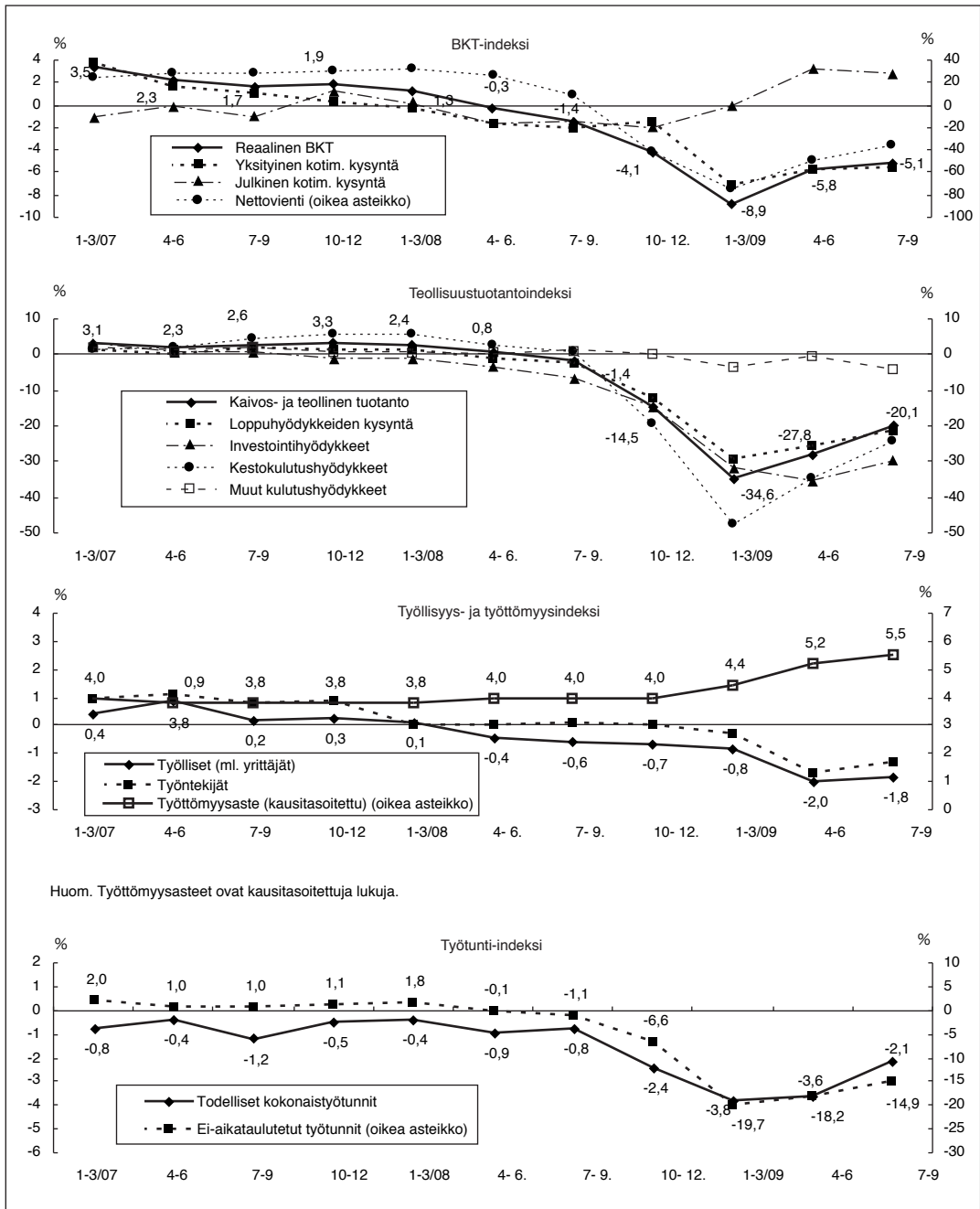
den laskun hidastumista, se pysyy silti noin 20 % edellisen vuoden tason alapuolella. Näin merkittävän tuotannon pudotuksen ajatellaan johtuvan investointihyödykkeiden ja kestokulutushyödykkeiden tuotannon vähenemisestä. Toisaalta muiden kulutushyödykkeiden tuotanto on edelliseen vuoteen verrattuna alemmalla tasolla, mutta niiden supistuminen pysyy muutaman prosentin tasolla.

Tarkasteltaessa vain Japanin reaalitaloutta talouskriisiin liittyvän finanssihämmentyksen lisäksi voidaan erottaa seuraavia vaikutusyhteyksiä.

- 1) Suora vaikutus: ”ylimääräisen kulutuksen” voimakas supistuminen USA:ssa -> ulkomaisen kysynnän lasku Japanissa -> pääomainvestointien vaimeneminen -> investointitavaroiden tuotannon lasku.
- 2) Epäsuora vaikutus (1): USA:n finanssi-kriisin vaikutus Euroopassa -> Euroopasta Japaniin suuntautuvan kysynnän stagnaatio -> tuotannon lasku Japanissa.
- 3) Epäsuora vaikutus (2): ”ylimääräisen kulutuksen” supistuminen USA:ssa -> eri Aasian maiden viennin lasku USA:aan -> tuotannon ja pääomainvestointien lasku eri Aasian maissa -> ulkomaisen kysynnän lasku Japanissa -> investointituotteiden ja välituotteiden tuotannon lasku Japanissa.
- 4) Kausaaliketjuvaikutus: Japanin talouden ankarat näköalat perustuvat edellä esitettyihin kohtiin 1–3 -> kulutuksen vaimeneminen (erityisesti kestokulutushyödykkeiden hankkiminen) -> tuotannon lasku.

Voidaan arvioida, että edellä mainitut indikaattoreiden osoittamat trendit ovat seuraus näiden oletusten realisoitumisesta. Siksi Japanin hallitus kestokulutushyödykkeiden (autot, kodinkoneet jne.) laskeneen kysyn-

Kuvio 1: Pääindeksien trendit (verrattuna edellisen vuoden vastaavaan aikaan)

Lähteet: Cabinet office, "National economic accounting"; Ministry of Economy, Trade and Industry, "Indices of Industrial Production"; Ministry of Internal Affairs and Communications "Labour Force Survey"; Ministry of Health, Labour and Welfare, "Monthly Labour Survey"

nän nostamiseksi sekä ympäristöystävällisten tuotteiden suosion lisäämiseksi toimeenpani politiikkaa, jossa tarjottiin tukia sekä verohelpotuksia tällaisia tuotteita (ekoautoja ja eko-ystävällisiä kodinkoneita) ostettaessa. Näiden toimien vaikutukset näkyvät viimeaikaisessa tuotannon elpymisessä, joskin vielä pinnan alla. Vaikutukset tulevat esille myös eri Aasian maiden politiikkaan liittyvässä ja Kiinaan keskittyvässä kysynnän luomisessa Japanin ulkomaisen kysynnän pohjan luomiseksi.

2. Työllisyyskehityksen tila: äärimmäinen huonontuminen on jossain määrin estetty

Kuinka Japanin työllisyystilanne muuttuu näissä ankarissa oloissa? Kuviossa 1 kolmas graafi kuvaa työllisyyteen ja työttömyyteen liittyviä indikaattoreita.

Vuonna 2008 Japanin työvoiman määrä oli keskimäärin 63,85 miljoonasta henkeä. Kun tarkastellaan viime vuosien muutoksia, nähdään työllisyyden kääntyneen laskuun jo v. 2008 toisella neljänneksellä ennen finanssikriisiä. Se näkyy 0,4 %:n laskuna, joka johtui asteittaisesta kotimaisen talouden hiljenemisestä. Kuitenkin tämän jälkeen laskun laajuus on asteittain kasvanut ja seurausena on suuri 2,0 %:n supistuminen v. 2009 toisella neljänneksellä. Kolmannella neljänneksellä lähes kahden prosentin lasku jatkui (1,8 %). Yksi työllisyyden heikkene- misen taustalla oleva tekijä on Japanin talouden rakenne, joka näkyy esimerkiksi itsensä työllistävien henkilöiden (maanviljelijät, yksityisomisteiset kaupat jne.) määrän vähene- misenä liittyen ikääntyvään yhteiskuntaan. Joka tapauksessa työllisten määrä väheni v. 2009 ensimmäisellä neljänneksellä edelliseen vuoteen verrattuna.

Toisaalta, vaikka kausitasoitettu työttö-

myysaste pysyi 4,0 %:ssa v. 2008, se nousi nopeasti vuodesta 2009 alkaen 4,4 %:iin 1. neljänneksellä, 5,2 %:iin 2. neljänneksellä ja 5,5 %:iin 3. neljänneksellä. Kuukausitasolla työttömyysaste oli korkeimmillaan heinäkuussa 2009 5,7 %:ssa, mistä se laski 5,5 %:iin elokuussa, 5,3 %:iin syyskuussa ja 5,1 %:iin lokakuussa. Vaikka viime kuukausien luvut eivät vielä ole julkisia, voidaan arvioida trendien osoittavan sekä tuotannon nousua v. 2009 1. neljänneksen pohjan saavuttamisen jälkeen että työntekijöiden määrän laskun hidastumista.

Vuoden 2009 3. neljänneksellä, vuosi finanssikriisin puhkeamisen jälkeen, reaalisena BKT:n vuosimuutos laski 5,1 %:iin, kaivostoiminta ja teollisuustuotanto laskivat 20,1 %, mutta työllisyyden lasku pysyi 1,8 %:ssa (työntekijöiden määrän lasku oli 1,3 %). Verrattuna reaalisena bruttokansantuotteeseen perustuvaan tuotantotoiminnan laskun laajuuteen, työllisyyden ja työntekijöiden määrän lasku pysyi suhteellisen vähäisenä. Tämä indikoi tuotantotoiminnan vaihteluihin liittyviä vaihteluja työvoimapanoksessa, jotka eivät perustu ainoastaan työllisyyden volyymiin, vaan laajemmin työtuntien määrään. Seuraavaksi tarkastellaan ”todellisia bruttotyötunteja”, joka tarkoittaa keskimääräistä työntekijöiden todellisuudessa tekemien työtuntien bruttomäärää laskettuna henkeä kohden. Vuoden 2008 4. neljänneksen – siihen asti oli pysytty suunnilleen edellisen vuoden tasolla – huomattavan 2,4 %:n työtuntien vähenemisen jälkeen aleneminen jatkui. Vuoden 2009 3. neljänneksellä lasku oli 2,1 %. Tänä aikana ylityötuntien määrä väheni voimakkaasti vuodesta 2009 alkaen, minkä osoittaa kaksinumeroisen lasku (”ei aikataulutetuissa työtunneissa”). Voidaan arvioida, että todellisten bruttotyötuntien väheneminen on osittain seurausta huomattavasta ylityötuntien määrän alenemisesta.

Aineistosta on mahdollista tehdä seuraavia yleisiä estimointeja. Jos työllisyyden perustana oleva työvoimapanos kuvataan työntekijöiden määränä kerrottuna työtuntien määrällä, voidaan arvioida työvoimapanoksen v. 2009 3. neljänneksellä laskeneen noin 3,4 % (1,3 %-yksikköä + 2,1 %-yksikköä) edelliseen vuoteen verrattuna. Reaalinen bkt laski 5,1 % samana ajanjaksona. Oletetaan hypoteettisesti, ettei tuottavuus työvoimapanosta kohden muutu, toisin sanoen, että todellisen työvoimapanoksen tulisi myös laskea 5,1 %. Tällöin voidaan arvioida 25,5 % työvoimapanoksen laskusta perustuneen työllisyyden volyymiin, 41,2 % perustuneen työtuntien vähenemiseen ja jäljelle jäävän 33,3 % perustuneen työllisyyden ylläpitämiseen jollain keinoin⁴.

Japanin hallitus antaa maksimaalisen tukensa toimenpiteille, joiden tarkoituksena on ylläpitää työllisyyttä yrityksissä liiketoiminnan volyymin laskiessa. Japanissa on hallituksen subventiojärjestelmä työllisyyden sopeuttamiseksi, mikä mahdollistaa liiketoimintavolyymiaan supistaville yrityksille työllisyyden ylläpitämisen. Tällaisia ovat viivästetyt operaatiot mieluummin kuin työntekijöiden irtisanominen ilman huolellista harkintaa. Hallitus subventoi tietyn osuuden palkoista viivästyksen aikana. Tämä järjestelmä on hyvin vakiintunut ja sen juuret ovat ensimmäisen öljykriisin

ajoissa. Väliaikaisena toimenä nykyisessä taluskriisissä Japanin hallitus on nostanut järjestelmän subventioastetta enimmillään yhdeksään kymmenesosaan palkoista viivästettyjen operaatioiden aikana pienille ja keskisuurille yrityksille. Yhteensä kahden miljoonan ihmisen työllisyyttä on ylläpidetty tällaisin toimenpitein.

Kuten edellä esitettiin, finanssikriisissä talouden supistumisen työllisyysvaikutusten äärimmäinen huonontuminen on vältetty. Näin on käynyt kun huomattava osa välttämättömästä työvoimapanoksen vähentämisestä on toteutettu työtunteja (erityisesti ylityötunteja) vähentämällä ja työttömyysasteen nousu on pidetty minimissä hallituksen tukitoimien avulla, jotka ovat perustuneet yritysten toimiin työllisyyden ylläpitämiseksi niin paljon kuin mahdollista. Kuitenkin tämäläpaisia toimia tukee perushavainto talouden supistumisen väliaikaisuudesta ja siitä, että ei-niin-kaukaisessa tulevaisuudessa talous voittaa kriisin ja palaa normaaliin kuntoonsa. Jos nykyistä vastaavan tasoinen lasku toteutuu tai jos 5 % lasku BKT:ssä ja noin 20 % lasku kaivostoiminnassa ja teollisuustuotannossa jatkuu pitkälle tulevaisuuteen, on ennustettu, että Japanin työllisyystilanne karkaa täydellisesti käsistä. Tästä näkökulmasta katsoen olemme parhaillaan työllisyystilanteen paranemisen tai heikkenemisen vedenjakajalla.

⁴ On tarpeetonta todeta, että näihin estimaatteihin liittyy erilaisia ongelmia. Suurimmat ovat seuraavat. Kuten edellä kuvattiin, tuotannon lasku investointihyödykkeissä (tuotantolaitteet jne.) ja kestopulutusshyödykkeissä (autot, kodinkoneet jne.) oli huomattava ja muissa kulutusshyödykkeissä lasku oli suhteellisen pieni. Verrattuna jälkimmäiseen, edellisen ajatellaan liittyvän korkean tuottavuuden alueille ja tuotannon rakennepiirteiden termein tämän tuotannon laskun voi ajatella aiheuttavan keskimääräistä työvoimapanoksen tuottavuuden laskua. Siinä tapauksessa työvoimapanoksen vähenemisen laajuus putoaisi huomattavasti tuotantotoiminnan laskun laajuuden alapuolelle. Siksi täytyy todeta, että työllisyyden ylläpitämisen kontribuutio noin kolmanneksen verran on karkeasti yliarvioiva estimaatti.

3. Epätyypillisen työllisyyden trendejä ja niiden esille tuomia kysymyksiä

Japanin työllisyyden yksi pitkän aikavälin rakenteellisista muutoksista on sääntelemättömyyden lisääntyminen. Vakituisten työntekijöiden, jolla ihmiset yleensä tarkoittavat kokoaikatyötä (ml. normaalisti odotettu ylitö) ja jolla ei ole määrättyä aloitus- ja päättymisajankohtaa, prosenttiosuus kaikista työntekijöistä oli 84,7 % v. 1984 (helmikuu). Tuolloin tämän trendin laskeminen tuli mahdolliseksi. Osuus on sen jälkeen laskenut asteittain. Toisin sanoen työllisyys on entistä sääntelemättömämpää. Vakituisten työntekijöiden osuus aleni 84,7 %:sta 10 prosenttiosuuteen 75 %:iin vuonna 1999 (helmikuu) 15 vuoden ajanjakson aikana. Trendin mukaan vakituisten työntekijöiden prosenttiosuus oli v. 2008 tammi- maaliskuussa 66,0 %. Tämä osoittaa, että yhtä suuri lasku on tapahtunut yhdeksän viime vuoden aikana. Voidaan sanoa, että viimeisten 10 vuoden aikana sääntelemättömyys on lisääntynyt entistä nopeammin. Ennen epätyypilliset työntekijät -käsite viittasi osa-aikaisiin, lyhyitä työpäiviä tekeviin työntekijöihin. Viime vuosina on asteittain esiin noussut uusi piirre, joka näkyy siinä, että niin sanotut epätyypilliset työntekijät työskentelevät kokoaikaisesti. Tällaisia ovat määräaikaisella sopimuksella olevat työntekijät ja ”lähetetyt työntekijät” (dispatch workers), vaikka näiden määrä onkin vielä alhaisella tasolla.

Finanssikriisin aikana työllisyys muuttui laadullisesti. Taulukko 1 kertoo viimeaikaisista työntekijöiden määrän trendeistä työllisyyden tyyppin mukaan. Katsotaan vuosimuutoksia ryhmässä ”työntekijät pl. johtajat”. Vuoden 2008 4. neljänneksellä olleesta 290 000 hengen kasvusta huolimatta v. 2009 1. neljänneksellä oli vähennystä 220 000 henkeä ja 2. neljänneksellä oli merkittävä

760 000 hengen lasku, joka jatkui 150 000 hengen laskuna 3. neljänneksellä. Työntekijöiden määrän lisäyksiä ja vähennyksiä vuosimuutoksina työllisyystyypin mukaan tarkasteltaessa näkyviin tulee v. 2009 1. neljänneksellä 150 000 hengen vakituisten työntekijöiden kasvu, mutta 290 000 hengen lähetettyjen työntekijöiden ja 240 000 hengen osa-aikaisten väheneminen. Sitten vakituisten työntekijöiden määrä laski 290 000 hengellä toisella ja 360 000 hengellä kolmannella neljänneksellä ja samaan aikaan lähetettyjen työntekijöiden määrä väheni 260 000 2. neljänneksellä ja jatkui suurena 380 000 hengen laskuna 3. neljänneksellä. Vaikka määräaikaisten ja lähetettyjen työntekijöiden väheneminen on ollut lukumääräisesti suunnilleen yhtä suurta, alkuperäisten parametrien tasossa on suuri ero. Jos vähennistä tarkastellaan suhteellisina muutoksina, vakituisten työntekijöiden määrä väheni noin 1 %:lla, kun taas lähetettyjen työntekijöiden kohdalla lasku on ollut noin 20 %. Myös lähetettyjen työntekijöiden prosenttiosuus kaikista työntekijöistä pois lukien johtajat pienenee. Näin lähetettyjen työntekijöiden väheneminen nykyisen taloustaantumana aikana on ollut erityisen silmiinpistävää.

Kuvattujen muutosten taustalla on se, että nykyisillä talousvaikeuksilla on vaikutus teollisuustuotantoon ja erityisesti koneisiin liittyviin tuotantoloihin. Sen jälkeen kun lähetettyjen työntekijöiden käytön kieltö teollisilla toimipaikoilla kumottiin Japanissa vuonna 2004, alkoi suuri määrä lähetettyjä työntekijöitä työskennellä teollisuusyrityksissä, myös suuryrityksissä. Teollisuudessa työskenteleille lähetetyille työntekijöille tämä oli valtava shokki, jota voi verrata suurta matkustajamäärää kuljettavan linja-auton hätäjarrutukseen heti liikkeelle lähdön jälkeen. Seurauksena oli myös hämmäntäviä tilanteita sosiaalisessa mielessä. Niihin liittyi seuraavia piirteitä.

Taulukko 1. Työllisyyden trendi tyypeittäin

	Työntekijät, pl.johtajat	Vakituisen henkilöstö	Osa-aika- työntekijät	Tilapäiset työntekijät	Lähetetty työntekijä vuokraus- yrityksestä	Määräaikai- nen sopimus tai ”Shoku- taku” *)	Muu
(10 000 henkilöä)							
2007 tammi.-maalisk.	5 120	3 393	829	337	121	292	148
huhti.-kesä.	5 215	3 483	833	332	132	295	139
heinä.-syys.	5 207	3 471	824	345	136	300	131
loka.-jouluk.	5 156	3 418	802	355	145	306	130
2008 tammi.-maalisk.	5 108	3 371	822	321	145	310	139
huhti.-kesä.	5 181	3 449	822	335	131	311	134
heinä.-syys.	5 164	3 385	825	332	140	321	161
loka.-jouluk.	5 185	3 390	816	337	146	340	157
2009 tammi.-maalisk.	5 086	3 386	798	334	116	318	133
huhti.-kesä.	5 105	3 420	806	322	105	318	134
heinä.-syys.	5 112	3 370	825	340	102	329	147
Vuosi muutos (10 000 henkilöä)							
2007 tammi.-maalisk.	118	53	46	0	0	10	9
huhti.-kesä.	114	29	41	12	12	19	0
heinä.-syys.	92	63	12	5	10	14	-13
loka.-jouluk.	24	-25	21	19	2	17	-12
2008 tammi.-maalisk.	-12	-22	-7	-16	24	18	-9
huhti.-kesä.	-34	-34	-11	3	-1	16	-5
heinä.-syys.	-43	-86	1	-13	4	21	30
loka.-jouluk.	29	-28	14	-18	1	34	27
2009 tammi.-maalisk.	-22	15	-24	13	-29	8	-6
huhti.-kesä.	-76	-29	-16	-13	-26	7	0
heinä.-syys.	-15	-36	0	8	-38	8	-14
Osuus (%)							
2007 tammi.-maalisk.	100,0	66,3	16,2	6,6	2,4	5,7	2,9
huhti.-kesä.	100,0	66,8	16,0	6,4	2,5	5,7	2,7
heinä.-syys.	100,0	66,7	15,8	6,6	2,6	5,8	2,5
loka.-jouluk.	100,0	66,3	15,6	6,9	2,8	5,9	2,5
2008 tammi.-maalisk.	100,0	66,0	16,1	6,3	2,8	6,1	2,7
huhti.-kesä.	100,0	66,6	15,9	6,5	2,5	6,0	2,6
heinä.-syys.	100,0	65,5	16,0	6,4	2,7	6,2	3,1
loka.-jouluk.	100,0	65,4	15,7	6,5	2,8	6,6	3,0
2009 tammi.-maalisk.	100,0	66,6	15,7	6,6	2,3	6,3	2,6
huhti.-kesä.	100,0	67,0	15,8	6,3	2,1	6,2	2,6
heinä.-syys.	100,0	65,9	16,1	6,7	2,0	6,4	2,9

Lähde: Sisä- ja liikenneministeriö, Työvoimatutkimus (Ministry of Internal Affairs and Communications, Labour Force Survey)

*) ”Shokutaku” tarkoittaa pakollisen eläkeiän jälkeen saman yrityksen kanssa uuden työsopimuksen tehnyttä henkilöä

- 1) Useissa suurissa teollisuuslaitoksissa sama laitos käytti suurta määrää lähetettyjä työntekijöitä ja yhdessä tapauksessa esille tuli laaja lähetettyjen työntekijöiden määrän sopeutus, joka tehtiin keskitetysti.
- 2) Järjestelmän käyttöönoton alkuvaiheessa, johtuen riittämättömästä lähetettyjen työntekijöiden käytön sääntöjen tuntemisesta, esille tuli satunnaisia toimia kuten sopimusten yksipuolista päättämistä, vaikka sopimusaikaa oli vielä voimassa.
- 3) Kun taloustilanne heikkeni samaan aikaan laajalla rintamalla, ei ollut mitään paikkaa, johon lähetettyjä työntekijöitä olisi seuraavaksi lähetetty.
- 4) Koska ei ole kehitetty turvaverkkoja, jotka tukisivat lähetettyjä työntekijöitä uudessa tilanteessa, kuten lähettämisessä kaukasiin kohteisiin ja asumisinfrastruktuurin heikkenemisessä, on ollut esimerkkejä, jossa työn menettäminen on ollut suoraan yhteydessä asuinpaikan menettämiseen.

Tämän seurauksena Japanin hallitus on pannut alulle tutkimuksia, joiden tarkoituksena on tukea työntekijöiden turvaverkkojen kehittämistä nykyisessä tilanteessa. Myös työllisyyden sääntelyä kehitetään. Hallitus reagoi aikaisessa vaiheessa muun muassa ongelmiin, jotka koskivat lähetettyjen työntekijöiden soveltuvuutta tuotantolaitosten tarpeisiin.

Nykyisenkaltaisia jyrkkiä taloudellisen toiminnan vaihteluja esiintyy todennäköisesti tulevaisuudessakin ja on vaikeaa välttää työvoimapanoksen sopeuttamista vastaamaan äkillisiä taloudellisen toiminnan supistuksia. Lisäksi taloudellista toimintaa kokonaisuutena on ylläpidettävä tällaisen sopeuttamisen kautta. Tämän seurauksena toivotaan, että politiikka voisi kehittää kohtuullisia turvaverkkoja tarjotakseen helpotusta ihmisille, jotka ovat jääneet suurimpiin vaikeuksiin markkinataloudessa.

4. Mitä finanssikriisistä pitäisi oppia

Perustavanlaatuinen taustatekijä viimeaikaisille taloudellisille ja sosiaalisille vaikeuksille on ollut finanssikapitalismista johtunut toimintaympäristön muutoksen leviäminen yli Japanin, tosin ei samassa määrin kuin Yhdysvalloissa. Uskon, että Japanin tapauksessa on välttämätöntä selvittää, että yritykset eivät kuulu osakkeenomistajille ja samalla on välttämätöntä palauttaa teollisen pääoman alkuperäinen päätehtävä kapitalistisessa taloudessa. Finanssikapitalismin välineenä toimimisen sijasta teollisen pääoman tehtävä on pikemmin jatkuvasti rakentaa teollista kapitalismia, joka perustuu luonnostaan työllisyyden ja työntekijöiden elämän yhteensovittamiseen ja vakauteen.

Jotta näin voitaisiin tehdä, tarvittaisiin ”kovaa makropolitikkaa”. Olisi toteutettava sellaista politiikkaa, joka kehittää niitä teollisia sektoreita, jotka tyydyttävät uusia julkisia tarpeita (esimerkiksi ympäristö, terveys, kulttuurinen vapaa-aika). Kehittäminen ei saisi jäädä vain sellaisille teollisille sektoreille, joiden kasvu tuottaa toisten alojen supistumista.

Japani sijaitsee lisäksi suosiollisesti Aasiassa ja sitä ympäröivissä maissa tavoitellaan kasvua ja ihmisten varallisuuden lisääntymistä. Japanilla ei ole puutetta uusista ”kysyntärykelmistä” ja rajoja rikkovan keynesiläiseksi luonnehdittavan politiikan toimeenpano olisi jotain, mitä toivoo.

Finanssikapitalismin tulevaisuus ja hälytyssignaalit

Vaikka kaikkein toivottavinta olisi, että finanssikapitalismin loppu tulisi ilman riita-sointuja, on tätä erittäin vaikeaa ennakoida. Tähänastinen historia on ollut surullinen. Finanssikapitalismin loppu voi realisoitua vain

sopivalle tasolle supistumisen (=romahduksen) kautta. Nykyvaiheessa ei ole vielä mahdollista sanoa tarkasti, johtaako USA:sta peräisin oleva finanssikriisi tällaiseen romahdukseen vai onko kysymys enemmänkin lievemmästä periodisten syklien laajuuteen liittyvästä poikkeamasta. Ei ole ennustetta siitä, johtaako nykyinen taluskriisi tulevaisuudessa konvergenssiin vai johtaako se romahdukseen. Perusteet, joiden pohjalta tämä arvio on mahdollista tehdä, löytyvät joko viime hädässä rahamarkkinoihin keskittyvästä finanssi- (raha) kapitalismista, jolle ei ole jätetty paikkaa minne mennä tai valuutan vaihtoarvon laskusta ja romahduksen alkamisesta (vaihtoarvon romahtaminen).

Uskon, vaikka se onkin täysin spekulatiivista, että nykyinen kriisi kehittyi edellä mainituksi finanssipääoman kriisiksi. Koska ei ole kuitenkaan helppoa palauttaa keskeisten maiden hiipuvaa efektiivistä kysyntää ai-

emmille tasoille itsensä kannattavalla tavalla, on todennäköistä että hidaskasvitus jatkuu vielä jonkin aikaa. Tämän seurauksena seuraava täysimittainen taluskriisi on todennäköinen, koska avoinna ei ole enää väylää (ml. poliittinen pelivara) politiikalle, jolla luodaan kysyntää finanssihallinnon kautta.

Lähteet:

Cabinet Office, National Economic Accounting
Ministry of Economy, Trade and Industry, Indices of Industrial Production
Ministry of Health, Labour and Welfare, Monthly Labour Survey
Ministry of Internal Affairs and Communications, Labour Force Survey, Detailed Tabulation

Nykyisen taluskriisin erityispiirteet ja taluspolitiikan mahdollisuudet

Martti Hetemäki ¹

Nykyisen taluskriisin voidaan sanoa alkaneen rahoitusmarkkinoiden luottamuspulasta elokuussa 2007. Tuo luottamusputa kärjistyi syyskuussa 2008 Lehman Brothers-pankin konkurssin myötä. Vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä kokonaistuotanto supistui selvästi lähes kaikissa OECD-maissa ja useissa kehittyvissä maissa.

Nyt käsillä oleva kirjoitus käsittelee seuraavia kysymyksiä:

- Miten työmarkkinat pääsevät irti taluskriisin aiheuttamasta tilanteesta?
- Mitä taluspolitiikassa on tehty?
- Miten taluspolitiikka on vaikuttamassa?
- Mitä nyt voitaisiin tehdä työllisyyden hyväksi?

1. Miten työmarkkinat pääsevät irti taluskriisin aiheuttamasta tilanteesta?

Työmarkkinat pääsevät irti taluskriisin aiheuttamasta tilanteesta ennen muuta kysynnän normalisoitumisen kautta. Taluskriisi iski Suomen vientiin selvästi voimakkaammin kuin OECD-maiden vientiin keskimäärin. OECD:n tietojen mukaan Suomen vienti supistui vuodessa 2008 toiselta neljännekseltä 2009 toiselle neljännekselle noin 30 prosenttia, kun se supistui Ruotsissa, Tanskassa ja useissa muissa EU-maissa sekä USA:ssa noin 15 prosenttia. Vain Japanissa viennin pudotus oli samaa luokkaa kuin Suomessa.

Myös BKT:n supistuminen oli Suomessa viime vuonna suurempaa kuin OECD-maissa

¹ Martti Hetemäki, VTT, alivaltiosihteeri, valtiovarainministeriö

keskimäärin. Valtiovarainministeriön joulukuussa 2009 julkistaman ennusteen mukaan kokonaistuotanto supistui viime vuonna 7,6 prosenttia, kun useimmat OECD-maat selvisivät todennäköisesti 3–6 prosentin supistumisella.

Kysynnän normalisoimiseksi talouspolitiikassa oli tarve toimiin, jotka:

- puuttuivat kriisin lähteisiin
- tukivat kriisistä eniten kärsiviä aloja
- lisäsivät yleisesti kokonaiskysyntää.

Kriisin lähteitä olivat ennen muuta rahoitusmarkkinoiden vakava häiriö ja sen aiheuttama luottamuksen romahtaminen, jotka vaikuttivat voimakkaasti ja nopeasti yritysten ja kotitalouksien kysyntään maailmanlaajuisesti.

Kriisistä eniten kärsineitä aloja Suomessa ovat olleet rakentaminen ja teollisuus sekä vähäisemmässä määrin esimerkiksi kunta-sektori, jonka verotulot ovat hiipuneet kriisin myötä.

Kriisin alkaessa syyskuussa 2007 oli perusteltua olettaa, että Suomi saattaisi selvitä siitä muita maita pienemmällä. Kriisin ydin oli Yhdysvaltojen ja eräiden Euroopan maiden pankkien riskeissä ja ongelmissa, joihin verrattuna Suomen pankkien riskit ja ongelmat olivat pieniä. Tästä huolimatta lähinnä kolmesta syystä Suomen taloutta ja työllisyyttä uhkasi lopulta muita OECD-maita pahempi kriisi.

Ensinnäkin Suomen viennin pudotus oli muita maita suurempi. Kuten edellä on todettu, vienti supistui kriisin seurauksensa noin 30 prosenttia.

Toiseksi jo 2007 aikana alkoi olla ilmeistä, että rakennusalalla varsinkin liike- ja toimitilarakentamisen taso putoaa erittäin jyrkästi, ja paljolti kansainvälisestä rahoituskriisistä riippumattomasti. Tilastokeskuksen Rakentamisen toimialakatsauksen mukaan vuoden

2009 kolmannella neljänneksellä liike- ja toimitilarakentaminen supistui runsaalla 40 prosentilla edellisestä vuodesta. Kolmannella neljänneksellä asuinrakentamisen määrän vuosimuutoksen lasku oli 29 prosenttia.

Kolmanneksi Baltian maiden ja erityisesti Latvian rahoitus- ja taluskriisi yhdistyneenä globaaliin rahoitusmarkkinakriisiin uhkasi eniten Ruotsin rahoitusjärjestelmän vakautta. On ilmeistä, että tämän uhkan realisoituminen olisi heijastunut kaikkiin Pohjoismaihin. Latvian kriisi saatiin kuitenkin hallintaan, eikä se johtanut pelättyihin vaikutuksiin muissa Baltian maissa tai Pohjoismaissa.

Nämä kolme tekijää eli viennin ja rakentamisen poikkeuksellisen jyrkät laskut sekä Pohjoismaiden ja Baltian maiden erityisongelmat korostivat kansainvälisen taluskriisin potentiaalisia vaikutuksia Suomen talouteen ja työllisyyteen. Suomen talous ei ollutkaan enää kriisin reunalla.

2. Mitä talouspolitiikassa on tehty?

Talouspolitiikan toimet kriisin aikana voidaan jakaa karkeasti viiteen ryhmään seuraavasti:

- rahoitusmarkkinoiden toiminnan ja luottamuksen palauttavat toimet
- finanssipolitiikan yleiset elvytystoimet
- rakentamiseen suunnatut toimet
- teollisuuteen suunnatut toimet
- kuntiin suunnatut toimet.

Talouspolitiikka on pyrkinyt poikkeuksellisen voimakkailla toimilla puuttumaan varhaisessa vaiheessa kriisin syihin sekä vaimentamaan kriisin vaikutuksia talouteen ja työllisyyteen. Mitä paremmin nämä toimet onnistuvat, sitä nopeammin talous ja työmarkkinat toipuvat kriisistä. Tällöin myös kriisin vaikutukset rakenteelliseen työttö-

myyteen ja potentiaaliseen tuotantoon jäävät paljon pienemmiksi kuin ilman nyt tehtyjä poikkeuksellisen voimakkaita toimia.

Rahoitusmarkkinoiden toiminnan ja luottamuksen palauttavat toimet

Globaalisti rahoitusmarkkinoiden toiminnan ja luottamuksen palauttamisen kannalta kaksi päätöstä olivat ehkä muita tärkeämpiä. Ensimmäinen oli euromaiden päämiesten päätös pankkien tukitoimista Pariisissa 12.10.2008. Toinen oli G20-maiden päämiesten päätös kansainvälisen valuuttarahoituksen, IMF:n rahoituksen kolminkertaistamisesta Lontoossa 2.4.2009.

Ensimmäisen päätöksen tulkittiin yleisesti merkitsevän, että eurooppalaisten pankkien varainhankinta ja vakavaraisuus ovat turvatut, millä oli luottamusta yleisemminkin vahvistava vaikutus. Tätä ennen Yhdysvalloissa oli haettu huonommalla menestyksellä ratkaisuja rahoitusjärjestelmän vakauttamiseksi.

G20-kokouksen päätös puolestaan oli viesti, että IMF:llä on maakohtaisten kriisien hoitamiseen riittävät voimavarat. Tuota päätöstä aikaisemmin jo verrattain pienten maiden kuten Unkarin, Islannin ja Latvian kriisien rahoitus oli sitonut IMF:n rahoitusta siinä määrin, että oli herännyt epäily sen kyvystä hoitaa suurempia maita koskevia maksutasekriisejä.

Suomen hallituksen panos talouskriisin hoidossa kansainvälisellä tasolla voidaan sanoa kohdistuneen ennen muuta kahteen asiaan. Ensinnäkin Suomi ajoi EU:ssa valtiovarainministereiden Ecofin-neuvostossa ja päämiestasolla Eurooppa-neuvostossa voimakkaasti ajoissa tehtäviä yhteisiä rahoitusjärjestelmää vakauttavia toimia. Suomen aloitteesta laadittiin virkamiestasolla Suomen, Ison-Britannian, Ruotsin ja Tanskan yhteisaloite (2008) rahoitusmarkkinat vakauttavista toimista. Aloite valmisteltiin ti-

viissä yhteistyössä valtiovarainministeriön, valtioneuvoston kanslian ja Suomen Pankin edustajien kanssa. Se toimitettiin 11.10.2008 kaikille EU-maille. Pariisissa 12.10.2008 euromaiden päämiehet sopivat yhteisistä toimista, jotka olivat hyvin pitkälti ne, joita mainitussa aloitteessa esitettiin.

Toiseksi Suomi toimi tiiviissä yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa eräiden lähialueiden maiden talouskriisin hallintaan saattamiseksi ja kriisin leviämisen ehkäisemiseksi. Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan pääministerit asettivat Helsingissä lokaussa 2008 korkean tason virkamiestyöryhmän Islannin talouskriisiä varten. Syksyllä 2008 Ruotsin, Suomen, Tanskan ja Baltian maiden valtiovarainministerit aloittivat tiiviin yhteistyön yhdessä komission ja IMF:n kanssa Baltian maiden talouskriisin hallintaan saamiseksi. Pohjoismaat rahoittavat Islannin ja Latvian IMF-ohjelmia yhteensä lähes viidellä miljardilla dollarilla eli noin 3,6 miljardilla eurolla. Suomen osuus Pohjoismaiden rahoituksesta Islannin ja Latvian IMF-ohjelmissa on 18 prosenttia eli molempien maiden ohjelmissa 320 miljoonaa euroa neljän Pohjoismaan noin 1,8 miljardin euron kokonaislainoituksesta.

Kansalliset toimet rahoitusmarkkinoiden luottamuksen ja rahoituksen toiminnan vahvistamiseksi voidaan jakaa kahteen ryhmään seuraavasti:

- pankkitoimet (varainhankinnan takuut ja pääomitus)
- erityisrahoitus (Finnvera, Tesi, VER, Kuntarahoitus oy).

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolisi 13.10.2008, että valtio on valmis tarvittaessa takaamaan pankkien varainhankintaa 50 miljardiin euroon asti ja pääomittamaan pankkeja 4 miljardilla eurolla. Pankeille sekä yrityksille ja kotitalouksille tämä oli

viesti, että pankkien varainhankinta on suurella todennäköisyydellä turvattu kaikissa oloissa. Vuoden 2010 alkuun mennessä yksikään pankki ei ole joutunut turvautumaan varainhankinnan valtion takuisiin tai valtion pääomitukseseen.

Erityisrahoituksen toimet ovat tähdänneet erityisesti viennin ja pk-yritysten rahoituksen turvaamiseen. Lisäksi valtion eläkerahoisto (VER) on ostanut yritystodistuksia ja sitä kautta vaikuttanut yritysten rahoituksen turvaamiseen. Valtio pääomitti Kuntarahoitus oy:tä tavoitteena erityisesti kuntien asuntorakennuttamisen rahoituksen turvaaminen.

Kokonaisuutena yritysten ja kotitalouksien rahoitus on Suomessa toiminut talouskriisin aikana tyydyttävästi. Tärkeänä tekijänä tässä on ollut Euroopan Keskuspankin likviditeettiä lisäävät toimet ja koronlaskut.

Finanssipolitiikan yleiset elvytystoimet

Finanssipolitiikan elvytyksen suuruutta mitataan yleensä julkisyhteisöjen rahoitusjämmän muutoksella suhteessa kokonaistuotantoon. Rahoitusjämmän muutos sisältää

finanssipolitiikan sekä ns. automaattisten vakauttajien että päätösperäisten toimien vaikutuksen. Taulukossa 1 on esitetty valtiovarainministeriön kansantalousosaston 18.12.2009 julkistetun suhdannekatsauksen mukaiset tiedot rahoitusjämmän muutoksesta siten, että taulukosta ilmenee erikseen veroasteen (verot/BKT) ja julkisten menojen asteen (menot/BKT) muutokset. Taulukon 1 mukaan rahoitusjämmä suhteessa kokonaistuotantoon heikkenee 6,6 prosenttiyksikköä v. 2009 ja 1,4 prosenttiyksikköä v. 2010.

Finanssipolitiikan päätösperäisen elvytyksen suuruuden arvioimiseksi kokonaiselvytysvaikutuksesta puhdistetaan suhdanneautomaatiikan vaikutus. Hetemäki (2009) tarkastelee lähemmin päätösperäisen finanssipolitiikan suuruutta sekä yksittäisiä elvytystoimia. Koska julkisen talouden tasapaino näyttää kehittyneissä maissa olevan erityisen herkkä työttömyyden muutoksille, suhdanneautomaatiikan vaikutus voidaan puhdistaa finanssipolitiikan kokonaiselvytyksestä käyttäen ns. Blanchardin fiskaalista impulssia. Tämän menetelmän käyttöä ovat hiljattain perustelleet Alesina ja Ardagna (2009).

Suomen finanssipolitiikan päätösperäinen

Taulukko 1. Veroaste, menoaste ja julkisyhteisöjen rahoitusjämmän muutos

	2008	2009	2010
Veroaste (verot/BKT), %	43,0	42,7	42,2
– muutos (verojen vaikutus), %-yksikköä		-0,3	-0,5
Menoaste (julkiset menot/BKT), %	49,0	55,3	56,2
– muutos (menojen vaikutus), %-yksikköä		6,3	0,9
Rahoitusjämmä/BKT muutos, %-yksikköä		-6,6	-1,4

Lähde: Suhdannekatsaus 18.12.2009. Valtiovarainministeriön kansantalousosasto.

elvytys on Blanchardin finanssipolitiikan impulssin perusteella keväällä 2009 tehdyn arvion mukaan 4,3 % v. 2009 ja 1,3 % v. 2010 suhteessa BKT:een, ks. Hetemäki (2009).

Nykyisen talouskriisin aikana mm. EU:n komissio ja OECD ovat raportoineet myös yksittäisten elvytystoimien summia perustuen kansallisten hallitusten ilmoittamiin toimiin. EU:n komissio on ottanut huomioon myös toimet, jotka eivät vaikuta julkisen talouden rahoitusjäämään. Tällaisia toimia ovat Suomessa esimerkiksi valtion lainoitus asuntorahoitukseen tai elinkaarirahoitukseen toteuttavat infrastruktuurihankkeet.

Toisaalta yksittäisten elvytystoimien identifioimiseksi ja niiden suuruuden mittaamiseksi ei ole minkäänlaisia sovittuja menettelyitä kansantalouden tilinpidon mukaisen rahoitusjäämiin perustuvan elvytyksen mittaamisen tavoin. Lisäksi on myös ilmeistä, että maiden viranomaiset ovat ilmoittaneet yksittäisistä elvytystoimista hyvin kirjavalla tavalla.

Rakentamiseen suunnatut toimet

Hallitus teki päätöksen laajasta asuntopoliittisesta ohjelmasta ja siihen liittyvästä valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan välisestä aiesopimuksesta jo 14.2.2008. Ohjelmaan ja

sopimukseen liittyy sitoutuminen ARA:n vuokra-asuntorakennuttamisen voimakkaaseen lisäämiseen. Alkava ARA-tuotanto kasvoi v. 2009 noin 250 prosenttia (taulukko 2). ARA-tuotannon korkotukilainavaraukset ja valtuusosoitukset olivat v. 2009 1,7 miljardia euroa.

Uudisrakentamisen supistuessa korjausrakentaminen on kasvanut erittäin nopeasti. Tilastokeskuksen julkaiseman Rakentamisen toimialakatsauksen mukaan tammi-syyskuussa 2009 korjausrakentamisen työtuntien määrä kasvoi 11 prosenttia ja kolmannella neljänneksellä jo 17 prosenttia vuotta aiemmasta. Tilastokeskuksen rakennusalan toimialakatsauksen tietojen mukaan korjausrakentamisessa työtunnit olivat vuoden 2009 kolmannella neljänneksellä jo huomattavasti korkeammalla tasolla kuin uudisrakentamisen työtunnit.

Hallitus päätti tammikuussa 2009 ensimmäisestä lisäbudjettiesityksestä, joka sisältää valtiosihteeri Sailaksen laatiman esityksen mukaiset lukuisat lähinnä infrastruktuuri-investointi- ja korjausrakentamishankkeet. Näiden hankkeiden kriteereinä olivat niiden nopea toteutettavuus, niiden tarpeellisuus nyt tai myöhemmin ja niiden työllistävyys suhteessa aiheutettuun valtion menojen lisäykseen. Liikenneinfrastruktuuri-investointien taso on pysymässä kriisiä edeltävällä hyvin

Taulukko 2. Alkava ARA-asuntotuotanto, asuntoja kappaletta

	2005	2006	2007	2008	2009
Aiesopimuskunnat*)	1588	947	1102	1501	6851
Koko maa	4149	3582	3284	3993	14 075
Koko maan kasvu, %		-13,7	-8,3	21,6	252,5

Lähde: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus, 12.1.2010, ks. ara.fi.

*) Aiesopimuskunnat ovat: Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula ja Vihti.

korkealla tasolla. Alan tuotantokapasiteetti on mitä ilmeisimmin kokonaisuutena hyvin käytössä.

Teollisuuden suunnatut toimet

Teollisuuden ongelmien helpottamiseksi on tehty seuraavia toimia:

- rahoituksen turvaaminen ja vientitakuut
- Työnantajan kansaneläkemaksun poisto
- metsäsektorin elvytystoimet, ml. puunmyyntitulojen verohuojennus

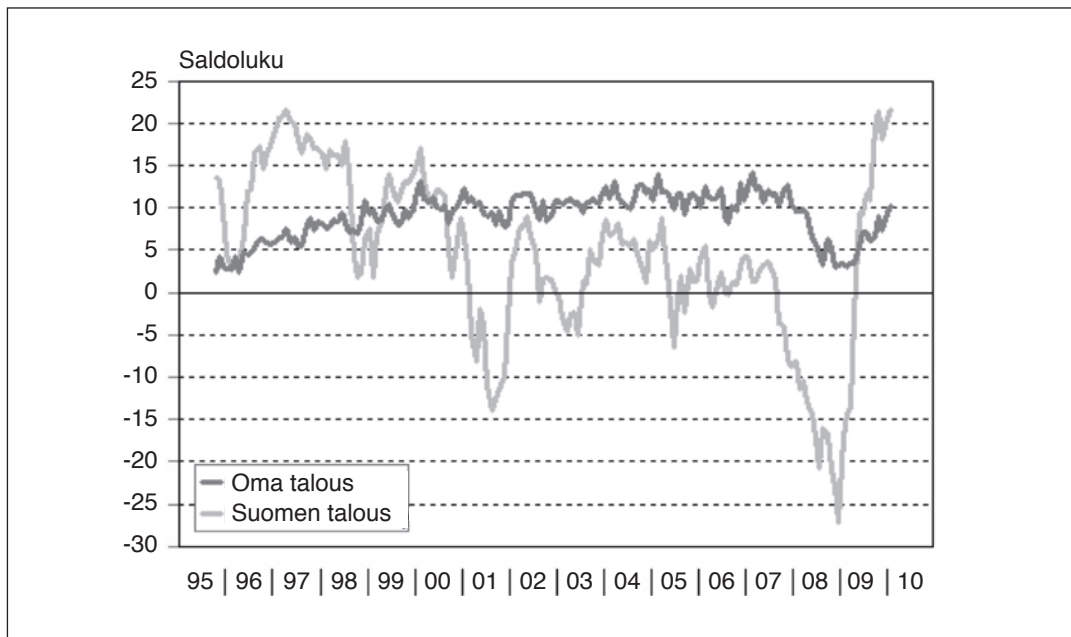
Teollisuuden kannalta olennaisinta on kuitenkin ollut keskuspankkien rahapolitiikan toimet sekä EU:n ja G20:n puitteissa sovittu finanssipolitiikan elvytys. On ilmeistä, ettei Suomen teollisuuden vientikysyntää voi parantaa Suomen kansallisilla finanssipolitiikan toimilla.

Kuntiin suunnatut toimet

Talouskriisi on vaikuttanut kuntien toimintaan kahta kautta. Ensimmäinen rahoituskriisi vaikeutti kuntien lainansaantia, ml. vuokra-asuntorakentamisen rahoitus. Tämän takia valtio on kriisin aikana poikkeuksellisesti rahoittanut Kuntarahoitus Oy:ta.

Toiseksi reaalitalouteen levinnyt kriisi on vaikuttanut kuntien verotuloihin. Hallitus päätti esittää yhteisöveron valtion jako-osuuden alentamisesta väliaikaisesti kuntien hyväksi. Tämä lisää kuntien verotuloja sekä 2009 että 2010 noin 350 miljoonaa euroa. Työnantajan kansaneläkemaksun poistaminen parantaa vuositasolla kuntien rahoitusasemaa pysyvästi vuositasolla noin 250 miljoonalla eurolla. Lisäksi valtion toimesta on rahoitettu kuntien hankkeita pienemmillä summilla.

Kuvio 1. Kuluttajien luottamusindikaattori 10/1995–1/2010

Lähde: Tilastokeskus 27.1.2010, tilastokeskus.fi

3. Miten talouspolitiikka on vaikuttamassa?

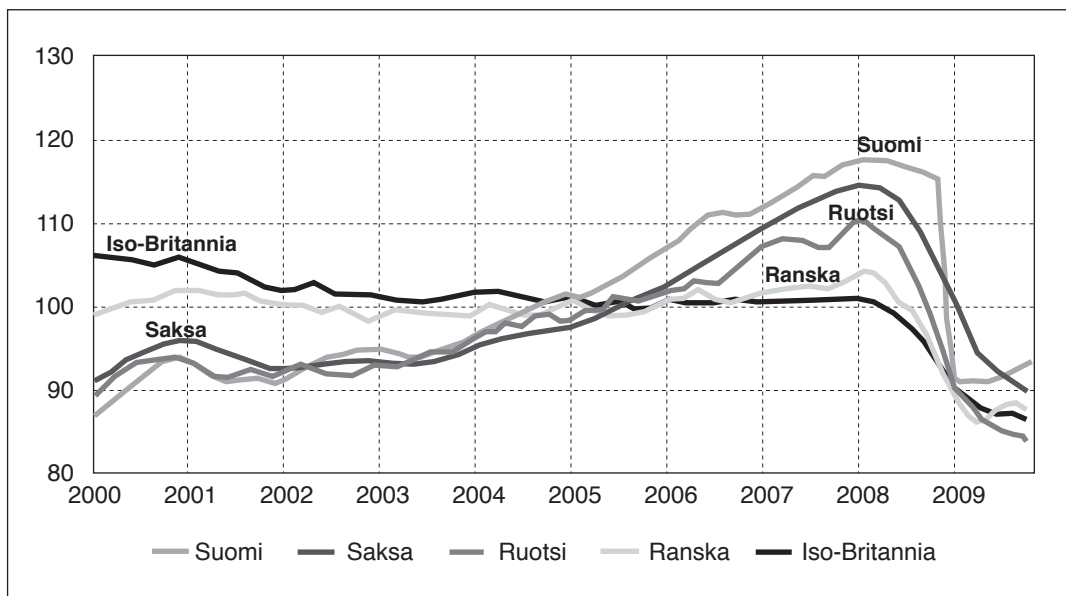
Monien elvytystoimien tehoa on vielä liian aikaista arvioida. Vuokra-asuntotuotannon, korjausrakentamisen ja infrastruktuuri-investointien etenemisestä on kuitenkin jo tietoa. On todennäköistä, että yrityksille suunnatut rahoitustoimet ovat osaltaan onnistuneet estämään likviditeettikonkurssien aallon.

On myös todennäköistä, että elvytystoimet, ml. kriisin aikaan lykätty hallitusohjelman mukaiset verokevennykset ovat mitä

ilmeisemmin vaikuttaneet siihen, että kotitalouksien luottamus on noussut 2009 aikana huolimatta kokonaistuotannon tuntuva laskusta (ks. kuvio 1).

Kansainvälisesti sovitut rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseksi ja talouden elvyttämiseksi olivat mitä ilmeisimmin avainasemassa globaalitalouden vakauttamisessa. Näillä näkymin globaalitalouden jyrkän laskun vaihe jäi lyhytaikaiseksi. Globaalin kokonaiskysynnän vakautuminen on puolestaan ilmeisen nopeasti vaikuttanut Suomen teollisuustuotannon laskun pysähtymiseen (Kuvio 2).

Kuvio 2. Teollisuustuotanto 2000 tammikuu – 2009 marraskuu

Lähde: Tilastokeskus, 8.1.2010, ks. tilastokeskus.fi.

4. Mitä nyt voitaisiin tehdä työllisyyden hyväksi?

Talouspolitiikan kansallinen kokonaiskysynnän elvytys on ollut Suomessa suurta sekä

historiallisesti että kansainvälisesti vertaillen. Eräillä mittareilla mitaten, kuten yritysten ja kotitalouksien luottamuksen sekä uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen määrällä mitaten elvytys on jo tuottamassa tulosta.

Talouden nousun merkkien vahvistuessa ja rahapolitiikan pysyessä hyvin elvyttävänä, on ilmeistä, että kokonaiskysyntää lisääville uusille finanssipolitiikan elvytystoimille ei ole nyt perusteita. Sen sijaan on tarve tehokkaisiin toimiin, jotka auttavat työpaikkansa menettäneet löytämään uudet työpaikat.

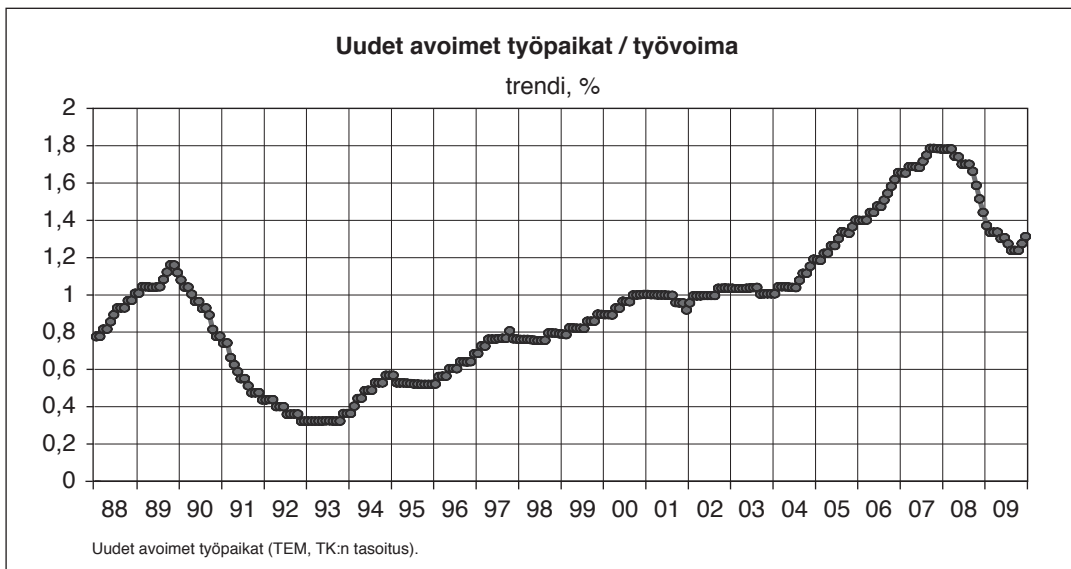
Työpolitiikan haasteena on, että talouden elpyminen luo uusia työpaikkoja todennäköisesti paljolti eri yrityksiin, eri aloille tai eri alueille kuin mistä talouskriisi on niitä hävittänyt ja yhä hävittää. Talouden elpyminen välittyy hitaasti työllisyyteen, jos työttömän kynnyks mm. alanvaihtoon on korkea. Samaan suuntaan vaikuttaa, jos yritysten rekrytointikynnyks on kovin korkea. Tällöin riskinä on, että ilman tehokkaita toimia työttömyys pitkittyy ja työttömyysaste nousee.

Uusien avoimien työpaikkojen ja työvoiman suhteella mitaten, uusia avoimia työpaikkoja oli esimerkiksi joulukuussa 2009 enemmän kuin vuosina 2001–2003. Tällä

mittarilla mitaten työvoiman kysyntä on itse asiassa viime kuukausina jopa lisääntynyt (kuvio 3). Uusien avoimien työpaikkojen ja työttömyyden samanaikainen kasvu on merkki työmarkkinoiden kohtaanto-ongelman kasvusta.

Mittavat ja muuten tehokkaat elvytyspanostukset jäävät työllisyyden kannalta teholtaan vähäisiksi, jos työttömäksi jääneitä ei pystytä saamaan tarjolla oleviin uusiin työpaikkoihin. Kuten jäljempänä työpoolin kokemuksiin viitaten todetaan, ammatillisen koulutuksen puuttuminen tai tehtäviin sopimaton koulutus ei ole välttämättä este työllistymiselle. Vain vajaalla 20 prosentilla työpoolin kautta työpaikan saaneista on ollut tehtäviä vastaava ammatillinen koulutus. Samoin työpoolin kokemukset osoittavat, ettei tehokas työnvälitys edellytä välttämättä mittavia voimavaroja. Työpolitiikassa onkin aivan oikein painotettu määrällisten panostusten sijaan toimien tuloksellisuutta.

Kuvio 3. Uusien avoimien työpaikkojen suhde työvoimaan 1988:01 – 2009:12

Lähteet: Tilastokeskus ja Työ- ja elinkeinoministeriö 26.1.2010.

Pohdittaessa työpolitiikan toimia nykyoloissa, on otettava huomioon, että työpolitiikan toimien kirjo on jo hyvin laaja. Nyt tarvitaan ehkä enemmän tähän tilanteeseen sopivien jo olemassa olevien toimien tehokasta ja joustavaa käyttöä. Tällaisia toimia todennäköisesti ovat yrityksille ja työntekijöille houkutteleva koulutus sekä tehokas työnvälitys.

Koulutuksen osalta yhteishankintakoulutus on osoittautunut tehokkaaksi työpoliittiseksi toimenpiteeksi. Yhteishankintakoulutus tuotteistettiin vuoden 2008 syksyllä kolmeksi tuotteeksi (ks. taulukko 3). Lisäksi työnantajan kustannusosuutta koulutuksesta on alennettu. Nykyisin huomattava osa työvoimakoulutukseen osallistuvista on oikeutettu muutosturvan mukaiseen työllistymishjelmälisään, kun 1.7.2009 alkaen myös lomautetut ovat olleet oikeutettuja tähän lisätukeen, joka parantaa tuntuvasti ansiosidonnaista työttömyysturvaa.

Työnvälityksen tehostamiseksi on työhallinnon linjana jo pitkään ollut yritysyhteyksien parantaminen. Eräs konkreettinen malli työmarkkinoiden ns. epäsymmetrisen informaatio- ja kohtaanto-ongelmien ratkai-

semiseksi on ns. työpooli. Työpooli välittää työttömiä työnhakijoita jäsenyrityksilleen. Itä-Uudellamaalla toimiva työpooli (ks. työpooli.fi) on vuoden 2001 jälkeen välittänyt runsas 1000 henkilöä työpoolin jäsenyrityksiin.

Kyseisen työpoolin jäsenyrityksiä on noin 20 ja ne rahoittavat työpoolin kahden työntekijän toiminnasta aiheutuvista kuluista noin 30 prosenttia työ- ja elinkeinohallinnon rahoittaessa noin 70 prosenttia. Työpooli poikkeaa työvoiman vuokrausyrityksistä siinä, että välitettävät työntekijät ovat työsuhteessa palkkaavaan yritykseen, ei työpooliin. Työpoolin välittämistä työntekijöistä noin 40 prosentilla ei ole ollut ammatillista koulutusta, noin 40 prosentilla on ollut jonkin muun kuin työtehtäviä vastaava koulutus ja vain 20 prosentilla on ollut tehtäviä vastaava ammatillinen koulutus.

Työpooli on yksi käytännön malli yritysten rekrytointikynnyksen alentamiseksi. Samantapaiset hyvin yksinkertaiset mallit, jotka sekä alentavat yritysten rekrytointikynnystä että helpottavat työttömiä työnhakijoita hakemaan töitä uusilta aloilta ovat jatkossa todennäköisesti tarpeen. On ilmeistä, että

Taulukko 3. Yhteishankintakoulutuksen tuotteet ja yrityksen rahoitusosuus

	RekryKoulutus	TäsmäKoulutus	MuutosKoulutus
Mihin tähtää?	Kun yritys ei löydä työntekijöitä	Nykyisen henkilöstön lisäkoulutus	Irtisanotuille uusi ammatti tai työpaikka
Kesto	3–9 kk, min 10 pv	Min 10 pv	10 pv – 2 vuotta
Yrityksen rahoitus 1–9 henkeä, <2 M € 10–249, <50 M € Yli 250, >50 M €	30 %	Erit.koul 55 % Yl.koul 20 % 65 % 30 % 75 % 40 %	20 %

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö.

talouden elpyminen luo työpaikkoja paljolti toisille aloille kuin mistä työpaikat ovat kriisin takia hävinneet ja edelleen häviämässä. On kuitenkin selvää, että työhallinnon työntekijöiltä vaaditaan paljon ns. jalkatyötä yritysten kanssa, jotta niille osataan välittää sopivia työntekijöitä ja koulutuspalveluita.

4. Lopuksi

Vaikka nykyisen taluskriisin juuret ovat pitkällä, voidaan sen sanoa alkaneen kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden häiriöstä elokuussa 2007. Aluksi monet odottivat, että Suomen talous ja työllisyys selviävät kriisistä moniin muihin maihin verrattuna paljon vähemmällä. Toisin kuitenkin kävi lähinnä kolmesta syystä.

Ensinnäkin Suomen viennin pudotus oli muita maita suurempi. Toiseksi varsinkin liike- ja toimitilarakentamisen taso laski Suomessa poikkeuksellisen jyrkästi, ja paljolti kansainvälisestä rahoituskriisistä riippumattomasti. Kolmanneksi Baltian maiden ja erityisesti Latvian rahoitus- ja taluskriisi yhdistyneenä globaaliin rahoitusmarkkina-kriisiin murensi luottamusta Ruotsin rahoitusjärjestelmään ja sen talouteen. Latvian kriisi saatiin kuitenkin hallintaan, eikä se johtanut pelättyihin vaikutuksiin muissa Baltian maissa tai Pohjoismaissa.

Suomen hallitus on toiminut kriisin alusta alkaen aktiivisesti EU:ssa rahoitusmarkkinoiden luottamuksen ja toiminnan palauttamiseksi. Samoin se on aktiivisesti vaikuttanut eräiden kriisimaiden IMF-ohjelmien syntymiseen ja rahoitukseen. Nämä ohjelmat ovat estäneet kriisin leviämistä ja vakauttaneet rahoitusmarkkinoita Pohjoismaissa.

Työmarkkinat irtoavat kriisin aiheuttamasta tilanteesta kokonaiskysynnän normalisoinnin myötä. Kokonaiskysynnän normalisoimiseksi hallitus on toteuttanut mittavan

finanssipolitiikan elvytyksen, joka on mitta-luokaltaan sekä EU-vertailussa että Suomen talouden aiempiin finanssipolitiikan elvytystoimiin nähden suuri.

Mitä paremmin talouspolitiikan toimet onnistuvat, sitä nopeammin talous ja työmarkkinat toipuvat kriisistä. Tällöin myös kriisin vaikutukset rakenteelliseen työttömyyteen ja potentiaaliseen tuotantoon jäävät paljon pienemmiksi kuin ilman nyt tehtyjä poikkeuksellisen voimakkaita toimia.

Finanssipolitiikan elvytyksen vaikutuksia talouden kasvuun on tutkittu paljon. Tuloksissa on paljon hajontaa. Tämä liittyy sekä finanssipolitiikan elvytyksen vaikutuksiin yleensä että meno- ja veroelvytyksen suhteelliseen tehokkuuteen. Alesinan ja Ardagnan (2009) ovat tehneet tuoreen analyysin asiasta aineistolla, joka sisältää myös Suomen.

Taloustieteen tulosten perusteella on hyvin vaikea arvioida, miten esimerkiksi Suomen taluskriisin aikana toteutetut varsin kohdennetut elvytystoimet vaikuttavat. Elvytystoimien tehoa voidaan luotettavasti arvioida vasta jälkepäin, kun on tietoa, miten hyvin Suomen talous on elpynyt nykyisestä taluskriisistä.

Talouspolitiikan toimet ovat kohdistuneet erityisesti vuokra-asuntorakentamiseen, korjausrakentamiseen ja infrastruktuuri-investointeihin. Talouspolitiikan toimien tehoamisesta on olemassa jo merkkejä erityisesti rakentamisen osalta. On myös ilmeistä, että poikkeuksellisen voimakkaat elvytystoimet, ml. kriisin aikaan lykätty verokevennykset ovat vaikuttaneet siihen, että kotitalouksien luottamus on pysynyt hyvällä tasolla samaan aikaan, kun kokonaistuotannon taso on pudonnut suunnilleen yhtä paljon kuin 1990-luvun alun laman alussa.

Talouden nousun merkkien vahvistuessa ja rahapolitiikan pysyessä hyvin elvyttävänä, on ilmeistä, että kokonaiskysyntää lisääville uusille finanssipolitiikan elvytystoimille ei

ole nyt perusteita. Sen sijaan on ilmeinen tarve tehokkaiisiin työpolitiikan toimiin.

Viime kuukausien tiedot uusien avoimien työpaikkojen asteen (uudet avoimet työpai-
kat/työvoima) noususta samaan aikaan kun työttömyysaste on jatkanut nousuaan viittaa työmarkkinoiden kohtaanto-ongelman kasvuun. Muuten tehokkaat ja mittavat talouspolitiikan elvytystoimet uhkaavat jäädä työllisyyden kannalta tehottomiksi, jos työpolitiikka epäonnistuu. Onnistuminen edellyttää työpolitiikan kohdentamista hyväksi havaittuihin keinoihin. Voimavarojen suuntaaminen esimerkiksi työnvälitykseen on perusteltua oloissa, joissa samanaikaisesti syntyy uusia avoimia työpaikkoja ja työttömyysaste nousee. Kyse on nyt enemmän työpolitiikan laadusta kuin määrästä.

Itä-Uudenmaan työpoolin kokemukset viittaavat siihen, että ammatillisen koulutuksen puuttuminen tai tehtäviin sopimaton koulutus ei ole este työllistymiselle. Vain vajaalla 20 prosentilla työpoolin kautta työpaikan saaneista on ollut tehtäviä vastaava ammatillinen koulutus. Samoin työpoolin kokemukset viittaavat siihen, ettei tehokas työnvälitys edellytä välttämättä mittavia voimavaroja. Työpolitiikassa onkin aivan oikein painotettu määrällisten panostusten sijaan toimien tuloksellisuutta.

Talouden elpyminen luo uusia työpaikkoja todennäköisesti paljolti eri yrityksiin, eri aloille tai eri alueille kuin mistä talouskriisi on niitä hävittänyt ja yhä hävittää. Tämä näkyy hitaasti työllisyydessä, jos työttömien kynnys alanvaihtoon on korkea ja jos yritysten rekrytointikynnys on korkea. Tällöin

työttömyys pitkittyy ja työttömyysaste nousee.

Talouden elpyessä korostuvat taas kohtaanto-ongelmat. Niiden ratkaisussa tehokas työvoimakoulutus ja työnvälitys ovat ilmeisen tärkeitä. Tällöin ei ehkä ole niinkään tarvetta uusiin työpoliittisiin toimiin kuin jo olemassa olevien toimien tehokkaaseen täytäntöönpanoon.

Lähteet:

- Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (2010) ALKAVA ARATUOTANTO VUOSINA 2005 – 2009 TAMMI – Joulukuu, 12.1.2010, ks. <http://www.ara.fi/download.asp?contentid=23278&lan=fi>
- Alesina, A. F. & Ardagna, S. (2009) Large Changes in Fiscal Policy: Taxes Versus Spending. NBER Working Paper 15438.
- Hetemäki, M. (2009) Finanssipolitiikan elvytyksestä. Kansantaloudellinen aikakauskirja 2/2009.
- Suomen, Ison-Britannian, Ruotsin ja Tanskan valtiovarainministeriöiden EU:n talous- ja rahoituskomitean jäsenten yhteinen kontribuutio (2008) A Comprehensive European framework to restore financial stability, 11.10.2008.
- Tilastokeskus (2010) Teollisuustilasto, 8.1.2010, Kuluttajabarometri 27.1.2010, Työvoimatutkimus 26.1.2010 ja Rakenusalan toimialakatsaus 14.1.2010, ks. tilastokeskus.fi
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2010) Työllisyyskatsaus joulukuun. 27.1.2010, ks. tem.fi

Työmarkkinat ja elvytyspolitiikan mahdollisuudet Suomessa vuoden 2009 kriisin jälkeen

Jaakko Kiander ¹

Suomen kansantalous on käynyt historiansa aikana läpi monia vaikeuksia, mutta niistä on aina selvitty. Talouden alan suurimmat kriisit itsenäisyyden aikana ovat olleet vuoden 1918 tapahtumat, 1930-luvun alun talouspula, 1990-luvun alun suuri lama ja nyt viimeisimpänä vuoden 2008 finanssikriisiä seurannut jyrkkä tuotannon pudotus muine seurauksineen. Lamakausia on kuitenkin aina seurannut talouden elpyminen ja paluu vanhalle kasvu-uralle. Talouskriiseistä ja sodista huolimatta Suomen talous on kasvanut jatkuvasti yli sadan vuoden ajan. Tämän kokemuksen perusteella voi olettaa, että myös vuoden 2009 romahdusta seuraava paluu kasvu-uralle.

Suomen talous on edelleen kasvukykyinen, eivätkä kasvun edellytykset ole kadonneet.

Kasvua on perinteisesti haettu pitkäjänteisellä teollistamisella, koulutuksella ja infrastruktuurin kehittämällä. Aikaa myöten investoinnit fyysiseen ja inhimilliseen pääomaan ovat myös tuottaneet tulosta (Suomalaisesta kasvumallista, ks. esim. Berghäll et al., 2005). Nämä kasvutekijät ovat edelleen tärkeitä. Niihin perustuu se reaalin kilpailukyky, jonka turvin Suomen talous on selvinnyt kriiseistään. Näin käy myös nykyisen kriisin jälkeen. Vuonna 2009 koetun ainutlaatuisen suuren viennin, teollisuustuotannon ja bruttokansantuotteen supistumisen jälkeen talous kääntyy uudelleen kasvuun ja palaa vähitellen pitkän ajan trendikasvulle. Toipumisen nopeus riippuu monista seikoista, mutta on todennäköistä, että vuoteen 2015 mennessä globaalin finanssikriisin seura-

¹ Jaakko Kiander, VTT, dosentti, johtaja, Palkansaajien tutkimuslaitos

uksista on toivuttu. Kaikki ei kuitenkaan tule olemaan samoin kuin ennen kriisiä ja erityisesti työmarkkinoiden toipuminen vie aikaa. Elvytyspolitiikan haasteena on luoda taloudelle ja työmarkkinoille tasapainoinen sopeutumisura lamasta takaisin nousuun ja täystyöllisyyteen.

Finanssikriisin perintö: tuotanto ja julkinen talous

Suomen talouden tilanne oli erinomainen vielä alkuvuonna 2008 ennen kansainvälisen finanssikriisin puhkeamista. Työllisten määrä ylitti edellisen huippunsa eli vuoden 1990 tason. Työttömyys jatkoi alenemistaan ja oli painumassa 6 prosentin tuntumaan samalla kun työllisyysaste oli kohoamassa yli 71 prosenttiin. Rahoitusmarkkinoiden romahdus syksyllä 2008 muutti kuitenkin äkillisesti tilanteen. Kriisin seurauksena koko maailmantalous ajautui nopeasti syvään taantumiaan.

Vaikka kyseessä oli alunperin joidenkin maiden ylivelkaantumisesta seurannut rahoitusmarkkinakriisi, joutuivat siitä kärsimään myös ne maat, joissa velkaongelmia ei ollut. Suomi kuului tähän ryhmään. Vaikka oma pankkijärjestelmämme oli hyvässä kunnossa, iski taantuma talouteemme vuoden 2009 aikana kovemmin kuin useimpiin muihin teollisuusmaihin. Syynä tähän oli vientimarkkinoiden romahdus. Tämä johti viennin jyrkkään supistumiseen ja viennin suuren bruttokansantuoteosuuden vuoksi myös poikkeuksellisen suureen (ja jopa muita teollisuusmaita suurempaan) kokonaistuotannon laskuun. Taloutta aiemmin nopeasti kasvattanut vientivetoinen strategia oli ollut menestyksekkäs, mutta se oli tehnyt Suomen taloudesta entistä haavoittuvamman kansainvälisen talouden häiriöille.

Kokonaistuotanto putosi Suomessa vuon-

na 2009 noin 7 prosenttia – luultavasti enemmän kuin edellisenä ennätysvuonna 1991. Taantumana syvyyttä mittaava toteutuneen ja potentiaalisen tuotannon välistä eroa mittaava tuotantokuilu (output gap) repesi vuosina 2008–09 yhteensä noin 10 prosenttiin. Romahdus keskittyi vientiteollisuuteen. Vienti ja teollisuustuotanto supistuivat vuoden 2008 alkupuolella noin kolmanneksen edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Kriisin seurausvaikutuksia olivat myös investointien ja yksityisen kulutuksen lasku. Talouden aktiviteetin supistuessa myös aiemmin erittäin vahvassa rahoitusasemassa ollut julkinen talous ajautui nopeasti alijäämäiseksi. Verotulojen jyrkkä lasku ja samanaikainen menojen kasvu pudottivat julkisen talouden yhteenlasketun ylijäämän vuoden 2008 neljästä bkt-prosentista yhtä suureksi alijäämäksi vuonna 2010. Julkinen talous heikentyi jonkin verran myös sen vuoksi, että finanssipolitiikka kääntyi vuoden 2009 aikana voimakkaasti elvyttävään suuntaan.

Finanssikriisin perintönä julkinen talous tulee olemaan useita vuosia heikossa kunnossa. Valtiontalous ajautui vuoden 2009 tuotannon romahduksen vuoksi syvään alijäämään, josta toipuminen kestää vuosia. Kriisin perintönä valtion velka nousee lähivuosina lähes 100 miljardiin euroon. Valtiontalouden tasapainottaminen tulee edellyttämään verojen korotuksia ja menojen karsintaa. Kuntien talousahdinko kestää useita vuosia ja ne joutuvat karsimaan palvelujaan. Seurauksena on hyvinvointipalvelujen heikentyminen samaan aikaan kuin niitä tarvitsevien ikäihmisten määrä kasvaa.

Muutokset työmarkkinoilla

Talouden lamaantuminen muutti nopeasti työmarkkinoiden tilanteen orastavasta työvoimapulasta takaisin työttömyyteen. Usei-

den vuosien ajan Suomessa pelättiin, että suurten ikäluokkien eläköityminen vuoden 2010 tienoilla johtaisi työvoimapulaan. Talouskriisin vuoksi työvoimapulaa ei kuitenkaan tullut eikä näytä tulevankaan. (Tällainen pelko on kuitenkin edelleen voimissaan, ks. esim. VM, 2010).

Suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle näinä vuosina. Tästä aiheutuva työikäisen väestön supistuminen ei kuitenkaan johda työvoimapulaan, vaan lähinnä helpottaa työmarkkinoiden sopeutumista työvoiman kysynnän jyrkkään laskuun. Onkin odotettavissa, että vastoin aiempia odotuksia työttömyys ja vajaatyöllisyys pysyvät pitkään talouden ja politiikan ongelmina eikä suurten ikäluokkien eläköitymisestä aiheutuvaa työvoiman tarjonnan supistumista juurikaan tulla huomaamaan.

Työvoimapulan uhkaa ehdittiin murehtia noin vuosikymmenen ajan ennen nykyistä kriisiä. Samoin tehtiin myös 1970-luvun alussa ja 1980-luvun lopussa. Joka kerralla työvoimapulan uhka on kuitenkin väistynyt äkkiä talouskriisin takia ja tilalle on tullut työttömyys. Työvoimapula näyttäytyikin Suomessa enimmäkseen imaginaarisena uhkana, kun taas työttömyys on ollut paljon useammin todellinen ja pitkäaikainen ongelma.

Suomi onkin lähes koko modernin historiansa ajan – aina 1800-luvun alkupuolelta lähtien – ollut maa, jossa keskeisenä yhteiskunnallisena ongelmana on ollut työvoiman liikatarjonta ja vajaatyöllisyys, eikä suinkaan työvoimapula. Tärkein syy tähän ovat olleet muita länsimaita myöhäisempi rakennemuutos ja hallitsemattomat talouskriisit. Olisi hienoa, jos joskus todella saavuttaisimme työvoimapulaa muistuttavan tilanteen. Silloin työnantajat alkaisivat kilpailun työntekijöistä. Niukkuus työvoimasta nostaa palkkatasoa, mikä johtaa toisaalta työvoiman käytön rationalisointiin ja työtä

korvaavan teknologian käyttöönottoon (ja siten tuottavuuden kasvuun) ja toisaalta siihen, että työolosuhteita aletaan kehittää entistä miellyttävimmiksi, jotta ihmiset viihtyisivät töissä pidempään. Näin ei kuitenkaan näytä tapahtuvan.

Toistaiseksi talouskriisi on johtanut siihen, että työllisten määrä on supistunut vähemmän kuin työpanos ja selvästi vähemmän kuin tuotanto. Tästä on seurannut työn tuottavuuden alentuminen vuosien 2008 ja 2009 aikana. Samaan aikaan palkkataso on kuitenkin jatkanut ripeää nousua vuonna 2007 solmittujen työehtosopimusten perintönä.

Työllisyyden hidas sopeutuminen ja suurten ikäluokkien eläköityminen on tuonut helpotusta työttömyyteen, joka ei ole pahentunut niin paljon kuin olisi ollut odotettavissa tuotannon kehityksen perusteella. Toistaiseksi työttömyys on kasvanut vähemmän kuin työllisyys on supistunut. Syynä tähän on ollut työvoiman poistuminen työmarkkinoilta.

Epätäydellisen sopeutumisen vuoksi yrityksiin on kuitenkin vuoden 2009 kehityksen perintönä jäänyt patoutunutta saneeraustarvetta. Tuottavuuden lasku ja samanaikainen ansiotason nousu ovat johtaneet yksikkötyövoimakustannusten rajuun nousuun, kilpailukyvyyn heikkenemiseen ja kannattavuuden laskuun. Yritykset reagoivat tähän rationalisoimalla työvoiman käyttöä vuosina 2010–2011 niin, että niiden kannattavuus palautuu toivotulle tasolle. Samalla myös kansantalous palaa tuottavuuden kasvutrendille. Tämä tarkoittaa kuitenkin sitä, että talouskasvun käynnistyminen ei alkuvaiheessaan paranna työllisyystilannetta.

Aiemmat kokemukset kriiseistä

Suomessa on kokemusta nykyisenkaltaisista työttömyyskriiseistä myös aiemmilta vuo-

silta. Tähän mennessä pahin oli 1990-luvun lama: tuolloin kokonaistuotanto putosi noin 10 prosenttia ja työllisyys peräti 20 prosenttia. Toisin kuin nyt, kyseessä oli tuolloin ensisijaisesti kotimarkkinoiden ja kotimaisen kysynnän lama. Viennin kehitys oli vuoden 1991 pientä supistumista lukuunottamatta vahvaa vuodesta 1992 lähtien. Tämä johtui tehdyistä talouspoliittisista valinnoista.

Kasvustrategiaksi valittiin laman aikana viennin kasvattaminen ja kotimaisen kysynnän rajoittaminen. Ensisijaisena tavoitteena oli ulkomaisen velkaantumisen pysäyttäminen, mutta politiikkaa jatkettiin pitkään sen jälkeenkin kun maksutase oli muuttunut ylijäämäiseksi. (Tarkemmin 1990-luvun kriisistä, ks. esim. Kiander & Vartia, 1998). Niinpä 1990-luvun lamaa seurasi vuosina 1994–2007 nopea ja ennätysmäisen pitkä nousukausi, joka perustui nopeaan viennin ja teollisuustuotannon kasvuun. Viennin määrä kolminkertaistui 15 vuoden aikana 1993–2008. Vienti kasvoi paljon nopeammin kuin kotimainen kysyntä, minkä seurauksena vientisektorin osuus bruttokansantuotteesta, joka oli vuosina 1975–1991 ollut vain noin 20 prosenttia, nousi vuoteen 2008 mennessä peräti 55 prosenttiin. Kokonaistuotanto kasvoi samaan aikaan lähes 4 prosentin vuosivauhtia ja maahan syntyi vähitellen noin 500 000 uutta työpaikkaa.

Viennin kasvun taustalla oli kilpailukyvyn parantuminen, jonka saivat aikaan markan devalvoituminen 1991–93, tuottavuuden nopea kasvu ja euron devalvoituminen 1998–2001. Vientistrategia perustui asetelmaan – eräänlaiseen kirjoittamattomaan yhteiskuntasopimukseen – jossa palkkapolitiikkaa oli maltillista, jotta yritykset voisivat vahvistaa kannattavuuttaan, taseitaan ja kehittää työllisyyttä. Yritysten vahvistuvien taseiden toivottiin johtavan kotimaisten investointien ja siten työn tuottavuuden kasvuun ja uuteen palkankorotusvaraun. Valtio

osallistui sopimukseen alentamalla ensin yritys- ja pääomaverotusta ja myöhemmin myös ansiotulojen verotusta. Veropolitiikan tavoitteena oli kannustaa yritystoimintaa ja turvata pääomien säilyminen Suomessa.

Tässä suhteessa yhteiskuntasopimus toteutui kuitenkin vain osittain. Palkkojen osuus kansantulosta laski nopeasti yli 10 prosenttiyksikköä noin 50 prosenttiin kun ns. funktionaalinen tulonjako työn ja pääoman välillä muuttui pääomatulojen eduksi (Sauramo, 2003). Yritysten parantunut kannattavuus ei kuitenkaan kanavoitunut toivotulla tavalla kotimaisiin investointeihin, vaan laman aikana tapahtunut investointiasteen alentuminen jäi osin pysyväksi ja talouden kasvua tukeva uusi pääomanmuodostus vaatimattomaksi. Palkkamaltin seurauksena Suomen palkkataso ja yksityinen kulutus jäivät myös matalammalle tasolle kuin tuotannon ja tuottavuuden korkea taso olisivat tehneet mahdolliseksi.

Funktionaalisen tulonjaon muutos vaikutti myös julkiseen talouteen. Sen voi katsoa aiheuttaneen miljardien eurojen verotulojen menetyksen, kun osa kansantulosta siirtyi korkean rajaveroasteen piiristä (työn verotus) matalamman veroasteen piiriin (voittojen ja pääomatulojen verotus). Tämä verotulojen menetys on suomalaisessa talouspoliittisessa keskustelussa jäänyt vähälle huomiolle muun muassa julkistalouden kestävyysvaajeesta puhuttaessa. Se on yksi tekijä, joka selittää Suomen muita Pohjoismaita matalampaa kokonaisveroastetta.

Toisaalta vientivetoinen kasvu tuki julkista taloutta, kun kysynnän kasvua ei tarvinnut hakea kotimaaisista lähteistä (joita olisivat olleet julkisen kysynnän lisäys ja toteutunutta suuremmat veronalennukset). Vientiteollisuuden nopea kasvu edisti myös tuottavuuskehitystä, mutta toisaalta se kohensi työllisyyttä suhteellisen hitaasti. Vaikka työpaikkoja lopulta syntyikin runsaasti,

kesti työllisyyden palautuminen lamaa edeltäneelle tasolle peräti 17 vuotta.

Toisenlaisen mallin talouden elpymistä tarjoaa 1970-luvun puolivälissä koetun taluskriisin jälkeinen kasvuperiodi. Myös tuolloinen taantuma oli luonteeltaan maksutasekriisi ja myös sen taustalla ollut epätasapaino korjattiin aluksi valuuttakurssimuutosten avulla. Taantumaa seurannut 1980-luvun kasvu perustui kuitenkin ensisijaisesti kotimaisen kysynnän kasvuun ja tasapainotetun budjetin finanssipoliittiseen ekspansioon eli julkisen sektorin kasvuun. Tulokset olivat sekä työllisyyden että hyvinvointipalvelujen kehityksen kannalta hyviä, mutta aikaa myöten muodostui ongelmaksi se, että vienti ei kasvanut riittävästi. 1970-luvun lopulla harjoitettu elvytyspolitiikka tarjoaa kuitenkin esimerkin talouspolitiikasta, jolla tuettiin tasapainoisella tavalla työllistävää kasvua. (1980-luvun talouspolitiikasta, ks. esim. Kiander, 2007).

Kasvun rakenne 2010-luvulla: millaista kasvua tarvittaisiin?

Vuoden 2009 perintönä Suomen talous on kokenut viennin jyrkän laskun ja julkisen talouden ajautumisen uudelleen epätasapainoon. Valuuttakurssimuutokset eivät tällä kertaa tuo nopeaa apua vientiteollisuudelle. Toisaalta myöskään kotimaista kysyntää kasvattavaan finanssipoliittikkaan ei ole enää kovin paljon varaa, koska elvytyspolitiikan panokset on jo käytetty vuonna 2009 toteutettuihin tuntuviin veronkevennyksiin. Tämän vuoksi on odotettavissa, että lähivuosien talouspolitiikka asemoituu vientivetoiseen strategiaan. Tämä tarkoittaa sitä, että finanssi- ja rahapolitiikka kiristyvät asteittain, minkä seurauksena kotimaisen kysynnän kasvumahdollisuudet pysyvät heikkoina. Heikentyneen kilpailukyvyn korjaa-

miseksi siirrytään takaisin palkkamalltiin, jolloin reaaliensioiden nousu pysähtyy eikä ostovoima juurikaan kasva. Näin ollen viennistä tulee ainoa mahdollinen kasvun lähde. Viennin kasvu ei kuitenkaan muodostu kovin vahvaksi, koska vakaan valuuttakurssin ja matalan inflaation oloissa kilpailukykyä ei pystytä nopeasti parantamaan.

Vaikka tällainen kehityskulku vaikuttaa tällä hetkellä todennäköiseltä, voidaan kysyä tarvitseeko Suomen talous lähivuosina nimenomaan vientivetoista kasvua. Näin ei välttämättä ole, koska vaihtotase on vuoden 2009 viennin romahduksesta huolimatta pysynyt ylijäämäisenä. On myös odotettavissa, että viennin elpyminen vuonna 2010 alkaa ripeästi kasvattaa vaihtotaseen ylijäämää takaisin tasolle, joka vallitsi ennen rahoituskriisin puhkeamista.

Työllisyyden kannalta voisi olla parasta, jos 2010-luvun talouskasvu perustuisi viennin sijasta entistä enemmän kotimarkkinoiden kasvuun. Tällöin kasvavia aloja voisivat olla yksityiset palvelut (kauppa, matkailu,...), rakentaminen ja hyvinvointipalvelut. Näihin kaikkiin on tarvetta. Asunto- ja liikerakentamisen tarpeet ovat edelleen suuret. Väestön keskittyessä edelleen kasvukeskuksiin tarvitaan myös lisää infrastruktuurirakentamista. Hyvinvointipalvelujen kehittämis- ja henkilöstötarpeet ovat myös mittavia. Toisin sanoen tekemätöntä työtä on paljon.

Mitä tällainen kasvu sitten edellyttää? Ensisijaisesti tarvittaisiin kotitalouksien ostovoiman kasvua, julkisen kysynnän (sekä investointien että kulutusmenojen) kasvua ja asuinrakentamisen tukemista kaavoitus- ja rahoitusratkaisujen avulla. Kotitalouksien ostovoiman kasvattamiseksi tarvittaisiin palkankorotuksia ja verojen kevennyksiä, ja julkisen kysynnän kasvattaminen puolestaan kasvattaa julkisia menoja. Vastapainoksi aktiviteetin lisääntyminen kasvattaisi myös jonkin verran verotuloja, mutta lopputulok-

sena olisi tietysti julkisen talouden tasapainon heikentyminen. Rakentamisen edistäminen kaavoituksen ja takauksien avulla sen sijaan ei maksa julkiselle vallalle mitään, vaan päinvastoin kasvattaa verotuloja.

Käytännössä elvytyspolitiikasta päättäminen on vaikeaa, koska talouspolitiikalla on keskenään ristiriitaisia tavoitteita, jotka tukevat toisiaan vain osittain. Toisaalta työllisyyden parantaminen edellyttää kotimaisen kysynnän kasvattamista keveän finanssipolitiikan avulla, mutta toisaalta julkisen talouden tasapainoa olisi pyrittävä parantamaan, mikä taas merkitsee finanssipolitiikan kiristämistä.

Vientivetoinen kasvu olisi paras vaihtoehto julkisen talouden kannalta. Kysynnän kasvu tulisi ulkomailta, mikä mahdollistaisi julkisen talouden kiristämisen ja siten tukisi julkista taloutta. Toisaalta vientivetoinen kasvu työllistää heikosti ja hitaasti, ja lisäksi se voi edellyttää deflatorista kilpailukyky politiikkaa (koska palkankorotukset ja inflaatio olisi painettava alemmaksi kuin kilpailijamaissa, jotka myös yrittävät parantaa kilpailukykyään) ja johtaa kotimaisen kysynnän supistumisen vuoksi ylimitoitettuun vaihtotaseen ylijäämään – rahoitusylijäämäisenä kansantaloutena Suomi ei ole lisäsäästämissen tarpeessa.

Kotimarkkinoihin perustuva kasvu puolestaan työllistää nopeammin, koska kysynnän kasvu kohdistuu tällöin työintensiivisille aloille eli palveluihin ja rakentamiseen. Kansantalouden ulkoisen tasapainon kannalta kotimarkkinoiden kasvu voisi myös johtaa tasapainoisempaan kehitysuriaan, koska se rajoittaisi vaihtotaseen ylijäämää ja johtaisi siihen, että suomalaisten säästöt käytettäisiin kotimaisiin kohteisiin. Toisaalta kotimarkkinoiden kasvattaminen hidastaisi julkisen talouden tasapainottumista, koska se edellyttäisi ekspansiivisen finanssipolitiikan jatkamista ja elvytyspolitiikan *îexiti* -ajankohdan lykkäämistä kauemmaksi tulevaisuuteen.

Julkinen talous ja työllisyys

Kotimaisen kysynnän kasvattaminen ja elvytyspolitiikan jatkaminen eivät kuitenkaan välttämättä tule julkiselle taloudelle niin kalliiksi kuin usein kuvitellaan. On selvää, että verojen alentaminen ja menojen lisääminen eivät rahoita itse itseään, mutta oikein kohdistetut elvytyspanokset palautuvat kuitenkin osittain julkiseen talouteen silloin kun ne onnistuvat lisäämään työvoiman kysyntää ja vähentämään työttömyyttä. Tämä

TAULUKKO 1: Esimerkkilaskelma: Työtön työllistyy yksityiselle sektorille. Tulot (menot) euroa/kk.

	työtön	työllinen	muutos
ansiotulot	0	2000	+2000
tulonsiirrot	1200	0	-1200
tuloverot ja työnantajan sovamaksut	200+0	400+500	+700
kulutusverot	250	400	+150
julkinen talous: nettoverot	-750	1300	+2050
yksilö: nettotulot	1000	1600	+600

johtuu siitä, että julkisen talouden tasapainon ja työllisyysasteen välillä on Suomessa positiivinen ja vakaa riippuvuus. Tähän ovat syinä Suomen suhteellisen korkea kokonaisveroaste, verotuksen progressiiviset elementit ja sosiaaliturvan korkea korvausaste. Samasta syystä julkisen talouden säästötoimet eli finanssipolitiikan kiristäminen ei yleensä palauta julkisen talouden tasapainoa niin nopeasti kuin odotetaan, ellei siihen liity vientikysynnän kasvusta tai korkotason laskusta johtuva työllisyyden kohentuminen.

Suomen tapaisessa maassa työttömän työllistymisestä hyötyy taloudellisesti eniten julkinen talous, ei työntekijä itse. Tarkastellaan esimerkkilaskelmaa, jossa työtön työllistyy yksityiselle sektorille (taulukko 1).²

Julkinen sektori maksaa työttömälle työttömyysturvaa ja usein myös asumistukea. Työttömän maksamat verot ovat vähäiset. Työllistyminen merkitsee puolestaan sitä, että julkinen valta säästää tulonsiirtomenoissa ja lisäksi saa haltuunsa veroina ja sosiaaliva-

kuutusmaksuina yli puolet työntekijän bruttopalkasta (tai noin puolet kokonaistyövoimakuluista). Julkisen vallan taloudellinen hyöty työllistymisestä onkin yli kolminkertainen verrattuna työllistyvän työntekijän nettoansioiden kasvuun.

Tästä tietysti seuraa, että julkisen talouden kannalta olisi järkevää panostaa huomattavan paljon rahaa työttömien työllistymiseen. Julkinen valta jäisi voitolle vaikka se tukisi työttömien työllistymistä 50 prosentin palkkasubventiolla. Vastaavasti voidaan laskea, että jos oikein kohdennetulla kysynnän lisäyksellä saataisiin aikaan suoraan tai välillisesti 50 000 uutta siirtymää työttömyydestä työllisiksi, kannattaisi valtion maksaa tästä hankkeesta jopa miljardi euroa.

Työttömyyden vallitessa ei julkisen sektorin omakaan työllistäminen ole kovin kallista. Tätä vaihtoehtoa kuvaa toinen esimerkkilaskelma (taulukko 2):

Työttömän työllistäminen julkisen sektorin normaalipalkkaiseen työhön maksaa

TAULUKKO 2: Esimerkkilaskelma: Työtön työllistyy julkiselle sektorille. Tulot (menot) euroa/kk.

	työtön	työllinen	muutos
ansiotulot	0	2000	+2000
tulonsiirrot	1200	0	-1200
tuloverot ja työnantajan sovamaksut	200+0	400+500	+700
kulutusverot	250	400	+150
julkisen talouden nettomenot: tulonsiirrot / palkkamenot -verotulot	1200 - 450 = 750	2500 - 1300 = 1200	+450
yksilö: nettotulot	1000	1600	+600

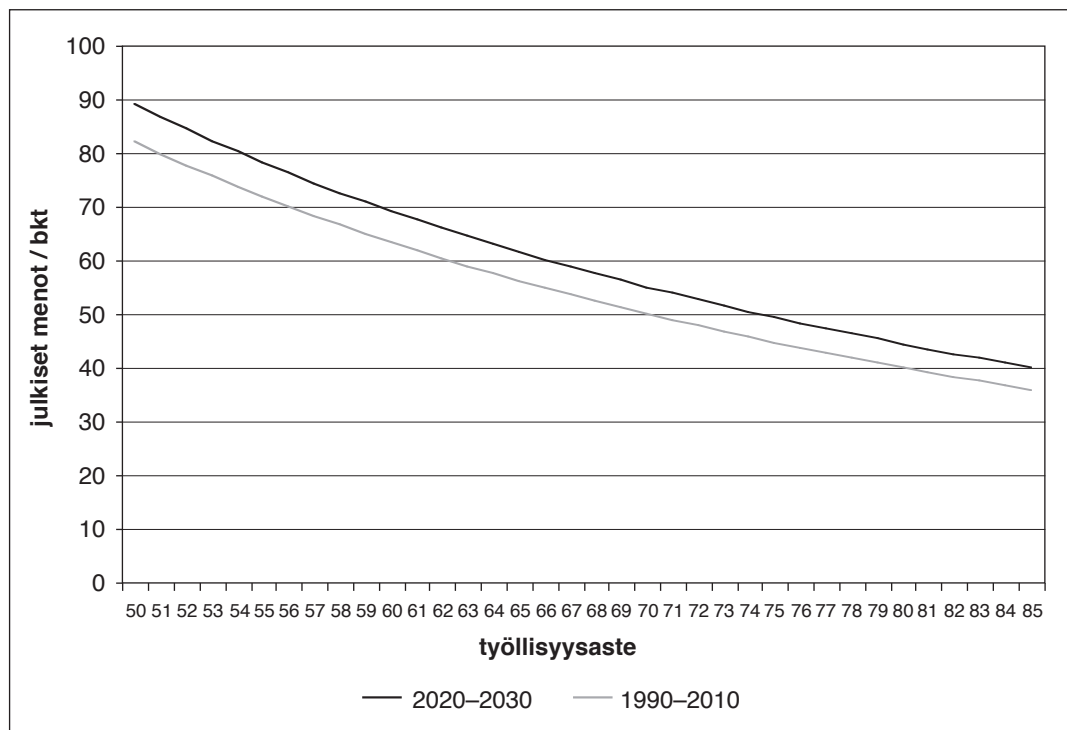
² Tiainen (2000) on esittänyt tarkkoja kokonaistaloudellisia laskelmia työllistämisen nettokustannuksista julkiselle taloudelle. Viitamäki (1998) on puolestaan tehnyt laskelmia mikrosimulaatiomallin avulla. Tulokset ovat samansuuntaisia kuin tässä esitettyssä yksinkertaistetussa esimerkkilaskelmasa.

julkiselle vallalle nettona vain 5400 euroa vuodessa. Esimerkiksi 20 000 työttömän palkkaaminen julkiselle sektorille vuodeksi lähihoitajiksi maksaisi nettomenoina julkiselle taloudelle yhteensä noin 110 miljoonaa euroa vaikka toimenpiteen bruttokustannus olisikin viisinkertainen. Lisäksi bruttokansantuote kasvaisi toimen seurauksena 0,3 prosentilla.

Tällaisista laskelmista seuraa se havainto, että työttömyyskausien aikana julkisen vallan ei kannattaisi priorisoida julkisen sektorin tuottavuuden kasvattamista. Tuottavuuden noususta on julkiselle sektorille vain vähän iloa, jos se samalla vähentää vastaavasti työllisyyttä ja jos vapautuva työvoima ei työllisty yksityiselle sektorille.

Julkisen talouden kestävyuden ja kokonaisveroasteen kannalta keskeinen muuttuja onkin työllisyysaste. Kansantalouden keskimääräisen tuottavuuskehityksen merkitys on julkiselle taloudelle toisarvoinen. Tämän vuoksi julkisen talouden kestävyuden kannalta on tärkeämpää pyrkiä työllistävään kasvuun (ts. työntensiivisten toimialojen kuten palvelujen kasvattamiseen) kuin pääomaintensiivisen vientiteollisuuden kasvattamiseen. Annetulla julkisten menojen tasolla julkisen sektorin suhteellinen koko (menot/BKT) ja julkisen talouden tasapainottava kokonaisveroaste riippuvat käänteisesti talouden työllisyysasteesta. Tätä riippuvuutta kuvaa kuvio 1, missä alempi käyrä perustuu historiallisiin havaintoihin vuosilta

KUVIO 1: Julkisen sektorin koon riippuvuus työllisyysasteesta vuosina 1990–2010 ja 2020-luvulla

Lähde: Palkansaajien tutkimuslaitos

1990–2010. Ylempi käyrä kuvaa riippuvuuden siirtymistä ylöspäin siinä vaiheessa kun väestön ikääntyminen kasvattaa julkisia menoja.

Optimaalinen politiikka vuoden 2009 kriisin jälkeen

On olemassa huomattava riski sille, että vuoden 2009 syvä taantuma johtaa osin samanlaisiin seurauksiin kuin 1990-luvun alun suuri lama: hyvinvointivaltio rapautuu, tuloerot kasvavat ja köyhyys lisääntyy. Julkisen sektorin säästöpainet johtavat hyvinvointipalveluiden karsintaan ja estävät sosiaaliturvaetuksien korottamisen. Tämä johtaa sosiaaliturvan varassa elävien kuten työttömien ja pieneläkeläisten suhteellisen aseman heikkenemiseen ja suhteellisen köyhyyden eli köyhyysasteen nousuun. Tuloerot kasvavat myös siksi, että taantumaa seuraava nousukausi kääntää ensin pääomatulot ja siten myös ylimmät ansiotulot nousuun, minkä seurauksena rikkaat rikastuvat. Verotusta tullaan kiristämään, mutta koska pääomatulojen verotusta ei tohdita kiristää kovin paljoa, kohdistuu maksupaine lähinnä keskiluokkaiseen palkansaajiin. Tällaiseen kehityskulkuun ajautuminen on riskinä erityisesti siinä tapauksessa, jossa talouspolitiikka painottuu vientivetoisen kasvun tavoitteluun ja kiristyvään finanssipolitiikkaan. Tällainen valinta voi tuntua luonteelta, koska Suomessa on pitkään ajateltu, että viennin kasvattaminen on ainoa oikea tapa saavuttaa kestävä talouskasvu ja korkea työllisyys. Tällä kertaa talouspolitiikan tavoitteeksi tulisi kuitenkin asettaa sekä viennin että kotimaisen kysynnän tasapainoinen ja työllistävä kasvu.

Lähivuosina Suomi tarvitsee nopeasti työllistävää talouskasvua, jotta julkisen talouden tasapaino voidaan palauttaa ja täystyöllisyys saavuttaa. Vientivetoisen kasvustrategian

toistaminen ei ole näissä oloissa mahdollista eikä edes välttämätöntä. 1990-luvun vienti-ihme perustui pitkälti devalvaation avulla saatuun kilpailukykyparannukseen. Tällainen ei tietenkään enää ole mahdollinen, koska kansallista valuuttakurssipolitiikkaa ei ole. Maltillisella palkkapolitiikallakaan ei saada aikaan ihmeitä, koska myös kilpailijamaissa palkankorotukset ovat lähellä nolaa. Toisaalta Suomella ei ole nyt samanlaista polttavaa tarvetta viennin kasvattamiseen kuin 1990-luvun alussa, jolloin kansantalouden suurin ongelma oli liiallinen velkaantuminen ulkomaille.

Taloushistoriastamme löytyy esimerkki toisenlaisestakin kasvuperiodista. Suomen talous kasvoi ripeästi myös 1980-luvulla. Silloin kasvun veturina toimi kotimainen kysyntä. Strategia tuotti korkean työllisyyden ja vahvan julkisen talouden, mutta se osoitautui lopulta kestävämmäksi, koska vientisektori oli liian pieni ja ulkomaankauppa jatkuvasti alijäämäistä. Tilanne on nyt tässä suhteessa toinen. Vaikka vienti putosi vuonna 2009 peräti kolmanneksen, pysyi ulkomaankaupamme ja vaihtotaseemme positiivisena. Tämä merkitsee sitä, että kansantaloutena Suomi ei tämän hetken taantumassa velkaannu ulkomaille; vaikka valtio ja kunnat velkaantuvatkin, Suomen kansalaiset ja yritykset säästävät niin paljon, että julkinen velka voidaan rahoittaa kotimaisista lähteistä. Lopputuloksena on, että kansantaloutena Suomi ei elvytä itseään velalla vaan rahoittaa edelleen muiden maiden velkaantumista.

Talouspolitiikassa tulisi viennin elpymistä tukea edistämällä erittäin maltillista palkkakehitystä ja harjoittamalla teollisuus- ja yritysmyönteistä elinkeinopolitiikkaa. Kustannuskehityksen maltillisuus tarkoittaa käytännössä sitä, että nimellispalkkojen nousu pitäisi lähivuosina rajoittaa runsaaseen prosenttiin vuodessa. Tämä edellyttäisi palaamista jonkinlaiseen tulopolitiikkaa

muistuttavaan palkkakoordinaatioon. Teollisuutta tukeva elinkeinopolitiikka puolestaan tarkoittaisi liberaalia energiapolitiikkaa, T&K-toiminnan tuen lisäämistä ja mahdollisia investointien verokannustimia.

Työllisyyden kannalta tärkeää on kotimaisen kysynnän kasvun tukeminen finanssipolitiikan avulla. Vientiä edistävän maltillisen palkkapolitiikan tueksi tarvitaan työn verotuksen lievää keventämistä, jotta kotitalouksien ostovoima kehittyisi suotuisasti. Tavoitteena tulisi olla reaaliensiotason säilyttäminen ja ostovoiman kasvu työllisyyden kasvun kautta. Tämän lisäksi tarvitaan julkista rahaa riittävän julkisen kysynnän tason turvaamiseen sekä asunto- ja infrastruktuurirakentamisen edistämiseen.

Tällainen politiikka tukee työllisyyttä, mutta se tulee samalla kalliiksi. Se tarkoittaa sitä, että finanssipolitiikka jouduttaisiin pitämään ekspansiivisena usean vuoden ajan. Merkittäviä veronkiristyksiä ja menoleikkauksia ei voitaisi tehdä. Julkinen talous toki tasapainottuisi tälläkin tavoin, mutta tasapainottuminen olisi verraten hidasta ja se tapahtuisi automaattisten vakauttajien kautta sitä mukaa kun työllisyys kohentuu. Makromallilla tehdyt laskelmat kuitenkin osoittavat, että tällainen palkkakoordinaation ja keynesiläisen finanssipolitiikan yhdistelmä tuottaisi kasvun, työllisyyden ja jopa julkisen talouden kannalta paremman lopputuloksen kuin vaihtoehtoiset kehitysurat. Laskelmista tarkemmin, ks. Alho & Kiander (2009).

Onko meillä sitten varaa tällaiseen työllisyyttä tukevaan pehmeään finanssipolitiikkaan? Aiemmin kokemuksen valossa voisi ennustaa, että todennäköisesti päätöksentekijät päätyvät kielteiseen arvioon: varaa el-

vytyksen jatkamiseen ei ole, koska julkinen talous näyttäisi tasapainottuvan tällaisella kehitysuralla liian hitaasti.³

Toisaalta edellä hahmotellulle työllisyyttä painottavalla talouspolitiikalle ei ole olemassa mitään toimivia vaihtoehtoja. Vientivetoinen kasvu toki tukisi samanaikaisesti sekä työllisyyttä että julkista taloutta, mutta vientikysynnän kovaa kasvua ei ole näköpiirissä eikä mahdollisuuksia nopeaan kilpailukyvyyn parantamiseen ole – eikä Suomella edes ole tarvetta vaihtotaseen ylijäämän jatkuvaan kasvattamiseen. Jos taas finanssipolitiikkaa ryhdytään kiristämään, työllisyys ei parane toivotulla tavalla; ja lisäksi käy niin, että julkinen talous ei myöskään tasapainotu tavoitellulla tavalla ja talouden resurssit pysyvät pitkään vajaakäytössä. Toisaalta voi sanoa, että näin toimittaessa vältytään pitkään pelätyltä työvoimapulalta.

Työllisyys- ja hyvinvointitavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan makrotalouspolitiikkaa, joka jossain mielessä muistuttaa 1980-luvun kasvupolitiikkaa. On tähdättänä siihen, että kotimaiset investoinnit ja kotimarkkinatyöllisyys saadaan kasvuun ja vinnin jalostusaste nousee. Osana tätä kehitystä on hyväksyttävä myös funktionaalisen tulojaon hakeutuminen uuteen tasapainoon, jossa työtulojen kansantulo-osuus on entistä suurempi. Tällöin myös julkinen talous vahvistuu ilman veronkorotuksia. Tarvittavan liikkumavaran uudelle strategialle luo Suomen kansantalouden hyvä ulkoinen tasapaino: Suomi ei syö enemmän kuin tienaa, vaan tienamme edelleen enemmän kuin syömme. Maailmantalouden elpyessä tilanne tulee jopa kohentumaan tässä suhteessa. Suomi on yksi niistä maailman ylijäämämaista (joista

³ Tätä näkemystä tukee voimakkaasti valtiovarainministeriö, joka ei esitä mitään konstruktiivista ulospääsystä vaje- ja työttömyysongelmista. Ks. VM (2010).

Saksa ja Kiina ovat merkittävimmät), joilla on varaa ja myös velvollisuus elvyttää kotimaista kysyntää. Globaaleista ja myös eurooppalaisista säästämisen epätasapainoista, ks. lähemmin Kiander (2008). Osa kansantalouden rahoitusylijäämästä tulisi kääntää kotimaisiksi investoinneiksi ja kotimarkkinatyöllisyyden kasvuksi.

Lopuksi

Vuoden 2009 talouskriisin perintönä Suomen talous on joutunut epätydyttävään tilaan, jossa työvoimapulan uhka on muuttunut perinteiseksi työttömyysongelmaksi ja julkisen talouden ylijäämä kääntynyt alijäämäksi. Rahaliiton jäsenenä ja matalan inflaation oloissa Suomella ei ole realistisia mahdollisuuksia lähteä tavoittelemaan vientivetoista kasvua nopeiden kilpailukykyparannusten avulla. Tämän vuoksi tässä artikkelissa päädytään suosittamaan osittaista paluuta 1980-luvun alun talouspolitiikkaan: ts. pyrkimystä tasapainotetun kasvun uralle, jossa työllisyyden kasvua haetaan tukemalla finanssipolitiikan ja myös rakenteellisten ratkaisujen avulla työntensivistä kotimarkkinalojen kuten palvelujen ja rakentamisen kasvua. Samanaikaisesti tulisi kuitenkin huolehtia viennin ja erityisesti vientiteollisuuden pitkän ajan reaalista kilpailukykyvyydestä ja kasvumahdollisuuksista edistämällä maltilliseen kustannuskehitykseen tähtäävää palkkakoordinaatiota ja muovaamalla elinkeino- ja energiapolitiikkaa tämän tavoitteen suuntaan. Matalan korkotason, hyvän lähtökohtaisen kilpailukykyyn, ylijäämäisen vaihtotaseen ja vahvan julkisen talouden ansiosta Suomella on tällä kertaa – toisin kuin 1990-luvulla – talouspolitiikassa sellaista liikkumavaraa, joka voisi mahdollistaa tällaisen pitkäjänteisemmän ja myös sosiaalisesti kestävämmän kasvupolitiikan.

Lähteet

- Alho, Kari – Kiander, Jaakko (2009): Työmarkkinoiden kehityksen kokonaistaloudellinen tausta ja lähivuosien sopeutuminen. ETLA keskusteluaiheita 1198.
- Berghäll, Outi – Junka, Teuvo – Kiander, Jaakko (2006): *T&K, tuottavuus ja talouskasvu*. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Helsinki.
- Kiander, Jaakko (2007): Suomalainen elvytyspolitiikka – kahden nousukauden vertailua, teoksessa Heinonen, V. – Jäntti, M. – Vartiainen, J. (toim.): *Kansantaloustiede, talouspolitiikka ja hyvinvointivaltio – juhlakirja Jukka Pekkarisen kunniaksi*. Palkansaajien tutkimuslaitos, raportteja 11.
- Kiander, Jaakko (2008): Miten rahaliitto selviää ensimmäisestä kriisistään? *Talous & Yhteiskunta*, 2008:4.
- Kiander, Jaakko – Vartia, Pentti (1998): *Suuri lama. Suomen 1990-luvun kriisi ja talouspoliittinen keskustelu*. ETLA & Taloustieto: Helsinki.
- Sauramo, Pekka (2003): Funktionaalinen tulonjako Suomessa: Ollaanko tasapainossa?, Palkansaajien tutkimuslaitos, Helsinki.
- Tiainen, Pekka (2000): Työttömyyden kustannukset 1990-luvun Suomessa. *Yhteiskuntapolitiikka* 2000:3.
- Viitamäki, Heikki (1998): Työttömyydellä on suuri merkitys julkisen talouden tasapainolle, teoksessa Hjerpe, R. – Mäkelä, P. (toim.): *Tehokkaampaan julkiseen talouteen*. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Helsinki.
- VM (2010): Julkinen talous tienhaarassa. Finanssipolitiikan suunta 2010-luvulla. Valtiovarainministeriö, *Taloudelliset ja talouspoliittiset katsaukset* 8/2010. Helsinki.

Taluskriisi, työmarkkinat ja aktiivinen työvoimapolitiikka

Seija Ilmakunnas¹

1. Johdanto

Tässä kirjoituksessa tarkastellaan aktiivisen työvoimapolitiikan ensireaktioita taluskriisiin ja työttömyyden kasvuun. Työvoimapolitiikan sopeutustarpeen arvio perustuu käsitykseen siitä, kuinka paljon työttömien määrä kasvaa ja millaisia ovat kysyntänäkymät kriisin jälkeen. Artikkelin lähtökohtana onkin keskustelu nykyisen työttömyysongelman luonteesta ja erityisesti siitä, uhkaako suhdannetyöttömyys muuttua vaikeasti purkautuvaksi pitkäaikaistyöttömyydeksi.

Työvoimapolitiikan lisätoimet ovat perusteltuja silloin, kun riskinä on talouden rakenteellisen työttömyyden kasvu. Rakenteellisen työttömyyden kasvu ja työikäisen väestön määrän supistuminen antavat heikot

eväät tuleville vuosille. Tällöin riskit työmarkkinoilla myöhemmin syntyvistä alakohtaisista työvoimavajeista kasvavat, mikä lisää inflaatio- ja palkkapaineita ja heikentää koko kansantalouden pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia. Aktiivinen työvoimapolitiikka on yksi lohko, jonka avulla tulisi torjua tällaista kehitystä.

Artikkelissa verrataan nykyisen taluskriisin aikaista työttömyyden kasvua ja työvoimapolitiikan reaktioita niin kansainvälisesti kuin parinkymmenen vuoden takaiseen työttömyyskriisiin. Tarkastelujaksolla koulutus- ja tukitoimenpiteillä aktivoitujen työttömien määrät eivät ole kasvaneet. Aktivointiaste (tässä: toimenpiteillä olevien lukumäärä/työttömien lukumäärä) on selvästi pienentynyt, kun samanaikaisesti työttömyys on jo lähtenyt selvään kasvuun.

¹ Seija Ilmakunnas, VTT, ylijohtaja, dosentti, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Työttömyyden nopea kasvu ja riski rakenetyöttömyyden kasvusta antavat aiheen pohdinnalle työvoimapolitiikan lisätoimenpiteiden ja -menojen tarpeesta. Artikkelissa keskustellaan siitä, miksi työvoimapolitiikka on toistaiseksi ollut melko passiivista ja myös siitä, mitkä syyt puoltaisivat voimakkaampaa reagointia.

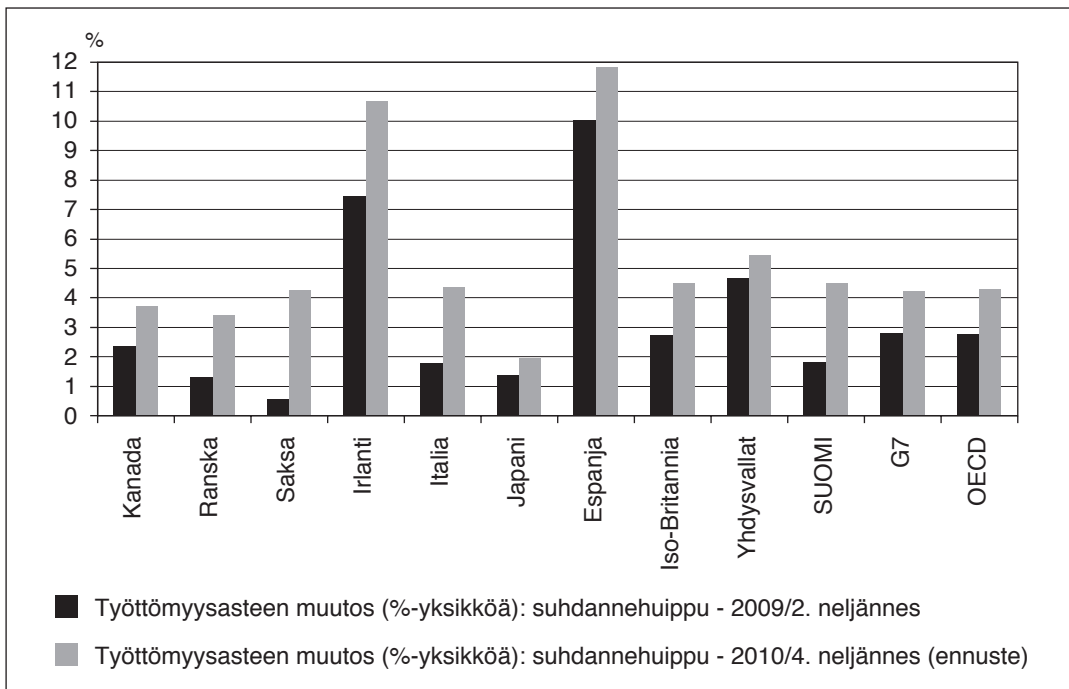
Millaiseen työmarkkinakehitykseen tulisi varautua?

Suomessa työttömyys kääntyi kasvuun vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä ja vuoden aikana työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi noin 70 000 hengellä heijastellen ra-

juja kokonaistuotannon supistumista. Erityisesti miesten työttömyys on kasvanut nopeasti, mitä selittää vientikysynnän romahdusta seurannut teollisuustuotannon pudotus. Samanaikaisesti työllisten määrä on supistunut noin 100 000 hengellä. Työllisyyden lasku ei ole siis heijastunut yhtä suurena työttömien määrän kasvuna. Taustalla on muun muassa se, että moni suuri ikäluokkiin kuuluva on samanaikaisesti siirtynyt eläkkeelle eli työvoiman tarjonta on supistunut.

Taluskriisi on globaali ongelma ja sen vaikutukset heijastuvat työmarkkinoiden toimintaan kaikissa maissa. OECD:n viimesykyinen työllisyyskatsaus ennakoii, että keskimääräinen työttömyysasteen nousu OECD-maissa on runsaat neljä prosent-

Kuvio 1. Toteutunut ja ennustettu työttömyysasteen muutos eräissä maissa taluskriisin kuussa

Lähde: OECD Employment Outlook 2009

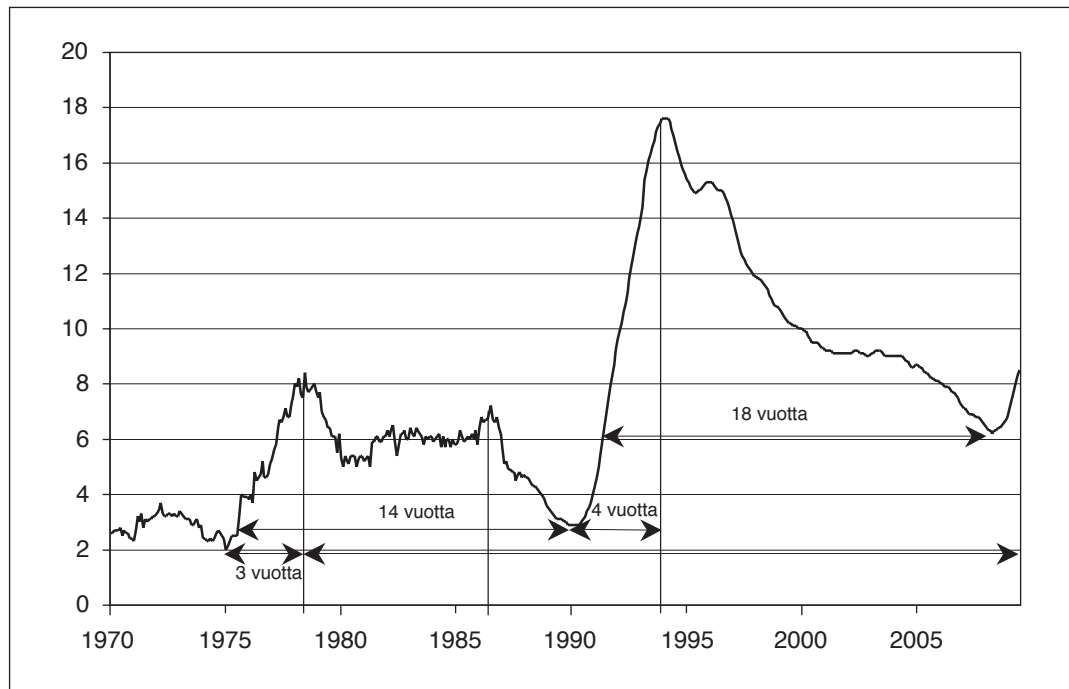
tiyksikköä tarkasteltuna aikaisemmasta suhdannehuipusta kuluvan vuoden loppuun (Kuvio 1). Tämä työttömyyskasvu vastaa kutakuinkin Suomelle ennustettua kehitystä eli työttömyysasteen nousua vuoden 2008 6,4 prosentin tasosta ennustettuun vuoden 2010 tasoon eli 10,5 prosenttiin (valtiovarainministeriön ennuste joulukuussa 2009). Kokonaistuotannon lasku on Suomessa ollut suurempi kuin OECD-maissa keskimäärin, jolloin jo toteutunutta ja lyhyellä aikavälillä näköpiirissä olevaa työttömyyskehitystä voi luonnehtia pahimpia pelkoja lohdullisemmaksi.

Pahimpia uhkakuvia lohdullisempaa kehitystä selittänee se, että yritykset ovat pyrkineet pitämään kiinni työntekijöistään pahimman suhdannekuopan yli ja kriisisepeutusta

on haettu myös työajan lyhennyksistä. Tällainen ”sillanrakennus” on koko kansantalouden kannalta myönteistä ja yritysten kannalta myös rationaalista käyttäytymistä, kun otetaan huomioon työikäisen väestön määrän tuleva supistuminen. Osin yritysten reaktio näkyy tuottavuuden laskuna, kun tuotanto supistuu voimakkaammin kuin työpanos. Syntynyttä tuottavuuskulua kurotaan todennäköisesti umpeen kasvun käynnistyttyä ja vastaavasti tuotannon kasvu näkynee alkuvaiheessa suhteellisen vaatimattomana työllisyyskasvuna. Viime vuosina työllisyyden paranemisen edellytyksenä on ollut noin kahden prosentin kokonaistuotannon kasvu, mutta lähivuosina tarvittava kasvu voi olla tätä suurempi.

1990-luvun alussa koettu lama säilyy his-

Kuvio 2. Työttömyysasteen alenemisen pitkät viipeet

Lähde: OECD Employment Outlook 2009

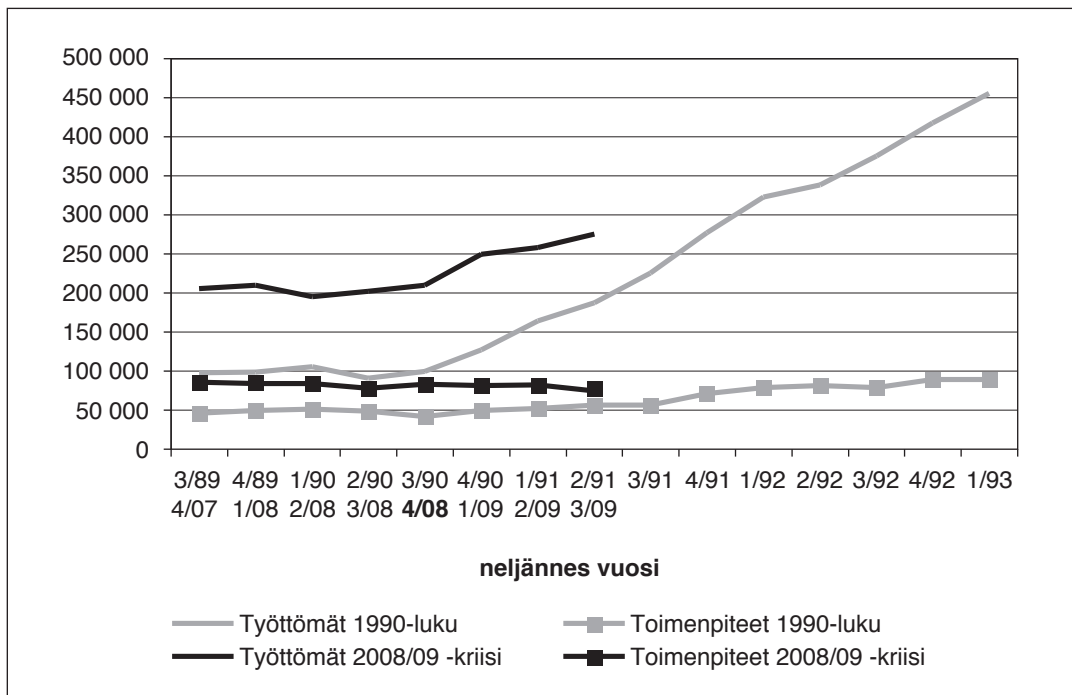
toriallisena esimerkkinä työttömyyden nopeasta kasvusta ja myös hitaasta paluusta siedettäviin työttömyyslukuihin (Kuvio 2). Tuolloin työttömyyden kasvuvaihe jatkui pitkään eli noin neljän vuoden ajan ja jonkin verran pitempään kuin tuotannon pudotuksen jakso. Voidaan kysyä, miten pitkälle nykyisen taluskriisin mukanaan tuomat työttömyysongelmat rinnastuvat 1990-luvun tilanteeseen. Lähtökohdan tarjoaa se, että kansantalouden syöksy alaspäin on ollut samaa suuruusluokkaa kuin 1990-luvun alussa.

Kuviossa 3 on tahdistettu 1990-luvun laman ja nykyisen taluskriisin aikainen työttömyyskehitys. Tahdistuskohtana on se neljännes, jonka aikana työttömyys alkoi nousta

(edellisen vuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna). Viime vuosikymmen lamassa kyseinen neljännes oli vuoden 1990 kolmas neljännes ja vastaavasti nykyisessä taluskriisissä vuoden 2008 viimeinen neljännes. Vertailuasetelmassa hyvä uutinen on se, että nykyisen kriisin aikainen työttömyyden nousu on ollut hieman hitaampaa kuin työttömyyden kasvu 1990-luvun laman aikana. Toisaalta nykyisen taluskriisiin puhjetessa työttömyyden lähtötaso oli selvästi korkeampi ja suuri osa työttömistä oli vaikeasti työllistytviä.

Taantumun kestolla on luonnollisesti suuri merkitys siinä, kuinka suureksi työttömyys ehtii kumuloitua. Vallitsevan käsityksen mukaan talouden syöksykierre on pysähty-

Kuvio 3. Työttömien työnhakijoiden ja toimenpiteissä olevien lukumäärät 1990-luvun lamassa ja nykyisessä taluskriisissä

Lähde: Työpoliittinen aikakauskirja

nyt ja kasvu on käynnistymässä. Näin ollen talouden laskuvaiheen kesto näyttäisi jäävän noin kolmannekseen 1990-luvun alun vastaavasta. Tämän hyvän uutisen vastapainona on riski siitä, että lähivuosina talouden kasvuvauhdit jäävät vaatimattomiksi ja kestää pitkään palata sille aktiiviteetin tasolle, josta talouskriisiin lähdettiin. Heikohkot kasvunäkymät juontuvat maailmantalouden ja vientikysynnän haparoivasta liikkeellelähdistä ja epävarmuudesta sekä käyttämättömän tuotantokapasiteetin suuresta määrästä myös kilpailijamaissa. Muun muassa euron vahvan kurssin ja kotimaisen kustannuskehityksen vuoksi Suomen viennin kilpailuasetelmat eivät ole otolliset kireässä kilpailutilanteessa. Lähtökohta poikkeaa 1990-luvun lopun tilanteesta, jota avitti mm. kahden keskitetyn työmarkkinakerroksen maltillinen ansiokohitus (Holm ja Rompanen 1999).

Toisaalta monet parin viime vuosikymmenen aikana toteutetut uudistukset ovat parantaneet työmarkkinoiden sopeutumiskykyä. On purettu työttömyys- ja tuloloukkuja ja lyhennetty työttömyysputkea (ks. esim. Honkanen, Jäntti ja Pirttilä 2007 ja Hakola ja Ilmakunnas 2005), ja on heikennetty mahdollisuutta käyttää työvoimapolitiikan toimenpiteitä keinona työttömyysturvan uusimiseen (Duell, Grubb & Singh 2009). Kokonaisuutena tällaisten reformien voi arvioida vaikuttaneen rakenteellista työttömyyttä vähentävästi.

Ongelmana säilynee kuitenkin se, että lähivuosina kokonaistuotannon kasvuvauhdit alittavat tai vain lievästi ylittävät sen kynnysen, joka tarvittaisiin työllisyyskasvuun. Talouskasvu ei näin siis yksin riitä sulattamaan nyt syntyvää työttömyysongelmaa, ja uhka suhdannetyöttömyyden muuttumisesta rakennetyöttömyydeksi on todellinen.

Aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteet ovat keskeinen keino ylläpitää työttömäksi joutuneiden osaamista ja työmarkkinaval-

miuksia. Ne ovat tästä syystä yksi ilmeinen politiikkalohko, jota tarvitaan rakenteellisen työttömyyden kasvun torjunnassa. ATP-toimien ydin on juuri yksittäisen työttömän julkiselta vallalta saamista palveluissa, jotka auttavat työn etsinnässä (työnvälitys ja työnhakusuunnitelmat) tai suoraan työllistymisessä (tukityöllistäminen) tai parantavat osaamista (työvoimakoulutus).

Myös ns. passiivinen työvoimapolitiikka, työttömien toimeentuloturva, on ollut koetteilla, kun asiakasmäärät ovat selvästi kasvaneet ja etuuksille on tullut kanavoida lisärahoitusta. Kansainvälisen vertailun mielessä voidaan työttömyysturvan kuitenkin sanoa toimineen kriisin aikana vähintäänkin tyydyttävästi ja niin kuin pitää. Näiden etuuskien hyvinvointivaikutukset ovat korostuneet verrattuna esimerkiksi niiden maiden tilanteeseen, joissa turvaan oikeutettujen työttömien osuus on pieni. Työttömyysturva on pehmentänyt irtisanomisten ja lomautusten vaikutuksia ostovoiman kehitykseen ja se on ollut keskeinen osa ns. automaattista vakautusta, missä ilman erikseen tehtäviä päätöksiä ja viiveitä julkinen sektori ottaa kannettavakseen globaalin talouden riskejä. Talouskriisi on samalla osoittanut sen, että sellaisten suhdanneluonteisten menojen kuten työttömyysturvan irrottaminen valtiontalouden menokehyksistä on ollut perusteltu ratkaisu. Muutoin työttömyysturvamenojen kasvu olisi pakottanut välittömiin supistuksiin muissa valtion menoissa. Tällä puolestaan olisi ollut kriisiä syventävä vaikutus koko kansantaloudessa.

Siinä missä työttömyysturva sopeutuu lähes automaattisesti työttömien lukumäärän kasvuun, aktiivisen työvoimapolitiikan muuttaminen vaatii uusia poliittisia ja hallinnollisia ratkaisuja. Tukityöpaikkojen ja työvoimakoulutuksen määrän kasvattaminen ja mahdollisesti niiden uusi kohdentaminen edellyttää uutta tilannearvioita ja uusia po-

liittisiä päätöksiä. Tämä on monesta syystä vaativa tilanne.

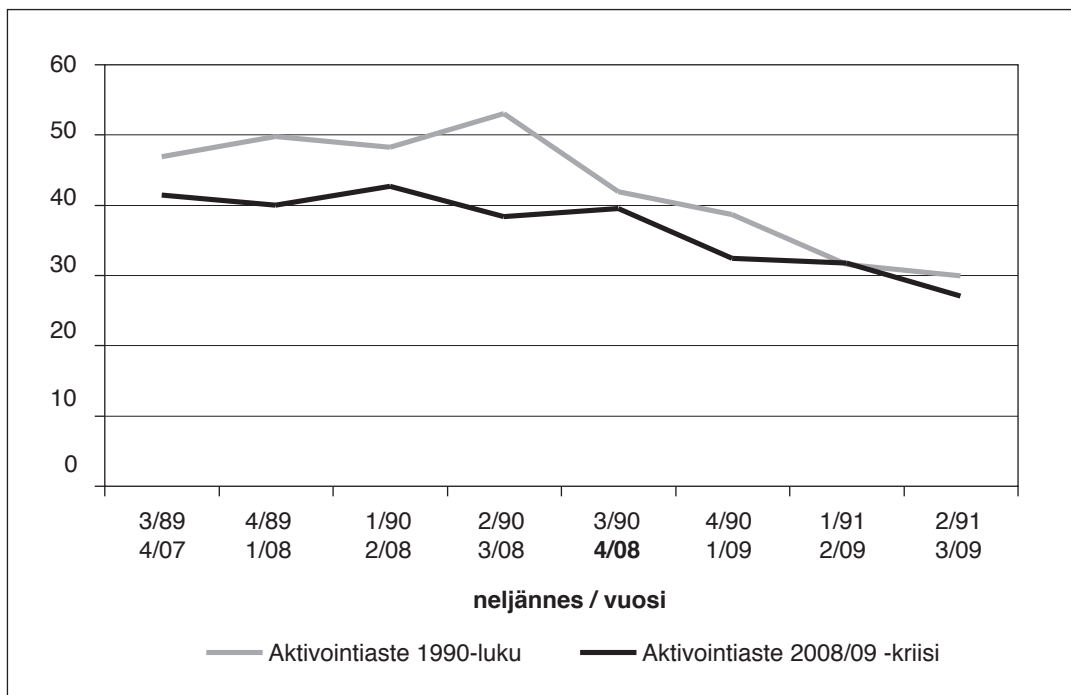
Aktiivisen työvoimapolitiikan ensireaktioista

Kuviossa 3 on esitetty työvoimahallinnon koulutus- ja tukitoimenpiteillä sijoitettujen yhteenlasketut lukumäärät rinnan työttömi- en määrän kehityksen kanssa. Aktiivitoimien piirissä olevien määrät eivät näytä tarkaste- lujaksolla kasvaneen nykyisen talouskriisin aikana. Myös 1990-luvun lamassa niiden kasvu oli aluksi hyvin vaatimatonta, mutta toimenpiteissä olevien määrät kasvoivat jon- kin verran myöhempinä vuosina. Suhteutet-

tuna toimenpiteillä olevien lukumäärät työt- tömi- en lukumäärään havaitaan suoraan pari seikkaa (Kuvio 4). Lähtötaso näin lasketus- sa aktivointiasteessa on ensinnäkin noin 10 prosenttia alempi kuin 1990-luvun alussa. Alenema aktivointiasteessa on kummankin kriisin alkuvaiheissa liki yhtä suuri ja heijas- telee sitä, että kriisien alussa toimenpiteiden määrää ei ole kasvatettu huolimatta työttö- myyden kasvusta.

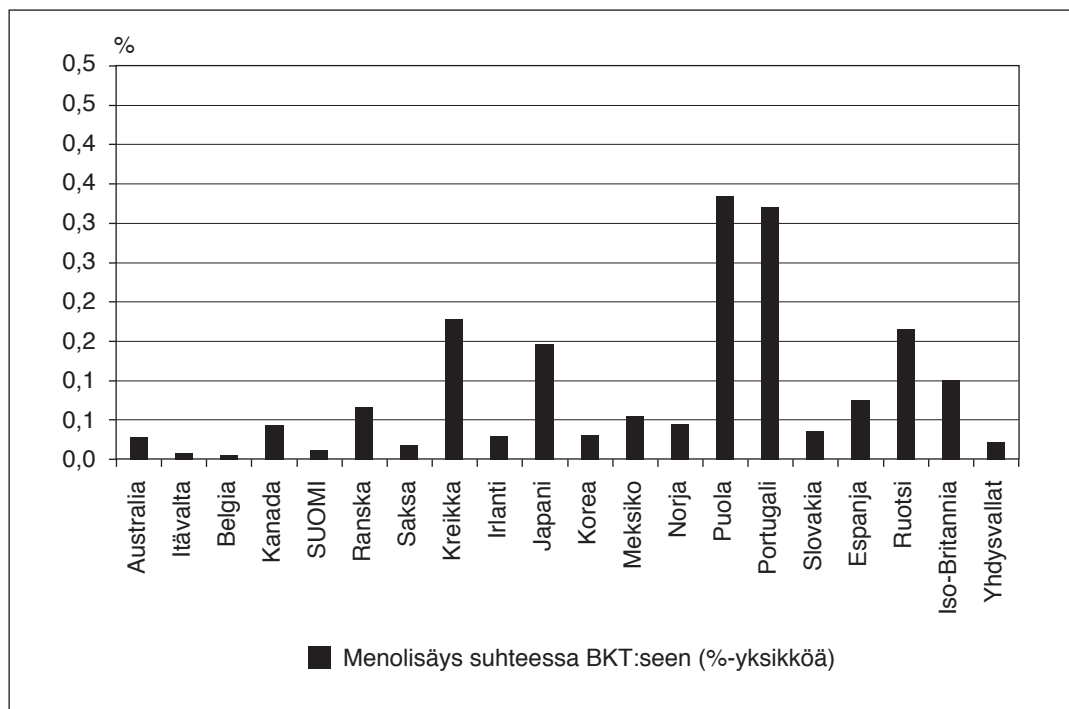
Toisen arvion toteutuneesta kehityksestä tarjoaa OECD, joka on kartoittanut jäsen- maiden reaktioita työvoimapolitiikassa ta- louskriisin aikana (Kuvio 5). Tiedot perus- tuvat OECD:n ja EU:n komission tekemiin kyselyihin jäsenmaille vuoden 2009 alku- puoliskolla (OECD 2009). Niiden tulosten

Kuvio 4. Aktivointiasteet (toimenpiteissä olevat / työttömät) 1990-luvun lamassa ja nykyi- sessä talouskriisissä

Lähde: Työpoliittinen aikakauskirja

Kuvio 5. Aktiivisen työvoimapolitiikan menojen päätösperäinen lisäys talouskriisin aikana

Lähde: OECD Employment Outlook 2009

mukaan kaikissa maissa on pyritty reagoimaan talouskriisiin ja kasvaneeseen työttömyyteen lisäämällä panostusta aktiiviseen työvoimapolitiikkaan, enemmän tai vähemmän. Kuviossa tarkastellaan ns. päätösperäisen aktiivisen työvoimapolitiikan menokasvua eli sellaista, joka on edellyttänyt uusia toimenpiteitä ja menoja kasvattavia päätöksiä reaktionä kasvavaan työttömyyteen. Tanskassa ja Sveitsissä vallitsee käytäntö, jonka mukaan aktiivisen työvoimapolitiikan menot suhteutetaan automaattisesti työttömyssennusteeseen (OECD 2009). Tällaisen menoautomaatiikan johdosta näiden maiden toimenpiteiden taso on todennäköisesti kasvanut eniten, mutta ei ole mukana tällaisessa päätösperäisten toimien tarkastelussa.

Kyselyn tulosten mukaan Suomessa politiikka on ollut yksi passiivisimmista. Havainto on linjassa sen kanssa, että toimenpiteillä olevien määrät säilyivät ennallaan talouskriisin alkuvaiheessa (Kuvio 3). Poliitiikan vaatimatonta reaktiota voinee pitää jopa yllättävänä muutamaa taustatekijää vasten. Ensimmäinen niistä on synkkä kokemus 1990-luvun laman synnyttämästä perinnöstä eli pysyvästä pitkäaikaistyöttömyydestä. Lisäksi pyrkimykset ylläpitää työttömäksi joutuneiden ammattitaitoa ja siteitä työmarkkinoihin korostuvat entisestään tilanteessa, missä ikärakennetekijöistä seuraava työvoiman tarjonnan supistuminen tulevana vuosina. OECD on tuoreessa Suomen työvoimapolitiikkaa koskevassa arviointi-

raportissaan todennut työvoimapolitiikan aktiivimenojen tason alhaiseksi suhteessa työttömyysturvan menoihin (Duell, Grubb & Singh 2009). Aktiivimenojen ”yliviritys” ei sekään näytä siis tarjoavan selitystä politiikan vaisulle reaktiolle.

Sytä työvoimapolitiikan hitaalle reagoinnille

Yksi ilmeinen syy toimenpiteiden määrän paikoillaan pysymiseen lienee kriisin yllätyksellisyys. Kun kotimaiset talouden perustekijät olivat pitkälti kunnossa, oli lähes mahdotonta ennakoida sitä, kuinka voimakkaasti globaali talouskriisi heijastuu Suomeen. Varautuminen muuttuneeseen taloustilanteeseen kestää aikansa myös työvoimapolitiikassa. Lisäksi koko kriisin ajan on vallinnut suuri epävarmuus kriisin kestosta ja syvyydestä. Tarvitaanko työvoimapolitiikan laajennusta vain tilapäisen suhdannekuopan kuromiseen vai onko näköpiirissä pitkäaikainen kokonaistuotannon pudotus ja hitaan kasvun jakso?

Lähtökohtaisesti työvoimapolitiikan viritys perustui käsitykseen toisenlaisesta työmarkkinatilanteesta. Tätä kuvaa hallitusohjelman keskeinen lause, jonka mukaan lähimpien vuosien suurin uhka vahvalle talouskasvulle on työvoiman riittämätön saatavuus siitä huolimatta, että työttömyys on edelleen suurta ja työllisyysaste edelleen alhainen. Näköpiirissä oli sellaisen tilan jatkuminen, missä on samanaikaisesti sekä liian korkea työttömyys että toisaalta runsaasti myös avoimia työpaikkoja. Kohtaannon parantaminen eli avoimien työpaikkojen ja työttömien (ennen kaikkea pitkäaikaistyöttömien) yhteensaattaminen oli avainasemassa. Tähän tilannearvioon nähden muodostuikin nopeasti uusi tilanne, missä työvoimahallinnon asiakkaisiksi tulee yhtäkkiä runsaasti uusia

työnhakijoita ilman työnhakukokemuksia viime vuosilta.

Yksi ymmärrettävä selitys alhaiselle aktiivintiaasteelle ovat myös vaikeudet kasvattaa nopeasti toimenpiteiden määrää. Miten saada aikaiseksi nopeasti järkeviä koulutustilaisuuksia ja tukityöpaikkoja? Vaikka tahtoa toimien kasvattamiseksi olisikin, käytännön toimeenpano tuottaa omat viiveensä ja riskin siitä, että koulutus- ja tukityöpaikkojen nopea kasvattaminen voi johtaa niiden laadun laskuun. Ripeimmin käynnistettävät aktiivitoimet eivät välttämättä ole niitä, joiden teho on paras.

Tähän liittyy myös jo edellä mainittu ongelma eli se, että viritys työvoimapolitiikassa on tehty erilaista työmarkkinatilaa silmällä pitäen.

Kun työttömien lukumäärä kasvaa nopeasti ja työvoimapolitiikan resurssit kasvavat korkeintaan niukasti, on tehtävä vaikeita priorisointeja. Priorisointitarve koskee niin työttömiä, jotka valikoidaan toimenpiteisiin, että toimenpiteitä, joita on perusteltua juuri taantumien aikana kasvattaa. Ns. marginaaliryhmiin kuuluvat työntekijät joutuvat todennäköisimmin työttömiksi tai heidän työnsaantimahdollisuutensa vaikeutuvat entisestään, mutta massairtisanomisten vuoksi tulee myös paljon sellaisia uusia työttömiä, joilla ei ole tuoretta kokemusta työnhausta ja osaaminen voi olla hyvin ns. yritysspesifiä.

Käytettävissä tulisi olla tietoa muun muassa siitä, miten eri toimenpiteiden teho vaihtelee eri suhdannevaiheissa. Tällaisen tietopohjan ohuus ja epäajankohtaisuus lienee suomalaista todellisuutta. Sekä työvoimapolitiikan välineistö että laajemmin työmarkkinoiden toiminta on nopeasti muuttunut, ja käytettävissä ei ole kovin ajantasaista tutkimustietoa siitä, mikä on aktiivitoimien vaikuttavuus. Ruotsissa on tuotu esille, että käsitykset työvoimapolitiikan huonosta tehosta voivat perustua liikaa vanhoihin koke-

muksiin 1990-luvulta (Swedish Fiscal Policy Council 2009). Tuolloin toimenpiteiden mitoitus oli jopa yliampuva, mikä heikensi toimenpiteiden keskimääräistä tehoa. Työvoimakoulutukseen osallistuminen mahdollisti tuolloin myös ansiosidonnaisen työttömyysturvan uusimisen, mikä myös heikensi työllistymistä. Uudemmat tutkimustulokset ovat viitanneet parempaan työvoimapolitiittisten toimien tehoon (emt). Suomessa käsitys ”tempputyöllistämistä” elää vahvana. Tämä leima voi olla erityisen haitallinen erityisesti syvässä kriisissä, jolloin keinovalikoima työllisyyden parantamiseksi on niukka, mutta rakennetyöttömyyden kasvu pitäisi kuitenkin saada estetyksi.

Lisäpidäke työvoimapolitiikan menojen kasvattamiselle on ollut voimassa oleva kehysmenettely. Työttömyysturva on irrotettu menokehyksistä, mutta aktiivisen työvoimapolitiikan menot ovat mukana kehysmenoissa. Aktiivitoimien määrän lisääminen ja siitä aiheutuva menokasvu merkitsee tällöin tinkimistä muista menoista, mikä on erityisesti kriisin keskellä vaikea toteuttaa.

OECD:n hiljattain julkaiseman Suomen työvoimapolitiikan arvioinnin mukaan Suomessa politiikkalohkon toimeenpano on varsin hajautettua (Duell, Grubb & Singh 2009). Arvion mukaan liian monet toimijat suunnittelevat ja toimeenpanevat työvoimapolitiikkaa ja että paikallisilla työ- ja elinkeinotoimistoilla ei ole suoraa keskitettyä johtamisjärjestelmää. Hajauttamisella on hyvätkin puolensa, mutta sillä on myös heikkoutensa. Raportin mukaan ministeriön roolia koordinoinnissa, seurannassa ja toimenpiteiden suunnittelussa ja aktivointistrategioissa tulisi vahvistaa. On vaikea arvioida, onko näillä piirteillä välitöntä yhteyttä aktiivitoimien laimeaan liikkeellelähtöön. Ainakin periaatteessa tällainen yhteys on mahdollinen. Raportin yksi arvio oli myös se, että työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstömäärä on

vastannut aiempaa tarvetta. Ongelmana on kuitenkin määräaikaisen työvoiman suuri osuus ja se, että kaikilta osin koulutustaso ei vastaa työn vaatimuksia. Tämä voi olla ongelma erityisesti tilanteessa, missä asiakasmäärät kasvavat nopeasti ja priorisoinnin rooli korostuu.

Johtopäätöksiä – millainen suunta tulevaan?

Aiemmat taluskriisit opettavat, että syvät taloudelliset taantumaiset eivät tuota vain suhdannekuonoja työmääräongelmia. Ongelmat ovat vakavampia, koska riskinä on se, että osa työttömyysongelmasta muuttuu rakenteelliseksi eli sellaiseksi, jota suhdannekuono ei automaattisesti poista päiväjärjestyksestä.

Epävarmuus tulevasta talouskehityksestä on edelleen suurta, mikä selkeästi vaikeuttaa työvoimapolitiikkaa koskevien päätöksien tekemistä. Tämä kirjoitus perustuu arvioon tulevasta talouskehityksestä, jossa talouden kasvu ei yksin palauta työllisyystilannetta ennen kriisiä vaille tasolle. Rakenteellisen työttömyyden kasvun riski on tällöin perusteltua ottaa politiikan suunnittelun lähtökohdaksi.

Työttömyysjaksojen pitkittyminen rapauttaa työttömien osaamista. Se puolestaan kumulatiivisesti laimentaa yritysten intoa palkata heitä uusiin työsuhteisiin ja ajan myötä laimenee myös työttömien oma aktiivisuus työnhauksussa. Nyt työttömäksi joutuvista iso osa voi tällöin päätyä pitkäaikaistyöttömiksi tai vetäytyä kokonaan työmarkkinoilta. Sekä sosiaalipolitiikan että kansantalouden ja työmarkkinoiden tehokkuuden kannalta syntyy rakenteellinen ongelma, jos työmarkkinoiden ulkokehille tai kokonaan niiden ulkopuolelle jää kasvava joukko työikäisiä. Tästä syystä OECD on suositellut kattavas-

ti ylläpitämään aktivointipolitiikan sellaisia peruselementtejä kuten yksilölliset työnha- kusuunnitelmat ja niihin liittyvä seuranta, jotta estetään työttömäksi jääneiden vetäy- tyminen työnhausta (OECD 2009).

Viime vuosina on pyritty kasvattamaan sosiaaliturvan vastikkeellisuutta, ja aktiivi- nen työnhaku on korostunut edellytyksenä työttömyysturvan saannille. Aktiivisen työn- hauen tukemisessa ja kontrollissa eri koulu- tus- ja tukitoimilla on ollut myös eräänlainen ”uhkavaikutus”. Jotta perustellut polut työ- voimapolitiikan kehityksessä eivät katkeai- si nykyiseen talouskriisiin, työttömyyden kasvun tulisi heijastua myös toimenpiteiden määrään.

Työvoimakoulutukseen panostamista pe- rustelee se, että talouskriisi nopeuttanee myös talouden rakennemuutosta samoin kuin 1990-luvun lamakin. Monen kriisissä poistu- van työpaikan tilalle syntyy työpaikka, joka edellyttää uuden oppimista. Työvoimakoulu- tuksen etuna muuhun koulutukseen nähden on se, että siinä voidaan joustavimmin ottaa huomioon muuttuvan työelämän osaamis- tarpeet. Uuden oppimista joka tapauksessa tarvitaan ja taantuma on perusteltu ajoitus- sille, koska silloin kouluttautumiseen käyte- tyn ajan vaihtoehtokustannus on pienin.

Talouskriisi on tehnyt selväksi, että ei ole syytä kadehtia työvoimapolitiikan valmiste- lusta ja päätöksenteosta vastaavia. Aktiivi- nen työvoimapolitiikka tarvitsee aitoja va- lintoja ja päätöksiä, ja nyt päätöksiä täytyy tehdä hyvin suuren epävarmuuden vallitessa. Työvoimapolitiikka on myös esimerkki yh- teiskuntapolitiikan osa-alueesta, joka joutuu vastaamaan pääosin muilla politiikkalo- hoilla tehtyihin virheisiin. Se on yleensä myös aika kohtuuttomienkin odotusten koh- teena. Työvoiman kysynnän ollessa pitkään

laimeaa on kohtuutonta odottaa korkeita työllistymisasteita toimenpiteiden jälkeen. Ei myöskään ole olemassa yhtä oikeaa vas- tausta kysymykseen, missä suhteessa aktii- visen työvoimapolitiikan panostusten tulisi kasvaa suhteessa työttömyyden kasvuun. OECD:n tuore arvio kuitenkin on, että ai- emmissä laskusuhdanteissa tehdyt lisäykset aktiivisen työvoimapolitiikan mitoitukseen ovat olleet turhan vaatimattomia (OECD 2009).

Lähteet:

- Duel, N., Grubb, D. & Singh, S. (2009) Acti- vation Policies in Finland, OECD Social, Employment and Migration Working Pa- pers, www.oecd.org/els/workingpapers.
- Hakola, T. & Ilmakunnas, S. (2005) Eläke- uudistuksen vaikutus ikääntyneiden työt- tömyyteen. Teoksessa K. Hämäläinen, H. Taimio & R. Uusitalo (toim.) Työttömyys – taloustieteellisiä puheenvuoroja. Edita, 113–131.
- Holm, P. & Romppanen, A. (1999) vuosien 1995 ja 1997 tulopoliittisten sopimusten työllisyysvaikutuksista, VATT-Keskus- telualoitteita 202. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus.
- Honkanen, P., Jäntti, M. & Pirttilä, J. (2007) Työn tarjonnan kannustimet Suomessa 1995–2004. Teoksessa V. Vihriälä & P. Sinko (toim.) Rekrytointiongelmat, työ- voiman tarjonta ja liikkuvuus. Valtio- neuvoston kanslia julkaisusarja 5/2007, 299–368.
- OECD (2009), OECD Employment Outlook – Tackling the Jobs Crisis. OECD:Paris.
- Swedish Fiscal Policy Council (2009) Swe- dish Fiscal Policy 2009. Stockholm.

Työvoimapolitiikan haasteet EU:n ja OECD:n viimeaikaisten raporttien valossa

Matti Sihto ¹

Viime syksynä ilmestyi kaksi Suomea koskevaa kansainvälistä julkaisua, EU-komission ”Employment in Europe” (EU 2009) ja OECD:n tutkijaryhmän laatiman ”Activation policies in Finland” (OECD 2009b). On valitettavan yleistä, että tällaiset julkaisut eivät saa ansaitsemaansa huomiota. Siksi tämän artikkelin lähtökohdaksi muodostuikin tarkastella työvoimapolitiikan haasteita kyseisten julkaisujen valossa. Haasteita tarkastellaan viime kädessä sen suhteen, miten työvoimapolitiikka voisi osaltaan avittaa työmarkkinoita irti lamasta.

Raporttien anti taantumana näkökulmasta on vähäinen. Ne herättävät kuitenkin kysymään: Mikä työvoimapolitiikan rooli itse asiassa on taantumassa? Minkälaisia ja miten painavia itsenäisen roolin perustelut ovat? Vastauksia pyritään etsimään aktiivi-

sen työvoimapolitiikan strategiasta ja sen kehittelyistä. Lopuksi palataan kansainvälisten järjestöjen antiin, OECD:n ”Employment Outlook 2009” -julkaisuun (OECD 2009a). Raportin anti työvoimapolitiikan konkreettiselle kehittämiselle on nimittäin merkittävä.

Euroopan työmarkkinat taloudellisen kriisin aikana

EU:n komission ”Employment in Europe 2009” -raportin keskeisenä teemana on ”Miten taloudellinen kriisi on vaikuttanut EU:n työmarkkinoihin?”. Analyysin tulokset eivät sinänsä ole yllättäviä. EU-maiden välillä on toki suurta vaihtelua mutta EU:ssa yleensä on käynyt kuten Suomessakin: työttömyy-

¹ Matti Sihto, YTT, työpolitiikan dosentti, työmarkkinaneuvos, työ- ja elinkeinoministeriö

den kasvu on jäänyt vähäisemmäksi, mitä talouden lasku edellyttäisi.

Raportti näkee kehityksen syynä paitsi sen, että työttömyyden kasvu laahaa talouden muutosten jäljessä, myös sen, että yritykset ovat turvautuneet tavanomaista enemmän erilaisiin sisäisiin sopeutumiskeinoihin, erityisesti työaikajoustoihin. Lisäksi yritykset ovat pitäneet tavanomaista tiukemmin kiinni vanhasta työvoimastaan, ”hamstranneet” työvoimaa.

Mielestäni Euroopan työmarkkinoiden analyysistä vedettävä keskeinen johtopäätös on tärkeä, mutta ei mitenkään yllättävä. Työttömyyden kasvu hidastuu, mutta kasvaa vielä merkittävästi. Työttömyyden rakenne alkaa vaikeutua. Mikäli talous ei ala odotetusti elpyä, on riski, että työllisyys romahtaa reippaasti, kun yritykset eivät kykene ylläpitämään työllisyyttä tukevia järjestelyjään, mm. työvoiman hamstrausta.

Työmarkkinoiden erittelyyn liittyy myös syventävä analyysi työmarkkinoiden vairoista: työpaikkojen ja työntekijöiden vaihtuvuudesta (turn over), siirtymistä työllisyyden, työttömyyden ja työmarkkinoiden ulkopuolella olon välillä sekä työttömyyden kestosta. Analyysi osoittaa tärkeytensä. Vaikka työmarkkinoiden yleisimmin käytetyt mittarit kuten työllisyys ja työttömyys ovat myös tärkeimmät mittarit, osoittaa analyysi, miten monista tiedoista ne vaikenevat. Työmarkkina-analyysien syventäminen virstojen analysoinnin suuntaan onkin tarpeen. Analyysillä onkin yhtymäkohtia politiikan kehittämiseen. Käsillä olevaan taantumaa ei sillä kuitenkaan ole mitään olennaista annettavaa.

”Employment in Europe” -raportissa myös käsitellään lyhyesti EU:n toimia kriisin vaikutusten lieventämiseksi. Raportissa kuvataan lukuisia EU:n (esim. uusi mikrorahoituslaitos työttömille) ja sen jäsenmaiden (esim. erilaiset työaikajärjestelyt) toimia.

Tarkastelu koskee kaikkia kriisin vastaisia toimia, joten työvoimapolitiikan erityisroolin hahmottaminen on hankalaa.

Keskeinen taloudellinen haaste EU:lle on raportin mukaan minimoida työpaikkojen hävikkiä, estää työttömyyden tuleminen pitkäaikaistyöttömyydeksi, suosia siirtymiä takaisin työllisyyteen ja tukea työpaikkojen luontia ja viitoittaa tietä taloudelliselle uusiutumiseen ja kestäväälle elpymiseen ja kasvulle. Euroopan ei pidä vain taistella taantumaa vastaan, vaan se on käännettävä mahdollisuudeksi luoda tuottavampia, innovatiivisempia, ammattitaitoa vaativampia ja vihreämpiä työpaikkoja.

Raportista on vaikea vetää johtopäätöksiä myös siksi, että tarkastelu on pitkälti vain kuvailevaa luettelointia ja lyhydestään huolimatta kaikkea hyvää koskevaa maalailua ilman tavoitteiden taustalla olevia perusteluita. Varauksista huolimatta voisi kuitenkin päätellä, että raportissa korostuvat rakennemuutokseen varautuminen ja elinkykyisten työpaikkojen toiminnan tukeminen. Nämä edellyttävät tehokkaita ja moderneja työvoimapalveluja ja työvoiman tarjonnan laadukasta yhteensovittamista kysynnän tarpeisiin.

OECD: Aktivointipolitiikka Suomessa

OECD:n tutkijatiimin, Duellin, Grubbin ja Singhin, laatiman raportin tarkoituksena on selvittää julkisen työvoimapalvelun toimintaa ja aktivointistrategioiden tehokkuutta Suomessa. Raportissa esitetäänkin suuri joukko harkittuja ehdotuksia aktivoinnin lisäämiseksi ja sen tehokkuuden parantamiseksi. Mm. tulee

- vahvistaa keskushallinnon roolia julkisen työvoimapalvelujen ohjauksessa;
- aikaistaa työnhakijoiden haastatteluja,

- työnhakusuunnitelmia ja aktivointisuunnitelmia;
- lisätä työnhakijoiden raportointia työhaustaan, samaten työvoimaneuvojan ja työnhakijan kasvokkaisia tapaamisia;
 - lisätä aktiiviohjelmien osuutta työvoimapolitiikassa.

Em. esimerkit kattavat vain pienen osan ehdotuksista, mutta kuvaavat ehdotusten moninaisuutta. Niitä on syytä arvioida. Ne ovat tärkeitä taantumassa, mutta niin myös korkeasuhdanteessa, ts. ne ovat ylipäänsä työvoimapolitiikkaa tehostamaan pyrkiviä.

Raportissa on myös muutama suoraan taantumaa liittyvä ehdotus. Raportissa tehdään ensinnäkin tärkeä jaottelu: lyhyt ja pitkä aikaväli. Lyhyellä tähtäimellä työvoimapolitiikan keskeinen haaste on taistella korkeaa ja potentiaalisesti pysyvää työttömyyttä vastaan. Pitkällä aikavälillä huomio tulee kiinnittää rakenteellisiin tekijöihin. Nykyisessä taantumassa monien työttömien työnhakijoiden työttömyys kestää kauan. Ohjaamaton ja omatoiminen työnhaku voi tällöin johtaa passiivisuuteen, minkä vuoksi ohjaamatonta työnhakuaikaa tulisi lyhentää. Taantumassa työttömyyden pitkittymisellä on vaarana rapauttaa työmarkkinavalmiuksia ja heikentää työelämäkontakteja. Tämän vuoksi aktiiviohjelmiä tulisi kasvavasti suunnata vaikeasti työllistyville. Jotta aktivointistrategiaa voidaan ylläpitää taantumassa, on raportin mukaan työpaikkojen määrää lisättävä.

Molemmat raportit herättävät kysymään, mikä työvoimapolitiikan rooli todellakin on ja mikä se on erityisesti taantumassa. Tämähän on yleisemminkin ajankohtainen kysymys Suomessa. Varsinkin työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) muodostaminen on nostanut esiin kysymyksen: Liudentuuko työvoimapolitiikka elinkeinopolitiikkaan ja onko liudentuminen perusteltua vai onko työvoimapolitiikalla jotakin itsenäistä

roolia/annettavaa? TEM:n muodostaminen aktualisoi nämä kysymykset, mutta ne ovat kuitenkin olleet aiheellisia jo aikaisemmin.

Aktiivisen työvoimapolitiikan rooli

Mikä TEM:n toiminnan kokonaisuudessa työvoimapolitiikan rooli todellakin on? Yleensä nähdään työvoimapolitiikan olevan politiikkaa, joka kohdistuu ennen muuta työttömiin ja erilaisin aktiivitoimin pyrkii edistämään työttömien sijoittumista takaisin työelämään.

Aktiivisen työvoimapolitiikan (lyh. ATP) synnylle ei kuitenkaan ollut olennaista, että siinä olisi luotu joitakin uusia toimivia keinoja, olennaista ei ollut myöskään aktiivisten keinojen painottaminen passiivisten kustannuksella. ATP-strategiassa ei alun alkaen kiinnitetty noihin seikkoihin lainkaan huomiota. Olennaista oli, että strategiassa työvoimapolitiikalle hahmotettiin keskeinen rooli stabilisaatiopolitiikassa, talouden vakauttamisessa. ATP on politiikkaa, joka pyrkii sovittamaan työllisyys- ja inflaatiokehityksien keskinäisiä ristiriitoja ja lisäämään työllisyyttä inflaatiota kiihdyttämättä.

Tämä on mahdollista työvoimapolitiikan selektiivisyyden, valikoivuuden, vuoksi. Juuri selektiivisyys erottaa työvoimapolitiikan yleisvaikutteisemmista toimista. Selektiivisyyden vuoksi työvoimapolitiikka voidaan kohdistaa halutulle osatyömarkkinalle, tietylle alalle, tiettyyn ammattiin, tietylle alueelle, tiettyyn työttömien ryhmään yms. Selektiivisyyden vuoksi työvoimapolitiikka on myös paremmin ajoitettavissa. Voidaan päättää, milloin toimet aloitetaan ja milloin lopetetaan.

Tämä ATP:n lähtökohta, sen stabilisaatiopolitiittinen rooli, on ajankohtainen juuri pohdittaessa taantumasta irtipääsystä. Työvoiman kysyntä ja tarjonta ovat taantumassa kuitenkin

kin niin suuressa epätasapainossa, että sen korjaaminen on ennen muuta yleisvaikutteisten toimien tehtävänä. Tästä huolimatta myös työvoimapolitiikkaa tarvitaan. Vaikka talous on taantumassa, se koskee vaihtelevassa määrin eri osatyömarkkinoita. Valikoivia toimenpiteitä tarvitaan.

Onko kuitenkin kysyttävä, onko tällä iänkuisella työvoimapolitiikan tehtävällä enää merkitystä? ATP:n stabilisaatiopoliittinen rooli on kyseenalaistettu varsinkin Friedmanin (1968) käännteentekevän työn jälkeen. Loppuvuosituohannella esitetyt arviot työvoimapolitiikan stabilisaatiopoliittisista tehtävistä noudattivat valtaosaltaan Friedmanin johtopäätöksiä olkoonkin, että perustelut jonkin verran vaihtelivat. (Yhteenvendon kirjallisuudesta on esittänyt mm. Sihto (2001).)

Myös OECD, joka työvoimapolitiittisella suosituksellaan (OECD 1964) oli aikoinaan tuonut aktiivisen työvoimapolitiikan strategian kansainväliseen tietoisuuteen, otti friedmanilaisia johtopäätöksiä seuraavan selkeän kannan (OECD 1990a ja 1990b). Sen mukaan työvoimapolitiikan ei pidä pyrkiä stabilisoimaan taloutta lyhyellä aikavälillä. Työllisyyttä lisäävillä lyhyen tähtäimen toimilla on pitkällä aikavälillä kehnot vaikutukset: ne eivät vähennä vaan lisäävät työttömyyttä ja ne vauhdittavat inflaatiota. Näkemysten tukena olivat teoreettisten perusteluiden ohella myös käytännön työvoimapolitiikasta saadut karvaat kokemukset: vuodesta toiseen ylläpidetyt toimet konservoivat aikansa yli elänyttä tuotantorakennetta (OECD 1990b).

Vaikka edeltävää kritiikkiä ei edes hyväksyisi, voi kuitenkin kysyä, mitä virkaa työvoimapolitiikalla nykytaantumassa on. Toisaalta inflaatio on poikkeuksellisen vähäinen ongelma. Toisaalta elpyminen on poikkeuksellisen paljon kiinni kansainvälisestä kysynnän kehityksestä, joka kaventaa työvoimapolitiikan vaikutusta kysyntään.

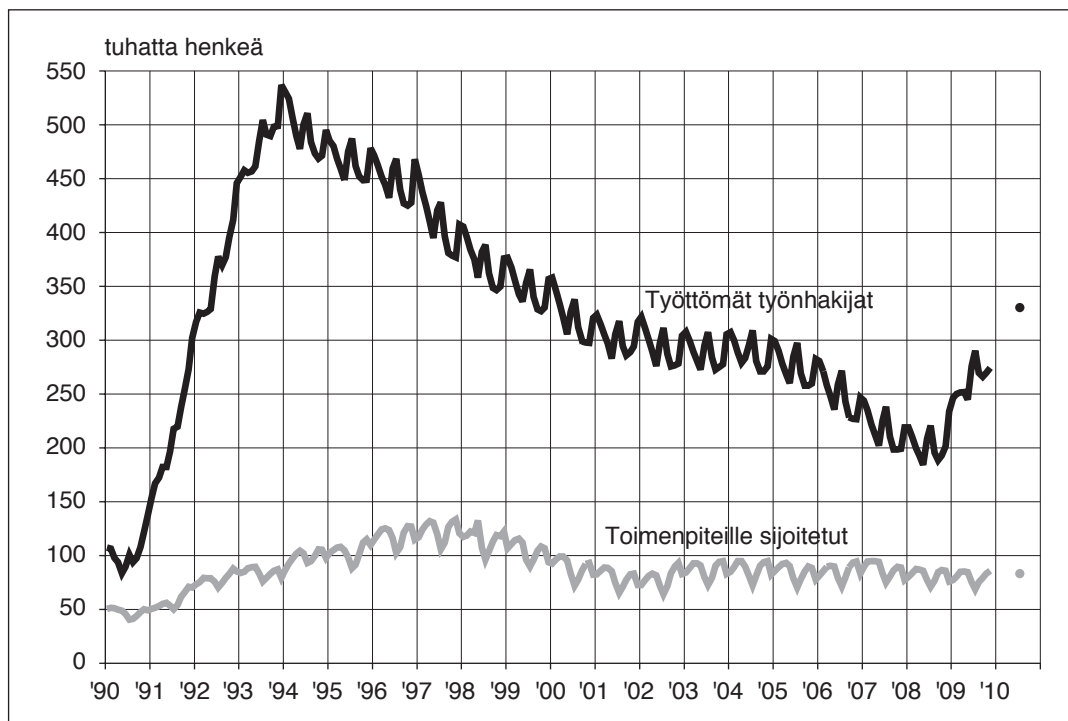
Lyhyen aikavälin stabilisaatiopoliittisen roolin tärkeys

Vaikka nykytaantumalla on erityispiirteensä, voidaan inflaation ehkäisemisen tärkeys ja työvoimapolitiittisinkin toimin tuettu kotimaisen kysynnän lisäys nähdä perustellusti tärkeänä. Myös tutkimuksissa esitetyt kriittiset kannat työvoimapolitiikan lyhyen aikavälin toimien merkityksestä pitemmällä aikavälillä inflaation ehkäisylle ja työllisyyden kasvulle ovat muuttuneet. Tämä näkyy myös OECD:n julkaisuista (esim. OECD 2009a).

Työvoimapolitiikan perinnäisestä lyhyen aikavälin stabilisaatiopoliittisesta roolista esiintyy kuitenkin edelleen vastakkaisia näkemyksiä. Perinnäiset perustelut eivät kuitenkaan ole niitä perusteluita, jotka ovat nostaneet työvoimapolitiikan stabilisaatiopoliittisen merkityksen ennen näkemättömän tärkeäksi. Työvoimapolitiikan tärkeys johtuu siitä, että sen selektiiviset, kohdennettavat, toimet kohdistuvat ja vaikuttavat myös suoraan työttömiin.

Työmarkkinatutkimuksen viime vuosikymmenten keskeiseksi tulokseksi tai ainakin yhdeksi keskeisistä tuloksista on mainittava ns. hysteresis-ilmiö. (Alan perusteos on Layard et al:n (1991) teos Työttömyys.) Sen mukaan työttömyyden lyhyen aikavälin muutoksilla on pitkän aikavälin vaikutuksia. Kun työttömyyden on annettu kasvaa, ei se olekaan palannut helpolla entiselleen. Tämän syynä on se, ettei työttömyys ole jättämättä vaurioita työvoimalle; työmarkkinavalmiudet heikkenevät, minkä äärimmäinen seuraus on syrjäytyminen kokonaan työmarkkinoilta. Työttömyyden rakenteen vaikeutumisen heikentää työmarkkinoiden toimivuutta ja syö edellytyksiä taloudelliselta kasvulta. Työttömyyden kasvun ja sen pitkittymisen hillitseminen sekä työttömyyden vaikutusten vähentäminen ovatkin työvoimapolitiikan keskeisiä tehtäviä tehokkaan työvoiman

Työttömät työnhakijat ja työvoimapolitiisille toimenpiteille sijoitetut kuukausittain 1990–2009 ja ennuste vuodelle 2010. Työnvälitystilasto.

tarjonnan ja työmarkkinoiden toimivuuden takaamiseksi. Nykyään Euroopassa ja erityisesti Suomessa tehtävä on kaksin verroin tärkeä. Työikäinen väestö supistuu.

ATP:n historia heittää häränpyllyä. Perinnäisesti on nähty, että työvoimapolitiikan lyhyen tähtäimen stabilisaatiopolitiikalla on pitkän aikavälin rakennepoliittisia seuraamuksia. Nuo seuraamukset on nähty kielteiseksi ja ne ovat rajoittaneet työvoimapolitiikan toimintamahdollisuuksia. Viime vuosina tilanne on kääntynyt sikäli, että pitkän aikavälin rakennepoliittiset seuraamukset ovat nyt korostamassa työvoimapolitiikan lyhyen aikavälin stabilisaatiopolitiikan tärkeyttä.

Tämä johtopäätös on nähtävissä myös OECD:n viimeaikaisissa työmarkkina-analyseissa ja suosituksissa. Ennen kuin

esittelen OECD:n ”Employment Outlook” 2009:n ”Tackling the job crisis” -raportin (OECD 2009a) keskeiset viestit, esitän kuvan nykytilanteesta Suomesta.

Kuviosta käy ilmi, että viime vuosikymmenen laman aikaiseen työttömyyden kasvuun reagoitiin työvoimapolitiikan aktiivitoimia lisäämällä, tosin työttömyyden kasvua hitaammin. Työttömyyden nousulla nykytaantumassa ei tähän mennessä kuitenkaan ole ollut mitään vaikutusta.

Työvoimapolitiikka vauhdittamaan työmarkkinoita irti lamasta

OECD:n raportin lähtökohta on selkeä. Laajan työttömyyden suurin riski on se, että

työttömyydestä tulee rakenteellista, työttömät tulevat pitkäaikaistyöttömiksi tai putoavat työvoimasta, mikä murentaa talouden kasvun edellytyksiä. Työvoimapolitiikan rooli haasteeseen vastaamisessa on säilyttää aktiivaatiopolitiikka siihen kuuluvine melleminpuolisine velvoitteineen toimivana ja pitää kasvava määrä pitkäaikaistyöttömiä yhteydessä työmarkkinoihin.

Tehtävä on vaativa. Raportti ratkaisee sen toisaalta tukemalla työttömien kaikkien ryhmien työnhakua ja toisaalta lisäämällä koulutusta, tukityöllistämistä ja julkisia työpaikkoja vaikeasti työllistyville. Aktiivoinnin peruselementit kuten henkilökohtaiset työnhakusuunnitelmat, säännölliset tapaamiset ja velvoitteet hakea työtä, tulisi säilyttää vaikkakin jossakin määrin lievennettyinä.

Työvoiman kysynnän laskuun on raportin mukaan vastattava työllistämistukia, myös niiden suuruutta, lisäämällä. Koulutuksen lukitsemiseffektit ovat taantumana aikana vähäisempiä. Tällöin on hyvä aika lisätä koulutusta, erityisesti pitkäkestoisempaa. Matalasuhdanteisiin liittyy yleensä kiihtyvä rakennemuutos, minkä vuoksi suurempi paino tulisi kohdistaa myös yleisluonteisempaan koulutukseen. Myös julkisen sektorin töitä vaikeasti työllistyvien aktiivoinnin turvaajina olisi lisättävä taantumassa. Näissä töissä on ongelmia, mutta niitä voi ratkoa, esim. työnantajia voi motivoida koulutuksen järjestämiseen. Raportissa myös kannetaan huolta siitä, että työvoimapolitiittisten toimien tulee olla hyvin ajoitettuja, kohdennettuja ja väliaikaisia.

OECD:n raportti esittää konkreettisen, läpiajatellun ja johdonmukaisen työvoimapolitiittisen strategian taantumaa. Sen yksityiskohdista voidaan olla eri mieltä. Ajatusten vaihtoon ei kuitenkaan oikein tahdo enää löytyä aikaa. Olisi jo 12. hetki reagoida. Työvoimapolitiikalla pitäisi nimittäin olla tärkeä rooli autettaessa työmarkkinat irti lamasta.

Lähteet

- European commission (2009); Employment in Europe 2009. European Communities, Luxembourg.
- Friedman, M. (1968); The Role of Monetary Policy. The American Economic Review, Vol. 58, No 1, pp. 1–18.
- Layard, R., Nickell, S., Jackman, R. (1991); Unemployment: Macroeconomic Performance and the Labour Market. Oxford University Press, Oxford.
- Meidner, R. (1984); I arbetets tjänst. Tiden, Stockholm
- OECD (1964); Resolution of the Council on Manpower Policy as a Means for the Promotion of Economic Growth. Teoksessa Acts of the Organisation. Vol. 4. OECD, Paris.
- OECD (1990a); Challenges and Opportunities in the 1990s, statement by the Manpower and Social Affairs Committee. Teoksessa OECD, Labour Market Policies for the 1990s. OECD, Paris.
- OECD (1990b); A New Framework for Labour Market Policies, report by the Secretariat. Teoksessa OECD, Labour Market Policies for the 1990s. OECD, Paris.
- OECD (2009a); Employment Outlook. OECD, Paris.
- OECD (2009b); Activation policies in Finland. OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 98. www.oecd.org/els/workingpapers.
- Rehn, G. (1988); Full sysselsättning utan inflation. Tiden, Stockholm.
- Sihto, M. (2001); The Strategy of an Active Labour Market Policy. An analysis of its development in a changing labour market. International Journal of Manpower 2001, Vol. 22, No.8.

Matalapalkkatuki: hyvä idea, mutta ei toimi käytännössä

Kristiina Huttunen ¹

Jukka Pirttilä ²

Roope Uusitalo ³

Taloustieteilijöiden konsensusnäkemysten mukaan verotuksen työllisyysvaikutukset ovat suurimmillaan pienituloisessa päässä. Koska lisäksi työttömyys kohdentuu suhteessa enemmän vähän koulutettuihin, pienituloisille kohdistuva veronalennus voisi olla tehokas keino alentaa työttömyyttä.

Vaikeampi kysymys on, pitäisikö veronalennus kohdentaa pienituloisille itselleen vai heidän mahdollisille työnantajilleen? Jos työmarkkinat toimisivat täysin vapaasti, tämä kysymys ei olisi tärkeä. Työntekijälle annettu veronalennus laskisi palkkavaatimuksia, mikä alentaisi työvoimakustannuksia samalla tavalla kuin työnantajan maksamien veroluontoisten sosiaaliturvamaksujen alennus.

Käytännössä kuitenkin alimpien palkkojen liikkumavara alaspäin voi olla vähäinen. Siksi työntekijälle kohdistettu veronalennus ei välttämättä näkyisikään pienempinä bruttopalkkoina.

Palkkojen jäykkyys onkin nähdäksemme keskeisin syy, miksi monet taloustieteilijät ovat puoltaneet kohdennettuja sosiaaliturvamaksujen alennuksia pienituloisten työntekijöiden työnantajille. Euroopassa tätä ovat esittäneet ainakin Dreze ja Malinvaud (1994) ja Yhdysvalloissa Phelps (1997). Suomessa asian nostivat näkyvästi esille Holm ja Vihriälä (2002), jotka esittivät sosiaaliturvamaksujen alennuksia kaikille pienipalkkaisten työnantajille. Holm ja Vihriälä

¹ Kristiina Huttunen, VTT, vanhempi tutkija, Palkansaajien tutkimuslaitos ja MIT

² Jukka Pirttilä, professori, Tampereen yliopisto ja Palkansaajien tutkimuslaitos

³ Roope Uusitalo, VTT, tutkimusjohtaja, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

laskivat raportissaan, että matalapalkkatuki, joka vastaisi suuruudeltaan noin puolta prosenttia BKT:sta, voisi synnyttää jopa 20 000 – 36 000 uutta työpaikkaa. Arvio perustui pitkälle kokemuksiin 1990-luvulla Ranskassa toteutettujen työnantajamaksujen alennuksista. Myös Koskela, Pirttilä ja Uusitalo (2004) suosittivat Valtioneuvoston kanslialle kirjoittamassaan raportissa pienipalkkaisten työnantajille kohdennettua sosiaaliturvamaksujen alennusta.

Suomen matalapalkkatukijärjestelmä

Matalapalkkatuki oli esillä Vanhasen ensimmäisen hallituksen ohjelmaa suunniteltaessa. Tukea ei lopulta toteutettu yleisenä työnantajamaksujen alennuksena, vaan se kohdennettiin vain yli 54-vuotiaisiin, kokopäivätyöntekijöihin, joiden kuukausipalkka on 900 ja 2000 euron välillä. Tärkeimmät perustelut liittyivät yli 54-vuotiaiden korkeaan työttömyyteen ja kaikkia ikäluokkia koskevan tukijärjestelmän kalleuteen. Matalapalkkatuen vaikutuksia koskeva viisivuotinen kokeilu aloitettiin vuoden 2006 alussa. Tuen arvioitiin synnyttävän vuodessa noin 1900 uutta työpaikkaa (Hallituksen esitys matalapalkkatuesta, 2005).

Matalapalkkatuki on suurimmillaan 220 euroa kuussa kun työntekijän kuukausipalkka on 1400 ja 1600 euron välillä. Palkan kasvaessa tuki vähenee ja poistuu kokonaan kun kuukausipalkka ylittää 2000 euroa. Tuki on suuruudeltaan merkittävä, sillä se parhaimmillaan alentaa työnantajan pakollisia työn sivukuluja 21 prosentista 7 prosenttiin palkkakuluista. Tukimalli aikaansaa sen, että

työnantajan sivukuluista tulee voimakkaasti progressiivisia tuen poistumisalueella. Tämä voi myös uuden epätäydellisten työmarkkinoiden tutkimuksen mukaan edesauttaa työllisyyttä, koska se hillitsee palkankorotuksia (Koskela ja muut 2004). Toisaalta palkankorotusten ”kallistuminen” ja tästä mahdollisesti seuraava palkkojen lukkiutuminen tasolle, josta palkkatukea edelleen maksetaan, oli tärkeä syy sille, että matalapalkkaisia edustavat ammattiliitot vastustivat järjestelmää.

Kaiken kaikkiaan matalapalkkatuki vaikuttaa paperilla hyvältä talouspoliittiselta ajatukselta.⁴ Sen suomalainen toteutusmalli on myös järkeväntuntuisesti kohdistettu sellaiseen osaan työvoimasta, jolla on merkittävä työttömyysongelma. Suomen mallin erittäin tärkeä piirre on lisäksi se, että sen tarkka kohdentaminen tarjoaa mahdollisuuden arvioida tuen vaikutuksia luotettavalla tavalla. Muiden maiden matalapalkkatukimallit ovat luonteeltaan yleisiä, jolloin niiden vaikutusta arvioitaessa on vaikea eristää tuen vaikutusta muista pienipalkkaisten työllisyyteen vaikuttavista tekijöistä (tämä ongelma on esimerkiksi paljon siteeratusta Kramarz-Philippon (2001) tutkimuksessa). Suomen mallin tutkiminen on siis tärkeää myös siksi, että matalapalkkatukimalleista saataisiin aikaisempaa luotettavampaa tutkimustietoa. Suomalaisen matalapalkkatukijärjestelmän vaikutuksia onkin selvitetty kahdessa hiljattain julkaistussa tutkimuksessa. Mielenkiintoista kyllä, johtopäätökset tuen vaikutuksista ovat melko lailla erilaisia. Katsomme siksi velvollisuudeksemme selvittää erojen syitä. Pyrimme tekemään tätä mahdollisimman selkeästi, joskaan teknisiä

⁴ Ennen kuin nyt käytössä olevan matalapalkkatuen vaikutuksia oli ehditty arvioimaan, Holm (2007) ehdotti jo tukimallin laajentamista myös alle 26-vuotiaiden työntekijöiden sivukuluihin, jolloin syntyisi Holmin arvion mukaan 2500 uutta työpaikkaa.

yksityiskohtia ei tutkimusten tekotapaa arvioidaessa voi kokonaan välttää.⁵

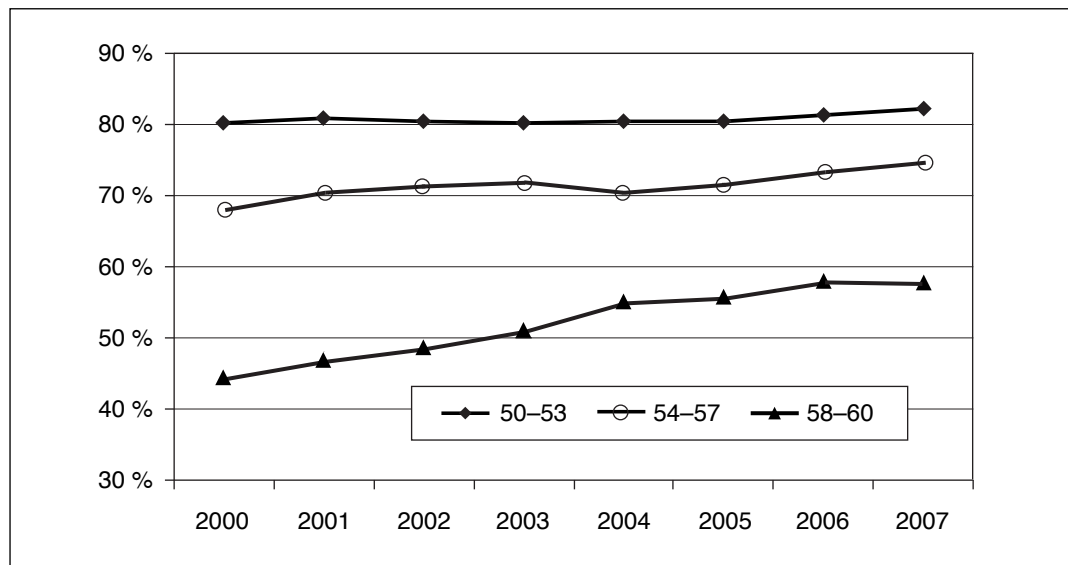
Matalapalkkatuen työllisyysvaikutukset I: Huttunen, Pirttilä ja Uusitalo (2009)

Oma tutkimuksemme matalapalkkatuen työllisyysvaikutuksista on julkaistu Palkan-saajien tutkimuslaitoksen työpaperisarjassa (Huttunen, Pirttilä ja Uusitalo 2009). Tutkimuksessa matalapalkkatuen vaikutuksia arvioitiin kolmella eri tavalla. Ensimmäiseksi tarkastelimme ikäryhmittäisten työllisyysasteiden kehitystä Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen avulla. Tarkoitus oli selvittää paransiko yli 54-vuotiaisiin kohdistettu matalapalkkatuki tämän ryhmän työllisyyttä.

Työvoimatutkimuksen aineistossa ei voi luokitella työntekijöitä matala- tai korkea-palkkaisein, joten analyysi perustuu pelkästään eri ikäryhmien työllisyyskehityksen eroihin. Toisaalta ikäryhmittäisen tarkastelun etuna on se, että matalapalkkatuella ei voi olla vaikutusta ikään ja ikää voidaan siksi pitää turvallisesti eksogeenisena tekijänä. Sen sijaan matalapalkkatuki voi periaatteessa vaikuttaa palkkatasoon.

Kuvioon 1 on piirretty työllisyysaste ikäryhmittäin vuosien 2000 ja 2007 välillä. Kuten kuviosta näkyy, vanhempien ikäryhmien työllisyysaste on kasvanut trendinomaisesti jo ennen matalapalkkatuen voimaantuloa vuonna 2006. Osittain tämä johtuu varhaiseläkkeiden ehtojen kiristymisestä. Kuviossa ei näy mitään hyppäystä yli 54-vuotiaiden työllisyydessä vuonna 2006. Sama johto-

Kuvio 1. Ikäryhmittäiset työllisyysasteet.

Lähde: Työvoimatutkimus.

⁵ Normaalin tieteellisen tutkimuksen käytännön mukaan tutkimusmenetelmien asianmukaista käyttöä arvioidaan referee-prosessissa ja tutkijaseminaareissa. Koska Karikallion ja Volkin tutkimusta ei tietääksemme ole yhdessäkään tutkijaseminaarissa esitelty, ei tähän ole tutkijayhteisöllä ollut tilaisuutta.

päätös varmistuu regressiomalleilla, joissa työllisyysastetta selitetään iällä, vuodella, ikäspesifillä trendillä ja iän ja vuosien yhteisvaikutuksella (joka saa arvon 1 niinä vuosina kun yli 54-vuotiaat ovat oikeutettuja matalapalkkatukeen). Tämä viimeinen muutuja kuvaa matalapalkkatukijärjestelmän vaikutusta, eikä sillä ole tilastollisesti merkitsevää positiivista vaikutusta yli 54-vuotiaiden työllisyyteen. Sen sijaan ikäspesifit trendit pois jättämällä matalapalkkatuen vaikutus työllisyysasteeseen olisi positiivinen. Tämä olisi kuitenkin virheellinen johtopäätös, joka laskisi ikääntyneiden työllisyystilanteen yleisen paranemisen matalapalkkatuen vaikutukseksi.

Toinen pääanalyysimme koskee työttömien työllistymistä. Tämä osa perustuu Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta poimittuun aineistoon, jossa on kolmasosan satunnaisotos kaikista vuosien 2003 – 2006 lopussa työttömänä olleista. Tätäkään aineistoa ei voi suoraviivaisesti jakaa matala- ja korkeapalkkaisiin, koska työttömillä ei määritelmän mukaan ole palkkaa. Käytimme siksi kahta tapaa haarukoida niitä työttömiä, jotka todennäköisesti hyötyvät tukijärjestelmästä: Tarkastelimme erikseen vain peruskoulutusta saaneita työttömiä (koeryhmä) ja vertasimme heitä koulutetumpiin työttömiin (kontrolliryhmä). Toiseksi jaoimme aineiston aiempien tulojen mukaan siten, että koeryhmään tulivat yli 54-vuotiaat työttömät, joiden kuukausipalkka oli työttömyyttä edeltävänä vuonna ollut alle 2000 euroa kuussa.

Tämä asetelma mahdollistaa niin sanotun tukeen oikeutettujen vertaamisen useampaan verrokkiryhmään. Toisin kuin suoraviivaisessa kahden ryhmän työllisyyskehityksen muutosten eroihin perustuvassa laskelmassa, ei tässä tarvitse olettaa, että matalapalkkaisten työllisyyskehitys olisi ollut samanlaista kuin korkeampipalkkaisten työllisyyskehitys, tai että nuorempien ja vanhempien ikä-

ryhmien työllisyys olisi kehittynyt samalla, jos reformia ei olisi tapahtunut. Nämä oletukset olisivat ongelmallisia, jos reformin kanssa samaan aikaan tapahtuisi jotain reformista riippumatonta muuta kehitystä, mikä nostaisi kaikkien matalapalkkaisten tai kaikkien ikääntyneiden kysyntää. Silloin itse tukijärjestelmän syy-seuraussuhdetta työllisyyteen ei voitaisi eristää tuosta muusta samanaikaisesta kehityksestä. Kun vertailuryhmiä on useampia, voimme sallia kaikkiin matalapalkkaisiin ja kaikkiin ikääntyneihin kohdistuvat yleiset trendit, ja silti eristää juuri ikääntyneisiin matalapalkkaisiin kohdistuvan tukijärjestelmän kausaalivaikutuksen kohderyhmän työllisyyteen. Kyseessä on siis tilanne, jossa tavanomaista todennäköisemmin pystytään selvittämään jonkin tukijärjestelmän kausaalivaikutus työllisyyteen.

Kun tarkastelemme työttömien työllistymistä tällä tavalla, havaitsemme että peruskoulutuksen saaneet yli 54-vuotiaat työttömät eivät ole työllistyneet tukijärjestelmän käyttöönoton jälkeen sen paremmin kuin vertailuryhmäkään. Sama tulos saadaan, jos tarkastellaan yli 54-vuotiaiden aiemmin alle 2000 euron kuukausipalkkaa saaneiden työllistymistä. Matalapalkkatuen käyttöönotolla ei voida sanoa siis olevan vaikutusta työttömien työllistymiseen.

Kolmannessa osassa tarkastellaan Elinkeinoelämän Keskusliiton jäsenyrityksiä koskevan palkkatilaston aineiston avulla, vaikutτικο oikeus matalapalkkatukeen työpaikkojen säilymiseen. Palkkatilaston aineistosta voidaan kuukausipalkka laskea tarkasti ja matalapalkkaisia tarkastella siksi erikseen. Toisaalta aineisto kattaa vain yksityisen sektorin työntekijät – kahdessa edellisessä osasahan mukana oli myös julkinen sektori.

Työssä pysymistä tarkasteltaessakin täytyy keskittyä nimenomaan tukeen oikeutettuihin työllisiin eikä vain tukea saaneisiin, sillä kaikki tukea saaneet ovat määritelmän

mukaan pysyneet töissä. (Samasta syystä tukeen oikeutettava palkka pitää määritellä edellisen vuoden perusteella). Kun tällainen analyysi tehdään siten, että koeryhmänä ovat tukeen oikeutetut ja kontrolliryhmänä muut vanhemmat ja/tai korkeampipalkkaiset työntekijät, havaitaan että työssä pysyminen ei ole parantunut koeryhmällä vertailuryhmää enemmän. Tukijärjestelmällä ei siis ollut vaikutusta työpaikan säilyvyyteen EK:n jäsenyritysten työntekijöillä vuosina 2006 ja 2007.

Tukijärjestelmä näyttää sen sijaan vaikuttaneen jonkin verran siten, että teollisuudessa osa aiemmin osa-aikatyötä tehneistä siirtyi tekemään kokoaikatyötä (mutta ei palvelualoilla). Mahdollinen selitys on se, että kokoaikaisina heidän työnantajansa tuli oikeutetuksi matalapalkkatukeen. Mielenkiintoista on myös se, että tukioikeuden piirissä olevien tuntipalkkojen kehitys näyttää jääneen vertailuryhmiä huonommaksi. Tätähän matalapalkkaisia edustavat liitot etukäteen pelkäsivät, koska tuki tekee palkankorotukset työnantajille kalliimmiksi.

Matalapalkkatuen työllisyysvaikutukset II: Karikallio-Volk (2009)

Samasta teemasta valmistui joulukuussa 2009 myös Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen tutkimus. Tutkimuksen aineisto perustuu Tilastokeskuksen palkkarakennetilastoon ja kattaa siksi myös kuntasektorin, jossa matalapalkkaisia yli 54-vuotiaita on paljon. Yhdistämällä palkkarakenneaineisto Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoon pystytään tarkastelemaan työsuhteen päättymisen lisäksi myös erikseen siirtymistä työstä työttömyyteen tai toiseen työpaikkaan.

PTT:n tutkimuksessa tarkastellaan matalapalkkatuen vaikutuksia kahdellakin eri taval-

la. Ensimmäinen perustuu asetelmaan, jossa kullekin matalapalkkatukea saaneelle henkilölle on haettu tilastollisen kaltaistamisen avulla verrokkipari, jonka työllisyystilanteeseen tukea saanutta verrataan. Ongelmalliseksi asetelman tekee se, että palkkatukea voivat saada vain työssä olevat. Jo etukäteen siis tiedetään, että työllisyys vaikuttaa varmasti tuen saamiseen, mutta tutkimuksen jälkeenkin jää epäselväksi, vaikuttiko oikeus palkkatukeen työllisyyteen. Tällainen syyja seuraussuhteiden sekoittumista kutsutaan käänteiseksi kausaliteetiksi. Vähän samantapaisesta syystä esimerkiksi työttömien työllistymistä koskevassa analyysistä rajataan kokonaan pois ne työttömät, jotka eivät työllisty. Työttömänä pysyvät työttömät eivät saa palkkaa eivätkä siis voi saada palkkatukeakaan. Tällaisen analyysin perusteella ei siksi voi tietää, oliko palkkatuella siis jotain vaikutusta työttömien työllistymiseen.

Periaatteessa kaltaistetulla aineistolla voisi arvioida työssä pysymistä, jos kaltaistaminen tehdään tarkasteluvuotta edeltävän vuoden tietojen perusteella (PTT:n tutkimuksessa ehkä näin tehdäänkin, vaikka tekstissä muuta väitetään). Tilastollinen kaltaistaminen on silti matalapalkkatuen vaikutusten arvioinnissa ongelmallinen menetelmä. Tukioikeus perustuu ikään ja palkkatason, joten tukeen oikeutetuille ei voi löytää näitten ominaisuuksien suhteen samanlaista verrokkiryhmää. PTT:n tutkimuksessa verrataan tukea saaneita tukeen oikeutettuihin, jotka eivät tukea hakeneet. Kun tuen hakeminen ei ole sattumanvaraista vaan riippuu saman tutkimuksen mukaan monista havaittavista olevista ominaisuuksista, on kuitenkin kyseenalaista, miten vertailukelpoinen näin muodostettu verrokkiryhmä on. On hyvin todennäköistä, että päätökseen hakea tukea vaikuttavat myös tutkijoille havaitsemattomat tekijät – vaikkapa se miten pitkään työnantaja aikoo pitää työntekijänsä töissä.

Tästä syystä eroa työllisyyden muutoksissa verrokki- ja tukea saaneen ryhmän välillä ei voi tulkita vain tuesta johtuvaksi.

Hiukan kovemmalla pohjalla PTT:n tutkimus on liitteeseen upotetussa osassa, jossa tarkastellaan tukeen oikeutettujen ikäryhmien työllisyyskehitystä verrattuna nuorempiin ikäryhmiin. Tuloksena tosin on paljon lukuja, joita on ilman selityksiä vaikea ymmärtää. Mitäköhän tarkoittaa esimerkiksi, jos tuen vaikutus työttömän työllistymiseen on 0.755 (s. 117). Johtolangoiksi tarjotaan, että marginaalivaikutus on silti vain 0.007. Olisikohan kyseessä sittenkin joku muu tilastollinen menetelmä kuin mitä taulukon yläpuolella väitetään? Linearisessa mallisahan nämä luvut ovat samoja.

Näissä malleissa on aineiston verrokki-ryhmästä poistettu matalapalkkatukeen oikeutettuja suurempipalkkaiset ja nuoremmat työntekijät. Tästä syystä meidän tutkimusessamme käytettyä estimointitapaa, jossa voidaan ottaa huomioon kaikkiin matalapalkkaisiin tai kaikkiin ikääntyneisiin kohdistuneet yleiset trendit, ei PTT:n tutkimuksessa voida tehdä. Tämä on siksi tärkeää, että matalapalkkatuen kanssa samanaikaisesti vaikuttivat eläkeuudistuksen muutokset, jotka nostivat tiettyjen ikäluokkien työllisyyttä. PTT:n tutkimuksen liitteessä estimoiduissa malleissa ei pystytäkään erottelemaan matalapalkkatuen ja eläkeuudistuksen vaikutuksia toisistaan.

Mitä sitten pitäisi tehdä?

Matalapalkkatuen työllisyysvaikutukset ovat olleet pettymys, vallankin kun tuki paperilla vaikutti ihan kelpo idealta. On mahdollista, että tukea on pidetty liian hankalana käyttäen, joten hallinnollista puolta ja idean mainostamista työnantajille pitäisi ehkä kehittää. On myös perusteita katsoa tilanne viisivuo-

tiskokeilun loppuun saakka. Silloin saattaa selvitä, ovatko työllisyysvaikutukset mahdollisesti paremmat laskusuhdanteen aikana, jolloin työvoimakustannuksilla voi (ehkä!) olla enemmän merkitystä.

Kokeilun loppupuolella voisi vielä toistaa seurantatutkimuksen, joka olisi parasta tehdä samalla mainiolla (ja päivitetyllä) aineistolla, joka on ollut PTT:n käytössä. Jotta mahdolliseen uuteen tutkimukseen ei jäisi harmillisia virheitä, tutkimuksen laadunvarmistus pitäisi toteuttaa nykyistä paremmin. Tärkeisiin teemoihin liittyvät tutkimukset pitäisi aina altistaa myös vertaiskriitikille joko referee-prosessilla tai ainakin yliopistojen ja tutkimuslaitosten seminaareissa. Tilautuksia valvoo nykyisellään lähinnä tutkimuksen tilaajan asettama ohjausryhmä, jolla ei välttämättä ole mahdollisuuksia arvioida, onko tutkimus toteutettu asianmukaisella tavalla tai miten paljon tutkimuksen tuloksiin voi luottaa. Sen sijaan ohjausryhmät voisivat valvoa, että tutkimuksen tieteellinen taso tulee jollakin tavalla arvioiduksi ennen sen julkistamista. Tutkimuksiin jäävät virheet ovat luonnollisesti silti tutkijan omalla vastuulla, mutta ainakin tutkijayhteisöllä olisi ollut tilaisuus virheet löytää ennen kuin virheellisiä tuloksia raportoidaan lehdissä. Kyseessä on sama laadunvarmistuksen tarve, josta osa meistä huomautti tutkimuslaitosten omien keskustelualoitteiden uutisoinnin yhteydessä (Pirttilä ja Uusitalo 2007).

Pitää kuitenkin muistaa, että kovin suuria työllisyysvaikutuksia ei matalapalkkatueltakaan odottaa. Nyt saatu lopputulos lähes olemattomista työllisyysvaikutuksista on näet sopusoinnussa monen muun verotuksesta ja työllisyydestä tehdyn tutkimuksen kanssa. Esimerkiksi Lapin sotumaksualueen kokeilu ei vaikuttanut työllisyyteen juuri millään tavalla (Korkeamäki ja Uusitalo 2009). Yhtä pessimistiseen lopputulokseen ovat päätyneet myös Ruotsissa tehtyjä alu-

eellisiä työnantajamaksualennuksia arvioineet tutkimukset.

Mitä ihmettä sitten voisi tehdä? Suomessa myönteisiä työllisyysvaikutuksia on osoitettu olevan työttömyyskorvausten leikkauksella (Uusitalo ja Verho 2008) ja eläkeputken myöhentämisellä (Kyyrä ja Wilke 2007). Nämä toimet ovat kuitenkin sikäli ongelmallisia, että ne voivat heikentää heikoimmassa asemassa olevien tilannetta. Ehkä jonkin verran pehmeämpiä keinoja ovat sosiaaliturvan vastikkeellisuus, josta on muista Pohjoismaista saatu myönteisiä kokemuksia, ja edelleen ehkä sittenkin pienituloisille itselleen suunnatut sosiaaliturvan tulosidonnaisuuden vähentäminen ja pienten palkkatulojen verotuksen keventäminen silloin, kun työntekijä muutto olisi työttömyysloukussa. Työntekijälle itselleen suunnattu veronkevennys voi ainakin olla läpinäkyvämpi tukimuoto; ja tällä ”salience” -ilmiöllä tuntuu olevan modernin psykologisen talousteorian mukaan todellista vaikutusta (Chetty and Saez 2009). Mitään takeita näidenkään toimien tehosta Suomessa ei voi valitettavasti etukäteen antaa.

Lähteet:

- Chetty, R. ja E. Saez (2009) “Teaching the Tax Code: Earnings Responses to an Experiment with EITC Recipients” NBER Working Paper No. 14836.
- Drèze, J.H. and E. Malinvaud (1994) ‘Growth and Employment: The Scope for a European Initiative’, *European Economy*, No. 1. 77–106.
- Holm, P. (2007) Matalan tuottavuuden työn tukimallin laajentaminen alle 26-vuotiaisiin. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita 91.
- Holm, P. ja V. Vihriälä (2002) Matalan tuottavuuden työn tuki. Tarpeellinen keino työllisyyden parantamiseksi Suomessa. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita nr. 57.
- Huttunen, K., J. Pirttilä ja R. Uusitalo (2009) The employment effects of low-wage subsidies. Palkansaajien tutkimuslaitoksen työpapereita 254.
- Karikallio, H. ja R. Volk (2009) Suomen matalapalkkatuen kohdentuminen ja työllisyysvaikutukset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 63/2009.
- Kramarz, F. and T. Philippon (2001) ‘The impact of differential payroll tax subsidies on minimum wage employment’, *Journal of Public Economics* 82, 115–146.
- Korkeamäki, O. and R. Uusitalo (2008) ‘Employment and wage effects of a payroll-tax cut: Evidence from a regional experiment’, *International Tax and Public Finance* 16(6)
- Koskela, E., J. Pirttilä ja R. Uusitalo (2004) Kuinka verotus vaikuttaa työllisyyteen? Katsaus taloustieteelliseen kirjallisuuteen, *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 100, s. 250–270.
- Kyyrä, T. ja R. Wilke (2007), ‘Reduction in the long-term unemployment of the elderly: A success story from Finland’, *Journal of the European Economic Association* 5, 154–182.
- Phelps, E. (1997) *Rewarding Work: How to Restore Participation and Self-Support to Free Enterprise*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Pirttilä, J. ja R. Uusitalo (2007) Verotus ja työllisyys viimeaikaisessa suomalaisessa taloustieteellisessä tutkimuksessa, *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 103, s. 209–212
- Uusitalo, R. ja J. Verho (2008), The effect of unemployment benefits on re-employment rates: Evidence from the Finnish UI-benefit reform.; IFAU Working Papers 2007:21

Kommentti edelliseen

Hanna Karikallio ¹

Raija Volk ²

Matalapalkkatukikokeilun työllisyysvaikutusten tarkka analysoiminen on tärkeää, koska Suomessa työttömyysongelma kärjistyy erityisesti matalapalkka-aloilla. Poliitikatoimenpiteiden suunnittelun kannalta on tarpeen tietää, pystytäänkö työttömyyteen vaikuttamaan työnantajalle kohdennetulla tuella ja jos pystytään missä määrin ja millä hinnalla. Huttunen, Pirttilä ja Uusitalo käsittelevät artikkelissaan kahta aiheesta valmistunutta tutkimusta eli omaansa ja meidän. Haluamme kommentoida artikkelin osaa, jossa kritisoidaan työ- ja elinkeinoministeriölle tekemäämme työtä.

On hyvä, että aiheesta on tehty kaksi tutkimusta erilaisin menetelmin. Tutkimuksia on mielenkiintoista verrata, koska niissä hyödynnetään erilaisia lähestymistapoja

ja aineistoja. Huttunen, Pirttilä ja Uusitalo antavat ymmärtää, että näiden kahden tutkimuksen tulokset olisivat kovinkin erilaiset, näin ei kuitenkaan ole. He viitannevat tulokseemme, jonka mukaan matalapalkkatuella on ollut julkisella sektorilla tilastollisesti merkitsevä työllisyysvaikutus. Tulosten tulkinnan kannalta on kuitenkin olennainen merkitys myös vaikutusten suuruudella. Reilun 2000 hengen työllisyyden lisääystä kahden vuoden aikana voi pitää pienenä. Tulos siitä, että matalapalkkatuella on vaikutusta julkisen sektorin työllistämispäätöksiin, on intuitiivisesti looginen. Kunnilla on tiukat budjettirajoitteet, paljon matalapalkkaisia työntekijöitä ja tarve esimerkiksi hoivaväestössä lisätä työntekijöitä. Matalapalkkatuesta kertyy suurissa kunnissa huomattava las-

¹ Hanna Karikallio, VTL, ekonomisti, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT

² Raija Volk, VTT, tutkimusjohtaja, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT (31.12.2009 asti)

kennallinen tulonlisäys. Yksityisen sektorin osalta tulokset ovat hyvin samanlaisia molemmissa tutkimuksissa. Huttusen, Pirttilän ja Uusitalon tutkimuksessa julkisen sektorin työntekijöitä ei ollut mukana.

Muodostamamme aineisto teki mahdolliseksi tarkan analyysin koskien kaikkia tukea saaneita työntekijöitä. Meidän ei siten tarvinnut tutkia esimerkiksi eri ikäryhmien työllisyysasteiden yleistä kehitystä kuten Huttunen, Pirttilä ja Uusitalo, ja näin epäsuorasti yrittää päätellä matalapakkatuen vaikutusta.

Ekonometrisissa tutkimuksissa harvemmin on yhtä ainoaa oikeaa lähestymistapaa – kysymys on enemmin tutkijan valinnanvapaudesta, johon liittyy kuitenkin vastuu osoittaa valitun mallin soveltuvuus. Loppujen lopuksi ekonometrisen analyysin yksityiskohtiin on yleensä aika helppo puuttua, koska mallit ovat aina enemmän tai vähemmän epätäydellisiä.

Hyödynnämme tutkimuksessamme kahda erilaista lähestymistapaa. Näin saamme vahvistusta tuloksillemme, koska yksittäisiin malleihin liittyy aina ongelmia. Ensimmäinen lähestymistapamme perustuu asetelmaan, jossa kullekin matalapalkkatukea saaneelle henkilölle haetaan tilastollisen kaltaistamisen avulla verrokkipari niistä työntekijöistä, jotka ovat oikeutettuja tukeen mutta joiden kohdalla tukea ei ole haettu. Tuen saaminen perustuu työnantajan aktiiviseen tuen hakemiseen, ja tuen käyttöaste on jäänyt Suomessa melko alhaiseksi (73,1 % vuonna 2007). Näin ollen verrokkiryhmäksi muodostuu riittävän suuri ja monipuolinen työntekijäjoukko. Huttunen, Pirttilä ja Uusitalo kiinnittävät huomiota verrokkiryhmän soveltuvuuteen. Hakemattomuuden taustalla on yleisemmin työnantajan tietämättömyys tuesta. On vaikea sanoa, aiheuttaisiko tukea hakemattomien työnantajien tietämättömyys tuesta ylipäätään sellaisen valikoituvuuden,

joka jotenkin systemaattisesti tekisi tuen ulkopuolelle jääneiden työntekijöiden joukon erilaiseksi kuin tukea saaneiden joukon. Ja ennen kaikkea, vertaistaminen tehdään juuri siksi, että erot ryhmien välillä vähenisivät. Lähtökohtaisestihan ryhmien ei tarvitse olla täysin samanlaiset. Lisäksi tutkimuksessamme on kolmella eri tavalla osoitettu, että erot koe- ja verrokkiryhmien välillä todellakin vähenevät ja tulevat tilastollisesti ei-merkittäviksi. Korostettakoon vielä, että vertaistaminen on tehty joko ensimmäisen aineistossa mukana olevan vuoden perusteella tai edellisen vuoden tietojen perusteella.

Huttusen, Pirttilän ja Uusitalon kommenttia käänteisestä kausallisuudesta työllisyysvaikutusten analysoimisessa on osittain vaikea ymmärtää. On selvää, että tiettyjä ryhmiä kuten pitkäaikaistyöttömiä on hankala käsitellä tutkimuksessa, jossa tieto henkilön palkasta on keskeinen. Tutkimuksessamme esimerkiksi juuri pitkäaikaistyöttömät, joille ei aineiston miltään vuodelta löydy palkkatietoa, jäävät tarkastelun ulkopuolelle. Huttunen, Pirttilä ja Uusitalo käyttävät työttömän koulutusastetta palkkatiedon korvikkeena. Myös tämä voidaan kuitenkin nähdä ongelmallisena yksinkertaisuksena.

Tutkimuksemme toisessa lähestymistavassa tukeen oikeutettujen ja tukea saaneiden työllisyyskehitystä verrataan sekä matalapalkkaiseen nuorempiin ikäryhmiin että myös korkeampipalkkaiseen yli 54-vuotiaisiin työntekijöihin. Vertailuryhmät on siis muodostettu varsin monipuolisesti. Lähestymistavan esittelyyn on jäänyt harmillinen huolimattomuusvirhe, jonka myös Huttunen, Pirttilä ja Uusitalo nostavat isosti esiin: kun selitettävä muuttuja on 1/0 -dummymuuttuja, estimointimenetelmä on *probit-malli* – ei PNS kuten tekstiin on vahingossa tullut. Tästä syystä siis myös marginaalivaikutukset on esitetty erikseen taulukoissa ja ne poikkeavat mallin kertoimista. Virhe ei kuitenkaan

koske tuloksia eikä vaikuta niihin.

Haluamme myös sanoa muutaman sanan tutkimuksen tekemisestä. Tutkimus tehtiin siis työ- ja elinkeinoministeriön tilaustutkimuksena. Tavoitteena oli tuottaa tietoa matalapalkkatuen käytöstä ja vaikutuksista mm. tuen jatkosta päättämisen taustaksi. Tutkijan näkökulmasta olisi tietysti ihanteellista, jos uusien politiikkatoimenpiteiden arvioinnin kanssa maltettaisiin odottaa niin kauan, että tarpeeksi pitkät tilastot toimenpiteiden vaikutusajalta ehtisivät valmistua, ja tutkimuksen tekemiselle olisi niin runsaasti aikaa, että tulokset voidaan alistaa ennen lopullista julkistamista keskustelulle. Tässä auttaisi se, että kokeiluperiodit olisivat niin pitkiä, ettei arviointiin tarvitse ryhtyä puutteellisilla tilastoaineistoilla. On kuitenkin ymmärrettävää, että tämä ei voi aina toteutua. Päätöksentekoon tarvitaan usein myös deskriptiivistä aineistoa. Tutkimuksemme yksi tavoite oli tuottaa tietoa tuen käytön jakautumisesta

erilaisten työntekijöiden ja työnantajien suhteen. Kokonaisaineiston ansiosta se pystyttiin tekemään hyvinkin tarkasti.

Aikarajoitusten lisäksi usein myös kustannustekijät saavat aikaan sen, että tutkimusta ei voi venyttää ajallisesti kovinkaan paljon. Voi hyvin yhtyä Huttusen, Pirttilän ja Uusitalon toiveeseen, että matalapalkkatuesta ja politiikkakokeiluista yleensäkin tehtäisiin kunnolliset jälkikäteisarvioinnit. Voinee kuitenkin sanoa, että usein jopa puutteellisestikin väliaika-arvioinnit ovat kuitenkin päätöksenteon kannalta tarpeen.

Tutkimuksen aikataulu oli tässäkin tapauksessa varsin tiukka, ja tämä näkyy myös tutkimuksen raportoinnissa muutamana epätasmuällisyytenä tai suoranaisena virheenä kuten edellä esiin nostettu kohta, jonka oikean laidan Huttunen, Pirttilä ja Uusitalokin kokeneina tutkijoina olivat tosin havainneet. Tutkimuksen tekijöinä vastuu näistä on tietenkin meillä.

TEM:n kommentti

Kristiina Huttusen, Jukka Pirttilän ja Roope Uusitalon artikkelissa todetaan, että tilaustutkimusten ohjausryhmillä ei ”...välttämättä ole mahdollisuuksia arvioida, onko tutkimus toteutettu asianmukaisella tavalla tai miten paljon tutkimuksen tuloksiin voi luottaa. Sen sijaan ohjausryhmät voisivat valvoa, että tutkimuksen tieteellisen taso tulee jollakin tavalla arvioiduksi ennen sen julkistamista. Tutkimukseen jäävät virheet ovat luonnollisesti silti tutkijan omalla vastuulla, mutta ainakin tutkijayhteisöllä olisi ollut tilaisuus virheet löytää ennen kuin virheellisiä tuloksia raportoidaan lehdissä”.

Tämä sinänsä hyvältä kuulostava ajatus ansaitsee kommentin. Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää paljon huomiota tutkimusten ohjaukseen ja sen laatuun. Ohjausryhmissä on tyypillisesti tutkimusasiantuntijoita ja aihealueen substanssiasiantuntijoita. Tutkijat raportoivat työstään yleensä vaiheittain ohjausryhmälle, joka ohjaa työtä tehdyn tutki-

mussopimuksen mukaisesti. Ohjausryhmän kokouksista pidetään pääsääntöisesti pöytäkirjaa. Jo ennen ohjausryhmän asettamista ja sopimuksen laatimista ovat tilaajan edustajat arvioineet jätetyt tarjoukset, mitkä taas perustuvat tarjouspyyntöön, jossa ensimmäisen kerran tehdään myös tutkimuksellisia valintoja mm. aineistojen ja metodologian osalta. Vaikka tutkimussopimuksen mukainen ohjaus keskittyy työn empiiriseen puoleen ja tulosten sovellusmahdollisuuksien arviointiin, on taustalla iso joukko tutkimuksellisia valintoja, jotka jo edellyttävät paljon tieteellistä asiantuntemusta. On tietysti myös selvää, että kaikki ohjausryhmissä työskentelevät asiantuntijat eivät voi tuntea kaikkia käytettyjä tutkimusaineistoja ja sovellettuja metodeja yksityiskohdissaan. Kysymys on hieman samasta asiasta kuin siinä, etteivät tutkijatkaan yleensä voi tarkkaan tietää, millaiseen poliittis-hallinnolliseen kontekstiin heidän työnsä ja niiden tulosten tulkinta liittyvät.

Työ- ja elinkeinoministeriössä arvostetaan tilaamiemme tutkimusten tekijöiden ja heidän edustamiensa laitosten tieteellistä tasoa. Miksipä emme käyttäisi parasta saatavilla olevaa asiantuntemusta? Ministeriö ei kuitenkaan voi tutkimuksia tilatessaan puuttua akateemisiin käytäntöihin ja vaatia tutkimusraporttien julkaisun edellytyksenä sopimuksen ulkopuolisia asioita. Koska tiede on itseään korjaava instituutio, tulevat kaikki julkaistut tulokset tavalla tai toisella tiedeyhteisön arvioitaviksi. Ei ole mitenkään ministeriön asia alkaa valvoa, missä vaiheessa ja millaisin menoin tällainen akateeminen arviointi tapahtuu. Se on tiedeyhteisön asia. Tällaisen edellyttäminen asettaisi myös tutkimusten julkaisulle eräänlaisen ennakko-

sensuurin, jossa voisivat toimia sensoreina esimerkiksi tarjouskilpailun hävinneet osapuolet. Poliitiikkavalmistelua ja päätöksenteon palvelevan soveltavan tutkimuksen aikataulut eivät yleensä anna myöten jäädä odottelemaan akateemisten kiistojen ratkaisuja. Tässäkin matalapalkkatukea koskevassa tapauksessa TEM:n ja VM:n yhdessä tilaaman, kokonaisuutena ilmeisen laadukkaasti toteutetun tutkimuksen raportin julkaiseminen näyttää toimineen myös tieteellisen keskustelun kannalta oikein.

Heikki Räisänen

Työ- ja elinkeinoministeriön tutkimusjohtaja

Uutta työ- ja yrittäjyystutkimuksen alalta

Tässä osastossa julkaistaan tiivistelmiä TEM:n Työ- ja yrittäjyys teemaan liittyvistä julkaisuista.

Johanna Eklund, Tarmo Miettinen, Anssi Keinänen ja Ulla Väättänen (2010). Uusi yhteistoimintalaki yrityksissä – Uuden yhteistoimintalain vaikutusten arviointitutkimus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 3/2010.

Tutkimuksen tarkoituksena on arvioida uuden yhteistoimintalain (334/2007) vaikutuksia ja toimivuutta yrityksissä. Tutkimuksen taustalla on eduskunnan asettama velvoite tutkia lain vaikutuksia ja toteutumista etenkin lain soveltamispiiriin uutena tulleissa, 20–29 henkilöä työllistävissä yrityksissä.

Tutkimuksessa selvitetään uuden yhteistoimintalain yleistä toimivuutta ja lain toteutumista käytännössä. Lisäksi selvitetään lain vaikutuksia epätyyppillisten työsuhteiden ja vuokratyövoiman käyttöön sekä lain vaikutuksia pienten yritysten toimintaan ja

erityisesti vaikutuksia pienten yritysten henkilöstömäärään. Edelleen tutkimuksessa tarkastellaan henkilöstösuunnitelmaa ja koulutustarpeita koskevien säännösten vaikutusiatyöntekijöiden ammatillisen osaamisen ylläpitoon ja kehittämiseen sekä ikääntyvien työntekijöiden erityistarpeiden ja työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen huomioon ottamista yrityksissä.

Tutkimus on toteutettu haastattelututkimuksena. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat ensisijaisesti olleet lain soveltamispiiriin uutena tulleet 20–29 henkeä työllistävät yritykset sekä 30–49 henkeä työllistävät yritykset, jotka ovat kuuluneet jo vanhan yhteistoimintalain soveltamispiiriin. Kohderyhmään on valittu yrityksiä neljältä eri toimialalta. Tutkimuksen kohderyhmään kuuluvista yrityksistä on haastateltu sekä työnantajan edustajia että henkilöstön edustajia. Haastateluun on osallistunut kaiken kaikkiaan 209 työnantajan ja 207 henkilöstön edustajaa.

Haastatteluissa kerättyä empiiristä aineistoa on analysoitu sekä tilastollisesti että laadullisesti. Tutkimuksessa on hyödynnetty työnantaja- ja työntekijäliitoilta (13) kyselyyn saatuja vastauksia.

Tutkimus on toteutettu Joensuun yliopiston kauppa- ja oikeustieteiden tiedekunnassa (oikeustieteet) työ- ja elinkeinoministeriön rahoituksella.

Naisyrittäjyyden edistämistyöryhmä (2010). MoniNainen ja Uudistuva Naisyrittäjyys – Naisyrittäjyyden edistämistyöryhmän loppuraportti. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 4/2010.

Työministeri Tarja Cronbergin 26.5.2008 asettaman naisyrittäjyyden edistämistyöryhmän tehtävänä oli selvittää naisyrittäjyyden nykytila ja laatia ehdotuksia naisyrittäjyyden edistämiseksi. Työn lähtökohtana oli pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelma ja hallituksen strategia asiakirjassa 2007 Työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelmalle linjatut naisyrittäjyyden edistämistavoitteet, joiden mukaan naisyrittäjyyttä tulisi rohkaista turvaamalla erityisrahoituksen riittävyys. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli kartoittaa, mitkä asiat edistävät tai estävät naisyrittäjyyden syntyä sekä löytää uusia keinoja naisyrittäjyyden kasvattamiseksi. Erityisen tärkeää on nuorten naisyrittäjien määrän lisääminen ja työnantajayrittäjyyden lisääminen.

Työryhmän kärkitavoitteena on edistää naisten yrittäjyyttä uudistamalla yritys ympäristöä siten, että ympäristö tukee menestyvää

yrittäjätoimintaa ja syntyy uusia työpaikkoja. Kehittämisehdotuksilla pyritään edistämään naisten yritysten kasvua ja kasvuhalukkuutta ja saamaan työelämään lisää nuoria naisyrittäjiä. Tämä edellyttää myös yrittäjyyskasvatuksen ja -koulutuksen vahvistamista. Naisyrittäjät tulee saada nykyistä paremmin mukaan alueellisiin innovaatioverkostoihin ja yrityspalveluja tulee räätälöidä niin, että tunnistetaan yrittäjien ja yrittäjyyden monimuotoisuus ja erilaiset palvelutarpeet.

Työryhmän toimenpide-ehdotukset:

1. Turvataan riittävät resurssit ja osaaminen naisyrittäjille suunnattuihin neuvonta-, ohjaus- ja koulutuspalveluihin
2. Valtakunnallistetaan yksinyrittäjätuki (avustus ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin)
3. Vahvistetaan yrittäjyyskasvatusta ja -koulutusta
4. Tuetaan naisyrittäjien työssä jaksamista ja jatkamista sekä työkykyä
5. Laajennetaan julkisen matkailualan pääomasijoitusrahaston toimialaa palvelu- ja luovan yritystoiminnan alalle tai perustetaan palvelualan ja luovien alojen yritystoimintaa rahoittava julkinen pääomasijoitusrahasto
6. Tuetaan meneillään olevia STM:n yrittäjyyden ja perhe-elämän kehittämishankkeita
7. Parannetaan naisyrittäjyyden tilastointia ja toiminnan seurantaa sekä kehitetään naisyrittäjätutkimusta

Ramboll Management Consulting (2010). Naisten resurssikeskukset yrittäjyyden edistäjinä. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 11/2010.

Työ- ja elinkeinoministeriön 26.5.2008 asettama naisyrittäjyyden edistämistyöryhmä käynnisti keväällä 2009 selvityksen naisten resurssikeskuksista yrittäjyyden edistäjinä. Selvityksen toteuttajaksi valittiin tarjouskilpailun perusteella Ramboll Management Consulting. Selvitys toteutettiin ajalla 06–12/2009 ja tämä loppuraportti luovutettiin tilaajalle 18.12.2009. Selvityksen toteutuksessa käytettiin menetelminä resurssikeskustoimijoiden, sidosryhmien ja rahoittajien avainhenkilöiden teemahaastatteluja, sähköistä asiakaskyselyä, raporttien ja tilastojen analyysiä sekä vertaisoppimiseminaaria.

Tällä hetkellä resurssikeskuksia toimii Suomessa kuusi, mutta niiden aktivointitaso vaihtelee resurssikeskuksittain. Yhteistä resurssikeskuksille on naisten voimaannuttamisen periaate ja naisten edellytysten tukeminen yhteiskunnassa. Resurssikeskukset ovat matalan kynnyksen paikkoja, jonne naisten on helppo tulla, vaikkei heillä ole selkeitä yritysideoita. Resurssikeskusten tärkein rooli on edistää naisyrittäjyyttä kannustamalla ja rohkaisemalla naisia yrittäjyyteen sekä tarjota varhaisen vaiheen tukea yrittäjyyteen siirryttäessä. Yrittäjyyden edistäminen ei ole resurssikeskusten toiminnan lähtökohta: yrittäjyys nähdään osana naisten edellytysten tukemista yhteiskunnassa ja yrittäjyys on pikemminkin väline kuin päämäärä. Resurssikeskusten rooli vaihtelee paljon alueen toimijakentästä ja tarpeista riippuen. Resurssikeskusten on usein ollut vaikeaa löytää oma paikkansa muiden toimijoiden joukossa. Myös yrityspalvelut kokonaisuudessaan ovat hyvin alueellisia siinä

mielessä, että eri toimijoilla on erilaisia rooleja ja yhteistyön muodot ja toimivuus vaihtelee suuresti. Sen sijaan, että NRK:t kehittävät laajasti omia yrittäjyyspalveluitaan tulisi niiden ohjata naisyrittäjiä heille parhaiten sopiviin palveluihin. NRK:n toiminnalla ei tulisi kuitenkaan luoda päällekkäisiä neuvontapalveluja naisille vaan prosessitukea ja täydentäviä palveluita. Resurssikeskusten toiminnan perustana on hankerahoitus. Vaikka hankerahoitus tuo resurssikeskusten toimintaan jämäkkyyttä projektien seuranta- ja raportointivaatimusten avulla, tekee se toiminnasta syklimäistä. Tästä johtuen resurssikeskusten toiminta ei ole pitkäjänteistä.

Tässä selvityksessä suositellaan, että resurssikeskustyypin toiminnan tulisi sijoitua hyvin varhaisen vaiheen yritysintention tunnistamiseen. Sen sijaan, että luodaan naisille suunnattua kilpailevaa yrittäjyysneuvontaa jo yrittäjyyspäätöksen tehneille ja yrityssuunnitelmansa kirkastaneille naisille, tulisi resurssikeskusten keskittyä yrittäjyysneuvonnassa laajemmin kuten järjestämällä erilaisia tapahtumia ja aktiviteetteja eri aloilla toimiville naisille. Toiseksi suositellaan, että resurssikeskusten naisyrittäjyyspalvelut tulisi siirtää itsenäiseksi toiminnoksi osana Uusyrityskeskuksia. Tämä perustuu siihen, että varhaisen vaiheen naisyrittäjyysneuvonnalle on tarvetta ja sitä tulisi kehittää edelleen. Samalla on kuitenkin todettu, etteivät resurssikeskukset ole nykymuodossaan elinkelpoisia, eikä rahoitusta ole saatavilla resurssikeskusten toiminnan syventämiseen ja laajentamiseen yrittäjyyden osalta. Suosituksemme on, että varhaisen vaiheen naisyrittäjyysneuvonnan toimivuutta Uusyrityskeskusten yhteydessä pilotoitaisiin viidellä eri paikkakunnalla kahden vuoden ajan. Pilotoinnille on tärkeää asettaa selkeät menestyskriteerit ja mittarit. Kilpailutilanteen välttämiseksi on tärkeää, että kyseistä neuvontaa kehitetään yhteistyössä kaikkien

alueen toimijoiden kanssa ja että naisten resurssikeskusten asiantuntemusta ja mikäli mahdollista, henkilöstöä, hyödynnetään. Kolmanneksi suosi-tellaan, että kullakin alueella yrityspalveluorganisaatioiden tulisi yhdessä määrittellä roolinsa alueen yrityspalvelukentässä.

Hanna Karikallio ja Raija Volk (2009). Suomen matalapalkkatuen kohdentuminen ja työllisyysvaikutukset. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 63/2009.

Tutkimuksessa tarkastellaan Suomessa vuosina 2006–2010 voimassa olevan työnantajille maksettavan matalapalkkatuen työllisyysvaikutuksia. Tutkimusajanjaksona on vuodet 2006 ja 2007 ja menetelminä ns. differences-in-differences -mallit, jotka perustuvat koe- ja kontrolliryhmissä tapahtuvien muutosten vertailuun.

Edellytyksenä tuen saamiselle on, että työntekijän palkka on 900-2000 euroa kuukaudessa ja työntekijä on työskennellyt kalenterikuukauden aikana vähintään 140 tuntia ja on iältään yli 54 vuotta. Valtion työntekijöille tukea ei makseta. Tuki myönnetään siten, että työnantaja saa jättää tukea vastaavan määrän palkoista toimittamistaan ennakonpidätyksistä suorittamatta verohallinnolle. Tuen määrä on 44 prosenttia palkan 900 euroa ylittävästä osasta. Enimmäismäärä on kuitenkin 220 euroa, mikä saavutetaan 1400 euron palkkatasolla, ja 1600 euron pal-

kan jälkeen tuki alkaa laskea. Enimmillään tuki pienentää työnantajan sosiaaliturvamaksut reilusta 20 prosentista noin 5 prosenttiin palkasta.

Tulosten mukaan matalapalkkatuki kohdentuu voimakkaasti julkiselle sektorille: kaikista tukea saaneista työntekijöistä työskenteli julkisella sektorilla vuonna 2007 noin 68 prosenttia, kun yrityksissä heistä työskenteli vain 28 prosenttia. Lisäksi kolmasosa matalapalkkatukea saaneista työntekijöistä työskenteli terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluissa. Matalapalkkatukea saaneista työntekijöistä oli yli 80 prosenttia naisia. Julkisella sektorilla ja erityisesti kunnissa tuen käyttö on ollut systemaattista, sen sijaan yrityksissä tuki on jätetty usein hakematta. Tutkimuksen yhteydessä tehdyn yrityskyselyn perusteella merkittävin syy käyttämättömyyteen oli tietämättömyys tuen olemassaolosta. Kokonaisuudessaan tuen työllisyysvaikutukseksi saatiin runsaat 2020 henkeä. Tuen synnyttämät uudet työpaikat ovat kuitenkin lähes yksinomaan julkisella sektorilla.

Uusien työsuhteiden osuus kokonaisvaikutuksesta on kolmannes. Näistä uusista työsuhteista hieman yli 40 prosenttia on syntynyt työttömien työllistymisen kautta. Suurin työllisyysvaikutus tulee kuitenkin vanhojen työsuhteiden jatkumisena: ilman matalapalkkatukea työsuhte olisi päätynyt 1300 työntekijällä. Lisäksi matalapalkkatuki on estänyt 140 työntekijän joutumisen työttömäksi. Pääasiassa työllisyysvaikutukset näkyvät julkisella sektorilla sekä järjestöissä. Matalapalkkatuki on sekä julkisella että yksityisellä sektorilla vaikuttanut positiivisesti myös tehtyihin työtunteihin, työsuhteiden kestoon sekä osa-aikaisten työntekijöiden siirtymiseen täysiaikaisiksi työntekijöiksi. Tulosten mukaan matalapalkkatuki ei ole siirtynyt palkkoihin eikä myöskään yritysten voittoihin.

Seppo Kangaspunta ja Heikki Räisänen (2009). Työ- ja elinkeinoministeriön tutkimusstrategia. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjyys 71/2009.

Työ- ja elinkeinoministeriön tutkimusstrategian yleisenä tavoitteena on kehittää ministeriön tutkimus- ja selvitystoimintaa niin, että se tukee entistä paremmin ministeriön strategian ja politiikan uudistumista ja operatiivista toteutusta. Yleisvastuu strategian toteuttamisesta on ministeriön strategia- ja ennakointiyksiköllä (SET), joka hyödyntää tehtävässä ministeriön tutkimuksen yhteistyöryhmän asiantuntemusta.

Tutkimusstrategiassa käsitellään ministeriön tutkimus- ja selvitystoiminnan toiminta-ajatus, visio ja tuse-toiminnan periaatteet, joiden avulla tutkimusstrategiaa toteutetaan. Keskeisiä linjauksia ovat seuraavat:

- Ministeriön yhteistä strategista tutkimusta vahvistetaan SET:in johdolla. Käytännössä yhteisen tutkimuksen kehittämisen tulee tapahtua ministeriön ja TEM-konsernin sisäisenä tai se ulkopuolellekin ulottuvana yhteistyönä.
- Tavoitteena on alkuvaiheessa toteuttaa kahdesta viiteen yhteistä, tarvittaessa monivuotista strategista tutkimushanketta. Tästä seuraa, että yhteisen strategisen tutkimuksen osuus tutkimusmäärärahoista kasvaa.
- Ministeriön yhteistä strategista tutkimusta kehitetään erityisesti seuraavilla tutkimuksen alueilla: 1) Toimintaympäristön, kuten yhteiskunnan, talouden ja teknologian muutos ja uudet ilmiöt, 2) Poliitiikan arviointi ja evaluointi, 3) Ennakointi ja 4) Eri politiikkalohkojen yhteiset kysymykset.
- Strategiatyön ja tutkimustoiminnan välistä vuorovaikutusta kehitetään sekä konkretisoidaan strategiasta johdettavia tutkimus- ja selvitystarpeita lähivuosille. Osastojen ja yksiköiden omilla tutkimus- ja selvityshankkeilla tulee aina olla kytkös ministeriön strategiaan.
- Osastojen ja yksiköiden keskinäistä yhteistyötä tutkimus- ja selvitystoiminnassa kehitetään.
- Ministeriön osastot ja yksiköt voivat käyttää tutkimus- ja selvitystoiminnan määrärahoja ainoastaan varsinaiseen käyttötarkoitukseensa. Tutkimustoimintaa pyritään mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan yhdessä muiden julkisten rahoittajien kanssa.
- TEM-konserniin kuuluvien laitosten tutkimuksen hyödyntämistä ministeriön päätöksenteon tukena kehitetään. Ministeriö voi asettaa laitoksille tulossopimuksissa määriteltyjen strategisten tavoitteiden lisäksi päätöksentekoa palvelevaa tutkimusta koskevia yleisiä tavoitteita. Strategia- ja ennakointiyksikön tehtävänä on selvittää, miten koko konsernin resursseja voitaisiin käyttää paremmin päätöksenteon tukena.
- Ministeriön oman analyysityön edellytyksiä vahvistetaan mm. koulutuksen avulla sekä yhteishankkein ja aineistoja kehittämällä.
- Tutkimuksen hyödyntämistä politiikan valmistelussa ja päätöksenteossa vahvistetaan myös tuottamalla kartoittavia ja yhteen vetäviä katsauksia eri tutkimusalueiden tutkimuksesta, tuomalla tutkimusten tuloksia aktiivisesti keskusteluun ministeriössä ja laajemminkin, kehittämällä ministeriön omaa julkaisusarjaa käyttäjäystävällisemmäksi mm. profiloimalla ministeriön julkaisuja sekä kehittämällä virkamiesten oman analyysityön edellytyksiä.
- Tutkimusstrategian toteutumista ja ajanmukaisuutta seurataan vuosittain.

Samassa yhteydessä arvioidaan myös tutkimuksen sisällöllistä tarkoituksenmukaisuutta. Seuranta ja raportointia kehitetään SET:in johdolla. Osastot ja yksiköt raportoivat strategia- ja ennakointiyksikölle analyttisesti tutkimus- ja selvitystoimintansa sisällöstä, tuloksista ja hyödyntämisestä. Strategia- ja ennakointiyksikkö koostaa näistä vuosittain yhteenvedon.

Arja Jolkkonen ja Arja Kurvinen (2009). Joustavuus ja turvallisuus irtisanomistilanteessa – Tapaustutkimus Perlos Oyj:n tuotannon lopettamisesta Joensuun seudulla. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu, Työ ja yrittäjyys 72/2009

Globaalin talouden seuraukset ovat yhä moninaisempia ja ennalta arvaamattomia niin alueiden kuin työntekijöidenkin näkökulmasta tarkasteltuna. Globalisaation seurauksista Pohjois-Karjala sai osansa vuonna 2007, kun alueen merkittävin teollisuuden alan työllistäjä ja muovituotteiden alihankintavalmistaja Perlos Oyj lopetti tuotannollisen toimintansa Suomessa. Tämä tarkoitti välittömästi 2000 työpaikan katoamista maakunnasta ja välillisten vaikutusten arvioitiin ulottuneen tätäkin laajemmalle. Tehtaiden sulkemiset ovat haaste alueelle, mutta yksilölle työpaikan menetys on aina riskitilanne, josta selviytymiseen vaikuttavat talouden kasvun vaihe, työmarkkinoiden rakenne ja toiminta sekä työnhakijoiden resurssit osallistua kilpailuun työmarkkinoilla. Muutoksesta aiheutuvia riskejä tasoittamaan on ke-

hitetty uusia tukimuotoja ja toimintamalleja. Keskusteluissa esillä ollut joustoturvamallin kehittäminen tarkoittaa yhtäällä työmarkkinoiden ja talouden joustavuuden edellytysten parantamista ja toisaalla työntekijöiden turvallisuuden takaamista muutostilanteissa. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Perloksen Pohjois-Karjalan tehtailta irtisanomisen kohteeksi joutuneiden uudelleen työllistymistä ja siihen vaikuttaneita tekijöitä, tukitoimien organisointia alueella sekä työvoimapolitiittisten toimien, kuten muutosturvamallin merkitystä joukkoyrittäjätilanteessa. Tutkimusaineistona ovat työntekijöille kohdennettu kysely, informanttihaastattelut, dokumenttiaineistot, tilastot sekä työhallinnon urajärjestelmästä poimitut tiedot.

Tutkimuksen tulosten mukaan ammattiasema ja sukupuoli nousivat tärkeimmiksi uudelleen työllistymistä ennustaviksi tekijöiksi. Työnhakijan ikä muodostui myös odotusten mukaisesti yhdeksi merkittävimmäksi työttömäksi jäämistä ennustavaksi tekijäksi. Lyhyellä aikavälillä ansiotason laskeminen oli yleisempää kuin ansioiden nouseminen tai pysyminen ennallaan. Toimihenkilöistä puolet ilmoitti tulojensa nousseen, kun työntekijöistä ansiotason nousun koki vain kymmenesosa. Tulojen kehitys riippui merkittävästi ammattiaseman ohella sukupuolesta, iästä, työsuhteen pituudesta yrityksessä ja siitä, oliko henkilö irtisanoutunut vai tullut irtisanotuksi. Tarkasteltaessa työnsä menettäneiden uudelleen sijoittumista työmarkkinoille voitiin havaita voimakkaita selektiivisiä piirteitä, jotka eivät rajoittuneet pelkästään uudelleen työllistymiseen vaan myös työn laatua kuvaaviin tekijöihin, kuten tulotason kehitykseen sekä työhön tyytyväisyyteen. Perloksen jälkihoitoon oli käytettävissä poikkeuksellisen paljon resursseja, ja lisäksi irtisanotuille osoitettiin eri tahojen järjestämää muuta tukea. Lyhyellä aikavälillä irtisanottujen uudelleen työllistyminen

vaikutti onnistuvan ennakoitua paremmin, mutta pidemmällä aikavälillä useimmille irtisanotuista työpaikan menetys on ollut taloudellinen ja sosiaalinen riski. Muutos-
turva toi taloudelle turvaa ja kannusti irtisanottuja erityisesti opiskeluun. Euroopan globalisaatiorahaston tuki takasi yksilölliset palvelut ja lisäresursseja koulutuksen järjes-

tämiseen. Yhteiskunnallisissa tukitoimissa on kuitenkin varauduttava siihen, että tuotannon lakkauttamisesta aiheutuu merkittäviä pitkävaikutteisia sosiaalisia ja yhteiskunnallisia kustannuksia, ja että yksilöille ja kotitalouksille kohdennettuja tukitoimia olisi jatkettava vielä vuosia irtisanomisten jälkeen.

Nytt inom arbets- och entreprenörskapsforskning

Johanna Eklund, Tarmo Miettinen, Anssi Keinänen och Ulla Väätänen (2010). En ny lag om samarbete inom företag – Värderingsundersökning av den nya lagens påverkan. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 3/2010.

Undersökningen syftar till att uppskatta verkningar och effekter av tillämpningen av den nya lagen om samarbete inom företag (334/2007). På bakgrunden av undersökningen ligger den i riksdagen uppställda skyldigheten att betrakta påverkan och förverkligande av lagen, i synnerhet på företag med 20–29 anställda som utgör en ny grupp inom lagens tillämpningsområde.

I undersökningen utreds den nya samarbetslagens allmänna effekter och förverkligande i praktiken. Ytterligare utreds lagens

verkningar på bruket av atypiska arbetsförhållanden och inhyrd arbetskraft samt lagens inverkan på småföretagens verksamhet och speciellt på personalantal. Därtill behandlar undersökningen inverkan av regler om personalplan och utbildningsbehov på att upprätthålla och utveckla anställdas yrkeskunskande samt hur företagen beaktar åldrande anställdas särbehov och samordning mellan arbets- och familjeliv.

Undersökningen har genomförts som en intervjuundersökning. Undersökningen har som huvudsaklig målgrupp företag med 20–29 anställda som är ett nytt föremål inom lagens tillämpningsområde samt företag med 30–49 anställda som redan tidigare har tillhört den gamla samarbetslagens tillämpningsområde. Målgruppen består av företag i fyra olika branscher. Både representanter för arbetsgivaren och för personalen har intervjuats på målgruppsföretag. Sammanlagt 209 representanter för arbetsgivaren och

207 för personalen har deltagit i intervjun. Empiriskt material som samlats in i intervjuer har analyserats både statistiskt och kvalitativt. Sammanlagt 13 svar insamlade genom enkäten till arbetsgivar och arbetstagarförbund har utnyttjats i undersökningen.

Undersökningen har genomförts vid handelsvetenskapliga och juridiska fakulteten (rättsvetenskaper) i Joensuu universitet, finansierats av arbets- och näringsministeriet.

Arbetsgruppen för främjande av kvinnors företagande (2010). MoniNainen ja Uudistuva Naisyrittäjäyys – slutrapport av arbetsgruppen för främjande av kvinnors företagande. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 4/2010.

Arbetsminister Tarja Cronberg tillsatte den 26 maj 2008 en arbetsgrupp för att främja kvinnors företagande. Arbetsgruppens uppdrag var att reda ut nuläget och utarbeta förslag för att främja kvinnors företagande. Arbetet utgår från regeringsprogrammet för statsminister Matti Vanhanens andra regering och de mål för att främja kvinnors företagande som uppställts för Politikprogrammet för arbete, företagande och arbetsliv i Regeringens strategidokument 2007. Strävan är att uppmuntra kvinnors företagande genom att man säkerställer en tillräcklig särskild finansiering. Dessutom hade arbetsgruppen till uppgift att kartlägga vad som främjar eller förhindrar uppkomsten av kvinnligt företagande samt att söka nya metoder för att öka företagsamheten bland kvinnor. Det är speciellt viktigt att utöka antalet unga kvinnliga företagare och andelen företagande som inbegriper arbetsgivarskap.

Arbetsgruppens viktigaste mål är att främja kvinnors företagande genom att förnya företagsmiljön så att den stöder framgångsrik företagsverksamhet och det skapas nya arbetstillfällen. Utvecklingsförslagen syftar till att öka tillväxten i kvinnors företag och deras tillväxtvilja samt till att få fler unga kvinnliga företagare till arbetslivet. Detta förutsätter också förbättrad företagsamhetsfostran och utbildning i företagande. Kvinnliga företagare måste på ett bättre sätt än nu fås med i regionala innovationsnätverk. Dessutom måste företagstjänsterna skräddarsys så att man identifierar mångfalden och de olika servicebehoven hos företagare och företagande.

Arbetsgruppens åtgärdsförslag:

1. Tillräckliga resurser och kunskaper för rådgivnings-, väglednings- och utbildningstjänster för kvinnliga företagare säkerställs
2. Stödet för ensamföretagare (understöd för lönekostnader för den första arbetstagaren) görs riksomfattande
3. Företagsamhetsfostran och utbildning i företagande stärks
4. Kvinnliga företagares ork i arbetet, fortsatta karriärer och arbetsförmåga stöds.
5. Verksamhetsområdet för den offentliga kapitalplaceringsfonden för turistbranschen utvidgas så att det också omfattar företagsverksamhet inom servicesektorn och de kreativa branscherna, eller så inrättas en offentlig kapitalplaceringsfond som finansierar företagsverksamhet inom servicesektorn och de kreativa branscherna
6. Social- och hälsovårdsministeriets pågående utvecklingsprojekt för företagande och familjeliv stöds
7. Statistikföringen och uppföljningen av kvinnors företagande förbättras och forskningen i kvinnligt företagande utvecklas.

Ramboll Management Consulting (2010). Resurscentra för kvinnor som initiativtagare för företagande. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 11/2010.

Den arbetsgrupp för kvinnligt företagande som arbets- och näringsministeriet satte upp den 26 maj 2008, startade under våren 2009 en utredning om resurscentra för kvinnor som initiativtagare för företagande. Genom en anbudsgivning valde man Ramboll Management Consulting till att genomföra utredningen som utfördes under juni-december 2009 och denna slutrapport överlämnades till uppdragsgivaren den 18 december 2009. Som metoder i genomförandet av utredningen använde man sig av temaintervjuer med nyckelpersoner bland resurscenteraktörer, intressegrupper och finansiärer, en elektronisk kundenkät, analys av rapporter och statistik samt seminarium om ömsesidig inläring.

För närvarande finns det sex resurscentra i Finland, men deras aktiveringsnivå växlar från centra till centra. Gemensamt för dessa resurscentra är principen om att stärka kvinnor och stödja deras förutsättningar i samhället. Resurscentra är ställen med s.k. låg tröskel, dit det är enkelt för kvinnor att få komma fastän de inte har tydliga företagssidéer. Resurscentrernas viktigaste roll är att främja kvinnligt företagande genom att uppmuntra och inspirera kvinnor till företagande samt att erbjuda stöd i ett tidigt skede i övergången till att bli företagare. Att främja företagande är inte utgångspunkten i resurscentrernas verksamhet: företagande ses som en del av stödet till kvinnors förutsättningar i samhället och företagande är snarare ett redskap än målet i sig. Resurscentrernas roll skiftar mycket beroende på områdets

aktörskrets och behov. Resurscentrerna har ofta haft svårt att hitta sin plats bland andra aktörer. Även företagstjänster i sin helhet är mycket regionala på så sätt att olika aktörer har olika roller och att samarbetets former och funktion varierar kraftigt. Istället för att NRK (resurscentra för kvinnor) skall utveckla sina egna omfattande företagartjänster borde de istället styra kvinnliga företagare till tjänster som passar dem bäst. NRK:s verksamhet borde inte skapa överlappande rådgivningstjänster för kvinnor utan processtöd och kompletterande tjänster. Basen för resurscentrernas verksamhet är projektfinansiering. Fastän projektfinansiering ger resurscentrernas verksamhet styrka genom uppföljnings- och rapporteringskrav, gör det verksamheten cyklisk. På grund av detta är resurscentrernas verksamhet inte långsiktigt.

I denna utredning rekommenderas att verksamhet vid resurscentra borde inrikta sig på att identifiera företagsintentioner som befinner sig i ett väldigt tidigt skede. Istället för att skapa konkurrerande företagarrådgivning som riktar sig mot kvinnor för de som redan har tagit ett beslut om att bli företagare och som redan gjort klart sin företagsplan, borde resurscentrerna i sin företagarrådgivning istället koncentrera sig mer på att anordna olika evenemang och aktiviteter för kvinnor som verkar inom olika områden. För det andra rekommenderas att resurscentrernas tjänster för kvinnliga företagare borde förändras till att bli en självständig funktion som en del av Nyföretagarcentraler (Uusyrittyskeskus). Detta grundar sig på att det finns behov för rådgivning i ett tidigt skede för kvinnliga företagare och att man borde utveckla detta ytterligare. Samtidigt har man konstaterat att resurscentrerna i sin nuvarande form inte fungerar och att det inte finns någon finansiering att erhålla för att fördjupa och expandera resurscentrernas verksamhet

för företagandets del. Vår rekommendation är att man på fem orter under två års tid i samband med Nyföretagarcentraler skall testa hur rådgivningen för kvinnliga företagare i ett tidigt skede fungerar. Det är viktigt att sätta upp tydliga framgångskriterier och -mätetal för testningen. För att undvika en konkurrenssituation är det viktigt att rådgivningen ifråga utvecklas i samarbete med alla aktörer på området och att man använder kompetensen och om möjligt personalen på resurscentrerna för kvinnor. För det tredje rekommenderas att företagstjänsteorganisationerna i varje område tillsammans borde definiera sin roll i områdets företagstjänstefält.

Hanna Karikallio och Raija Volk (2009). Inriktningen av låglönestödet i Finland och dess sysselsättningseffekter. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 63/2009.

I undersökningen granskas sysselsättningseffekterna av låglönestödet till arbetsgivarna som är i kraft i Finland under 2006–2010. Undersökningsperioden är åren 2006 och 2007 och metoderna s.k. differences-indifferences-modeller, som baserar sig på en jämförelse av ändringar som skett i test och kontrollgrupperna.

Förutsättningen för erhållandet av stödet är att den anställdas lön är 900–2000 euro i månaden och att den anställda under en kalendermånad har arbetat minst 140 timmar och har fyllt 54 år. Stödet betalas inte till statsanställda. Stödet beviljas så att arbetsgivaren får låta bli att till skatteförvaltningen

betala ett belopp motsvarande stödet av de förskottsinnehållningar som arbetsgivaren har verkställt. Stödets belopp är 44 procent av den del av lönen som överstiger 900 euro. Stödet uppgår dock högst till 220 euro, vilket uppnås när lönen är 1400 euro, och när lönen är högre än 1600 euro börjar stödet minska. Som mest minskar stödet arbetsgivarens socialskyddsavgifter från dryga 20 procent till ca 5 procent av lönen.

Enligt resultaten inriktas låglönestödet kraftigt på den offentliga sektorn: av alla de anställda som fått stöd arbetade ca 68 procent inom den offentliga sektorn 2007, medan endast 28 procent av dem arbetade i företag. Dessutom arbetade en tredjedel av dem som fått låglönestöd inom social- och hälsovården. Över 80 procent av de anställda som fått låglönestöd var kvinnor. Inom den offentliga sektorn och i synnerhet i kommunerna har stödet använts systematiskt, i företag har stödet däremot inte sökts så ofta. På basis av en företagsenkät som gjorts i samband med undersökningen var största orsaken till att stödet inte utnyttjades okunskap om dess existens. Beräkningsmässigt sysselsattes drygt 200 personer med hjälp av stödet. De nya arbetsplatser som uppkom tack vare stödet finns dock nästan uteslutande inom den offentliga sektorn.

Andelen nya anställningsförhållanden av den totala effekten är en tredjedel. Av dessa nya anställningsförhållanden har något över 40 procent uppstått via sysselsättning av arbetslösa. Den största sysselsättningseffekten består ändå i att gamla anställningsförhållanden fortgår: utan låglönestödet skulle 1300 anställda ha blivit uppsagda. Dessutom har låglönestödet förhindrat att 140 anställda blir arbetslösa. I huvudsak märks sysselsättningseffekterna inom den offentliga sektorn och i organisationer. Låglönestödet har inom både den offentliga och privata sektorn haft en positiv effekt också på arbetstimmarna,

anställningarnas längd och deltidsanställdas övergång till heltidsanställda. Enligt resultaten har låglönestödet inte överförts till lönerna och inte heller till företagens vinster.

Seppo Kangaspunta och Heikki Räisänen (2009). Arbets- och näringsministeriets forskningsstrategi. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 71/2009.

Det allmänna syftet med arbets- och näringsministeriets forskningsstrategi är att utveckla ministeriets forsknings- och utredningsverksamhet så att det ännu bättre stöder förnyelsen och det operativa genomförandet av ministeriets strategi och politik. Det allmänna ansvaret för genomförandet av strategin har strategi- och prognostiseringsenheten vid ministeriet. I denna uppgift drar enheten nytta av sakkunskapen hos ministeriets samarbetsgrupp för forskning.

I forskningsstrategin behandlas verksamhetsidén, visionen och principerna för forsknings- och utredningsverksamheten, med hjälp av vilka forskningsstrategin verkställs. Centrala riktlinjer är:

- Ministeriets gemensamma strategiska forskning utvecklas i synnerhet inom följande områden: 1) Förändring och nya företeelser i omvärlden, såsom samhället, ekonomin och teknologin, 2) Utvärdering och evaluering av politiken, 3) Prognostisering och 4) Gemensamma frågor för olika politiksektorer.
- Interaktionen mellan strategiarbetet och forskningen utvecklas. Forsknings- och utredningsbehov som härrör från strategin konkretiseras för de närmaste åren. Avdelningarnas och enheternas egna forsknings- och utredningsprojekt ska alltid ha anknytning till ministeriets strategi.
- Samarbetet mellan avdelningarna och enheterna utvecklas i fråga om forskning och utredningar.
- Ministeriets avdelningar och enheter kan använda anslag för forskning och utredningsverksamhet endast för det egentliga ändamålet. Avsikten är att i den mån det är möjligt genomföra forskning tillsammans med andra offentliga finansierare.
- Man utvecklar möjligheterna att dra nytta av forskningen vid inrättningar som hör till ANM koncernen som stöd för beslutsfattandet vid ministeriet. Ministeriet kan förutom de strategiska mål som fastställts i resultatavtalen också för inrättningarna ställa allmänna mål för forskning som tjänar beslutsfattandet. Strategi- och prognostiseringsenheten har till uppgift att utreda hur resurserna inom hela koncernen bättre kan användas som stöd för beslutsfattandet.
- Förutsättningarna för analysarbete inom ministeriet stärks bl.a. genom utbildning, gemensamma projekt och utveckling av materialet.
- Målsättningen är att i initialskedet genomföra två till fem gemensamma, vid behov fleråriga, strategiska forsknings-

- Möjligheterna att dra nytta av forskningen vid beredningen av politiken och beslutsfattandet stärks också genom att man producerar kartläggande och sammanfattande översikter av forskningen inom olika områden och genom att man på ett aktivt sätt tar upp forskningsresultat till diskussion inom ministeriet, och även i större utsträckning. Dessutom utvecklas ministeriets egen publikationsserie så att den blir mera användarvänlig, bl.a. genom att man profilerar ministeriets publikationer och utvecklar förutsättningarna för tjänstemännens eget analysarbete.
- Forskningsstrategins genomförande och tidsenlighet följs upp årligen. Samtidigt utvärderas också hur ändamålsenligt forskningsinnehållet är. Uppföljningen och rapporteringen utvecklas under ledning av strategi- och prognostiseringsenheten. Avdelningarna och enheterna rapporterar på ett analytiskt sätt om innehållet i och resultaten och tillgodogörandet av sin forsknings- och utredningsverksamhet till strategi- och prognostiseringsenheten. Strategi- och prognostiseringsenheten sammanställer årligen en sammanfattning av rapporterna.

Arja Jolkkonen och Arja Kurvinen (2009). Flexibilitet och trygghet i uppsägningssituation – En fallstudie över nedläggningen av produktionen på Perlos Abp i Joensuu-regionen. Arbets- och näringsministeriets publikationer, Arbete och företagsamhet 72/2009.

Följderna av den globala ekonomin är alltmer finfördelade och oförutsägbara både för regionerna och för arbetstagarna. Norra Karelen fick sin del av dessa följder år 2007 när den viktigaste sysselsättaren inom industri och underleverantör av plastprodukter, Perlos Abp, lade ner sin produktion i Finland. Detta betydde omedelbart att 2000 arbetsplatser försvann i landskapet, och det beräknades att nedläggningen hade ännu mer omfattande indirekta verkningar. Nedläggningar av fabriker är utmanande för regionerna, men för individen är det alltid en risksituation där olika faktorer, som det allmänna ekonomiska läget, arbetsmarknadens struktur och funktion samt hurdana möjligheter arbetssökanden har i arbetsmarknaden, spelar in. Nya stödformer och handlingsmönster har utvecklats för att utjämna globaliseringens risker. Att utveckla flexicuritymodellen, som har kommit upp i diskussionerna, innebär å ena sidan att förutsättningarna för arbetsmarknadens och ekonomins flexibilitet förbättras och å andra sidan att arbetstagarnas trygghet i förändringssituationer säkerställs. Den här studien behandlar återsysselsättningen av de avskedade från Perlos Abp i Norra Karelen, organiseringen av stödåtgärderna i regionen och de arbetskraftspolitiska åtgärdernas, såsom förändringsskyddets, betydelse i en massuppsägningssituation. Som undersökningsmaterial har använts en enkät bland arbetstagarna, intervjuer med infor-

manterna, dokumentmaterial och statistik samt uppgifter från arbetsförvaltningens datasystem URA.

Enligt undersökningsresultaten är yrkesposition och kön de viktigaste förutsägande faktorerna för sysselsättningen. Som väntat blev arbetssökandens ålder en av de viktigaste förutsägande faktorerna för arbetslöshet. På kort sikt var det vanligare att inkomsterna minskat än ökat eller varit oförändrade. Hälften av tjänstemännen uppgav att inkomsterna hade ökat medan den motsvarande siffran bland arbetstagarna var endast tio procent. Vid sidan av yrkespositionen påverkade också kön, ålder, anställningstidens längd och om personen sagt upp sig eller blivit avskedad anmärkningsvärt inkomsternas utveckling. När man betraktar återsysselsättningen av de avskedade kunde man iakta starka selektiva drag, som inte begränsade sig till återsysselsättningen utan också

till faktorer som beskriver arbetets kvalitet, såsom inkomsternas utveckling och arbetstillfredsställelse. På Perlos hade man tillgång till betydande resurser för efterbehandling, och de avskedade hade också möjlighet till annat stöd från olika håll. På kort sikt verkade återsysselsättningen ha lyckats bättre än vad man hade förutspått, medan förlusten av arbete på lång sikt medfört en ekonomisk och social risk. Förändringsskyddet gav ekonomisk säkerhet och uppmuntrade de avskedade speciellt till att studera. Stödet från Europeiska Globaliseringsfonden garanterade individuell service och tilläggsresurser för att arrangera utbildning. Vid samhälleliga åtgärder ska man alltid förbereda sig på att nedläggningen av produktionen förorsakar betydande långvariga sociala och samhälleliga kostnader och att stödåtgärderna för hushållen bör fortsätta flera år efter uppsägningarna.

English Summaries

OUTLINE OF EMPLOYMENT SITUATION IN JAPAN AFTER THE GLOBAL FINANCIAL CRISIS

Yutaka Asao, Senior Research Director, Master of Economics, The Japan Institute for Labour Policy and Training (JILPT)

Under the global financial crisis, which resulted from the so-called financial crisis that originated in the United States, various harsh conditions have also emerged in employment in Japan.

A large "mass of demand" diminished from the economy. In terms of the real economy of Japan, this is expressed in the form of a decrease in exports, a decrease in capital investment due to worsening of the outlook for the future of the economy caused by this decrease in exports, and a decrease in demand

for housing and durable consumer goods.

If looking only at the real economy of Japan, the following kinds of impacts can be considered.

(1) Direct impact: Shrink of "excess consumption" in the US → decrease in foreign demand in Japan → suppression of capital investment → decrease in production of investment goods

(2) Indirect impact [1]: Impact of the US financial crisis in Europe → stagnation of demand from Europe in relation to Japan → decreased production in Japan

(3) Indirect impact [2]: Shrink of "excess consumption" in the US → Decrease in exports to the US by various Asian countries → decrease in production and capital investment in various Asian countries → decrease in foreign demand in Japan → decrease in production of investment goods and producer goods in Japan

(4) Causal chain impact: Harsh outlook for

the Japanese economy based on (1) to (3) above à suppression of consumption (particularly purchasing of durable consumer goods) à decrease in production

In 2008, Japan's labor force consisted of a mean of 63.85 million persons. Due to gradual slowdown of the domestic economy, the employment had already taken a downward turn in 2008 2Q. Afterwards, however, the width of decline gradually increased. One of the factors behind the decline in the employment is changes in the Japanese employment structure, as exemplified by a decrease in the number of self-employed persons (farming, privately-owned shops, etc.) associated with the ageing of society.

On the other hand, when looking at the unemployment rate (seasonally-adjusted figures), although the unemployment rate remained at 4.0% during 2008, it increased rapidly starting in 2009, to 4.4% in 1Q, 5.2% in 2Q, and 5.5% in 3Q. By month, however, the unemployment rate was highest in July 2009, at 5.7%, after which it declined to 5.5% in August, 5.3% in September, and 5.1% in October.

In 2009 3Q, one year after the outbreak of the present financial crisis, the year-on-year rate of the real GDP declined by 5.1% and mining and manufacturing production declined by 20.1%, but the decrease of employment stayed at 1.8% (the decrease in the number of employees was 1.3%). Compared to the width of decline in production activities as based on real GDP, the width of decrease of employment and the number of employees remains significantly small. This indicates that fluctuations in the labor input associated with fluctuations in production activities are occurring based largely on not only the volume of employment but the number of working hours.

One of the long-term, structural changes in Japanese employment is the progress of non-

regularization. The percentage of "regular employees," which are what people usually think of as employees who work full time (including normally envisioned overtime) without a specified employment period, was 84.7% in 1984, but this number has gradually declined afterwards. In other words, the non-regularization of employment has been progressing. This declined by 10% points over the course of 15 years, down to 75.1% in 1999 (February), the percentage of "regular employees" in January to March of 2008 was 66.0%, indicating that the same extent of decline occurred over a 9-year period. It can be said that during the past 10 years, the speed of progression of non-regularization has picked up. In the past, "non-regular employees" referred to part-time workers with short working hours, but in recent years, a characteristic where the percentage of so-called non-regular employees working full-time, such as "contract employees" and "dispatched workers," has been increasing.

THE SPECIAL CHARACTERISTICS OF THE CURRENT ECONOMIC CRISIS AND THE OPPORTUNITIES OF THE ECONOMIC POLICY

Martti Hetemäki, Dr. Pol. Sc., Permanent Under-Secretary of State, Ministry of Finance

The current economic crisis originated from the international financial crisis which started in August 2007. At first, it was widely thought that the crisis would not imply big risks to the Finnish economy. The reality,

however, turned out to be different, mainly for three reasons.

First, the decrease in the Finnish export was large relative to international export development. Second, especially the construction of business premises declined considerably, partly independently of the international financial crisis. Third, the financial and economic crises in the Baltic countries, especially in Latvia, together with the global financial market crisis eroded the market confidence in the Swedish, and more generally in the Nordic, financial system and economy. The crisis in Latvia was, however, brought under control and the risks did not materialize.

The Finnish government has throughout the crisis acted actively within the EU for returning the market confidence and normalizing the financial market. It has also actively taken part in creating and financing IMF programs aimed at addressing the economic crises in certain countries. These programs have restrained the global crisis and stabilized the financial market in the Nordic countries.

The labour market will start to recover when aggregate demand normalizes. To normalize the aggregate demand, the government has implemented expansionary fiscal policies on a large scale compared to the average of EU countries.

The better the economic policy measures succeed, the faster the economy and the labour market will recover from the crisis. Then also the impacts of the crisis on the structural unemployment and on the potential production will be much smaller than they would be without the exceptionally strong stimulus measures.

The economic policy measures have been aimed particularly at the construction of rental apartments, renovation and investments in the infrastructure. Positive signs

can already be seen especially in the field of construction. It is also evident that the stimulus measures have resulted in the consumers' confidence in the economy staying relatively high in spite of a drop in GDP which is comparable to the one in the beginning of the economic depression in Finland in the early 1990's.

As there are signs of economic recovery and as the monetary policy is still expansionary, it is not justifiable to enforce new fiscal policy stimulus measures. Instead, attention should be paid to effective labour market policy measures.

New jobs produced by the recovering economy will probably emerge in different companies, in different fields of business or in different regions than the ones that suffered and are still suffering from the economic crisis. In that case, the effect on employment will be slow if the unemployed are reluctant to make a career change or if companies are reluctant to employ. This will prolong unemployment periods and result in an increase in the unemployment rate.

The recovering economy will emphasize matching problems. In solving these problems, effective labour market training and employment services are essential. The situation does not call so much for creating new labour market policy measures but implementing existing measures more effectively.

THE LABOUR MARKET AND OPPORTUNITIES OF EXPANSIONARY POLICY AFTER THE CRISIS IN 2009

Jaakko Kiander, Dr.Pol.Sc., Adjunct Professor, Director, Labour Institute for Economic Research

In the aftermath of the economic crisis in 2009, the Finnish economy faces an unsatisfactory situation in which the traditional problems with unemployment have replaced the threat of labour shortage and the previous budget surplus has turned in deficit. As a member of EMU and in the circumstances of low inflation, Finland has no realistic opportunities to seek export-led growth with fast enhancing competitiveness.

Due to above-mentioned facts, this article concludes in recommending a partial reversion to the economic policy of the early 1980's: that is, striving for steady-state growth path where employment is enhanced by fiscal policy measures and structural approaches that promote the growth in domestic labour-intensive fields such as services and construction. At the same time, attention should be paid to maintaining the long-term real competitiveness and growth opportunities of the Finnish export and, in particular, of the export industry by promoting wage coordination aiming at moderate cost development and by adapting industrial and energy policies to meet this target. Due to low interest level, good competitiveness, budget surplus and strong economy Finland now has more opportunities for long-span and socially more sustainable growth policy than in the 1990's.

ECONOMIC CRISIS, LABOUR MARKET AND ACTIVE LABOUR MARKET POLICY

Seija Ilmakunnas, Director General, Ph.D., Adjunct Professor, Government Institute for Economic Research (VATT)

This article discusses the first active labour market policy reactions to the economic crisis and the growth in unemployment. In Finland, the economic dive has reached the same level as during the depression of the early 1990's, but the growth in unemployment has been somewhat slower. When the current crisis evolved, however, the level of unemployment was significantly higher than that of the early 1990's and a large part of the unemployed were difficult to employ. The expected duration of the current economic downswing seems to be about a third of the duration of the depression in the 1990's. This could, however, be offset by the risk of slow economic growth in the near future. In that case, the economic growth would not be sufficient to solve the problems with unemployment which might lead to cyclical unemployment turning to structural unemployment.

The amount of active labour market policy measures seems to have stayed stable during the economic crisis. Compared internationally, the active labour market policy reactions to the crisis have also been modest. This paper discusses the reasons behind this development, for example the unexpectedness of the economic crisis and the uncertainty about the duration of the crisis. Increasing the amount of labour market policy measures is difficult when the nature of labour market problems is constantly changing and the state budgeting sets strict limits

to public spending. Maintaining consistent labour market policy requires, however, matching the amount of the labour market policy measures to the growth in unemployment. Active labour market policy should not be laid aside in the event of economic crisis.

The structural change of the economy is likely to be accelerated by the economic crisis. During the crisis, many jobs are replaced by new jobs that require learning new things. The advantage of labour market training in relation to other education lays in the fact that it can more immediately be directed to taking into account the know-how requirements of changing working life. Constant learning is needed and it is reasonable to time training and education for recession as then the opportunity cost for time spent is smallest.

THE LABOUR MARKET POLICY CHALLENGES IN THE LIGHT OF RECENT REPORTS BY THE EU AND THE OECD

Matti Sihto, Dr., Adjunct Professor, Labour Market Counsellor, Ministry of Employment and the Economy

Last autumn, the EU commission and the OECD expert body published two notable reports, respectively 'Employment in Europe 2009' and 'Activation policies in Finland'. Although the reports are significant relative to labour market policy, they offer little help

solving how to enhance labour market situation during depression by means of labour market policy.

The reports raise some fundamental questions. Does labour market policy have an independent role in fighting off depression? What would that role be? What kind and how cogent is the reasoning behind taking an independent role?

The answers are sought from the strategy of the active labour market policy and its elaborations. The strategy itself was developed to answer the stabilisation challenges: high employment rate should be maintained without accelerating inflation. The attitudes toward short-term labour market policy targets regarding stabilisation have changed radically over the years. In recent decades, critical attitudes have been predominant. The so-called hysteresis phenomenon found by the labour market policy research studies has emphasized the need of short-term actions aiming at stabilisation. The short-term changes in unemployment should be responded to as they also have long-term effects. High unemployment increases the risk of prolonged unemployment, which in turn weakens the labour market functioning and foundation of economic growth.

The article 'Tackling the job crisis' in 'Employment Outlook 2009' by the OECD discusses the fundamental questions of active labour market policy. A concrete analysis of the role of labour market policy during recession is presented. Keeping the unemployed connected to the labour market and preventing prolonged unemployment are realistically emphasised. It is also noted that the amount of active labour market policy measures should be increased and that labour market training, subsidised employment and jobs in public sector should especially be aimed at those difficult to employ.

Recent Employment and Entrepreneurship Studies

Johanna Eklund, Tarmo Miettinen, Anssi Keinänen and Ulla Vääänen (2010). A new Act on Co-operation within Undertakings – Evaluation Research on the Effects of the new Co-operation Act. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 3/2010.

The research aims to evaluate the effects of the new Act on Co-operation within Undertakings (334/2007) and to evaluate the way the Act works. On the background of the research there is the obligation set down by Parliament to examine the implementation and the effects of the Act, especially in a new group within the scope of application, that is undertakings employing between 20 and 29 workers.

The research examines the general effects

of the Act and the implementation of the Act in practice. In addition the research investigates the effects of the Act on the use of atypical employment relations and labour leasing and on operation in small undertakings, especially on the number of personnel in them. Furthermore the research examines the effects of provisions on personnel plan and need for education on maintaining and developing workers' vocational know-how and on taking account of ageing workers' special needs and reconciliation of work and family life in small undertakings.

The research was carried out as an interview study. The target group of the research primarily involves a new group within the scope of application, that is undertakings employing between 20 and 29 persons as well as undertakings employing between 30 and 49 persons, already included in the scope of application of the old co-operation act. Undertakings from four different branches

were chosen to the target group. From target undertakings both representatives of employers and of personnel were interviewed. In total 209 representatives of employers and 207 of personnel participated in the interview. The empirical material gathered in the interviews was analyzed both statistically and qualitatively. The research utilized 13 answers from the questionnaire addressed to the employers' association and to the labour association.

The research was carried out at the university of Joensuu, in the faculty of law and economics (jurisprudence), funded by Ministry of Employment and Economy

Working group to promote women's entrepreneurship (2010). MoniNainen and Renewing Women's Entrepreneurship – Final report of the working group to promote women's entrepreneurship. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 4/2010.

The working group to promote women's entrepreneurship, appointed by Tarja Cronberg, Minister of Labour, on 26 May 2008, was tasked with examining the current status, and preparing proposals for the promotion, of women's entrepreneurship. This work was based on the Government Programme of Prime Minister Matti Vanhanen's second cabinet and the objectives for promoting women's entrepreneurship as defined for the Policy Programme for Employment, Entrepreneurship and Working Life in the Government Strategy Document 2007, accord-

ing to which female entrepreneurship should be encouraged by ensuring adequate special funding. Moreover, the working group was tasked with charting the factors promoting or preventing the emergence of women's entrepreneurship, while finding new methods to increase it. Increasing the number of young women entrepreneurs and encouraging entrepreneurs to become employers are of particular importance.

The working group's top priority is to promote women's entrepreneurship by renewing the business environment so that it supports successful business activity and creates new jobs. The development proposals seek to promote the growth of women's enterprises and their willingness to grow and attract more young women entrepreneurs into working life. This also requires the enhancement of entrepreneurship education and training. Female entrepreneurs' participation in regional innovation networks must be rendered more extensive than at present and business services must be customised so as to recognise the diversity of entrepreneurs and entrepreneurship, and different service needs.

The working group proposes the following measures:

1. Secure adequate resources and competencies for advisory, guidance and training services targeted at female entrepreneurs
2. Nationalise support for self-employed persons (assistance for the salary expenses of their first employee)
3. Strengthen entrepreneur training and education
4. Support female entrepreneurs' well-being at work and working ability, while encouraging them to continue in their work
5. Expand the scope of the public tourist trade capital investment fund to cover

- services and creative business activities, or establish a public capital investment fund to finance business activities in the service sector and creative industries
6. Support ongoing entrepreneurship and family life development projects under the Ministry of Social Affairs and Health
 7. Improve the compilation of statistics on female entrepreneurship, enhance the monitoring of activities and develop research into women's entrepreneurship

Ramboll Management Consulting (2010). Women's Resource Centres as driving forces for entrepreneurship. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 11/2010.

The Ministry of Employment and The Economy set up a workgroup on 26.05.2008 to promote entrepreneurship amongst women and in the spring of 2009 they began to investigate Women's Resource Centres as drivers for entrepreneurship. Based on a tender process, Ramboll Management Consulting was chosen to carry out the analysis. The work was carried out between June and December in 2009 and this final report was delivered to the client on 18.12.2009. Methodology used included themed interviews with resource centre operators, various stake-holders and investors, an electronic questionnaire, report and statistical analysis and a peer learning seminar.

There are currently six resource centres operating in Finland, but their activation level

varies between the resource centres. A common trait for the resource centres is the principle of empowering women and supporting women's talent in the society. Resource centres are low threshold locations that women find easy to approach even if they do not yet have clear business ideas. The most important role of the resource centres is to promote women's entrepreneurship by encouraging women to become entrepreneurs and providing support in the early stages of new ventures. Promotion of entrepreneurship is not the starting point of the resource centres' operations: Entrepreneurship is seen as a part of supporting women's talent in the society and entrepreneurship is more of a tool rather than a destination. The role of the resource centres varies greatly depending on the region's operators and requirements. Resource centres have often found it difficult to find their own place amongst other operators. Business support services in general tend to be very regional insofar that different operators have different roles and the way that the cooperation works varies greatly. The WRCs should concentrate on directing woman entrepreneurs to service providers who best match their needs rather than developing their own extensive business support services. WRCs should not, however, create advice services that already exist for women. Rather, they should provide process support and auxiliary services. The basis of resource centre operations is project funding. Although project funding makes resource centre operations assertive through project monitoring and reporting requirements, it creates a cyclical operation model. Therefore, resource centres' operations are not long-term.

This report recommends that resource centre type operations should be very early stages business intention recognition. Rather than creating women-only business advice

centres for those who have already decided to start up their own business and created a business plan to compete with existing operators, the resource centres should concentrate and define their operational area more widely through running various events and activities for women in various industries. Second recommendation is that women's entrepreneurship advice services should be made into their own operational unit within the Enterprise Agencies (Uusyrittyskeskus). This is based on the fact that there is a need for early-stages business advice for women and it should be further developed. At the same time, however, it was found that resource centres in their current state are not viable and there is no funding available to further develop and grow the resource centre operations in terms of entrepreneurship. Our recommendation is that early-stages entrepreneurship advice services for women are piloted with the Enterprise Agencies at five locations for a period of two years. It is important to set clear success criteria and measurement monitoring for the pilot project. It is important to avoid the creation of new competition and therefore the advice services need to be developed in cooperation with all regional operators and that the expertise and staff available from the Women's Resource Centres are utilised where possible. Thirdly we are recommending that in every region the business support services organisations will define their roles together and map how their services fit in the region's overall service offering portfolio.

Hanna Karikallio and Raija Volk (2009). Focusing and employment effects of low-wage subsidies in Finland. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 63/2009.

The study examines the employment effects of the low-wage subsidies payable to employers under the scheme in effect in Finland in the years 2006–2010. The examination period is the years 2006 and 2007 and the examination method is the 'differences in differences' technique, which is based on a comparison of changes in the test groups and control groups.

Low-wage subsidies are subject to the conditions of the employee's monthly salary being between 900 and 2,000 euro, the employee working at least 140 hours per calendar month and being over 54 years of age. State employees are not eligible for low-wage subsidies. The subsidy is granted in the form of waiving, in an amount equal to the subsidy, the employer's payment to the Tax Administration of taxes withheld from salary. The amount of the subsidy is 44 percent of salary in excess of 900 euro. However, the subsidy is capped at 220 euro, which is achieved at a salary level of 1,400 euro, and the subsidy begins to decline after a salary level of 1,600 euro. At most, the subsidy reduces the employer's social security contributions from well over 20 percent of salary to roughly 5 percent.

The findings show that low-wage subsidies focus heavily on the public sector: in 2007, some 68 percent of all subsidized employees worked in the public sector and only 28 percent in enterprises. Moreover, one third of the subsidized employees worked in health care and social services. Over 80 percent

of the subsidized employees were women. The subsidies have been in systematic use in the public sector, and in local government in particular, whereas enterprises have often neglected to apply for the subsidies. Based on a survey of enterprises conducted in the context of the study, the most important reason for not taking advantage of the subsidies was ignorance as to their existence. All in all, the employment effect of the subsidies was established at well over 2,020 persons. The new jobs created by the subsidies were created almost wholly in the public sector, however.

New employment contracts accounted for one third of the overall effects. Slightly over 40 percent of these new employment contracts came into being through the unemployed finding employment, yet the greatest impact on employment comes in the form of the continuation of existing employment contracts; without low-wage subsidies, 1,300 employees would have been terminated. Moreover, low-wage subsidies prevented 140 employees from being made redundant. The effects of low-wage subsidies are mostly in evidence in the public sector and in NGOs. In both the public and private sector, low-wage subsidies have had a positive effect also on the number of hours worked and on the duration of employment as well as on parttime employees' transitioning to full-time employment. According to the findings, low-wage subsidies seem to have passed on to neither salaries nor the profits of businesses.

Seppo Kangaspunta and Heikki Räisänen (2009). The research strategy of the Ministry of Employment and the Economy. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 71/2009.

The objective of the research strategy of the Ministry of Employment and the Economy is to develop the Ministry's research activities to the direction that better supports the reformation and operational implementation of the Ministry's strategy and policies. The Strategy and Foresight unit holds the general responsibility of the strategy implementation with the help of the Ministry's cooperative group of research activities.

The research concept, the vision and the principles according to which the research activities are carried out are presented in the strategy. The central themes in the strategy are:

- The position of joint strategic research activities in the Ministry shall be confirmed. The general responsibility of developing the joint research activities is delegated to the Strategy and Foresight unit. In practise, the development of the joint research activities should happen in cooperation within the Ministry and the MEE Group and with outside partners.
- At first stage, the Ministry shall aim at realizing 2–5 joint, possibly long-term, strategic research projects. From this follows that the share of joint research activities of the Ministry's budget allocations for research will grow.
- The Ministry's joint research activities shall especially be advanced in the following fields of research: 1) The changes and new phenomena in the operational environment (society, economy and tech-

- nology), 2) The assessment and evaluation of the policies, 3) Foresight and 4) The joint issues of different policy sectors.
- The interaction between strategy work and research activities shall be advanced and the research needs derived from the strategy shall be concretized. The research activities carried out by departments and units should always have a connection to the Ministry's strategy.
 - The cooperation between departments and units concerning the research activities shall be evolved.
 - The Ministry's departments and units can use their share of the budget allocations for research only for the intended purpose. When conceivable, the research activities shall be carried out in cooperation with other public financiers.
 - Utilizing the research carried out by MEE Group agencies, institutions and organisations shall be enhanced. In addition to the strategic objectives defined in the performance agreements, the Ministry can set down general objectives to the agencies, institutions and organisations regarding research supporting the policy-making. The Strategy and Foresight unit shall determine how the MEE Group resources can better be used in supporting the decision-making.
 - The qualifications for the analysis work carried out within the ministry shall be enhanced by means of education and cooperation as well as by data development.
 - Utilizing the research in the preparation of the policies and in the decision-making shall also be enhanced by producing surveys and summaries about activities in different fields of research, by discussing the research results actively within and outside the Ministry, by developing the MEE Publications series towards a more user-friendly direction, eg. by profiling the Ministry publications, and by enhancing the possibilities for the analysis work within the Ministry.
 - The realisation and topicality of the research strategy shall be analysed in a yearly basis. In the same context, the contentual appropriateness of the research shall also be evaluated. Departments and units shall report their research activities to the Strategy and Foresight unit, which summarizes the results annually.

Arja Jolkkonen and Arja Kurvinen (2009). Flexibility and security in a lay-off situation – A case study of the closing down of the Perlos Oyj Ltd plants in the Joensuu region. Publications of the Ministry of Employment and the Economy, Employment and entrepreneurship 72/2009.

The consequences of the global economy are ever more subtle and unpredictable from both the regional and the workers' point of view. North Karelia got its share of globalization in 2007, when Perlos Oyj Ltd, the region's most significant industrial employer and subcontractor of plastic products, closed down its operations in Finland. This meant the immediate loss of 2000 jobs from the region, and the indirect effects were estimated to have extended even further. Closings of factories are a challenge to the region, but to the individual, the loss of one's job is always a risk situation, where the person's coping is affected by the growth stage of the economy, the structure and functioning of

the labour market, and the person's resources for competition at the labour market. To level the risks of globalization, new forms of support and models of operations have been developed. The development of a flexible security model, which has been under discussion, means improving the chances of the labour market and the economy to become more flexible on the one hand and ensuring job security in non-steady situations on the other hand. This study examines the re-employment of the workers who were laid off from the Perlos Ltd North Karelia plants and the factors affecting the re-employment, the organization of support measures in the region, and the significance of labour-political action, such as the transition security model, in a mass dismissal situation. The research data consist of a questionnaire directed to the workers, interviews of informants, documentary data, statistics, and information gleaned from the career system of labour administration.

In the results, vocational standing and gender emerged as the most important factors predicting re-employment. Also, as expected, the jobseeker's age turned out to be one of the most significant factors predicting unemployment. In the short run, the decreasing of the income level was more common than its rising or remaining unchanged. One half of the white-collar workers reported an increase in their income, whereas only a tenth of the blue-collar workers experienced an

increase. Income development depended significantly on vocational standing but also on gender, age, the length of the employment contract with the company, and whether the person had resigned or been laid off. An examination of the relocation within the labour market of the people who had lost their jobs brought out strong selective features, which were not restricted to re-employment but also concerned the factors describing the quality of the job, such as income development and job satisfaction. For the after-care of the Perlos case, there was an exceptionally large amount of resources available, and besides, the laid-off workers received other support arranged by various quarters. In the short run, the re-employment of the laid-off workers seemed to have succeeded better than expected, but in the longer run the loss of their job has been an economical and social risk for most of them. The transition security programme provided economical security for the laid off people and, in particular, encouraged them to study. The support of the European Globalization Fund ensured individualized services and provided further resources for the arrangement of training. Even so, one must keep in mind when taking societal support action that the closing down of production causes significant long-term social and societal expenses and that the support measures directed to individuals and house-holds should be continued even years after the lay-offs.

KUVIOIDEN LUETTELO

	Sivu
1. Työvoima ja työvoimaosuudet	4*
2. Työvoimaosuudet sukupuolen mukaan	4*
3. Työlliset ja työllisyysasteet	5*
4. Työllisyysasteet sukupuolen mukaan ..	5*
5. Työllisyysasteet TE-keskuksittain	6*
6. Työlliset toimialoittain	7*
7. Työttömyysasteet työvoimatutkimuksen mukaan.....	8*
8. Työttömät työvoimatutkimuksen sekä työnvälitystilaston mukaan. Kausipuhdistetut neljännesvuosiluvut	8*
9. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä kuukausittain	9*
10. Työttömät työvoimatutkimuksen mukaan kuukausittain.....	9*
11. Työttömät työnhakijat ja avoimet paikat työnvälityksessä kuukausittain ja kausitasoitettuina.....	10*
12. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä kuukausittain sukupuolen mukaan	10*
13. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä ikäryhmittäin, neljännesvuosittain	11*
14. Työttömät työnhakijat työttömyden keston mukaan, kesto viikkoina	11*
15. Kuukauden uudet työnhakijat ja uudet työttömät työnvälityksessä neljännesvuosittain	12*
16. Avoimet työpaikat kuukauden aikana sekä näistä uudet avoimet työpaikat työnvälityksessä neljännesvuosittain...	12*
17. Koulutus- ja tukitoimenpiteillä sijoitetut.....	13*
18. Työ- ja elinkeinokeskusten alueet	14*
19. Työttömyysasteet työ- ja elinkeinokeskusalueittain vuonna 2009, työvoimatutkimuksen mukaan	15*

LIST OF CHARTS

	Page
1. Labour force and labour force participation rates	4*
2. Labour force participation rates by sex	4*
3. Employed persons and employment rates	5*
4. Employment rates by sex.....	5*
5. Employment rates by administrative district.....	6*
6. Employed persons by industry	7*
7. Unemployment rates by Labour Force Survey	8*
8. Unemployed persons according to the Labour Force Survey and Employment Service Statistics. Seasonally adjusted quarterly figures	8*
9. Unemployed persons seeking work at the Employment Service. Original monthly figures.....	9*
10. Unemployed persons according to the Labour Force Survey. Original monthly figures.....	9*
11. Unemployed persons seeking work and unfilled vacancies at the Employment Service, orig. monthly figures and seasonally adjusted fig.....	10*
12. Unemployed persons seeking work at the Employment Service by sex, monthly figures.....	10*
13. Unemployed jobseekers at the Employment Service by age, quart.fig.....	11*
14. Unemployed persons seeking jobs at the Employment Service by duration of unemployment (in weeks).....	11*
15. New jobseekers and new unemployed during a month at the Employment Service, quarterly figures	12*
16. Vacancies during a month and of these new vacancies at the Employment Service, quarterly figures	12*
17. Participants in different measures	13*
18. Administrative districts of Ministry of Employment and the Economy	14*
19. Unemployment rates by administrative districts in the year 2009, according to the Labour Force Survey	15*

TAULUKOIDEN LUETTELO**VÄESTÖ JA TYÖVOIMA**

	Sivu
1. 15–74-vuotias väestö iän ja sukupuolen mukaan	16*
2. 15–74-vuotias väestö työvoimaan kuulumisen mukaan	17*
3. Työvoima iän ja sukupuolen mukaan ..	18*
4. Työvoimaosuudet iän ja sukupuolen mukaan	19*

TYÖLLISET

5. Työlliset toimialoittain, molemmat sukupuolet (supistettu luokitus)	20*
6. Työlliset toimialoittain, miehet (supistettu luokitus).....	21*
7. Työlliset toimialoittain, naiset (supistettu luokitus).....	22*
8. Työlliset toimialoittain	23*
9. Työlliset ammattiaseman mukaan	25*
10. Työlliset normaalin työajan mukaan ...	26*

TYÖTTÖMYYS

11. Työttömyys ja työttömyysasteet työvoimatutkimuksen mukaan	27*
12. Työttömyysasteet iän ja sukupuolen mukaan, työvoimatutkimuksen perusteella	28*
13. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä sukupuolen mukaan sekä lomautetut ja lyhennetyllä työviikolla olevat	29*
14. Työttömät työnhakijat iän ja sukupuolen mukaan	30*
15. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä ammateittain.....	31*
16. Työttömät työnhakijat työttömyyden keston mukaan.....	34*
17. Päättäneiden työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto iän ja sukupuolen mukaan	35*

LIST OF TABLES**POPULATION AND LABOUR FORCE**

	Page
1. Population from 15 to 74 years by age and sex.....	16*
2. Population from 15 to 74 years by activity.....	17*
3. Labour force by age and sex	18*
4. Labour force participation by age and sex	19*

EMPLOYED PERSONS

5. Employed persons by industry, both sexes (condensed classification).....	20*
6. Employed persons by industry, males (condensed classification)	21*
7. Employed persons by industry, females (condensed classification)	22*
8. Employed persons by industry	23*
9. Employed persons by industrial status	25*
10. Employed persons by normal hours of work.....	26*

UNEMPLOYMENT

11. Unemployment and unemployment rates according to the Labour Force Survey	27*
12. Unemployment rates by age and sex according to the Labour Force Survey	28*
13. Unemployed jobseekers at the Employment Service by sex, and persons laid off and on reduced working week	29*
14. Unemployed jobseekers at the Employment Service by age and sex	30*
15. Unemployed jobseekers at the Employment Service by occupation	31*
16. Unemployed jobseekers at the Employment Service by duration of unemployment.....	34*
17. Average duration of the completed spells of unemployment by age and sex	35*

TYÖNVÄLITYSTOIMINTA

18. Avoimet työpaikat työnvälityksessä ammateittain	36*
19. Työnvälitystoiminta: työnhakijat	39*
20. Työnvälitystoiminta: avoimet työpai- kat	40*

EMPLOYMENT SERVICE

18. Vacancies at the Employment Service by occupation	36*
19. Employment Service: jobseekers	39*
20. Employment Service: vacancies	40*

TYÖVOIMAPOLIITTISET TOIMENPITEET

21. Koulutus- ja tukitoimenpiteillä sijoitetut	41*
22. Työvoimakoulutus	42*
23. Työttömien toimeentuloturva	43*

LABOUR MARKET POLICY MEASURES

21. Participants in different measures	41*
22. Labour market training	42*
23. Unemployment security	43*

KANSAINVÄLISTÄ TILASTOA

24. Siirtolaisuus	44*
25. Työttömyysasteet eräissä OECD- maissa	45*

INTERNATIONAL STATISTICS

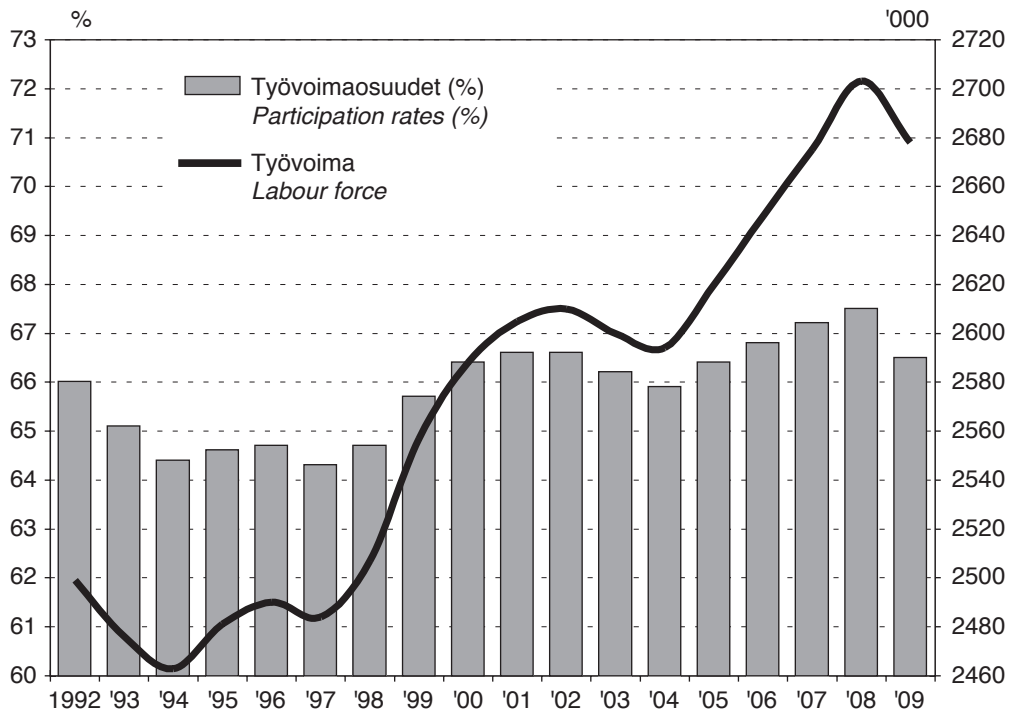
24. Migrations to and from Finland	44*
25. Unemployment rates in some OECD countries	45*

ALUEELLISET TAULUKOT

26. Työvoima TE-keskusalueittain	46*
27. Työlliset TE-keskusalueittain	47*
28. Työllisyysasteet TE-keskusalueittain työvoimatutkimuksen perusteella	48*
29. Avoimet työpaikat työnvälityksessä TE-keskusalueittain	49*
30. Työttömyysasteet TE-keskusalueit- tain työvoimatutkimuksen perusteella	51*
31. Työttömät työnhakijat työnvälitykses- sä TE-keskusalueittain	52*
32. Työttömyyden kesto keskimäärin TE-keskusalueittain	54*
33. Yli vuoden työttömänä olleiden osuus kaikista työttömistä TE-keskusalueit- tain	55*

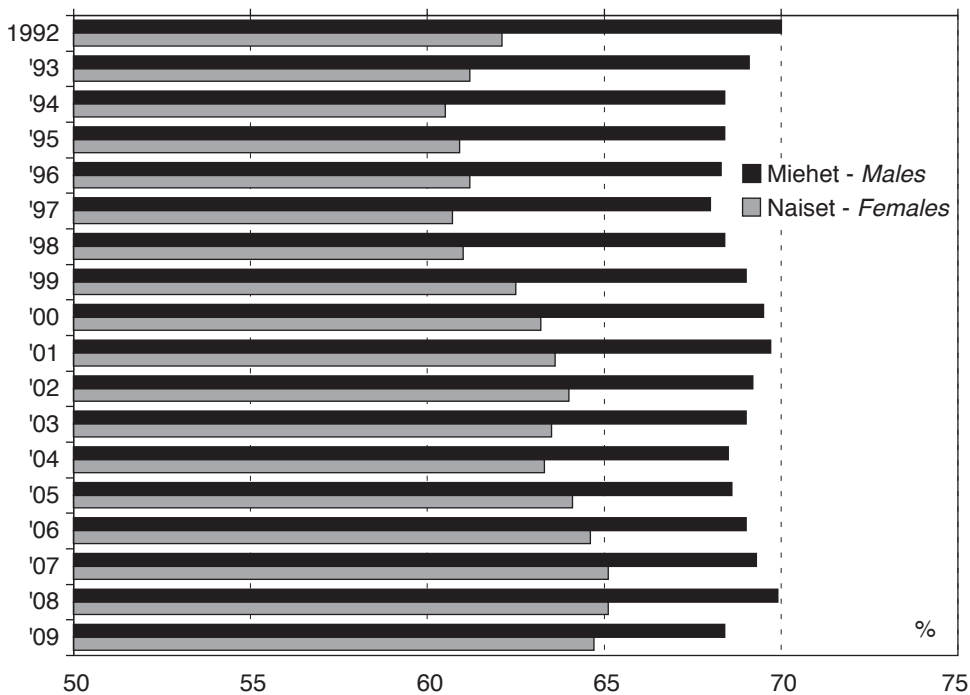
TABLES BY DISTRICT

26. Labour force by administrative district	46*
27. Employed persons by administrative district	47*
28. Employment rates by administrative district according to the Labour Force Survey	48*
29. Vacancies at the Employment Service by administrative district	49*
30. Unemployment rates by administrative district according to the Labour Force Survey	51*
31. Unemployed jobseekers at the Em- ployment Service by administrative district	52*
32. The average duration of unemploy- ment by administrative district	54*
33. Jobseekers unemployed over a year, proportion of all unemployed, by ad- ministrative district	55*

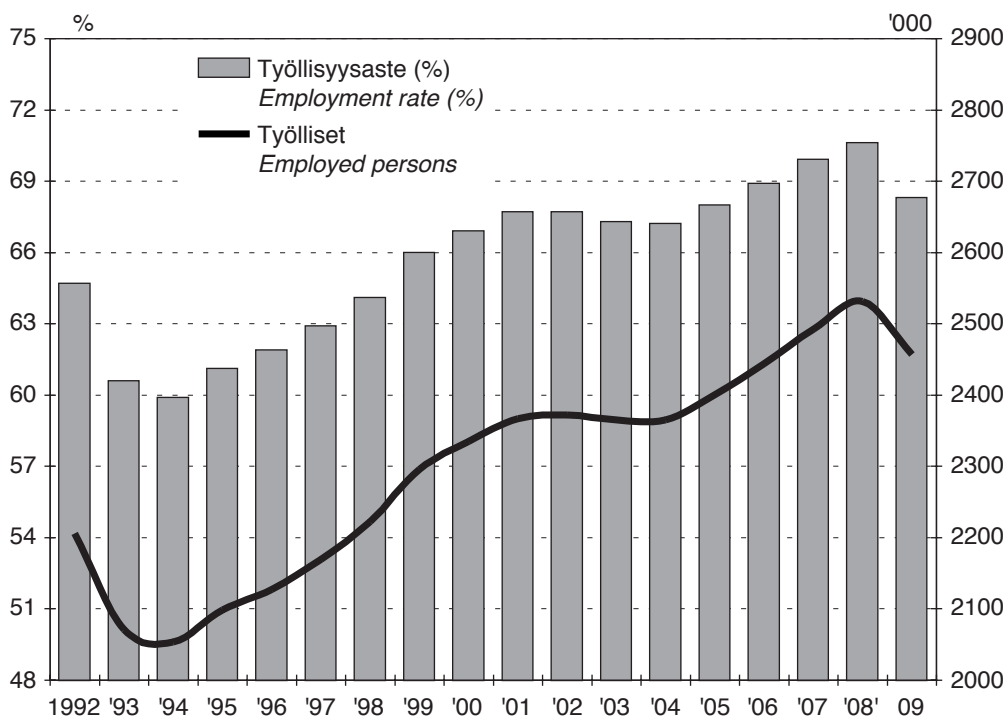
Kuvio 1. Työvoima ja työvoimaosuudet

Chart 1. Labour force and labour force participation rates

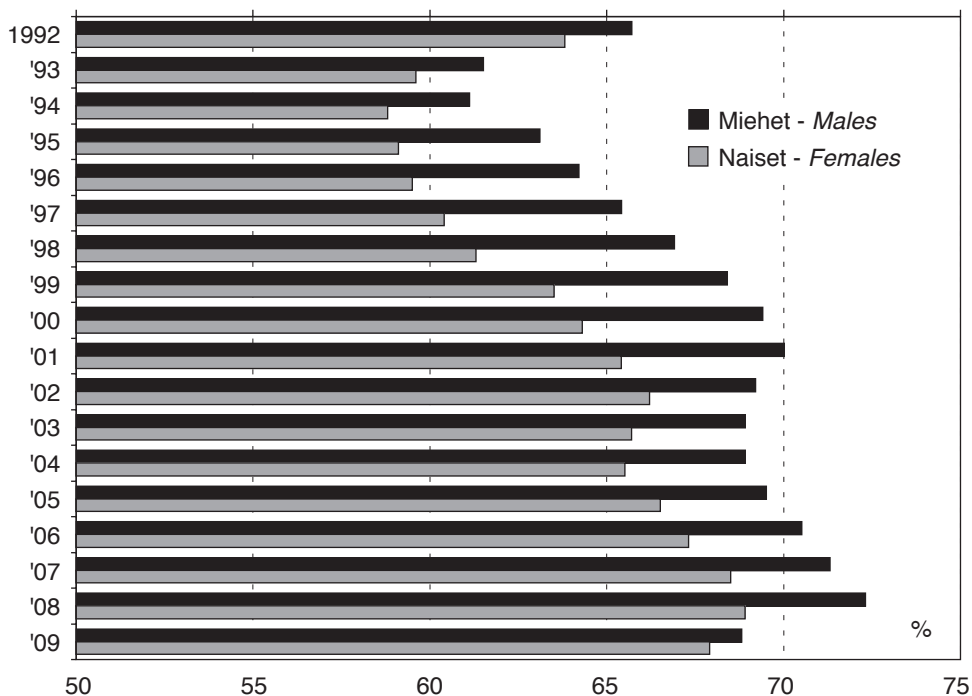
Kuvio 2. Työvoimaosuudet sukupuolen mukaan

Chart 2. Labour force participation rates by sex

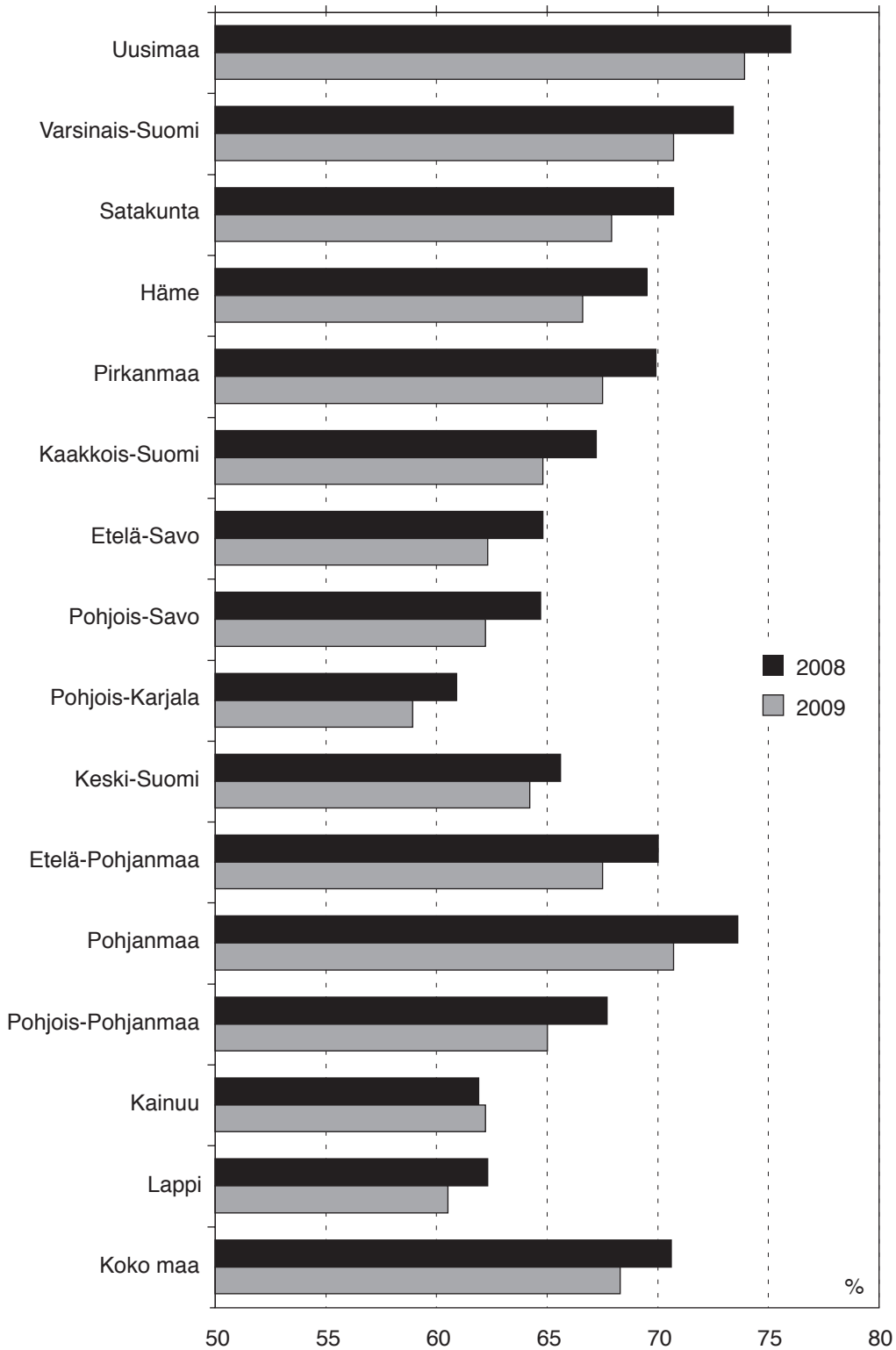
Kuvio 3. Työlliset ja työllisyysasteet

Chart 3. Employed persons and employment rates

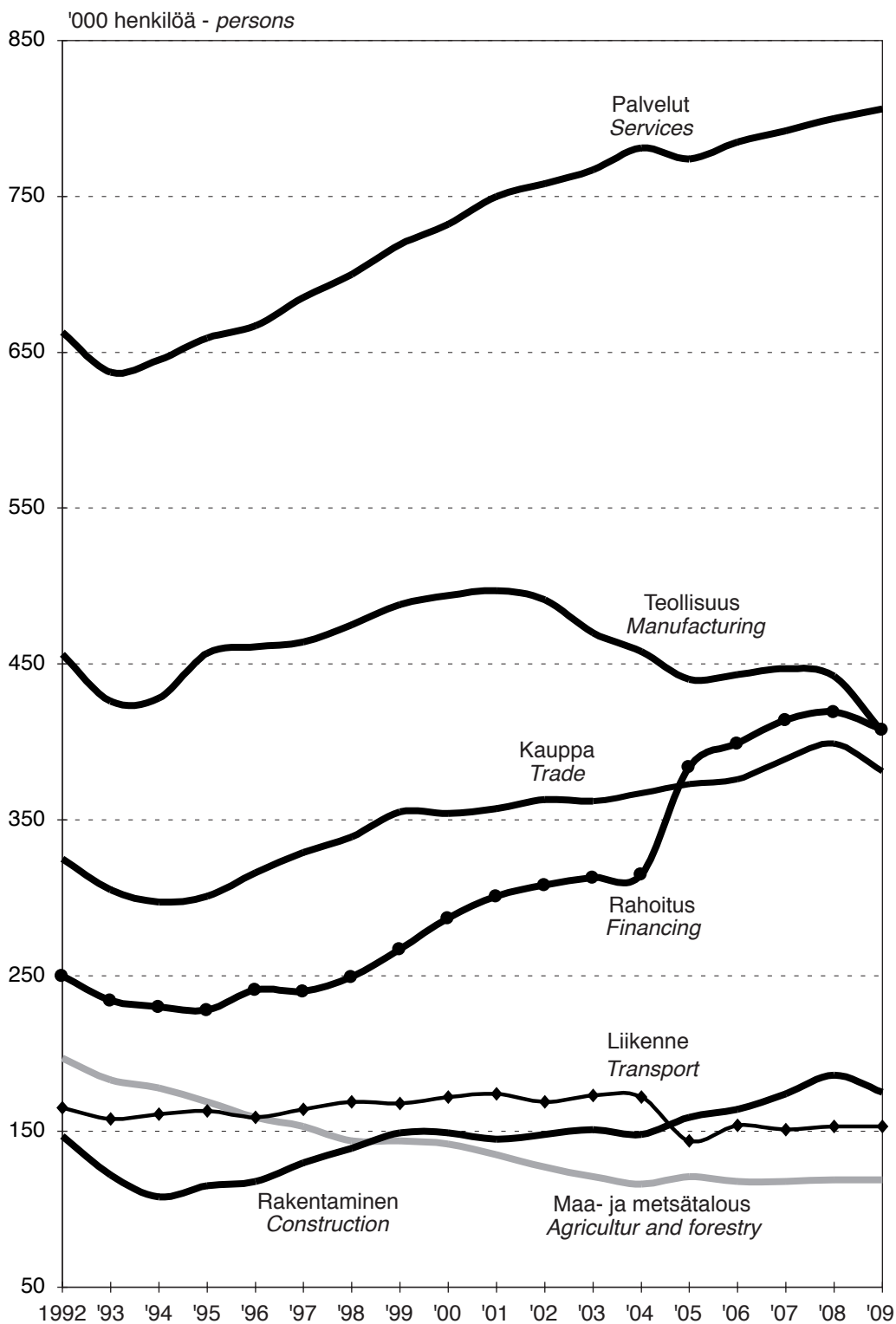
Kuvio 4. Työllisyysasteet sukupuolen mukaan

Chart 4. Employment rates by sex

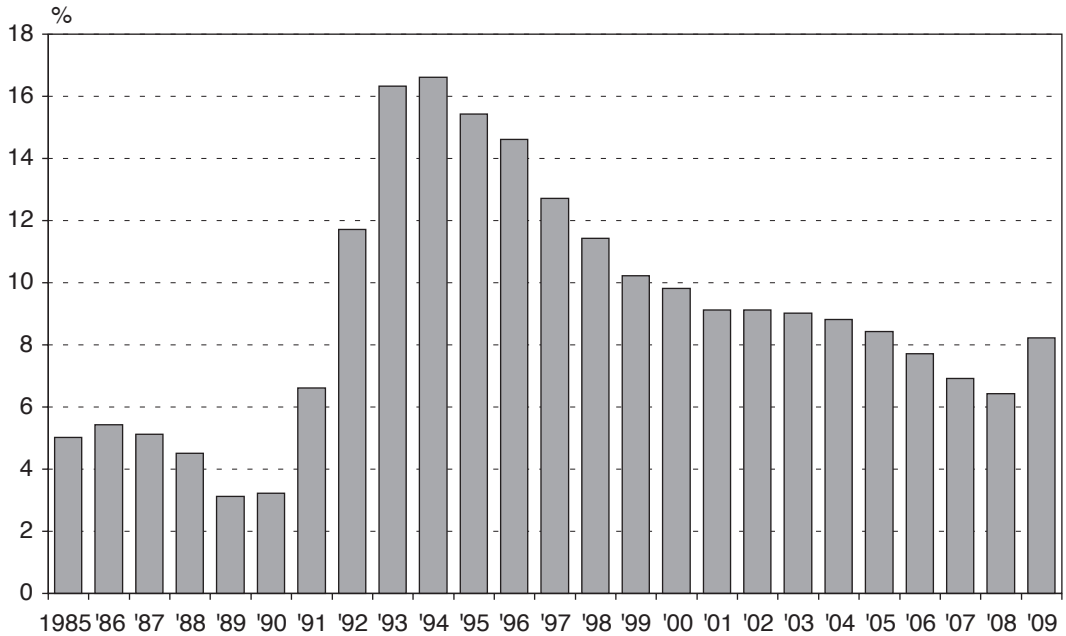
Kuvio 5. Työllisyysasteet TE-keskuksittain

Chart 5. Employment rates by administrative district

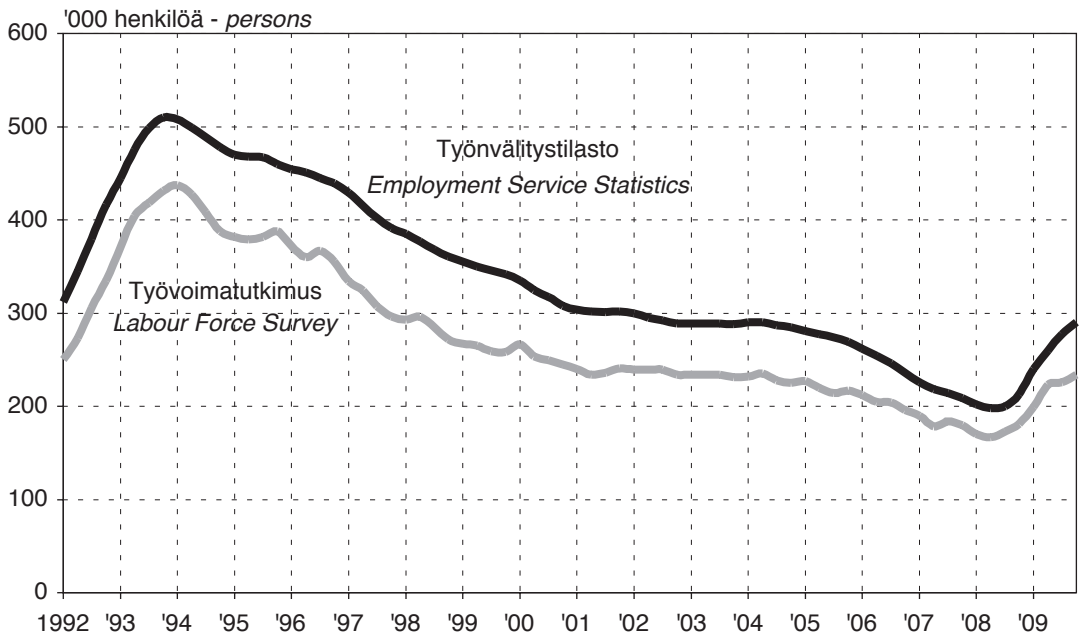
Kuvio 6. Työlliset toimialoittain

Chart 6. Employed persons by industry

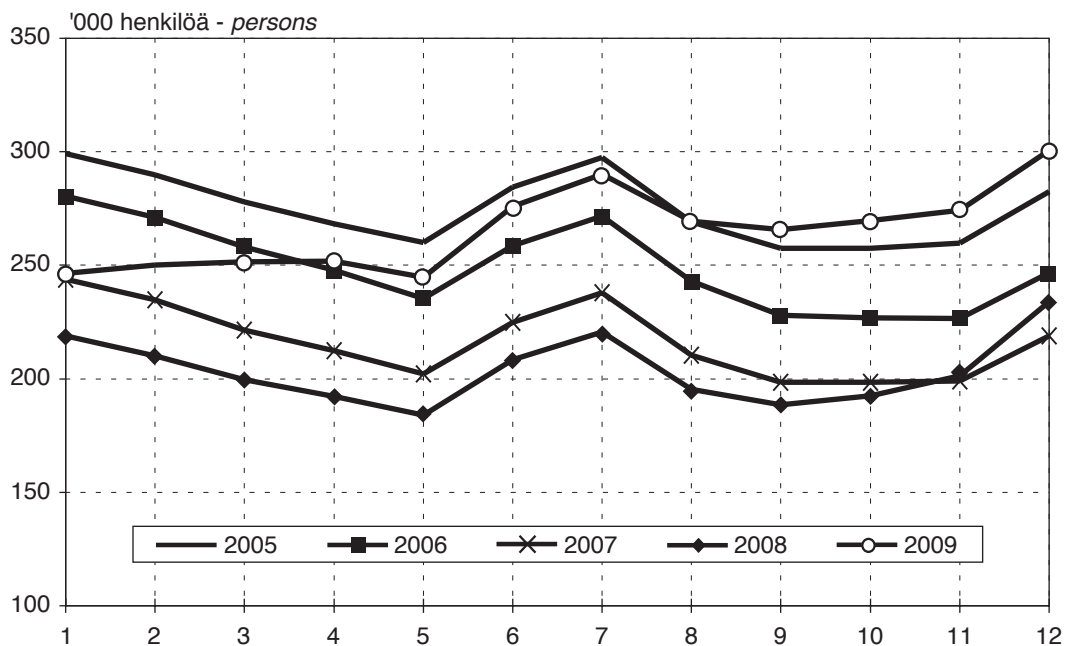
Kuvio 7. Työttömyysasteet työvoimatutkimuksen mukaan. Vuodesta 1989 alkaen ILO/EU-määritelmän mukaan

Chart 7. Unemployment rates by Labour Force Survey. From 1989, according to ILO/EU definition

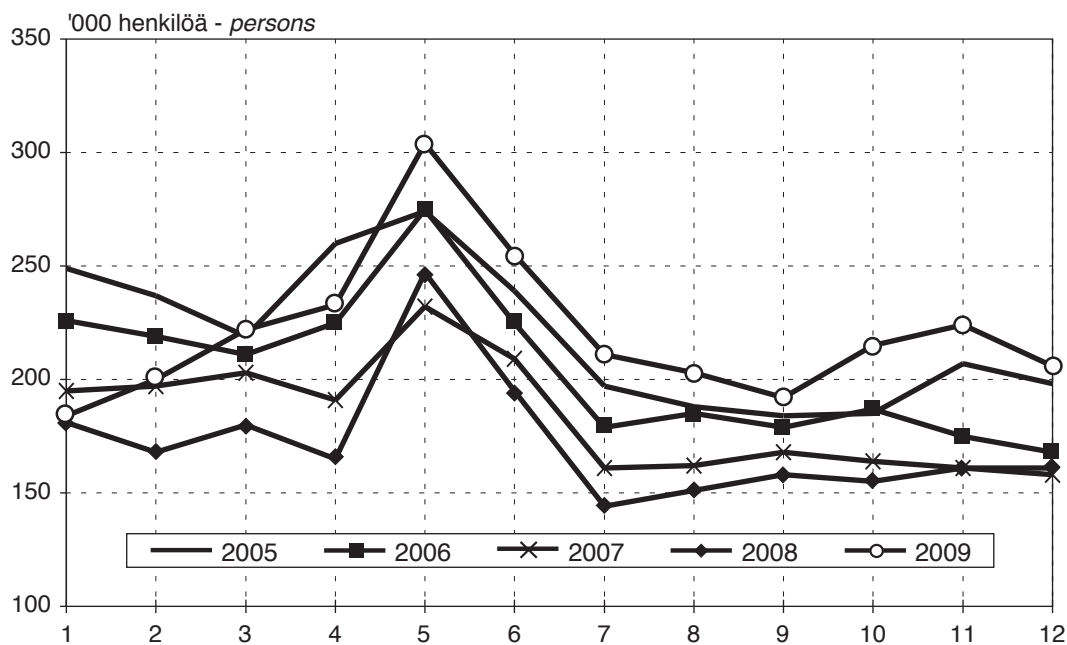
Kuvio 8. Työttömät työvoimatutkimuksen sekä työnvälitystilaston mukaan. Kausipuhdistetut neljännesvuosiluvut

Chart 8. Unemployed persons according to the Labour Force Survey and according to the Employment Service Statistics. Seasonally adjusted quarterly figures

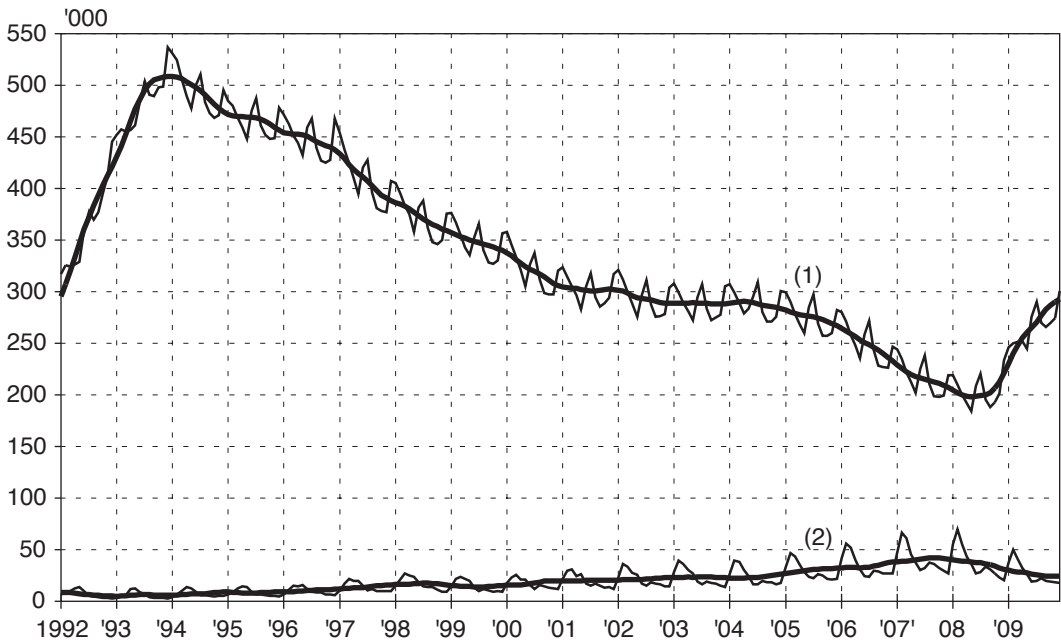
Kuvio 9. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä kuukausittain

Chart 9. Unemployed persons seeking work at the Employment Service. Original monthly figures

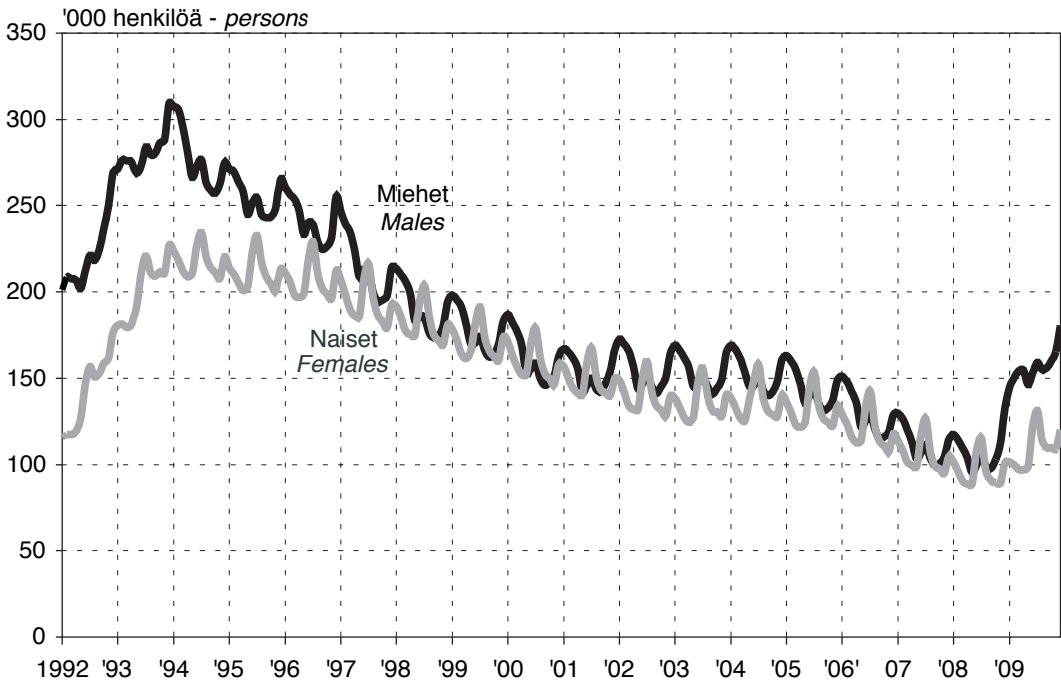
Kuvio 10. Työttömät työvoimatutkimuksen mukaan kuukausittain

Chart 10. Unemployed persons according to the Labour Force Survey. Original monthly figures

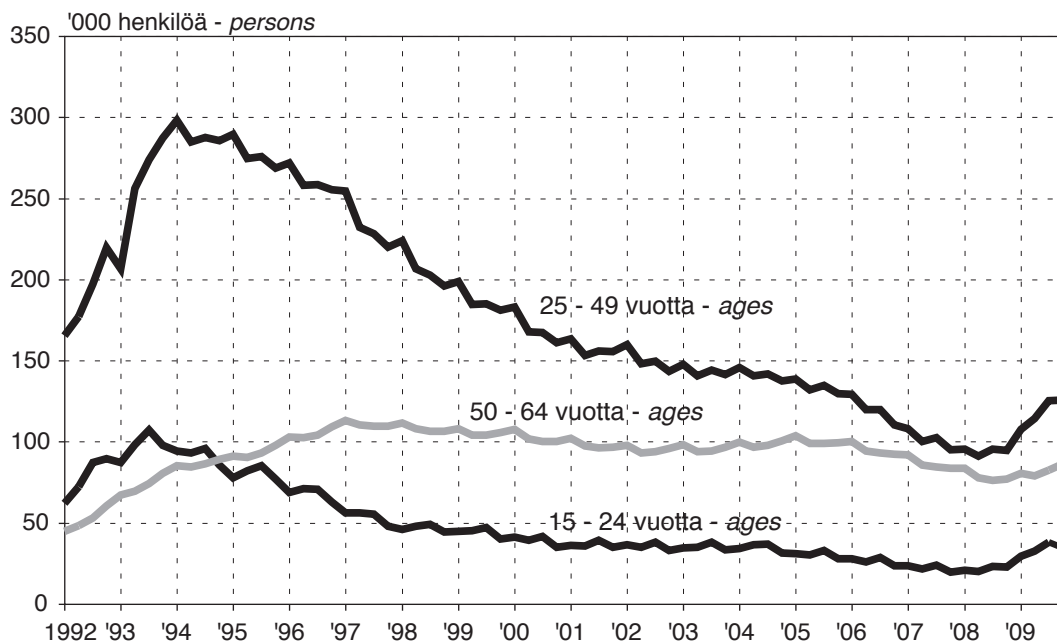
Kuvio 11. Työttömät työnhakijat (1) ja avoimet paikat (2) työnvälityksessä kuukausittain ja kausitasoitettuina

Chart 11. Unemployed persons seeking work (1) and unfilled vacancies (2) at the Employment Service, original monthly figures and seasonally adjusted figures

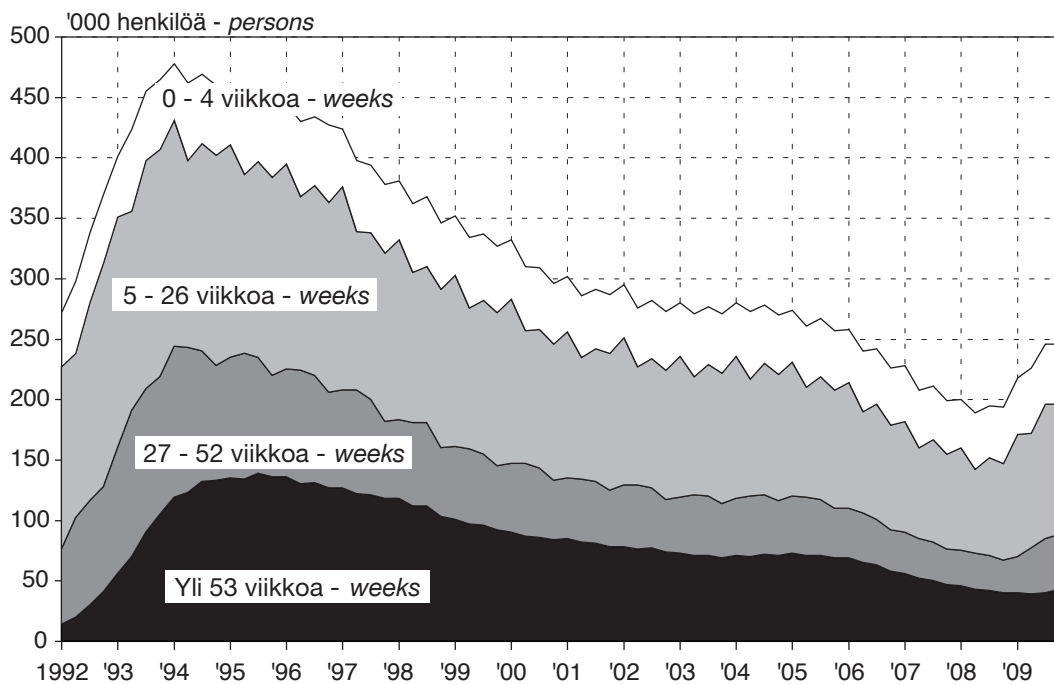
Kuvio 12. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä kuukausittain sukupuolen mukaan

Chart 12. Unemployed persons seeking work at the Employment Service by sex, monthly figures

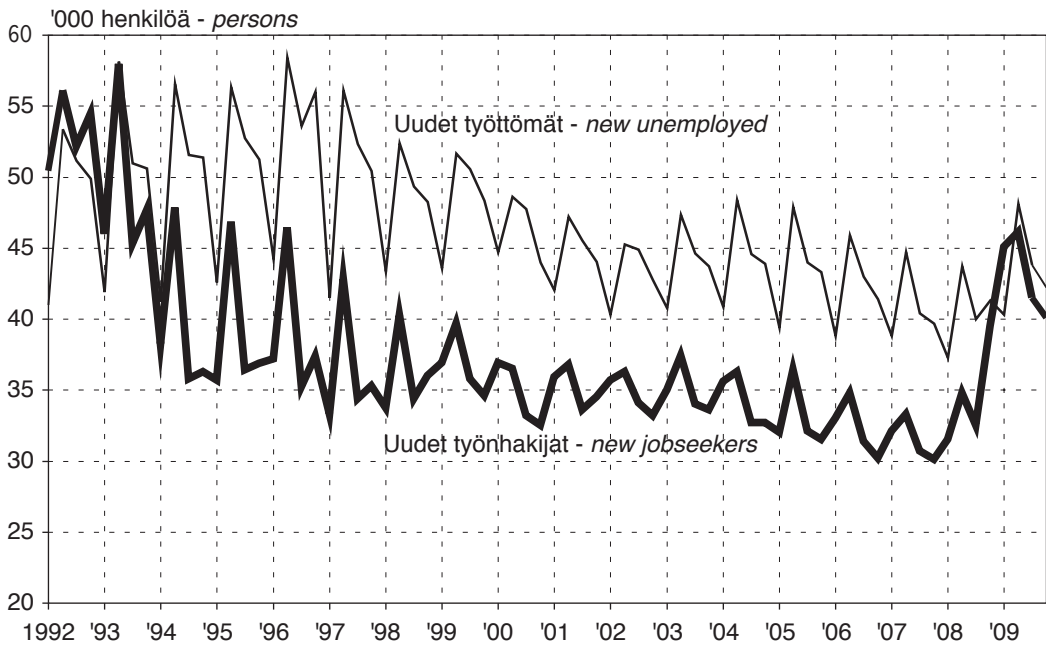
Kuvio 13. Työttömät työnhakijat työnvälityksessä ikäryhmittäin, neljännesvuosittain

Chart 13. Unemployed jobseekers at the Employment Service by age, quarterly figures

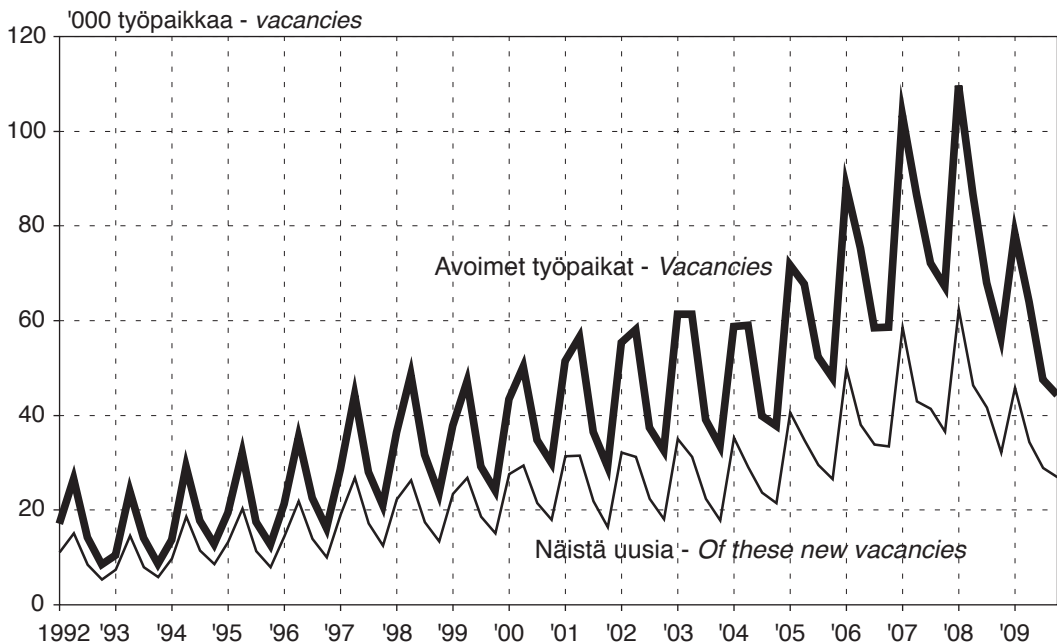
Kuvio 14. Työttömät työnhakijat työttömyyden keston mukaan, kesto viikkoina

Chart 14. Unemployed persons seeking jobs at the Employment Service by duration of unemployment, duration in weeks

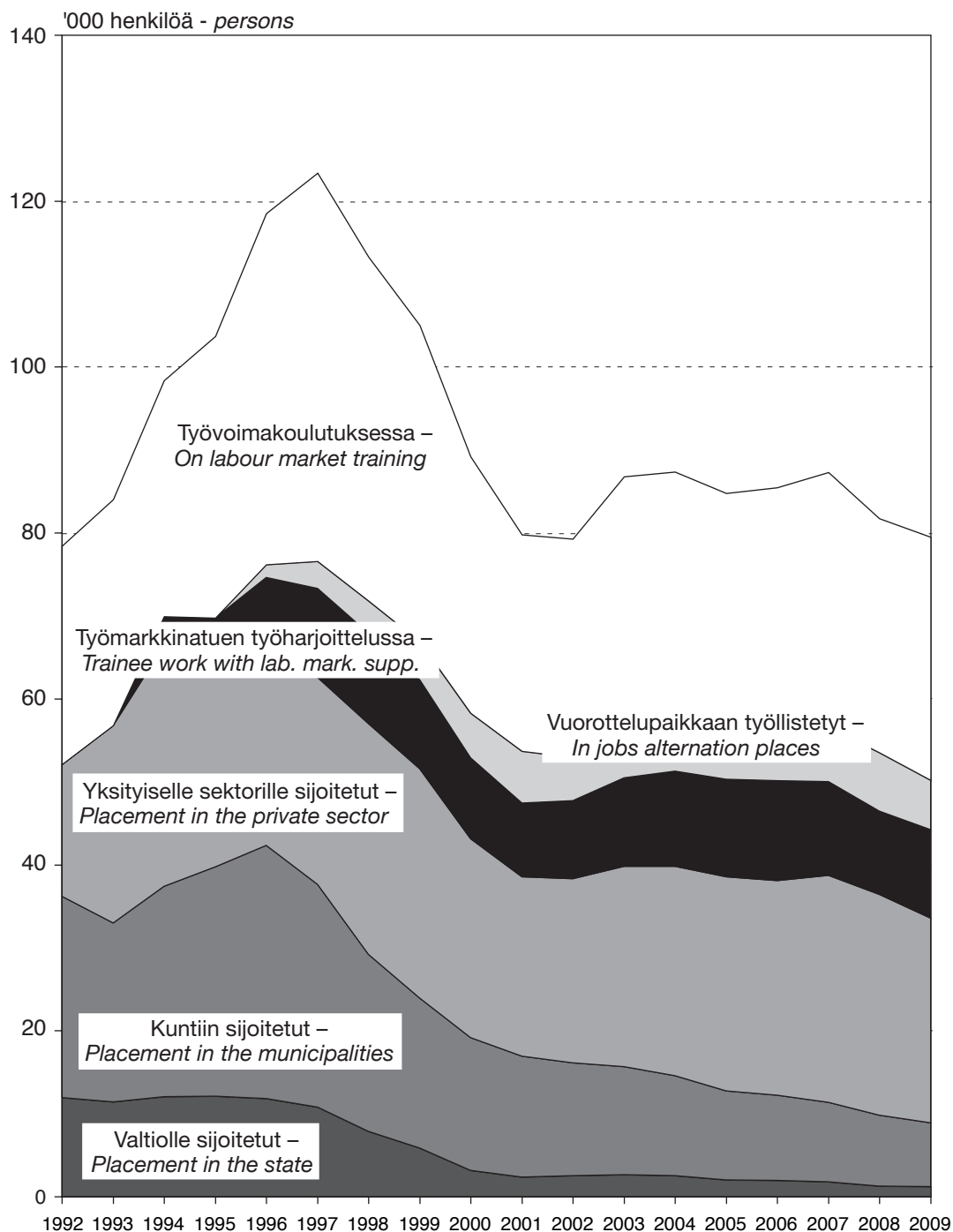
Kuvio 15. Kuukauden uudet työnhakijat ja uudet työttömät työnvälityksessä neljännesvuosittain

Chart 15. New jobseekers and new unemployed during a month at the Employment Service, quarterly figures

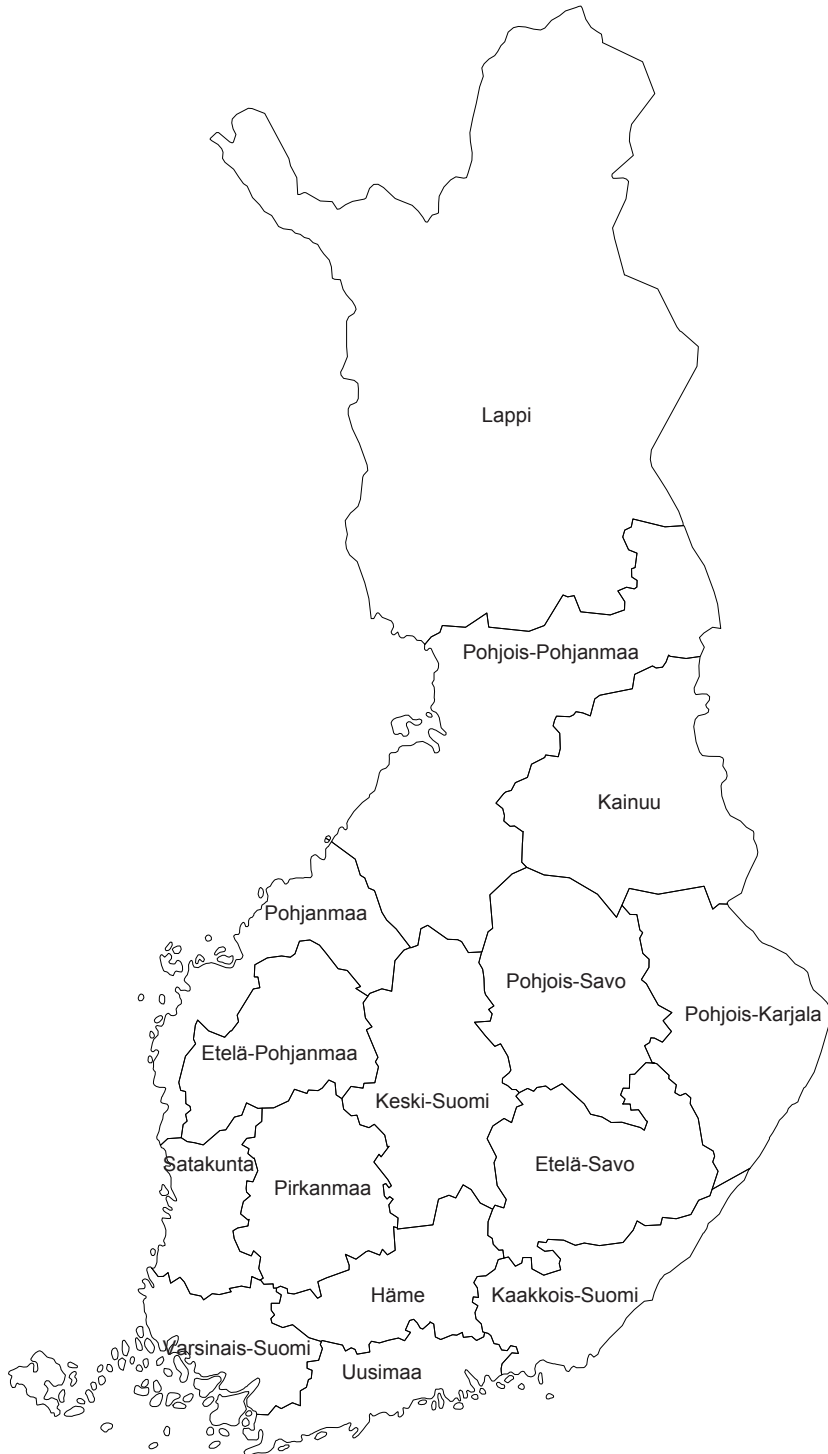
Kuvio 16. Avoimet työpaikat kuukauden aikana sekä näistä uudet avoimet työpaikat työnvälityksessä neljännesvuosittain

Chart 16. Vacancies during a month and of these new vacancies at the Employment Service, quarterly figures

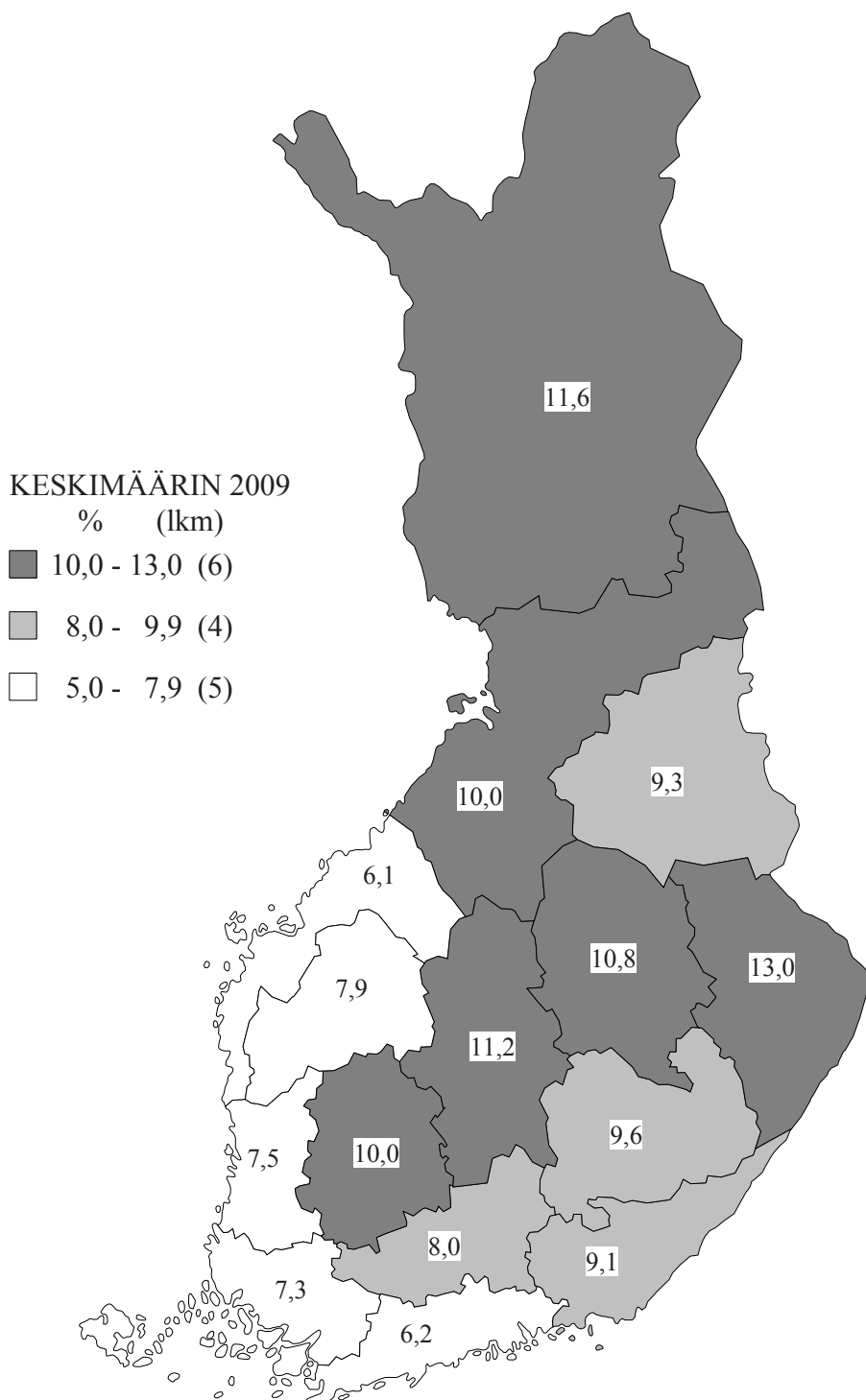
Kuvio 17. Työhallinnon toimenpiteillä sijoitetut

Chart 17. Subsidized employment

Kuvio 18. Työ- ja elinkeinokeskusten alueet

Chart 18. Administrative districts of Ministry of Employment and the Economy

Kuvio 19. Työttömyysasteet työ- ja elinkeinokeskusalueittain vuonna 2009, työvoimatutkimuksen mukaan

Chart 19. Unemployment rates by administrative districts in the year 2009, according to the Labour Force Survey

1. 15 - 74-VUOTIAS VÄESTÖ IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
POPULATION FROM 15 TO 74 YEARS BY AGE AND SEX

Vuosi ja neljännes <i>Year and quarter</i>	Ikä - Age										Yhteensä <i>Total</i>	
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64		65-74
	1 000 henkilöä - persons											
	Molemmat sukupuolet - Both sexes											
1991	306	338	376	381	405	438	333	284	252	255	394	3 761
1992	313	327	375	379	402	430	360	291	251	254	401	3 784
1993	321	312	372	380	396	422	394	288	257	250	409	3 802
1994	327	304	364	382	391	413	420	291	266	245	422	3 825
1995	328	304	353	381	387	407	440	296	272	242	430	3 839
1996	326	308	341	379	382	404	433	326	276	240	434	3 850
1997	326	314	328	376	379	400	426	353	283	241	437	3 862
1998	329	322	314	372	380	394	417	387	280	246	437	3 878
1999	331	327	305	364	381	389	408	412	283	255	435	3 890
2000	332	328	305	353	380	385	402	432	288	261	436	3 901
2001	331	326	309	341	378	380	399	425	317	265	437	3 909
2002	326	326	315	329	375	378	396	418	343	272	439	3 918
2003	322	329	324	315	371	378	390	410	377	269	442	3 926
2004	318	332	329	307	363	380	385	401	401	272	447	3 935
2005	319	333	331	307	353	379	381	395	421	276	452	3 948
2006	323	333	331	312	342	377	377	392	414	305	456	3 963
2007	328	330	332	319	331	375	375	390	407	330	464	3 981
2008	333	326	337	329	318	372	376	384	400	362	468	4 004
2009	334	324	342	336	311	364	378	380	391	386	478	4 025
2009 I	333	325	341	334	311	368	378	381	394	377	474	4 017
2009 II	334	324	342	335	311	365	379	380	392	383	477	4 022
2009 III	335	324	342	336	310	363	378	379	390	390	479	4 028
2009 IV	335	324	344	337	310	361	378	378	389	394	482	4 033
	Miehet - Male											
1991	157	172	192	195	207	224	169	141	122	118	156	1 853
1992	160	167	192	194	205	220	183	145	122	119	161	1 867
1993	164	160	190	194	202	216	201	143	126	117	166	1 878
1994	167	156	186	196	199	211	214	146	130	115	173	1 891
1995	167	155	180	195	197	207	224	149	133	115	178	1 900
1996	166	157	174	194	195	205	221	164	136	114	183	1 908
1997	166	161	168	192	193	203	217	178	139	115	186	1 917
1998	167	166	162	188	194	200	215	192	138	118	188	1 927
1999	169	168	158	183	192	200	211	204	141	120	189	1 935
2000	171	166	157	179	194	195	207	214	141	127	192	1 942
2001	170	166	162	170	196	189	202	214	154	131	193	1 948
2002	167	167	163	166	195	187	198	213	166	136	195	1 954
2003	162	170	165	161	191	190	194	210	187	130	198	1 959
2004	163	170	170	156	184	193	190	206	201	131	202	1 965
2005	165	169	173	154	180	192	190	200	210	135	205	1 972
2006	168	168	173	156	172	194	189	198	208	148	208	1 981
2007	172	164	173	161	169	190	192	206	206	159	213	1 990
2008	173	164	175	167	165	186	190	192	201	176	215	2 003
2009	169	168	176	172	158	185	191	189	196	188	220	2 014
2009 I	170	166	176	171	161	185	190	191	199	182	219	2 010
2009 II	170	167	175	173	159	185	192	189	198	186	220	2 013
2009 III	168	169	177	171	157	185	189	192	194	191	222	2 015
2009 IV	169	167	177	173	155	186	194	187	193	193	223	2 018
	Naiset - Female											
1991	150	166	184	186	198	213	164	143	129	137	238	1 908
1992	153	160	183	185	197	210	177	146	129	136	241	1 917
1993	157	153	182	186	194	206	194	145	132	133	243	1 924
1994	160	149	178	187	192	202	206	146	136	129	249	1 933
1995	160	148	173	186	190	200	216	147	139	127	251	1 938
1996	160	150	167	185	187	199	212	162	141	126	251	1 941
1997	159	153	161	184	186	197	209	175	144	126	250	1 945
1998	161	156	151	184	186	194	202	195	143	129	249	1 951
1999	162	160	147	180	189	199	198	208	142	135	245	1 955
2000	161	161	148	174	186	190	194	218	147	134	244	1 958
2001	161	160	147	171	182	191	197	211	163	134	244	1 961
2002	160	159	152	163	180	190	198	205	177	136	244	1 964
2003	159	159	158	153	180	188	196	200	189	139	244	1 967
2004	156	162	160	151	179	187	195	196	200	141	245	1 970
2005	154	165	159	153	173	187	190	195	211	142	247	1 975
2006	155	166	157	156	171	183	188	195	206	157	248	1 982
2007	156	166	159	158	162	185	183	198	201	171	251	1 990
2008	160	162	162	162	153	186	187	192	198	187	252	2 001
2009	165	157	166	164	153	179	187	190	195	198	257	2 011
2009 I	163	159	165	164	151	183	188	190	195	195	255	2 007
2009 II	164	157	167	163	152	180	186	191	194	198	257	2 010
2009 III	167	155	165	166	153	178	189	187	196	198	257	2 012
2009 IV	165	157	167	165	155	175	184	192	196	201	258	2 015

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

2. 15 - 74-VUOTIAS VÄESTÖ TYÖVOIMAAN KUULUMISEN MUKAAN
POPULATION FROM 15 TO 74 YEARS BY ACTIVITY

Vuosi ja neljännes	15 -74- vuotias väestö	Työvoima - <i>Labour force</i>			Työvoimaan kuulumattomat - <i>Persons not in labour force</i>		
		Yhteensä	Työlliset	Työttömät	Yhteensä	Koululaiset, opiskelijat	Kotitaloustyötä tekevät
<i>Year and quarter</i>	<i>Population from 15 to 74 years</i>	<i>Total</i>	<i>Employed</i>	<i>Unemployed</i>	<i>Total</i>	<i>Students</i>	<i>Performing domestic work</i>
1 000 henkilöä - <i>persons</i>							
1961	3 133	2 147	2 121	26	986
1962	3 187	2 160	2 132	28	1 027
1963	3 240	2 158	2 126	32	1 082
1964	3 291	2 186	2 153	33	1 105
1965 ¹	3 215	2 185	2 155	30	1 030
1966	3 249	2 192	2 159	33	1 057
1967	3 288	2 177	2 114	63	1 111
1968	3 324	2 158	2 073	85	1 166
1969	3 341	2 158	2 097	61	1 183
1970 ¹	3 349	2 263	2 217	46	1 086
1971	3 379	2 270	2 215	55	1 109	298	328
1972	3 422	2 277	2 215	62	1 145	310	310
1973	3 461	2 322	2 265	57	1 139	316	272
1974	3 495	2 370	2 326	44	1 125	329	231
1975	3 522	2 374	2 312	62	1 148	339	213
1976	3 542	2 370	2 278	92	1 172	303	225
1977	3 560	2 371	2 232	140	1 189	311	206
1978	3 579	2 372	2 200	172	1 207	319	207
1979	3 597	2 399	2 256	143	1 198	318	192
1980	3 616	2 442	2 328	114	1 174	310	181
1981	3 636	2 474	2 353	121	1 162	313	169
1982	3 659	2 512	2 377	135	1 147	324	149
1983	3 681	2 528	2 390	138	1 153	326	149
1984	3 697	2 546	2 413	133	1 152	319	141
1985	3 708	2 566	2 437	129	1 142	308	130
1986	3 716	2 569	2 431	138	1 148	304	119
1987	3 720	2 554	2 423	130	1 167	300	106
1988	3 720	2 546	2 431	116	1 174	298	104
1989 ¹	3 725	2 588	2 507	80	1 138	273	105
1990	3 737	2 586	2 504	82	1 151	282	107
1991	3 761	2 544	2 375	169	1 217	308	114
1992	3 784	2 499	2 206	292	1 285	349	117
1993	3 802	2 476	2 071	405	1 326	366	117
1994	3 825	2 463	2 054	408	1 362	384	117
1995	3 839	2 481	2 099	382	1 358	375	116
1996	3 850	2 490	2 127	363	1 360	383	113
1997	3 862	2 484	2 170	314	1 379	358	105
1998	3 878	2 507	2 222	285	1 370	354	109
1999	3 890	2 557	2 296	261	1 333	325	100
2000	3 901	2 588	2 335	253	1 312	316	97
2001	3 909	2 605	2 367	238	1 304	318	95
2002	3 918	2 610	2 372	237	1 308	324	84
2003	3 926	2 600	2 365	235	1 327	332	88
2004	3 935	2 594	2 365	229	1 342	334	96
2005	3 948	2 620	2 401	220	1 327	332	91
2006	3 963	2 648	2 444	204	1 315	325	93
2007	3 981	2 675	2 492	183	1 306	318	91
2008	4 004	2 703	2 531	172	1 301
2009	4 025	2 678	2 457	221	1 347
2008	I	3 995	2 650	2 474	176	1 345	..
	II	4 001	2 776	2 574	202	1 225	..
	III	4 007	2 717	2 566	151	1 290	..
	IV	4 012	2 669	2 509	159	1 344	..
2009	I	4 017	2 650	2 448	202	1 367	..
	II	4 022	2 762	2 497	264	1 261	..
	III	4 028	2 679	2 476	202	1 349	..
	IV	4 033	2 623	2 408	215	1 410	..

1. Luvut eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa työvoimatutkimuksessa tapahtuneiden menetelmämuutosten ja aikasarjojen korjausten vuoksi. - *Due to changes in method and corrections of timeseries in the labour force survey, the figures are not comparable with the figures for earlier years.*

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - *Source: Statistics Finland, Labour Force Survey*

**3. TYÖVOIMA IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
LABOUR FORCE BY AGE AND SEX**

Vuosi ja neljännes	Ikä - Age											Yhteensä
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-74	
Year and quarter	1 000 henkilöä - persons											Total
Molemmat sukupuolet - Both sexes												
1991	110	232	321	338	367	402	300	237	153	64	20	2 544
1992	96	213	310	332	360	392	324	244	152	60	16	2 499
1993	88	198	302	330	353	384	352	242	158	52	16	2 476
1994	82	184	293	332	347	379	375	245	165	46	15	2 463
1995	85	177	286	332	348	370	395	251	173	49	15	2 481
1996	81	181	276	330	345	364	388	278	180	53	14	2 490
1997	91	194	266	325	340	359	379	296	170	50	15	2 484
1998	93	206	255	321	342	356	373	327	169	52	15	2 507
1999	108	217	253	317	343	353	364	351	177	59	15	2 557
2000	111	224	253	307	341	350	362	370	190	64	17	2 588
2001	108	223	258	298	341	345	356	366	222	71	17	2 605
2002	106	220	268	288	337	341	353	358	246	75	18	2 610
2003	99	221	270	274	329	342	347	350	270	77	20	2 600
2004	95	217	273	267	321	345	346	341	286	83	20	2 594
2005	96	225	279	265	313	341	345	339	298	96	23	2 620
2006	99	229	277	270	303	343	340	338	302	119	28	2 648
2007	107	234	280	278	295	341	338	336	298	135	33	2 675
2008	108	232	286	287	286	337	341	336	300	155	34	2 703
2009	100	222	285	294	279	332	341	331	300	159	34	2 678
2009 I	80	217	280	292	280	335	341	336	297	158	35	2 650
2009 II	152	246	292	296	282	331	338	330	300	159	35	2 762
2009 III	95	224	287	294	277	331	343	329	306	160	33	2 679
2009 IV	74	202	282	293	277	329	343	330	299	160	33	2 623
Miehet - Male												
1991	56	119	174	185	194	210	152	118	75	36	12	1 330
1992	48	110	170	180	192	204	165	121	74	33	10	1 308
1993	44	106	165	180	188	200	181	119	77	28	11	1 298
1994	42	98	161	182	184	196	192	122	82	26	10	1 294
1995	43	96	158	183	184	190	201	125	84	27	10	1 300
1996	42	98	152	181	182	186	198	138	89	29	9	1 303
1997	44	105	146	178	180	185	193	148	85	28	11	1 303
1998	44	111	143	174	182	184	194	162	85	29	11	1 317
1999	52	115	142	171	180	185	188	173	89	30	11	1 336
2000	52	118	140	168	181	180	187	184	92	36	12	1 350
2001	50	117	146	160	186	174	180	185	107	39	13	1 357
2002	47	116	147	156	182	173	177	182	118	42	13	1 352
2003	45	116	147	151	176	175	173	177	133	42	15	1 351
2004	44	113	153	144	172	178	170	172	141	43	15	1 346
2005	45	115	155	143	167	176	172	169	145	51	15	1 353
2006	47	118	155	145	159	180	170	168	148	61	17	1 367
2007	50	119	154	151	158	176	173	163	147	69	22	1 380
2008	50	119	157	157	155	172	172	166	149	79	24	1 400
2009	43	115	155	160	149	171	173	163	147	79	22	1 377
2009 I	33	112	154	157	151	172	172	164	147	77	22	1 361
2009 II	70	128	157	163	151	171	172	163	148	80	22	1 425
2009 III	40	117	157	160	147	171	172	165	149	78	23	1 379
2009 IV	30	103	153	161	146	171	176	160	143	80	22	1 345
Naiset - Female												
1991	54	113	147	154	172	192	148	119	78	29	8	1 214
1992	47	103	140	152	168	188	159	123	78	27	6	1 191
1993	45	93	137	150	165	184	171	122	81	24	5	1 178
1994	41	86	133	150	163	183	183	123	83	20	5	1 169
1995	41	81	128	149	163	181	194	126	88	23	6	1 181
1996	39	84	125	149	162	178	191	140	90	25	5	1 187
1997	47	89	120	147	160	174	186	148	85	22	4	1 181
1998	48	95	112	147	160	173	179	165	85	23	4	1 190
1999	56	102	112	146	164	168	176	177	88	29	5	1 221
2000	59	105	112	139	160	170	175	186	98	29	5	1 239
2001	58	105	112	138	155	171	176	182	115	32	5	1 248
2002	59	104	122	133	155	168	176	176	127	33	5	1 258
2003	54	104	123	123	153	167	174	172	137	35	5	1 248
2004	51	104	120	122	149	167	175	169	145	40	5	1 247
2005	51	110	124	122	146	165	173	170	153	46	8	1 267
2006	52	112	122	125	144	164	170	170	154	57	11	1 281
2007	58	115	126	127	137	166	165	173	151	66	11	1 295
2008	59	114	129	130	131	165	169	170	151	76	10	1 303
2009	57	107	130	133	130	160	169	168	154	80	12	1 301
2009 I	47	105	126	134	129	163	170	171	151	81	13	1 289
2009 II	82	118	135	133	130	160	166	167	152	80	13	1 336
2009 III	55	107	130	134	130	160	172	164	156	82	11	1 300
2009 IV	44	100	129	132	132	158	167	169	156	80	10	1 278

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

4. TYÖVOIMAOSUUDET IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
LABOUR FORCE PARTICIPATION BY AGE AND SEX

Vuosi ja neljännes	Ikä - Age												
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	15-64	15-74	
Year and quarter	1 000 henkilöä - persons												
<i>Molemmat sukupuolet - Both sexes</i>													
1991	35,9	68,5	85,4	88,7	90,5	91,9	90,3	83,6	60,9	25,2	75,0	67,6	
1992	30,6	65,2	82,7	87,4	89,5	91,1	89,9	83,9	60,5	23,7	73,4	66,0	
1993	27,4	63,5	81,3	86,9	89,2	90,9	89,4	83,9	61,6	20,7	72,5	65,1	
1994	25,2	60,6	80,6	86,8	88,8	91,7	89,3	84,1	62,0	18,8	71,9	64,4	
1995	25,9	58,3	81,0	87,1	89,8	91,1	89,8	84,7	63,4	20,4	72,3	64,6	
1996	25,0	58,6	80,9	87,0	90,2	90,3	89,7	85,3	65,0	22,1	72,5	64,7	
1997	27,9	61,7	81,1	86,3	89,5	89,7	89,0	83,7	60,0	21,0	72,1	64,3	
1998	28,2	63,9	81,2	86,2	90,0	90,5	89,2	84,5	60,5	20,9	72,4	64,7	
1999	32,6	66,2	83,0	87,3	90,0	90,9	89,2	85,0	62,4	23,1	73,6	65,7	
2000	33,3	68,2	82,9	87,0	89,8	91,1	90,0	85,6	66,2	24,7	74,2	66,4	
2001	32,7	68,4	83,4	87,2	90,2	90,7	89,3	86,2	70,0	26,8	74,5	66,6	
2002	32,4	67,5	85,0	87,6	89,9	90,3	89,1	85,7	71,6	27,5	74,5	66,6	
2003	30,8	67,1	83,6	87,1	88,6	90,5	89,1	85,2	71,7	28,5	74,0	66,2	
2004	29,9	65,5	82,9	86,9	88,2	90,8	89,8	85,0	71,4	30,5	73,8	65,9	
2005	29,9	67,5	84,1	86,3	88,7	90,0	90,5	85,8	70,9	34,9	74,3	66,4	
2006	30,7	68,7	83,7	86,5	88,5	91,0	90,3	86,1	73,0	38,9	74,7	66,8	
2007	32,7	70,9	84,3	87,1	89,1	91,1	90,2	86,2	73,3	40,8	75,1	67,2	
2008	32,6	71,2	84,7	87,5	90,1	90,8	90,6	87,4	75,0	42,8	75,5	67,5	
2009	30,0	68,5	83,4	87,4	89,8	91,0	90,3	87,2	76,8	41,2	74,5	66,5	
2009	I	23,9	66,6	82,0	87,2	89,8	91,2	90,3	88,1	75,5	41,8	73,8	66,0
	II	45,7	76,0	85,5	88,2	90,6	90,5	89,3	86,8	76,5	41,5	76,9	68,7
	III	28,3	69,0	83,8	87,4	89,3	91,2	90,8	86,8	78,3	41,1	74,6	66,5
	IV	22,1	62,5	82,2	86,8	89,4	91,2	90,7	87,2	76,9	40,6	72,9	65,0
<i>Miehet - Male</i>													
1991	35,5	69,0	90,7	94,9	94,3	93,9	90,3	83,8	61,4	29,8	77,7	71,8	
1992	30,1	66,2	89,0	93,2	94,0	93,1	90,3	83,7	60,5	27,8	76,2	70,0	
1993	26,3	66,7	87,3	92,9	93,2	92,6	90,2	83,4	61,5	23,9	75,3	69,1	
1994	24,9	63,7	86,8	93,3	92,6	93,0	89,7	83,8	62,8	22,2	74,8	68,4	
1995	25,7	62,3	88,0	94,2	93,5	92,0	89,8	83,8	63,2	23,1	75,0	68,4	
1996	25,1	62,0	87,2	93,7	93,7	91,0	89,7	84,1	65,9	24,9	75,0	68,3	
1997	26,5	65,2	87,3	92,8	93,2	91,0	89,1	83,0	60,9	24,5	74,6	68,0	
1998	26,5	67,1	88,0	92,5	94,0	92,1	90,0	84,0	61,5	24,2	75,1	68,4	
1999	30,9	68,5	89,9	93,5	93,5	92,7	89,5	84,9	62,6	24,9	75,9	69,0	
2000	30,3	71,0	89,5	94,0	93,6	92,1	90,1	85,7	65,8	28,1	76,4	69,5	
2001	29,7	70,9	89,7	94,0	94,6	92,1	89,4	86,2	69,4	30,0	76,6	69,7	
2002	28,2	69,9	89,6	93,7	93,0	92,3	89,4	85,5	71,4	30,5	76,2	69,2	
2003	27,5	68,4	89,2	93,7	92,3	92,1	89,4	84,6	71,3	32,3	75,9	69,0	
2004	27,2	66,7	90,0	92,8	93,2	92,3	89,7	83,6	70,4	32,8	75,5	68,5	
2005	27,1	68,3	89,6	92,6	93,2	91,8	90,3	84,8	69,3	37,6	75,7	68,6	
2006	28,1	70,2	89,3	92,9	92,9	92,4	90,0	84,8	71,2	41,5	76,2	69,0	
2007	28,8	72,5	88,7	94,0	93,3	92,5	90,2	84,6	71,3	43,2	76,4	69,3	
2008	28,8	72,5	89,9	94,4	94,0	92,7	90,7	86,2	74,1	45,1	77,0	69,9	
2009	25,5	68,6	88,1	93,3	94,1	92,4	90,3	86,2	74,9	41,9	75,6	68,4	
2009	I	19,2	67,1	87,4	92,3	93,9	93,3	90,1	86,2	73,7	42,2	74,7	67,7
	II	41,4	76,6	89,8	94,2	95,3	92,2	89,4	86,5	74,8	42,9	78,3	70,8
	III	23,6	69,3	88,6	93,7	93,4	92,2	91,1	86,1	76,9	40,9	75,6	68,4
	IV	17,8	61,3	86,6	93,2	93,7	91,7	90,6	85,9	74,1	41,6	73,7	66,6
<i>Naiset - Female</i>													
1991	36,2	67,9	79,8	82,3	86,6	89,7	90,2	83,4	60,4	21,2	72,2	63,6	
1992	31,2	64,0	76,2	81,4	84,9	89,1	89,6	84,1	60,5	20,0	70,6	62,1	
1993	28,6	60,2	75,2	80,5	85,0	89,1	88,5	84,4	61,6	17,9	69,7	61,2	
1994	25,5	57,4	74,1	80,0	84,9	90,4	88,8	84,4	61,2	15,7	69,1	60,5	
1995	26,0	54,3	73,8	79,8	86,1	90,2	89,7	85,6	63,6	17,9	69,6	60,9	
1996	24,9	55,2	74,3	79,9	86,5	89,5	89,7	86,4	64,2	19,5	69,9	61,2	
1997	29,3	58,1	74,6	79,5	85,6	88,3	89,0	84,5	59,0	17,7	69,4	60,7	
1998	29,8	60,5	74,0	79,8	85,8	88,8	88,4	84,9	59,5	17,9	69,7	61,0	
1999	34,4	63,8	75,6	80,9	86,4	89,0	89,0	85,1	62,3	21,4	71,2	62,5	
2000	36,5	65,3	76,0	79,8	85,8	89,9	89,9	85,5	66,6	21,5	72,0	63,2	
2001	35,9	65,7	76,4	80,5	85,5	89,3	89,2	86,3	70,6	23,6	72,4	63,6	
2002	36,7	65,0	79,9	81,3	86,4	88,4	88,9	85,9	71,8	24,5	72,8	64,0	
2003	34,1	65,8	77,8	80,2	84,8	88,9	88,8	85,9	72,2	25,0	72,1	63,5	
2004	32,8	64,2	75,4	80,8	83,1	89,1	89,9	86,4	72,4	28,5	72,0	63,3	
2005	32,9	66,8	78,3	79,9	84,2	88,2	90,7	86,9	72,5	32,4	72,8	64,1	
2006	33,6	67,3	77,5	80,2	84,0	89,6	90,6	87,4	74,8	36,4	73,3	64,6	
2007	36,9	69,2	79,4	80,1	84,7	89,6	90,2	87,7	75,3	38,6	73,8	65,1	
2008	36,7	69,9	79,2	80,3	86,0	88,9	90,5	88,5	75,9	40,6	73,9	65,1	
2009	34,6	68,5	78,3	81,2	85,3	89,6	90,3	88,3	78,7	40,6	73,5	64,7	
2009	I	28,8	66,2	76,3	81,9	85,4	89,1	90,4	90,1	77,3	41,4	72,8	64,2
	II	50,0	75,4	80,9	81,8	85,7	88,7	89,2	87,0	78,2	40,3	75,5	66,5
	III	32,9	68,7	78,6	80,8	85,1	90,1	90,6	87,6	79,6	41,3	73,5	64,6
	IV	26,5	63,7	77,5	80,1	85,1	90,6	90,9	88,4	79,7	39,6	72,2	63,4

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

5. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN, MOLEMMAT SUKUPUOLET (Supistettu luokitus)
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY, BOTH SEXES (Condensed classifications)

Vuosi ja neljännes	Kaikki toimialat ¹	Alkutuotanto	Jalostus	Palveluelinkeinot
<i>Year and quarter</i>	<i>All industries¹</i>	<i>Primary industries</i>	<i>Secondary industries</i>	<i>Tertiary industries</i>
1 000 henkilöä - persons				
1966	2 159	623	725	811
1967	2 114	567	725	822
1968	2 073	532	705	836
1969	<u>2 097</u>	<u>505</u>	<u>728</u>	<u>864</u>
1970 ²	2 217	538	752	928
1971	2 215	508	765	942
1972	2 215	461	772	982
1973	2 265	432	793	1 041
1974	2 326	424	822	1 079
1975	2 312	391	812	1 104
1976	2 278	367	790	1 109
1977	2 232	336	775	1 113
1978	2 200	316	757	1 121
1979	2 256	309	779	1 159
1980	2 328	314	803	1 201
1981	2 353	305	821	1 221
1982	2 377	312	801	1 258
1983	2 390	302	789	1 295
1984	2 413	293	784	1 335
1985	2 437	279	776	1 378
1986	2 431	266	774	1 388
1987	2 423	251	753	1 417
1988	<u>2 431</u>	<u>238</u>	<u>741</u>	<u>1 450</u>
1989 ²	2 507	233	760	1 512
1990	2 504	222	757	1 522
1991	2 375	210	681	1 481
1992	2 206	197	603	1 403
1993	2 071	183	548	1 334
1994	2 054	178	536	1 333
1995	2 099	170	572	1 351
1996	2 127	159	579	1 383
1997	2 170	153	594	1 417
1998	2 222	144	613	1 457
1999	2 296	144	637	1 509
2000	2 335	144	642	1 544
2001	2 367	135	642	1 583
2002	2 372	127	639	1 599
2003	2 365	120	620	1 616
2004	2 365	116	606	1 635
2005	2 401	121	599	1 675
2006	2 444	118	607	1 714
2007	2 492	118	621	1 746
2008	2 531	119	628	1 771
2009	2 457	119	581	1 748
2007 I	2 415	111	591	1 709
II	2 524	122	625	1 768
III	2 542	125	645	1 766
IV	2 485	112	622	1 745
2008 I	2 474	111	609	1 743
II	2 574	123	646	1 794
III	2 566	124	650	1 780
IV	2 509	118	610	1 771
2009 I	2 448	115	586	1 738
II	2 497	122	592	1 772
III	2 476	121	586	1 760
IV	2 408	117	560	1 723

1. Ryhmä "tuntematon" mukaanlukien. - Including the category "unknown".

2. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Vuodesta 2005 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
 From 2005 based on new industrial classification TOL2008

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

6. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN, MIEHET (Supistettu luokitus)
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY, MALES (Condensed classifications)

Vuosi ja neljännes	Kaikki toimialat ¹	Alkutuotanto	Jalostus	Palveluelinkeinot
Year and quarter	All industries ¹	Primary industries	Secondary industries	Tertiary industries
1 000 henkilöä - persons				
1966	1 221	344	530	347
1967	1 193	310	535	348
1968	1 152	293	509	350
1969	1 173	279	532	362
1970 ²	1 236	307	514	415
1971	1 228	290	527	410
1972	1 217	261	531	427
1973	1 240	249	543	447
1974	1 266	244	562	461
1975	1 247	220	559	469
1976	1 220	215	535	459
1977	1 181	198	528	450
1978	1 164	188	519	453
1979	1 197	182	539	469
1980	1 240	186	555	492
1981	1 244	184	569	487
1982	1 248	193	556	494
1983	1 249	185	554	507
1984	1 262	179	552	528
1985	1 264	173	547	542
1986	1 263	169	546	547
1987	1 260	161	534	564
1988	1 264	153	532	578
1989 ²	1 311	153	553	604
1990	1 308	143	553	611
1991	1 224	134	497	591
1992	1 130	130	439	560
1993	1 063	123	401	536
1994	1 059	117	397	541
1995	1 096	112	430	551
1996	1 116	106	439	568
1997	1 143	103	451	584
1998	1 174	97	465	608
1999	1 206	98	481	623
2000	1 228	99	489	637
2001	1 240	93	487	657
2002	1 229	85	486	654
2003	1 227	83	478	662
2004	1 229	82	466	676
2005	1 243	86	468	687
2006	1 266	85	478	702
2007	1 290	86	492	708
2008	1 315	86	502	720
2009	1 255	84	461	703
2007	I	81	461	691
	II	89	498	720
	III	93	514	717
	IV	81	495	703
2008	I	80	484	708
	II	88	517	730
	III	89	523	721
	IV	85	488	718
2009	I	82	468	692
	II	87	471	714
	III	85	465	716
	IV	82	442	697

1. Ryhmä "tuntematon" mukaanlukien. - Including the category "unknown".

2. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Vuodesta 2005 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
 From 2005 based on new industrial classification TOL2008

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

7. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN, NAISET (Supistettu luokitus)
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY, FEMALES (Condensed classifications)

Vuosi ja neljännes	Kaikki toimialat ¹	Alkutuotanto	Jalostus	Palveluelinkeinot	
<i>Year and quarter</i>	<i>All industries¹</i>	<i>Primary industries</i>	<i>Secondary industries</i>	<i>Tertiary industries</i>	
1 000 henkilöä - persons					
1966	938	278	195	465	
1967	921	257	190	474	
1968	921	238	197	486	
1969	924	225	198	501	
1970 ²	980	230	238	513	
1971	986	219	237	530	
1972	997	200	242	556	
1973	1 025	184	243	597	
1974	1 059	180	261	617	
1975	1 065	171	260	634	
1976	1 059	152	253	649	
1977	1 050	138	248	662	
1978	1 035	128	237	668	
1979	1 058	126	241	689	
1980	1 088	127	249	708	
1981	1 109	121	253	734	
1982	1 129	119	245	762	
1983	1 141	117	234	787	
1984	1 152	114	230	806	
1985	1 173	106	230	836	
1986	1 167	97	228	841	
1987	1 163	90	219	853	
1988	1 166	84	209	871	
1989 ²	1 196	80	208	907	
1990	1 196	79	204	912	
1991	1 151	76	184	890	
1992	1 077	68	164	844	
1993	1 008	60	147	798	
1994	996	61	140	792	
1995	1 003	57	142	801	
1996	1 011	53	140	815	
1997	1 028	50	142	833	
1998	1 048	47	148	850	
1999	1 090	46	156	886	
2000	1 108	43	154	908	
2001	1 127	42	155	926	
2002	1 144	41	154	946	
2003	1 138	38	142	954	
2004	1 136	34	141	958	
2005	1 158	34	132	988	
2006	1 178	33	129	1 014	
2007	1 202	32	128	1 039	
2008	1 216	33	126	1 052	
2009	1 202	35	119	1 044	
2007	I	1 179	30	129	1 017
	II	1 214	33	127	1 050
	III	1 214	32	131	1 047
	IV	1 201	31	127	1 041
2008	I	1 194	31	125	1 033
	II	1 232	35	129	1 064
	III	1 228	34	128	1 060
	IV	1 211	33	122	1 050
2009	I	1 201	33	118	1 047
	II	1 222	36	120	1 059
	III	1 204	36	121	1 042
	IV	1 182	35	117	1 026

1. Ryhmä "tuntematon" mukaanlukien. - Including the category "unknown".

2. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Vuodesta 2005 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
 From 2005 based on new industrial classification TOL2008

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

8. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY

Vuosi ja neljännes <i>Year and quarter</i>	Kaikki toimialat	Maatalous	Metsätalous	Teollisuus	Talonrakennus	
	<i>Employed persons total</i>	<i>Agriculture</i>	<i>Forestry</i>	<i>Manufacturing</i>	<i>Construction of buildings</i>	
1 000 henkilöä - <i>persons</i>						
1966	2 159	526	96	526	127	
1967	2 114	485	82	528	123	
1968	2 073	449	82	522	112	
1969	2 097	425	79	541	122	
1970 ¹	2 217	451	91	552	143	
1971	2 215	424	88	568	145	
1972	2 215	389	74	579	140	
1973	2 265	354	79	594	145	
1974	2 326	353	73	622	145	
1975	2 312	327	66	616	145	
1976	2 278	306	61	602	130	
1977	2 232	278	57	595	127	
1978	2 200	261	55	579	125	
1979	2 256	251	58	601	124	
1980	2 328	251	63	627	128	
1981	2 353	250	55	636	133	
1982	2 377	255	57	618	133	
1983	2 390	246	56	606	140	
1984	2 413	242	52	601	143	
1985	2 437	228	52	598	137	
1986	2 431	218	47	589	142	
1987	2 423	206	45	569	143	
1988	2 431	197	41	553	145	
1989 ¹	2 507	192	41	563	155	
1990	2 504	183	39	556	161	
1991	2 375	177	33	505	137	
1992	2 206	166	31	456	111	
1993	2 071	154	29	426	89	
1994	2 054	153	25	428	80	
1995	2 099	141	28	457	87	
1996	2 127	133	26	461	88	
1997	2 170	130	23	464	101	
1998	2 222	120	24	475	107	
1999	2 296	121	23	488	117	
2000	2 335	118	24	494	122	
2001	2 367	112	23	497	115	
2002	2 372	106	21	491	117	
2003	2 365	99	22	470	118	
2004	2 365	93	23	458	115	
2005	2 401	91	30	440	141	
2006	2 444	90	28	443	146	
2007	2 492	87	31	447	155	
2008	2 531	88	31	442	165	
2009	2 457	88	31	406	152	
2007	I	2 415	80	31	436	138
	II	2 524	91	31	451	154
	III	2 542	94	31	455	170
	IV	2 485	84	28	444	158
2008	I	2 474	81	30	435	155
	II	2 574	91	32	455	169
	III	2 566	91	33	454	173
	IV	2 509	88	30	427	162
2009	I	2 448	87	28	414	148
	II	2 497	92	30	415	154
	III	2 476	87	34	407	157
	IV	2 408	86	31	388	151

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Vuodesta 2005 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
 From 2005 based on new industrial classification TOL2008

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

8. TYÖLLISET TOIMIALOITTAIN
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRY
Jatkoa - *Continued*

Vuosi ja neljännes	Maa- ja vesirakennus	Kauppa	Liikenne	Rahoitus- ja vakuutus	Palvelukset	
<i>Year and quarter</i>	<i>Other construction</i>	<i>Trade</i>	<i>Transport</i>	<i>Financing, insurance</i>	<i>Services</i>	
1 000 henkilöä - <i>persons</i>						
1966	72	300	143	..	369	
1967	74	303	140	..	379	
1968	72	306	141	..	389	
1969	67	305	146	..	412	
1970 ¹	58	294 ²	165	84 ²	385	
1971	53	298	160	84	400	
1972	54	305	166	90	421	
1973	54	326	167	99	449	
1974	56	334	170	109	466	
1975	58	329	177	118	480	
1976	57	333	173	117	486	
1977	54	320	170	117	506	
1978	52	313	174	117	517	
1979	53	318	179	120	542	
1980	48	328	184	127	562	
1981	51	326	184	130	581	
1982	50	326	180	136	616	
1983	43	337	177	135	646	
1984	40	343	180	148	664	
1985	41	355	186	156	681	
1986	43	355	183	160	690	
1987	41	348	182	177	710	
1988	43	354	182	190	724	
1989 ¹	42	388	178	262	684	
1990 ¹	39	395	179	268	681	
1991	39	364	175	263	679	
1992	36	325	165	250	663	
1993	33	305	158	234	637	
1994	28	297	161	230	645	
1995	28	301	163	228	659	
1996	30	316	159	241	667	
1997	29	329	164	240	685	
1998	32	339	169	249	700	
1999	32	355	168	267	719	
2000	27	354	172	287	732	
2001	30	357	174	301	750	
2002	31	363	169	308	758	
2003	33	362	173	313	767	
2004	33	367	172	315	781	
2005	18	373	144	384	774	
2006	18	376	154	399	785	
2007	19	389	151	414	792	
2008	21	399	153	419	800	
2009	23	381	153	408	806	
2007	I	17	369	147	398	795
	II	20	401	148	422	797
	III	20	398	155	421	792
	IV	20	387	155	419	784
2008	I	19	387	149	413	794
	II	22	414	154	424	802
	III	23	402	153	425	800
	IV	21	393	155	420	803
2009	I	24	381	154	404	799
	II	23	387	154	413	818
	III	22	386	151	411	812
	IV	21	371	154	402	796

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

2. Vuosina 1961 - 1969 "rahoitus- ja vakuutustoiminnan" luvut sisältyvät "kaupan" lukuihin. -
In the years 1961 - 1969 the figures for "financing and insurance" include in the figures for "trade".Vuodesta 2005 lähtien uuden toimialaluokituksen TOL2008 mukaan -
From 2005 based on new industrial classification TOL2008

9. TYÖLLISET AMMATTIASEMAN MUKAAN
EMPLOYED PERSONS BY INDUSTRIAL STATUS

Vuosi ja neljännes	Työlliset yhteensä	Palkansaajat - <i>Salary and wage earners</i>			Yrittäjät ja yrittäjä-perheenjäsenet	
		Yhteensä	Työntekijät	Toimihenkilöt		
<i>Year and quarter</i>	<i>Employed total</i>	<i>Total</i>	<i>Wage earners</i>	<i>Salaried employees</i>	<i>Employers and unpaid family workers</i>	
1 000 henkilöä - <i>persons</i>						
1966	2 159	1 524	896	628	635	
1967	2 114	1 533	883	650	581	
1968	2 073	1 529	888	641	544	
1969	2 097	1 569	905	664	528	
1970	2 126	1 626	930	696	500	
1971	2 123	1 639	916	723	484	
1972	2 118	1 672	906	766	446	
1973	2 164	1 750	938	812	414	
1974	2 229	1 826	967	859	403	
1975	2 221	1 846	939	907	375	
1976 ¹	2 278	1 819	947	856	437	
1977	2 232	1 823	925	886	395	
1978	2 200	1 812	921	880	374	
1979	2 256	1 865	953	901	375	
1980	2 328	1 930	991	928	379	
1981	2 353	1 962	988	966	375	
1982	2 377	1 990	968	1 014	377	
1983	2 390	2 004	961	1 040	386	
1984	2 413	2 035	960	1 073	378	
1985	2 437	2 077	957	1 117	360	
1986	2 431	2 071	941	1 127	359	
1987	2 423	2 051	919	1 130	372	
1988	2 431	2 062	912	1 148	368	
1989 ¹	2 507	2 112	932	1 177	395	
1990	2 504	2 116	914	1 199	388	
1991	2 375	2 012	832	1 177	363	
1992	2 206	1 862	738	1 120	344	
1993	2 071	1 742	679	1 054	329	
1994	2 054	1 722	671	1 041	332	
1995	2 099	1 773	696	1 068	325	
1996	2 127	1 803	692	1 098	324	
1997	2 170	1 845	695	1 141	323	
1998	2 222	1 905	727	1 170	317	
1999	2 296	1 975	745	1 225	321	
2000	2 335	2 016	749	1 264	319	
2001	2 367	2 060	767	1 289	307	
2002	2 372	2 068	758	1 307	304	
2003	2 365	2 061	748	1 310	304	
2004	2 365	2 064	733	1 328	301	
2005	2 401	2 098	736	1 360	303	
2006	2 444	2 129	746	1 382	314	
2007	2 492	2 178	761	1 413	314	
2008	2 531	2 207	764	1 437	324	
2009	2 457	2 123	697	1 419	334	
2007	I	2 415	2 105	711	1 392	310
	II	2 524	2 203	776	1 422	322
	III	2 542	2 222	801	1 415	319
	IV	2 485	2 182	755	1 421	303
2008	I	2 474	2 160	722	1 432	313
	II	2 574	2 249	800	1 439	326
	III	2 566	2 241	794	1 439	325
	IV	2 509	2 177	735	1 437	332
2009	I	2 448	2 114	686	1 422	334
	II	2 497	2 161	723	1 431	337
	III	2 476	2 145	722	1 416	331
	IV	2 408	2 071	657	1 408	336

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

10. TYÖLLISET NORMAALIN TYÖAJAN MUKAAN
EMPLOYED PERSONS BY NORMAL HOURS OF WORK

Vuosi ja neljännes	Työlliset - <i>Employed</i>					Osa-aikaisten osuus työllisistä	
	Yhteensä	Tuntia viikossa - <i>Hours per week</i>					
Year and quarter	Total	1 - 29	30 - 40	41 -	Tuntematon <i>Unknown</i>	Proportion of part-time employed	
1 000 henkilöä - <i>persons</i>							
1981	2 353	173	1 852	316	12	7,4	
1982	2 377	181	1 859	322	15	7,6	
1983	2 390	197	1 847	321	24	8,2	
1984	2 413	201	1 874	312	26	8,3	
1985	2 437	201	1 896	310	30	8,2	
1986	2 431	195	1 895	308	32	8,0	
1987	2 423	194	1 882	315	32	8,0	
1988	2 431	177	1 907	319	28	7,3	
1989 ¹	2 507	192	1 956	328	32	9,8	
1990	2 504	186	1 959	328	32	9,5	
1991	2 375	185	1 856	298	36	10,1	
1992	2 206	176	1 711	285	34	10,5	
1993	2 071	181	1 583	271	36	11,4	
1994	2 054	180	1 556	280	39	11,5	
1995	2 099	176	1 586	283	54	11,7	
1996	2 127	174	1 603	298	52	11,5	
1997	2 170	203	1 612	339	16	11,0	
1998	2 222	213	1 639	358	12	11,4	
1999	2 296	226	1 682	371	17	12,1	
2000	2 335	240	1 701	372	22	12,3	
2001	2 367	246	1 735	364	23	12,2	
2002	2 372	260	1 736	358	19	12,7	
2003	2 365	266	1 730	352	17	13,0	
2004	2 365	266	1 739	344	16	13,5	
2005	2 401	269	1 768	346	18	13,7	
2006	2 444	278	1 800	345	20	14,0	
2007	2 492	288	1 840	345	18	14,1	
2008	2 531	290	1 855	372	13	13,4	
2009	2 457	299	1 796	349	12	14,0	
2004	I	2 301	277	1 675	336	13	13,6
	II	2 384	258	1 765	344	17	13,1
	III	2 425	249	1 810	347	19	13,0
	IV	2 349	279	1 707	347	16	14,4
2005	I	2 337	278	1 708	334	17	14,5
	II	2 425	267	1 791	349	19	13,6
	III	2 444	250	1 815	360	19	12,7
	IV	2 398	281	1 758	341	17	14,1
2006	I	2 381	283	1 743	336	19	14,4
	II	2 461	270	1 808	363	20	13,6
	III	2 494	259	1 864	352	19	13,2
	IV	2 438	301	1 786	328	24	15,0
2007	I	2 415	304	1 769	324	18	14,7
	II	2 524	274	1 873	358	19	13,6
	III	2 542	264	1 903	356	18	13,0
	IV	2 485	311	1 816	340	19	15,1
2008	I	2 474	311	1 790	358	15	14,2
	II	2 574	278	1 906	378	13	12,9
	III	2 566	260	1 911	383	12	12,0
	IV	2 509	309	1 818	370	13	14,2
2009	I	2 448	314	1 775	347	12	14,6
	II	2 497	284	1 837	363	12	13,3
	III	2 476	280	1 841	344	10	13,1
	IV	2 408	321	1 731	343	12	14,9

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

11. TYÖTTÖMYYS JA TYÖTTÖMYYSASTEET TYÖVOIMATUTKIMUKSEN MUKAAN
UNEMPLOYMENT AND UNEMPLOYMENT RATES ACCORDING TO THE LABOUR FORCE SURVEY

Vuosi ja neljännes	Työttömät - <i>Unemployed persons</i>			Työttömyysasteet - <i>Unemployment rates</i>			
	Mol. sukupuoli	Miehet	Naiset	Mol. sukupuoli	Miehet	Naiset	
<i>Year and quarter</i>	<i>Both sexes</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Both sexes</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	
	1 000 henkilöä - <i>persons</i>			Prosenttia - <i>Per cent</i>			
1961	26	18	8	1,2	1,5	0,8	
1962	28	20	7	1,3	1,7	0,8	
1963	32	24	8	1,5	2,0	0,8	
1964	33	27	7	1,5	2,2	0,6	
1965 ¹	30	20	10	1,4	1,6	1,0	
1966	33	22	11	1,5	1,8	1,2	
1967	63	52	11	2,9	4,2	1,2	
1968	85	70	15	3,9	5,7	1,6	
1969	61	46	15	2,8	3,8	1,6	
1970 ¹	46	35	11	2,0	2,7	1,1	
1971	55	38	17	2,4	3,0	1,6	
1972	62	42	20	2,7	3,3	1,9	
1973	57	32	25	2,4	2,5	2,3	
1974	44	21	23	1,8	1,6	2,1	
1975	62	35	27	2,6	2,7	2,4	
1976	92	60	32	3,9	4,7	2,9	
1977	140	88	52	5,9	6,9	4,7	
1978	172	106	66	7,3	8,4	6,0	
1979	143	82	61	6,0	6,4	5,4	
1980	114	61	53	4,7	4,7	4,7	
1981	121	67	54	4,9	5,1	4,6	
1982	135	73	62	5,4	5,5	5,2	
1983	138	76	62	5,5	5,7	5,2	
1984	133	72	61	5,2	5,4	5,0	
1985	129	73	56	5,0	5,5	4,6	
1986	138	82	56	5,4	6,1	4,6	
1987	130	78	53	5,1	5,8	4,3	
1988	116	68	48	4,5	5,1	4,0	
1989 ¹	80	43	38	3,1	3,2	3,1	
1990	82	49	33	3,2	3,6	2,7	
1991	169	106	63	6,6	8,0	5,2	
1992	292	178	114	11,7	13,6	9,6	
1993	405	235	170	16,3	18,1	14,4	
1994	408	235	174	16,6	18,2	14,9	
1995	382	204	178	15,4	15,7	15,1	
1996	363	186	176	14,6	14,3	14,8	
1997	314	160	154	12,7	12,3	13,0	
1998	285	143	142	11,4	10,9	12,0	
1999	261	130	131	10,2	9,8	10,7	
2000	253	122	131	9,8	9,1	10,6	
2001	238	117	121	9,1	8,6	9,7	
2002	237	123	114	9,1	9,1	9,1	
2003	235	124	111	9,0	9,2	8,9	
2004	229	118	111	8,8	8,7	8,9	
2005	220	111	109	8,4	8,2	8,6	
2006	204	101	103	7,7	7,4	8,1	
2007	183	90	93	6,9	6,5	7,2	
2008	172	85	87	6,4	6,1	6,7	
2009	221	122	99	8,2	8,9	7,6	
2007	I	198	101	98	7,6	7,5	7,6
	II	210	104	106	7,7	7,4	8,0
	III	164	76	88	6,0	5,4	6,7
	IV	161	80	81	6,1	5,9	6,3
2008	I	176	88	88	6,6	6,4	6,9
	II	202	102	100	7,3	7,0	7,5
	III	151	70	81	5,6	5,0	6,2
	IV	159	81	79	6,0	5,8	6,1
2009	I	202	114	89	7,6	8,4	6,9
	II	264	150	114	9,6	10,5	8,5
	III	202	106	96	7,5	7,7	7,4
	IV	215	119	96	8,2	8,9	7,5

1. Katso alaviite taulukkoon 2. - See note to table 2.

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

12. TYÖTTÖMYYSSASTEET IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN, TYÖVOIMATUTKIMUKSEN PERUSTEELLA
UNEMPLOYMENT RATES BY AGE AND SEX, ACCORDING TO THE LABOUR FORCE SURVEY

Vuosi ja neljännes		Ikä - Age										Keski-määrin	
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64		15-24
Year and quarter		Prosenttia - Per cent										Weighted mean	
Molemmat sukupuoli - Both sexes													
1991		23.2	13.0	6.8	5.4	4.9	5.0	4.1	4.6	5.9	3.4	16.3	6.6
1992		33.4	23.2	12.8	10.2	9.2	8.8	8.2	8.3	11.9	8.4	26.4	11.7
1993		41.3	30.2	19.1	15.0	14.0	12.9	11.9	11.8	17.3	9.6	33.6	16.3
1994		41.3	30.7	19.1	15.0	13.5	12.9	12.2	12.4	21.4	9.9	34.0	16.6
1995		35.7	26.9	17.3	13.8	12.8	12.2	11.5	11.7	22.9	9.4	29.7	15.4
1996		34.5	25.0	15.2	13.0	11.2	11.2	11.1	12.0	23.4	12.7	28.0	14.6
1997		33.6	21.3	14.8	10.8	9.6	9.7	9.4	11.0	16.9	7.6	25.2	12.7
1998		32.2	19.6	12.5	9.8	8.5	9.3	8.5	8.8	15.4	6.3	23.5	11.4
1999		31.5	16.4	11.2	8.6	7.9	8.1	7.8	7.7	11.5	6.4	21.5	10.2
2000		30.5	16.8	10.7	8.8	7.0	7.7	7.2	7.4	10.4	5.4	21.4	9.8
2001		28.3	15.6	9.4	8.6	6.4	7.1	6.7	7.0	10.2	5.8	19.8	9.1
2002		31.9	15.8	10.2	7.6	6.2	6.7	6.7	7.2	9.1	5.1	21.0	9.1
2003		31.3	17.5	9.9	7.6	6.6	6.5	6.7	6.8	8.5	4.4	21.8	9.0
2004		30.4	16.5	9.6	7.2	6.9	6.7	7.2	6.3	8.0	4.5	20.7	8.8
2005		29.5	16.1	8.6	6.6	6.2	6.9	6.2	6.6	7.8	4.2	20.1	8.4
2006		27.6	14.9	7.7	6.1	5.3	5.5	6.2	6.1	7.7	4.4	18.7	7.7
2007		25.7	12.3	7.0	5.3	4.9	5.0	4.7	5.3	7.3	4.2	16.5	6.9
2008		26.6	11.7	6.7	5.0	4.6	4.4	4.0	4.9	6.3	3.6	16.5	6.4
2009		31.6	17.0	9.7	6.7	5.6	5.7	6.0	6.1	7.0	4.7	21.5	8.2
2009	I	26.3	16.4	9.6	6.6	4.6	6.1	5.8	6.1	6.3	4.6	19.1	7.6
	II	42.4	19.6	11.3	6.9	5.7	5.5	5.3	5.8	6.5	4.5	28.3	9.6
	III	22.0	13.8	8.8	6.4	5.4	5.7	6.2	6.2	7.5	4.8	16.3	7.5
	IV	27.3	17.7	9.1	6.9	6.8	5.7	6.8	6.5	7.7	5.0	20.3	8.2
Miehet - Male													
1991		25.6	15.9	8.5	6.6	6.1	6.2	5.5	5.6	6.4	3.8	19.0	8.0
1992		36.6	27.2	14.5	11.7	11.1	10.5	9.8	10.6	13.8	8.7	30.1	13.6
1993		42.6	33.8	21.5	16.3	15.5	14.6	13.3	13.9	19.0	8.2	36.4	18.1
1994		44.0	34.3	20.9	15.8	14.9	13.9	13.9	14.1	24.2	8.1	37.2	18.1
1995		37.2	27.7	17.0	12.9	12.6	12.6	12.2	12.3	25.6	7.7	30.7	15.7
1996		37.2	26.2	13.7	12.1	10.2	11.3	11.4	11.8	23.7	10.8	29.5	14.3
1997		33.4	22.0	13.3	9.6	8.9	10.2	9.2	11.5	17.1	7.1	25.4	12.3
1998		31.1	19.4	11.3	8.3	7.7	9.5	8.3	8.8	15.9	6.2	22.8	10.9
1999		30.4	16.4	9.7	7.7	6.7	7.8	8.2	7.9	12.6	6.5	20.8	9.8
2000		30.7	16.9	9.3	7.1	5.5	7.1	7.3	7.3	10.8	5.0	21.1	9.1
2001		29.1	15.5	7.6	7.5	5.3	6.8	7.0	7.2	10.6	5.5	19.6	8.6
2002		32.6	16.6	9.7	6.9	6.2	7.2	7.3	7.4	9.6	5.6	21.2	9.1
2003		31.6	18.2	9.8	7.4	6.5	6.8	7.3	7.6	9.0	3.7	21.9	9.2
2004		31.8	18.2	9.5	6.5	6.0	6.4	7.0	6.8	8.3	4.7	22.0	8.7
2005		28.5	17.6	8.0	6.1	5.8	6.6	6.2	6.0	8.4	3.6	20.6	8.2
2006		28.9	15.1	7.0	5.1	4.2	4.9	6.4	6.2	7.7	4.9	19.0	7.4
2007		27.4	11.9	6.7	4.4	3.3	4.8	4.8	5.6	8.1	4.1	16.4	6.5
2008		28.7	12.3	6.4	4.1	3.6	3.6	3.8	4.7	6.9	3.6	17.1	6.1
2009		36.2	19.6	10.1	6.8	6.2	5.8	6.4	7.1	7.5	6.1	24.1	8.9
2009	I	32.2	21.2	9.5	6.7	4.1	5.9	6.7	7.2	6.7	6.2	23.7	8.4
	II	46.4	22.9	12.7	7.1	6.9	5.5	5.8	7.1	7.3	5.8	31.2	10.5
	III	24.6	14.6	8.6	6.0	6.1	6.1	6.1	6.4	7.4	5.8	17.1	7.7
	IV	31.9	19.6	9.6	7.3	7.6	5.7	7.1	7.9	8.6	6.6	22.4	8.9
Naiset - Female													
1991		20.7	9.9	4.9	4.1	3.5	3.8	2.7	3.5	5.5	3.0	13.4	5.1
1992		30.2	19.0	10.7	8.4	7.0	6.9	6.5	6.2	10.1	8.1	22.5	9.6
1993		40.0	26.1	16.2	13.5	12.3	11.0	10.4	9.6	15.6	11.2	30.6	14.4
1994		38.6	26.6	16.8	14.1	12.0	11.8	10.5	10.7	18.6	12.3	30.4	14.8
1995		34.0	25.9	17.7	15.0	13.1	11.7	10.8	11.0	20.3	11.5	28.6	15.1
1996		31.6	23.7	17.0	14.1	12.3	11.1	10.7	12.3	23.1	14.8	26.3	14.9
1997		33.8	20.5	16.6	12.2	10.5	9.1	9.5	10.6	16.8	8.3	25.1	13.0
1998		33.2	19.9	14.1	11.6	9.3	9.1	8.8	8.7	14.8	6.3	24.3	12.0
1999		32.5	16.4	13.2	9.7	9.2	8.6	7.4	7.5	10.5	6.3	22.1	10.7
2000		30.3	16.8	12.5	10.9	8.7	8.4	7.1	7.5	10.1	5.8	21.6	10.6
2001		27.7	15.7	11.6	10.0	7.6	7.4	6.3	6.8	9.8	6.0	20.0	9.7
2002		31.4	14.9	10.8	8.5	6.2	6.3	6.1	7.0	8.6	4.6	20.9	9.1
2003		31.2	16.6	10.0	7.9	6.7	6.3	6.1	5.9	8.1	5.3	21.6	8.9
2004		29.1	14.6	9.7	8.1	7.9	7.0	7.5	5.8	7.8	4.4	19.4	8.9
2005		30.4	14.5	9.4	7.1	6.5	7.1	6.2	7.2	7.1	4.9	19.5	8.6
2006		26.4	14.7	8.7	7.2	6.4	6.1	6.0	6.0	7.7	3.8	18.4	8.1
2007		24.2	12.7	7.4	6.4	6.8	5.2	4.7	5.0	6.6	4.3	16.6	7.2
2008		24.8	11.1	7.0	6.0	5.7	5.2	4.3	5.0	5.7	3.7	15.8	6.7
2009		28.2	14.1	9.3	6.6	5.0	5.6	5.6	5.2	6.5	3.4	19.0	7.6
2009	I	22.2	11.4	9.8	6.5	5.1	6.3	4.9	5.1	5.9	3.2	14.7	6.9
	II	39.0	16.1	9.7	6.5	4.3	5.5	4.9	4.5	5.7	3.3	25.5	8.5
	III	20.1	13.0	9.1	6.8	4.6	5.1	6.3	5.9	7.6	3.9	15.4	7.4
	IV	24.2	15.8	8.5	6.4	5.9	5.7	6.5	5.2	6.9	3.4	18.4	7.5

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

13. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ SUKUPUOLEN MUKAAN SEKÄ LOMAUTETUT JA LYHENNETYLLÄ TYÖVIIKKOLA OLEVAT
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY SEX, AND PERSONS LAID OFF AND ON REDUCED WORKING WEEK

Vuosi ja neljännes <i>Year and quarter</i>	Työttömät työnhakijat - <i>Unemployed jobseekers</i>					Lomautetut <i>Laid off</i>	Lyhennetyllä työviikolla <i>On reduced working week</i>
	Yhteensä	Miehet	Naiset	Alle 25-vuotiaat ¹	Yli vuoden työttömänä		
	<i>Total</i>	<i>Male</i>	<i>Female</i>	<i>Under 25 years old¹</i>	<i>Unemployed over a year</i>		
Henkilöä - <i>Persons</i>							
1971	44 100	27 000	17 100	4 300	2 000
1972	59 500	36 800	22 700	4 700	2 100
1973	50 200	28 700	21 500	4 500	1 800
1974	40 100	20 300	19 800	4 300	2 100
1975	50 900	29 500	21 400	7 500	6 900
1976	80 200	51 400	28 800	10 800	8 900
1977	132 500	82 700	49 900	19 900	21 600
1978	175 200	106 800	68 400	17 000	24 700
1979	150 300	87 200	63 200	9 500	8 000
1980	109 500	58 300	51 200	6 600	5 000
1981	115 400	61 200	54 200	35 700	11 500	11 400	10 200
1982	138 100	75 000	63 100	40 900	14 000	15 600	14 200
1983	143 900	80 000	63 900	40 800	17 100	14 900	10 600
1984	135 300	76 100	59 200	37 600	15 500	11 400	7 800
1985	141 400	79 600	61 800	36 700	13 200	11 900	6 500
1986	150 700	87 100	63 600	36 900	14 800	14 800	5 300
1987	140 500	81 100	59 400	33 800	16 700	10 000	3 800
1988	127 600	71 100	56 500	28 600	12 100	8 300	3 400
1989	103 400	54 800	48 700	22 100	6 400	6 700	2 700
1990	103 200	59 500	43 700	21 800	3 000	9 700	2 400
1991	213 200	134 600	78 600	45 800	5 300	32 300	5 900
1992	363 100	221 500	141 600	77 800	29 200	43 600	11 000
1993	482 200	280 700	201 400	97 700	86 000	45 900	14 400
1994	494 200	276 900	217 300	92 200	133 600	26 800	12 900
1995	466 000	254 900	211 100	80 500	140 200	15 100	9 200
1996	448 000	241 400	206 600	68 600	134 900	13 900	8 000
1997	409 000	214 900	194 000	53 900	124 600	10 700	6 300
1998	372 400	190 200	182 200	46 900	112 600	10 000	4 900
1999	348 100	177 200	170 900	44 300	98 000	11 100	4 100
2000	321 100	161 600	159 500	39 300	89 000	9 500	3 200
2001	302 200	153 400	148 700	36 600	82 700	10 400	2 700
2002	294 000	154 500	139 500	35 800	77 700	12 700	2 400
2003	288 800	153 500	135 400	35 200	72 400	14 200	2 300
2004	288 400	152 200	136 200	34 900	73 000	13 200	2 100
2005	275 300	144 100	131 200	30 500	72 400	10 600	1 700
2006	249 500	129 300	120 200	26 400	64 800	8 300	1 400
2007	216 900	111 100	105 700	22 200	52 000	6 800	1 100
2008	203 800	107 500	96 200	21 700	43 600	9 200	1 100
2009	265 800	156 600	109 200	33 800	41 700	31 600	3 700
2005 I	289 000	159 400	129 600	31 000	74 100	15 400	2 000
2005 II	271 000	140 700	130 200	30 300	72 700	9 700	1 700
2005 III	274 700	136 700	138 100	33 100	72 700	7 800	1 500
2005 IV	266 600	139 600	126 900	27 800	70 000	9 500	1 600
2006 I	269 800	147 000	122 800	27 700	69 800	12 400	1 600
2006 II	247 400	127 500	119 900	26 000	66 000	7 300	1 400
2006 III	247 600	121 600	126 000	28 600	64 000	5 900	1 200
2006 IV	233 300	121 300	112 100	23 500	59 300	7 400	1 300
2007 I	233 300	125 500	107 800	23 500	56 600	9 800	1 300
2007 II	213 100	107 700	105 300	21 800	52 800	5 500	1 100
2007 III	215 600	104 800	110 800	23 800	51 000	5 000	940
2007 IV	205 500	106 500	99 000	19 800	47 800	6 900	990
2008 I	209 500	113 700	95 800	20 800	46 600	9 600	1 000
2008 II	194 900	99 600	95 200	20 200	44 100	5 900	940
2008 III	201 400	100 700	100 700	23 200	42 900	6 300	900
2008 IV	209 200	116 000	93 200	22 600	41 000	14 900	1 400
2009 I	249 300	149 800	99 400	29 600	40 400	31 100	2 800
2009 II	257 500	151 500	106 000	32 800	40 100	31 300	3 700
2009 III	275 200	156 700	118 400	38 100	41 300	29 200	3 700
2009 IV	281 400	168 500	112 900	34 600	44 900	35 000	4 500

1. Lomautetut poislukien. - *Excluding laid offs.*

14. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT (LOMAUTETUT PL.) IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE (LAID OFFS EXCL.) BY AGE AND SEX

Vuosi ja neljännes	Ikä - Age										Yhteensä
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	
Year and quarter	Henkilöä - persons										Total
Molemmat sukupuolet - Both sexes											
1991	14 600	31 200	25 300	21 900	22 200	22 000	14 600	13 200	12 300	3 600	180 900
1992	23 700	54 100	46 200	38 700	38 000	38 300	28 600	22 900	21 800	7 100	319 500
1993	29 700	68 000	63 300	54 100	51 800	52 500	44 100	31 300	33 300	8 200	436 300
1994	27 500	64 700	65 200	58 900	55 800	56 300	52 600	35 100	43 400	7 800	467 500
1995	23 600	56 900	58 300	56 200	53 300	54 300	55 000	36 400	49 500	7 300	450 900
1996	16 000	52 600	52 600	52 700	50 100	51 900	53 600	40 500	55 100	9 100	434 100
1997	12 200	41 700	44 500	47 000	45 200	47 400	49 500	41 800	59 100	9 800	398 300
1998	11 100	35 800	37 700	41 400	41 100	42 400	44 800	40 500	57 200	10 400	362 500
1999	10 900	33 400	33 100	37 200	37 700	38 400	40 900	40 300	53 900	11 300	337 100
2000	10 000	29 300	29 100	33 200	34 700	35 300	37 500	40 000	50 300	12 200	311 700
2001	9 700	26 900	26 600	29 600	32 400	32 900	35 500	38 000	47 300	12 900	291 800
2002	9 200	26 600	26 200	27 400	31 300	31 500	33 800	36 300	46 500	12 300	281 300
2003	8 600	26 600	26 200	25 300	29 800	30 400	31 900	34 100	49 200	12 300	274 600
2004	8 200	26 700	26 700	24 400	29 200	30 300	30 800	32 900	52 500	13 200	275 200
2005	6 700	23 800	24 900	22 900	27 100	29 200	29 500	31 600	55 500	13 200	264 700
2006	5 800	20 600	22 400	20 900	23 700	26 400	26 500	28 600	51 300	14 900	241 300
2007	5 100	17 100	19 200	17 900	19 400	22 300	22 700	24 800	45 100	16 400	210 100
2008	5 300	16 400	18 400	17 100	17 000	20 500	21 200	23 000	38 000	17 500	194 600
2009	8 300	25 500	25 600	22 300	20 500	24 600	25 400	26 600	35 900	19 500	234 200
2009 I	5 800	23 800	22 800	19 800	18 500	22 900	23 800	25 700	36 600	18 300	218 200
2009 II	7 800	25 000	24 800	21 700	19 900	23 700	24 400	25 400	34 900	18 600	226 200
2009 III	10 800	27 300	27 400	24 000	22 000	25 800	26 300	26 900	35 400	20 000	246 000
2009 IV	8 800	25 800	27 200	23 600	21 500	26 100	27 200	28 400	36 600	21 100	246 500
Miehet - Male											
1991	8 300	19 000	15 500	13 400	13 700	13 800	9 000	7 500	6 000	1 600	107 800
1992	13 400	32 100	27 600	22 800	22 600	23 200	17 100	12 900	11 100	3 600	186 400
1993	15 700	39 800	36 700	30 500	29 200	30 300	25 300	17 200	16 900	3 800	245 400
1994	15 000	37 700	36 700	32 300	30 500	31 500	29 500	18 800	21 600	3 200	256 900
1995	12 800	33 100	32 300	30 400	28 500	29 900	30 400	19 100	24 300	3 000	243 900
1996	8 700	30 100	28 400	28 000	26 600	28 200	29 400	21 100	26 600	3 800	231 000
1997	6 400	23 200	23 400	24 300	23 400	25 200	26 800	21 600	28 300	4 200	206 900
1998	5 700	19 000	19 100	20 700	20 500	21 900	23 700	20 500	27 100	4 600	182 800
1999	5 700	17 500	16 500	18 300	18 800	19 600	21 400	20 400	25 500	4 900	168 600
2000	5 000	15 200	14 300	16 100	17 000	17 800	19 500	20 100	24 000	5 400	154 400
2001	4 900	14 100	13 200	14 400	16 000	16 600	18 500	19 300	22 600	5 900	145 600
2002	4 700	14 800	13 700	13 800	15 900	16 400	18 000	19 100	22 500	5 600	144 300
2003	4 400	15 000	13 800	12 800	15 200	15 800	17 000	18 100	24 100	5 700	142 000
2004	4 100	14 800	14 100	12 100	14 600	15 700	16 300	17 300	25 900	6 400	141 500
2005	3 400	13 200	13 200	11 300	13 500	15 100	15 600	16 600	27 200	6 300	135 600
2006	2 900	11 500	11 800	10 300	11 800	13 500	14 000	14 900	25 100	7 100	122 800
2007	2 600	9 400	9 900	8 700	9 400	11 200	11 700	12 800	22 200	7 800	105 900
2008	2 900	9 400	9 700	8 500	8 500	10 500	11 200	12 000	18 900	8 400	100 200
2009	4 900	16 400	14 800	12 100	10 900	13 300	14 200	14 700	18 800	9 900	130 200
2009 I	3 300	16 000	13 500	11 000	10 200	12 600	13 600	14 300	19 300	9 100	123 000
2009 II	4 500	16 100	14 300	11 700	10 500	12 700	13 700	14 000	18 200	9 400	125 200
2009 III	6 200	17 100	15 300	12 700	11 200	13 400	14 200	14 500	18 200	10 200	133 100
2009 IV	5 500	16 700	16 200	13 200	11 800	14 400	15 400	15 900	19 300	11 100	139 500
Naiset - Female											
1991	6 300	12 100	9 800	8 500	8 400	8 100	5 700	5 700	6 300	1 900	72 900
1992	10 300	22 000	18 500	16 000	15 400	15 100	11 500	10 000	10 800	3 500	133 100
1993	14 000	28 200	26 600	23 600	22 600	22 200	18 700	14 200	16 400	4 300	190 900
1994	12 500	27 000	28 500	26 600	25 400	24 900	23 100	16 200	21 800	4 600	210 600
1995	10 800	23 800	26 000	25 700	24 800	24 400	24 600	17 200	25 200	4 300	207 000
1996	7 300	22 400	24 200	24 700	23 500	23 700	24 200	19 400	28 500	5 300	203 100
1997	5 800	18 500	21 100	22 600	21 800	22 200	22 700	20 300	30 800	5 600	191 400
1998	5 400	16 800	18 600	20 700	20 600	20 600	21 100	19 900	30 100	5 800	179 700
1999	5 300	15 900	16 600	18 900	18 900	18 900	19 500	19 800	28 400	6 300	168 500
2000	5 000	14 200	14 900	17 100	17 600	17 500	18 000	19 900	26 300	6 700	157 200
2001	4 800	12 800	13 400	15 200	16 400	16 200	17 100	18 600	24 600	7 000	146 200
2002	4 400	11 800	12 500	13 700	15 400	15 200	15 800	17 300	24 000	6 700	137 000
2003	4 300	11 700	12 400	12 500	14 700	14 500	14 800	16 000	25 100	6 600	132 600
2004	4 200	11 900	12 600	12 300	14 600	14 600	14 500	15 500	26 600	6 800	133 700
2005	3 300	10 600	11 800	11 600	13 600	14 100	13 900	15 000	28 200	6 800	129 100
2006	2 900	9 200	10 600	10 600	11 900	12 900	12 600	13 700	26 200	7 800	118 500
2007	2 600	7 700	9 300	9 200	9 900	11 100	10 900	12 000	22 900	8 600	104 200
2008	2 400	7 000	8 700	8 600	8 600	10 000	10 000	11 000	19 000	9 100	94 400
2009	3 400	9 000	10 700	10 100	9 500	11 300	11 200	11 900	17 100	9 600	104 000
2009 I	2 500	7 800	9 200	8 800	8 300	10 200	10 200	11 400	17 300	9 200	95 100
2009 II	3 300	8 900	10 500	10 000	9 400	10 900	10 700	11 400	16 600	9 300	100 900
2009 III	4 600	10 200	12 100	11 300	10 700	12 400	12 000	12 400	17 200	9 800	112 900
2009 IV	3 400	9 100	11 000	10 400	9 700	11 700	11 800	12 500	17 300	10 100	107 000

15. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN ¹
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION ¹

Jatkuu - *Continued*

Vuosi ja neljännes	Ammatti - <i>Occupation</i>				
	Tieteellinen, tekninen, yhteiskunnallinen sekä terveydenhuoltotyö	Hallinto- ja toimistotyö	Kaupallinen työ	Maa- ja metsätaloustyö	
<i>Year and quarter</i>	<i>Professional, technical and related work and sanitary work</i>	<i>Clerical and related work</i>	<i>Sales work</i>	<i>Agricultural and forestry work</i>	
Henkilöä - <i>persons</i>					
1971	980	1 300	1 600	5 300	
1972	1 500	1 500	2 200	7 800	
1973	1 200	1 300	1 900	6 300	
1974	980	1 100	1 600	4 300	
1975	1 200	1 300	1 500	4 300	
1976	2 600	2 300	2 400	5 200	
1977	5 500	4 900	4 300	6 700	
1978	8 000	7 200	6 700	8 700	
1979	7 300	6 400	6 500	7 100	
1980	7 300	6 100	5 100	5 500	
1981	6 500	6 400	5 100	5 600	
1982	7 400	7 600	6 000	6 400	
1983	7 800	8 100	6 100	7 600	
1984	7 800	8 000	6 100	7 200	
1985	8 600	9 100	7 000	7 200	
1986	9 400	9 500	7 400	7 500	
1987	12 500	9 000	7 500	7 300	
1988	12 000	9 100	7 200	6 700	
1989	10 700	8 100	6 300	5 400	
1990	10 000	7 800	5 900	5 300	
1991	19 800	16 100	12 200	7 900	
1992	42 100	31 800	23 100	12 900	
1993	66 600	47 200	32 800	16 100	
1994	75 500	51 000	36 600	16 800	
1995	71 500	49 600	35 500	16 600	
1996	69 500	49 200	34 300	16 800	
1997	65 500	46 700	31 900	16 000	
1998	63 100	41 900	28 500	14 600	
1999	60 700	37 900	25 800	13 600	
2000	56 500	35 600	23 800	12 600	
2001	51 600	33 000	22 600	11 800	
2002	48 900	31 700	21 700	10 900	
2003	48 500	31 900	21 400	10 100	
2004	50 300	33 000	21 500	9 600	
2005	50 000	32 900	20 800	9 300	
2006	46 500	30 700	19 200	8 500	
2007	41 600	26 600	16 700	7 300	
2008	38 900	23 800	14 900	6 700	
2009	44 100	26 700	17 700	7 300	
2005	I	48 000	33 000	21 300	11 200
	II	50 100	32 600	20 600	8 300
	III	53 800	34 000	21 100	7 900
	IV	48 100	32 200	20 200	9 800
2006	I	46 100	31 800	20 200	10 700
	II	46 900	30 600	19 200	7 700
	III	50 100	31 400	19 300	7 000
	IV	42 800	28 900	18 100	8 700
2007	I	40 500	28 100	17 700	9 400
	II	42 200	26 500	16 500	6 300
	III	45 100	27 000	16 800	5 900
	IV	38 600	24 900	15 700	7 600
2008	I	37 000	24 500	15 400	8 500
	II	39 400	23 600	14 500	5 700
	III	42 500	24 100	14 900	5 300
	IV	36 600	23 200	14 700	7 300
2009	I	38 200	24 700	16 200	8 700
	II	43 300	25 900	17 000	6 300
	III	49 700	28 300	18 700	6 200
	IV	45 200	28 000	18 700	8 200

1. Pohjoismaisen ammattiluokituksen mukaan. - *According to Nordic Classification of Occupations (NYK).*

15. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION

Jatkuu - Continued

Ammatti - Occupation		Teollinen työ - Production and related				
Vuosi ja neljännes Year and quarter	Kuljetus- ja liikennetyö Transport equipment operators	Talonrakennukseen liittyvä työ	Muuhun rakennustoimintaan liittyvä työ	Muut teollisen työn ryhmät	Teollinen työ yhteensä	
		Occupations related to construction of buildings	Occupations related to other construction	Other work of the major group production etc.	Production and related work, total	
Henkilöä - persons						
1971	1 500	10 100	1 200	8 900	20 200	
1972	1 800	10 500	1 400	12 800	24 700	
1973	1 400	7 600	1 200	10 500	19 200	
1974	1 300	5 500	810	7 800	14 200	
1975	1 600	8 900	880	10 600	20 300	
1976	2 800	13 900	1 300	18 400	33 600	
1977	4 300	17 100	1 600	31 600	50 400	
1978	6 200	21 000	2 000	47 000	69 900	
1979	5 500	17 100	1 700	40 400	59 200	
1980	3 900	10 600	1 200	28 300	40 200	
1981	3 600	8 600	1 400	29 500	39 500	
1982	4 300	9 100	1 500	36 600	47 200	
1983	4 600	8 700	1 700	39 000	49 400	
1984	4 300	9 000	1 800	36 100	46 900	
1985	4 800	9 500	1 800	35 800	47 100	
1986	5 000	10 500	1 900	37 900	50 300	
1987	4 800	9 800	2 500	33 900	46 200	
1988	4 400	8 500	2 300	30 100	40 800	
1989	3 400	5 900	1 800	23 000	30 700	
1990	3 300	7 400	1 800	22 700	31 900	
1991	7 100	18 800	3 300	45 600	67 700	
1992	12 600	33 400	5 500	76 700	115 600	
1993	17 600	42 600	6 900	100 400	149 900	
1994	18 700	44 700	7 200	104 800	156 700	
1995	18 000	42 800	7 100	98 700	148 600	
1996	17 600	38 700	6 800	97 000	142 500	
1997	16 200	32 000	6 200	90 500	128 700	
1998	14 400	26 500	5 300	81 400	113 200	
1999	12 900	23 200	4 700	76 500	104 400	
2000	11 800	19 900	4 200	70 000	94 100	
2001	11 100	18 800	3 900	65 100	87 800	
2002	10 600	18 400	3 600	63 800	85 800	
2003	10 300	17 300	3 500	62 800	83 600	
2004	10 100	16 600	3 400	61 800	81 800	
2005	9 700	16 100	3 300	58 400	77 700	
2006	8 700	14 200	3 000	51 900	69 100	
2007	7 200	12 100	2 500	43 700	58 200	
2008	6 200	12 000	2 200	39 700	53 900	
2009	7 900	16 700	2 900	52 200	71 800	
2005	I	10 500	18 900	4 000	61 800	84 700
	II	9 600	15 500	3 100	57 300	75 900
	III	9 300	14 200	2 700	57 400	74 200
	IV	9 500	15 700	3 400	56 900	76 000
2006	I	9 700	17 200	3 900	56 900	78 000
	II	8 600	13 900	2 800	51 500	68 200
	III	8 200	12 400	2 300	50 500	65 200
	IV	8 300	13 300	2 900	48 600	64 800
2007	I	8 200	14 400	3 300	47 900	65 700
	II	7 100	11 600	2 300	42 800	56 700
	III	6 800	10 600	1 900	42 400	54 900
	IV	6 700	11 700	2 400	41 400	55 500
2008	I	6 800	13 200	2 900	41 500	57 600
	II	6 000	10 900	1 900	37 700	50 500
	III	5 800	10 700	1 700	38 300	50 700
	IV	6 300	13 400	2 400	41 100	57 000
2009	I	7 400	16 900	3 300	48 000	68 200
	II	7 600	16 000	2 700	49 700	68 400
	III	7 900	15 900	2 400	54 300	72 700
	IV	8 700	17 900	3 200	56 800	77 900

15. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION

Jatkoa - *Continued*

Vuosi ja neljännes	Ammatti - <i>Occupation</i>				
	Palvelutyö	Muulla luokittelematon työ	Lomautetut	Yhteensä	
<i>Year and quarter</i>	<i>Service work</i>	<i>Work not classifiable by occupation</i>	<i>Laid off</i>	<i>Total</i>	
Henkilöä - <i>persons</i>					
1971	4 300	4 800	4 300	44 100	
1972	6 100	9 200	4 700	59 500	
1973	6 200	8 100	4 500	50 200	
1974	5 700	6 600	4 300	40 100	
1975	5 400	7 800	7 500	50 900	
1976	7 300	13 300	10 800	80 200	
1977	11 200	25 000	19 900	132 500	
1978	17 500	34 000	17 000	175 200	
1979	18 200	30 600	9 500	150 300	
1980	16 600	18 300	6 600	109 500	
1981	16 500	20 900	11 400	115 400	
1982	18 400	25 300	15 600	138 100	
1983	18 200	27 200	14 900	143 900	
1984	17 000	26 500	11 400	135 300	
1985	17 600	28 100	11 900	141 500	
1986	17 400	29 400	14 800	150 700	
1987	13 300	30 000	10 000	140 500	
1988	12 300	26 800	8 300	127 600	
1989	10 500	21 500	6 700	103 400	
1990	9 800	19 400	9 700	103 200	
1991	17 300	32 800	32 300	213 200	
1992	31 000	50 400	43 600	363 100	
1993	44 400	61 700	45 900	482 200	
1994	51 000	61 200	26 800	494 200	
1995	50 900	60 300	15 100	466 000	
1996	50 600	53 500	13 900	448 000	
1997	48 100	45 200	10 700	409 000	
1998	45 300	41 400	10 000	372 400	
1999	42 400	39 300	11 100	348 100	
2000	39 100	38 100	9 500	321 100	
2001	36 300	37 600	10 400	302 200	
2002	33 800	37 900	12 700	294 000	
2003	32 000	36 900	14 200	288 800	
2004	31 600	37 400	13 200	288 400	
2005	29 900	34 400	10 600	275 300	
2006	27 100	31 500	8 300	249 500	
2007	23 600	28 800	6 800	216 900	
2008	21 100	29 000	9 200	203 800	
2009	23 300	35 300	31 600	265 800	
2005	I	30 200	34 600	15 400	289 000
	II	29 500	34 700	9 700	271 000
	III	30 300	36 300	7 800	274 700
	IV	29 400	31 800	9 500	266 600
2006	I	28 400	32 600	12 400	269 800
	II	26 900	32 000	7 300	247 400
	III	27 400	33 000	5 900	247 600
	IV	25 800	28 500	7 400	233 300
2007	I	24 800	29 200	9 800	233 300
	II	23 300	28 900	5 500	213 100
	III	23 700	30 400	5 000	215 600
	IV	22 600	26 900	6 900	205 500
2008	I	21 600	28 600	9 600	209 500
	II	20 700	28 600	5 900	194 900
	III	21 100	30 600	6 300	201 400
	IV	20 800	28 400	14 900	209 200
2009	I	22 000	32 700	31 100	249 300
	II	22 600	35 000	31 300	257 500
	III	24 200	38 300	29 200	275 200
	IV	24 500	35 200	35 000	281 400

16. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT (LOMAUTETUT PL.) TYÖTTÖMYYDEN KESTON MUKAAN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE (LAID OFFS EXCL.)
BY DURATION OF UNEMPLOYMENT

Vuosi ja neljännes	Työttömyyden kesto, viikkoa - <i>Duration of unemployment, weeks</i>						Yhteensä <i>Total</i>	Keskimäärin <i>Average</i>	
	0 - 4	5 - 12	13 - 26	27 - 52	53 - 104	Yli 104			
<i>Year and quarter</i>	<i>Henkilöä - Persons</i>							<i>Viikkoa Weeks</i>	
1981	28 000	27 100	22 500	15 000	7 200	4 300	104 000	24	
1982	30 600	30 100	27 500	18 200	9 700	4 400	122 400	25	
1983	30 000	31 200	28 400	22 300	11 400	5 700	129 000	27	
1984	29 900	29 800	27 400	21 300	9 900	5 700	123 900	27	
1985	30 900	32 200	30 000	23 400	8 800	4 400	129 500	25	
1986	29 600	33 400	31 400	26 800	10 900	3 900	136 000	25	
1987	29 800	31 900	29 200	22 900	11 700	5 000	130 500	26	
1988	29 700	31 100	26 400	20 000	7 800	4 300	119 300	24	
1989	27 200	26 500	21 600	15 000	4 400	2 000	96 700	20	
1990	29 300	28 000	20 500	12 500	2 300	710	93 500	15	
1991	44 900	52 800	47 800	30 400	4 400	540	180 900	16	
1992	54 900	70 700	88 300	79 400	24 900	1 300	319 500	22	
1993	58 200	77 000	106 100	114 700	70 100	10 100	436 300	30	
1994	56 700	73 500	98 400	112 000	94 100	32 700	467 500	39	
1995	56 200	71 600	91 000	96 200	82 200	53 600	450 900	45	
1996	58 100	71 100	86 000	87 800	72 000	59 000	434 100	48	
1997	55 000	67 300	76 700	77 300	65 000	57 000	398 300	51	
1998	53 600	62 900	70 900	64 200	56 200	54 700	362 500	52	
1999	54 000	61 600	66 400	58 700	45 800	50 600	337 100	52	
2000	50 700	56 000	62 500	55 700	43 300	43 500	311 700	51	
2001	48 900	54 100	57 400	50 100	42 100	39 200	291 800	51	
2002	47 400	52 600	55 700	49 200	39 900	36 400	281 300	50	
2003	48 300	52 900	55 100	47 300	37 700	33 300	274 600	47	
2004	49 400	51 000	56 000	47 900	39 000	31 800	275 200	46	
2005	47 600	49 400	51 200	45 500	39 500	31 400	264 700	47	
2006	46 400	46 500	46 000	38 600	34 900	28 900	241 300	46	
2007	44 500	42 800	39 800	31 700	26 300	24 900	210 100	44	
2008	44 200	41 400	37 600	28 800	22 600	19 900	194 600	42	
2009	50 000	52 000	51 900	39 600	25 000	15 600	234 200	35	
2001	I	46 100	58 400	62 800	49 900	43 700	41 000	302 000	51
	II	50 700	45 900	55 500	52 400	42 300	39 400	286 300	52
	III	49 500	56 100	53 800	51 200	42 200	38 700	291 400	51
	IV	49 400	55 900	57 400	46 900	40 200	37 800	287 500	50
2002	I	44 100	57 000	64 800	50 200	40 500	37 700	294 400	49
	II	49 000	44 500	53 600	53 300	39 700	36 500	276 600	51
	III	47 800	54 500	52 200	50 200	40 700	36 300	281 700	50
	IV	48 900	54 300	52 400	43 000	38 800	35 100	272 400	49
2003	I	44 400	55 900	61 400	45 700	38 400	34 900	280 700	48
	II	52 000	44 400	53 200	49 800	37 200	33 500	270 100	48
	III	47 500	56 500	52 500	49 100	37 900	33 000	276 500	47
	IV	49 400	54 600	53 300	44 500	37 400	32 000	271 200	46
2004	I	44 500	55 100	62 600	46 800	38 700	32 000	279 700	46
	II	56 500	43 700	53 600	50 300	38 700	31 400	274 100	46
	III	47 700	53 700	55 000	49 200	39 700	31 800	277 000	46
	IV	49 000	51 600	53 000	45 300	39 000	31 900	269 900	47
2005	I	42 800	53 400	57 800	47 000	40 100	32 400	273 600	47
	II	50 900	41 600	49 700	47 900	39 600	31 500	261 200	46
	III	47 600	53 200	48 900	46 000	40 000	31 300	266 900	46
	IV	49 200	49 300	48 500	41 300	38 400	30 400	257 100	46
2006	I	43 600	50 400	53 300	41 400	38 400	30 400	257 400	46
	II	49 500	40 300	44 200	41 200	35 700	29 100	240 000	47
	III	45 700	49 500	45 200	38 200	34 400	28 700	241 700	45
	IV	46 900	45 800	41 200	33 600	31 100	27 300	225 900	45
2007	I	42 100	46 300	45 900	33 700	28 600	27 100	223 600	45
	II	47 700	37 300	37 600	33 100	26 600	25 400	207 600	45
	III	44 000	45 900	38 900	31 700	25 700	24 500	210 600	44
	IV	44 200	41 800	37 000	28 600	24 100	22 800	198 600	44
2008	I	40 300	41 700	43 400	29 000	23 800	21 800	200 000	43
	II	47 100	34 500	34 800	29 600	22 500	20 500	189 000	43
	III	42 600	45 000	36 400	29 300	22 400	19 400	195 000	41
	IV	46 900	44 300	36 000	27 400	21 700	18 000	194 300	40
2009	I	46 700	53 600	47 900	30 300	22 500	17 200	218 200	37
	II	53 600	45 000	50 100	38 200	23 100	16 100	226 200	36
	III	49 600	56 000	54 900	45 100	25 400	14 900	246 000	34
	IV	50 300	53 400	54 600	44 800	29 000	14 400	246 500	34

17. PÄÄTTYNEIDEN TYÖTTÖMYYSJAKSOJEN KESKIMÄÄRÄINEN KESTO IÄN JA SUKUPUOLEN MUKAAN
AVERAGE DURATION OF THE COMPLETED SPELLS OF UNEMPLOYMENT BY AGE AND SEX

Vuosi Year	Ikä - Age										Yhteensä Total
	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	
Viikkoa - Weeks											
Molemmat sukupuolet - Both sexes											
1986	9	11	15	18	19	20	22	26	40	41	17
1987	8	11	15	17	19	20	23	26	31	36	15
1988	7	10	14	17	19	21	23	28	34	32	16
1989	6	8	12	14	16	17	19	23	32	38	14
1990	6	8	10	11	13	13	15	18	24	36	12
1991	8	10	12	13	14	14	15	17	20	43	13
1992	11	16	18	18	19	19	20	21	22	45	18
1993	15	18	20	21	22	22	23	25	28	53	21
1994	16	21	24	26	26	27	28	31	34	65	25
1995	13	19	22	25	26	27	28	31	38	92	25
1996	11	17	20	24	25	26	28	30	43	109	24
1997	8	14	17	21	22	24	26	28	46	119	22
1998	8	12	16	19	20	22	23	25	43	128	21
1999	7	11	14	17	18	20	21	23	39	131	19
2000	7	10	13	16	17	18	19	21	34	125	18
2001	7	9	12	15	16	16	17	18	28	130	18
2002	7	10	12	15	16	16	18	18	24	112	17
2003	6	9	12	14	15	15	17	17	22	104	16
2004	6	9	12	14	15	15	16	17	21	82	16
2005	6	8	12	14	15	16	16	17	24	85	16
2006	5	7	11	13	15	16	17	18	21	69	16
2007	5	7	10	12	13	14	15	16	20	65	14
2008	5	6	9	11	12	13	13	14	18	63	14
Miehet - Male											
1986	10	12	15	18	20	21	23	26	38	37	17
1987	9	11	15	18	20	22	24	26	29	33	16
1988	8	10	14	18	21	23	26	29	34	31	17
1989	6	9	12	15	17	19	22	25	32	37	15
1990	7	8	10	12	13	15	16	19	26	32	12
1991	9	11	13	14	15	16	17	19	22	41	14
1992	12	17	20	20	21	22	23	24	26	44	20
1993	16	20	23	23	25	26	27	29	33	52	24
1994	16	24	28	28	30	31	32	35	40	67	28
1995	14	21	27	29	31	32	34	37	44	97	28
1996	12	19	25	29	30	33	34	36	50	113	28
1997	9	16	22	26	28	30	34	36	52	122	27
1998	8	14	21	24	26	29	31	34	49	129	26
1999	8	13	19	22	25	28	30	31	46	130	25
2000	8	12	18	21	23	25	27	30	41	126	24
2001	8	11	17	20	22	24	26	28	36	129	23
2002	8	11	17	20	22	24	26	27	33	114	22
2003	7	11	15	19	21	23	25	27	32	110	22
2004	7	11	15	19	21	22	24	26	30	90	21
2005	7	10	15	19	21	22	23	25	37	95	21
2006	6	8	14	17	21	22	25	27	31	77	20
2007	5	8	12	15	17	19	21	23	30	75	18
2008	5	7	11	15	15	17	19	21	27	75	17
Naiset - Female											
1986	8	11	15	18	18	19	22	27	41	43	16
1987	7	10	14	17	18	19	21	26	33	38	15
1988	7	9	14	17	17	19	21	27	34	34	15
1989	6	8	12	14	15	15	17	21	31	39	13
1990	6	8	10	11	12	12	13	16	23	38	11
1991	7	9	11	12	12	11	12	14	18	44	11
1992	10	13	16	16	17	17	17	18	19	46	16
1993	14	16	17	18	19	18	20	21	24	54	18
1994	15	18	20	23	23	24	25	27	29	64	22
1995	13	16	18	22	23	23	24	27	33	89	22
1996	10	14	16	20	21	21	23	25	37	106	20
1997	7	12	14	17	17	18	20	23	40	116	18
1998	7	10	12	15	16	17	17	19	37	128	17
1999	7	9	11	14	14	15	16	17	34	132	16
2000	7	9	10	13	13	13	14	16	29	124	15
2001	6	8	10	12	12	12	13	13	23	131	14
2002	6	8	10	11	12	12	13	13	19	111	14
2003	6	7	9	11	12	11	12	12	17	100	13
2004	5	7	9	11	11	11	12	12	15	76	12
2005	5	7	9	11	11	12	11	12	16	77	13
2006	5	6	9	11	12	12	12	13	15	62	12
2007	4	6	8	10	10	11	11	11	14	58	12
2008	4	6	8	9	10	10	10	10	13	55	11

18. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN ¹
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION¹

Jatkuu - *Continued*

Ammatti - Occupation					
Vuosi ja neljännes	Tieteellinen, tekninen, yhteiskunnallinen sekä terveydenhuoltotyö	Hallinto- ja toimistotyö	Kaupallinen työ	Maa- ja metsätaloustyö	
Year and quarter	Professional, technical and related work and sanitary work	Clerical and related work	Sales work	Agricultural and forestry work	
Avoimet työpaikat - Vacancies					
1971	750	570	670	480	
1972	910	830	950	470	
1973	1 500	1 300	1 200	490	
1974	2 300	1 800	1 400	990	
1975	2 400	1 600	1 100	440	
1976	2 000	810	660	360	
1977	1 700	420	450	210	
1978	1 300	420	430	270	
1979	1 500	570	560	280	
1980	1 800	870	670	500	
1981	2 000	970	890	740	
1982	2 100	810	890	810	
1983	2 200	900	890	620	
1984	2 100	890	870	780	
1985	2 000	880	920	770	
1986	2 100	910	890	1 400	
1987	2 900	740	880	850	
1988	4 000	1 000	1 300	1 300	
1989	6 200	1 700	2 000	3 100	
1990	6 500	1 400	1 800	3 500	
1991	4 500	630	1 300	2 800	
1992	1 500	400	1 200	1 800	
1993	900	350	1 000	1 800	
1994	1 200	400	1 100	1 500	
1995	1 700	570	1 200	1 300	
1996	2 100	670	1 600	1 800	
1997	2 600	940	2 100	2 100	
1998	3 100	1 300	2 400	2 400	
1999	2 900	1 100	1 800	2 200	
2000	4 000	1 300	2 100	2 100	
2001	4 700	1 300	2 700	2 300	
2002	5 200	1 300	3 100	2 500	
2003	5 200	1 300	4 100	2 800	
2004	5 200	1 300	3 300	2 100	
2005	6 600	1 500	4 600	1 900	
2006	7 900	1 900	5 200	1 800	
2007	9 000	2 400	6 000	2 000	
2008	9 100	2 600	6 400	1 800	
2009	7 700	1 900	6 500	1 500	
2005	I	8 400	1 700	5 500	4 300
	II	7 700	1 300	4 200	2 500
	III	5 200	1 500	4 700	500
	IV	5 100	1 400	4 200	230
2006	I	10 900	2 100	6 900	4 600
	II	7 900	1 700	4 500	2 100
	III	6 200	1 900	4 600	370
	IV	6 800	2 000	4 700	310
2007	I	13 800	2 500	7 500	4 600
	II	8 600	2 200	5 100	2 400
	III	7 000	2 500	6 200	520
	IV	6 500	2 300	5 300	320
2008	I	12 900	3 300	8 800	4 800
	II	8 700	2 400	5 700	1 900
	III	7 500	2 600	6 000	510
	IV	7 200	2 000	5 100	210
2009	I	11 900	2 500	8 300	4 100
	II	8 000	1 600	6 300	1 400
	III	6 000	1 700	5 800	220
	IV	4 800	1 800	5 600	270

1. Katso alaviitta taulukkoon 15. - See note to table 15.

18. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION
Jatkuu - *Continued*

		Ammatti - <i>Occupation</i>			
Vuosi ja neljännes		Teollinen työ - <i>Production and related work</i>			
<i>Year and quarter</i>		Talonrakennukseen liittyvä työ <i>Occupations related to construction of buildings</i>	Muuhun rakennustointintaan liittyvä työ <i>Occupations related to other construction</i>	Muut teollisen työn ryhmät <i>Other work of the major group production etc.</i>	Teollinen työ yhteensä <i>Production and related work, total</i>
		Avoimet työpaikat - <i>Vacancies</i>			
1971		1 300	130	4 100	5 500
1972		1 700	180	5 100	7 000
1973		2 900	200	9 000	12 000
1974		3 400	290	12 500	16 100
1975		740	90	6 800	7 700
1976		590	60	3 400	4 100
1977		310	40	1 400	1 700
1978		280	50	940	1 300
1979		530	50	2 600	3 200
1980		940	110	4 300	5 300
1981		980	160	3 700	4 800
1982		960	150	2 600	3 700
1983		1 100	130	2 500	3 700
1984		910	150	2 700	3 800
1985		910	120	3 000	4 000
1986		790	110	2 700	3 600
1987		730	150	3 200	4 100
1988		1 000	180	4 400	5 600
1989		1 500	340	8 200	10 000
1990		770	250	5 800	6 800
1991		280	90	1 300	1 700
1992		180	50	760	1 000
1993		140	40	770	950
1994		230	60	1 700	2 000
1995		210	60	1 700	2 000
1996		270	80	1 600	2 000
1997		490	130	2 600	3 200
1998		620	170	3 100	3 900
1999		600	130	2 500	3 200
2000		660	110	3 400	4 200
2001		730	120	3 600	4 500
2002		810	170	3 600	4 600
2003		1 000	200	3 500	4 700
2004		1 200	230	4 500	5 900
2005		1 700	300	5 900	7 900
2006		2 000	350	6 900	9 200
2007		2 000	520	8 700	11 200
2008		1 100	410	6 600	8 100
2009		540	210	2 700	3 400
2005	I	1 400	310	10 200	11 900
	II	2 000	410	4 800	7 200
	III	1 800	320	5 100	7 200
	IV	1 600	180	3 700	5 500
2006	I	2 600	300	11 600	14 500
	II	2 100	460	5 300	7 900
	III	1 800	390	5 400	7 600
	IV	1 400	240	5 300	7 000
2007	I	1 800	450	15 000	17 300
	II	2 400	720	7 000	10 100
	III	2 300	520	7 200	10 000
	IV	1 400	370	5 500	7 300
2008	I	1 300	510	14 400	16 200
	II	1 500	640	5 100	7 300
	III	1 100	350	4 600	6 000
	IV	410	130	2 300	2 800
2009	I	450	220	6 200	6 900
	II	720	260	1 800	2 800
	III	610	190	1 400	2 200
	IV	370	150	1 400	1 900

18. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ AMMATEITTAIN
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY OCCUPATION
Jatkoa - *Continued*

Ammatti - <i>Occupation</i>					
Vuosi ja neljännes	Kuljetus- ja liikennetyö	Palvelutyö	Muulla luokittelematon työ	Yhteensä	
<i>Year and quarter</i>	<i>Transport equipment operators</i>	<i>Service work</i>	<i>Work not classifiable by occupation</i>	<i>Total</i>	
Avoimia työpaikkoja - <i>Vacancies</i>					
1971	330	3 100	360	11 700	
1972	710	4 200	660	15 800	
1973	1 100	4 800	950	23 400	
1974	1 500	5 100	650	29 800	
1975	780	4 100	480	18 500	
1976	310	2 700	320	11 200	
1977	180	1 600	130	6 400	
1978	140	1 400	120	5 500	
1979	250	1 900	110	8 300	
1980	330	2 700	80	12 200	
1981	380	3 100	50	13 000	
1982	270	2 600	40	11 300	
1983	300	3 100	30	11 800	
1984	300	3 300	20	12 000	
1985	330	3 300	20	12 200	
1986	300	3 300	20	12 400	
1987	280	2 700	10	12 400	
1988	380	3 400	310	17 400	
1989	760	5 500	1 200	30 400	
1990	680	4 900	1 400	26 900	
1991	310	1 900	170	13 400	
1992	100	1 000	80	7 100	
1993	80	680	80	5 900	
1994	150	900	150	7 400	
1995	170	1 200	310	8 300	
1996	180	1 500	360	10 100	
1997	330	2 100	410	13 700	
1998	410	2 700	520	16 800	
1999	410	2 700	300	14 600	
2000	540	2 800	130	17 100	
2001	530	3 600	140	19 600	
2002	500	4 200	200	21 600	
2003	650	4 300	200	23 300	
2004	780	4 600	270	23 500	
2005	940	5 500	220	29 100	
2006	1 400	6 400	100	34 000	
2007	2 100	7 500	80	40 200	
2008	1 800	7 700	20	37 500	
2009	880	5 000	50	26 900	
2005	I	890	7 800	690	41 100
	II	1 200	5 200	170	29 300
	III	860	4 800	0	24 600
	IV	820	4 100	0	21 400
2006	I	1 500	9 000	350	49 800
	II	1 500	6 200	40	31 800
	III	1 300	5 500	0	27 500
	IV	1 200	4 900	0	26 900
2007	I	1 900	10 400	260	58 400
	II	2 100	6 900	70	37 500
	III	2 300	6 700	0	35 300
	IV	1 900	5 900	0	29 500
2008	I	2 100	12 100	20	60 100
	II	2 100	7 100	50	35 300
	III	1 700	6 600	0	30 900
	IV	1 400	4 900	0	23 600
2009	I	1 000	8 000	90	42 800
	II	1 100	4 500	90	25 800
	III	670	4 100	0	20 700
	IV	700	3 400	0	18 400

19. TYÖNVÄLITYSTOIMINTA: TYÖNHAKIJAT
EMPLOYMENT SERVICE: JOBSEEKERS

Vuosi ja neljännes	Työnhakijat kuukauden aikana	Näistä työttömiä ¹	Uudet työnhakijat kuukauden aikana	Näistä työttömiä ¹	Päätyneet työnhaut
<i>Year and quarter</i>	<i>Jobseekers during a month</i>	<i>Of these unemployed¹</i>	<i>New jobseekers during a month</i>	<i>Of these unemployed¹</i>	<i>Ended jobseekings</i>
Henkilöä - <i>Persons</i>					
1981	205 200	128 800	40 900	27 400	31 600
1982	234 300	147 500	42 800	29 200	36 200
1983	251 100	154 000	38 400	26 500	36 300
1984	260 300	150 300	38 300	26 500	36 800
1985	273 400	155 100	38 400	26 900	37 000
1986	292 500	160 500	36 200	25 400	36 000
1987	298 600	156 300	35 000	25 000	36 600
1988	287 000	146 100	34 200	23 700	37 500
1989	260 300	122 100	33 500	21 800	36 100
1990	259 600	116 800	38 000	22 500	36 500
1991	396 300	208 400	52 400	25 800	38 300
1992	572 100	351 300	53 300	25 400	41 200
1993	714 000	470 800	49 200	23 400	41 800
1994	755 400	509 400	39 500	21 600	42 000
1995	729 200	513 700	39 000	21 400	42 100
1996	724 400	479 400	39 100	21 100	43 000
1997	691 700	444 300	36 400	19 700	47 400
1998	642 900	404 800	36 100	20 400	42 100
1999	618 800	377 700	36 700	20 100	42 200
2000	584 100	352 700	34 800	19 100	43 300
2001	556 000	329 700	35 200	19 100	41 600
2002	553 200	319 200	34 800	18 400	40 400
2003	552 400	311 500	35 000	18 100	40 700
2004	553 200	312 400	34 300	17 900	40 500
2005	534 200	301 900	33 000	17 600	42 400
2006	506 100	279 800	32 400	17 600	44 400
2007	468 700	247 200	31 600	17 500	44 500
2008	443 800	229 000	34 600	18 600	43 100
2009	519 000	268 300	43 200	20 300	47 300
2002	I 561 300	333 200	35 700	17 800	38 000
	II 565 400	315 300	36 300	17 900	43 100
	III 551 400	326 200	34 100	20 000	50 600
	IV 534 500	302 100	33 200	17 700	29 900
2003	I 557 600	320 900	35 000	17 200	38 300
	II 562 800	307 700	37 400	18 200	42 500
	III 551 500	317 500	34 000	19 400	50 700
	IV 537 700	299 800	33 600	17 500	31 200
2004	I 561 800	320 000	35 600	17 200	38 200
	II 564 900	310 200	36 300	18 100	42 200
	III 552 100	321 400	32 700	19 100	50 200
	IV 534 100	298 200	32 700	17 200	31 400
2005	I 549 000	312 900	32 000	16 000	38 600
	II 545 900	298 700	36 400	18 100	43 500
	III 531 700	309 000	32 100	18 900	53 300
	IV 510 300	286 900	31 500	17 300	34 500
2006	I 523 900	297 600	33 000	16 900	42 600
	II 517 300	278 600	34 800	17 900	46 500
	III 502 600	285 800	31 400	18 800	52 400
	IV 480 500	257 300	30 200	16 700	36 000
2007	I 488 400	264 500	32 100	16 800	43 100
	II 478 400	244 900	33 300	17 800	45 700
	III 465 000	253 300	30 700	18 500	52 700
	IV 442 900	226 300	30 100	16 700	36 700
2008	I 450 900	238 300	31 500	17 300	43 000
	II 445 100	224 200	34 800	18 600	44 900
	III 438 800	232 900	32 500	19 300	49 500
	IV 440 200	220 400	39 500	19 300	35 000
2009	I 491 200	253 800	45 100	20 200	43 300
	II 520 800	258 700	46 100	21 600	48 800
	III 531 400	285 700	41 500	21 100	55 700
	IV 532 700	274 800	40 100	18 300	41 200

1. Lomautetut poislukien - *Excluding laid offs*

20. TYÖNVÄLITYSTOIMINTA: AVOIMET TYÖPAIKAT
EMPLOYMENT SERVICE: VACANCIES

Vuosi ja neljännes	Avoimet työpaikat kuukauden aikana	Näistä uusia	Täyttyneet työpaikat	Näistä TE-toimiston hakijalla	Avoinnaolon kesto keskimäärin
<i>Year and quarter</i>	<i>Vacancies during a month</i>	<i>Of these new vacancies</i>	<i>Vacancies filled during a month</i>	<i>Of these filled with job-seekers at the Employ- ment service</i>	<i>Average duration of vacancy</i>
	Työpaikkaa - <i>Vacancies</i>				Päivää - <i>Days</i>
1981	30 900	17 200	17 100	11 400	21
1982	27 600	16 400	16 200	11 100	19
1983	28 400	16 900	16 400	11 300	18
1984	28 700	16 900	16 500	11 400	18
1985	28 900	16 700	16 600	11 600	20
1986	26 000	14 100	13 700	9 000	23
1987	28 300	16 200	15 500	10 100	21
1988	37 200	22 500	19 100	10 900	20
1989	56 000	27 500	23 900	11 800	27
1990	51 000	24 400	22 500	10 500	30
1991	27 800	15 000	14 200	7 400	22
1992	16 500	10 000	9 500	5 400	16
1993	14 200	8 900	8 300	4 600	17
1994	18 300	12 100	11 100	6 300	16
1995	20 400	13 200	12 400	7 000	16
1996	23 800	15 000	14 100	8 300	17
1997	30 400	18 900	17 700	9 900	18
1998	35 000	19 900	18 900	10 300	21
1999	34 500	20 900	20 000	10 800	19
2000	39 500	24 100	23 200	11 900	20
2001	43 400	25 300	24 600	12 300	21
2002	45 800	26 000	25 200	12 100	22
2003	48 800	26 600	25 900	12 100	24
2004	48 800	27 400	26 300	11 200	24
2005	59 900	32 900	31 300	12 600	24
2006	70 100	38 800	36 800	14 300	24
2007	82 200	44 900	42 600	18 800	25
2008	80 100	45 600	42 900	18 100	23
2009	58 500	34 000	32 000	11 500	22
2002 I	55 300	32 200	25 800	11 000	22
2002 II	58 000	31 200	35 300	17 000	24
2002 III	37 400	22 400	21 200	11 600	21
2002 IV	32 600	18 100	18 300	8 800	23
2003 I	61 300	35 000	27 100	12 400	23
2003 II	61 300	31 300	36 800	17 000	25
2003 III	39 000	22 400	21 500	10 800	26
2003 IV	33 400	17 800	18 300	8 300	23
2004 I	58 700	35 300	26 600	11 400	23
2004 II	58 900	29 000	35 700	15 500	26
2004 III	39 800	23 700	21 900	10 000	23
2004 IV	37 800	21 500	21 000	8 100	22
2005 I	71 700	40 600	31 400	11 700	23
2005 II	67 700	34 700	39 500	16 100	26
2005 III	52 300	29 600	27 800	11 500	23
2005 IV	47 900	26 600	26 500	10 900	24
2006 I	88 300	49 900	39 000	15 000	24
2006 II	75 200	38 000	45 100	17 400	26
2006 III	58 400	33 900	31 300	12 200	24
2006 IV	58 600	33 400	31 900	12 500	22
2007 I	103 400	58 600	46 900	19 200	23
2007 II	86 400	42 900	49 400	22 400	28
2007 III	72 100	41 400	36 900	17 100	24
2007 IV	67 100	36 600	37 100	16 300	23
2008 I	109 600	62 300	49 900	20 800	24
2008 II	86 700	46 300	52 000	22 400	26
2008 III	67 900	41 600	37 400	16 200	21
2008 IV	56 300	32 100	32 400	12 900	21
2009 I	78 400	45 800	37 400	13 200	23
2009 II	63 900	34 400	38 600	15 100	24
2009 III	47 500	28 900	26 300	10 300	21
2009 IV	44 200	27 000	25 800	7 600	22

21. KOULUTUS- JA TUKITOIMENPITEILLÄ SJOITETUT
PARTICIPANTS IN DIFFERENT MEASURES

Vuosi ja neljännes	Työllistämistukitoimenpiteet - Employment subsidy measures										Työvoimakoulutus	Työmarkkinatuen työharjoitteluvaihtelun.	Vuorotteluvapaa paikkaan sijoitetut	Toimenpiteet yhteensä
	Kunnallinen paikkatuki	Yksityis-sektorin paikkatuki	Palkkatuki yhteensä	Työllistämistuki valtiolle	Starttirahat	Muut työll. tuki toimenpiteet	Työllistämistuki toimenpiteet yhteensä	Työvoimakoulutus	Trainee work/coaching for working life with lab.mark supp.	In job alternation places				
Year and quarter	Municipalities' wage subsidy	Private companies' wage subsidy	Wage subsidy Total	Employment subsidy to the state	Start-up grants	Other employment subsidy measures	Employment subsidy measures Total	Labour market training	Trainee work/coaching for working life with lab.mark supp.	In job alternation places	Measures Total			
1981	15 000	13 500	-	6 900	-	1 100	36 500	14 800	-	-	27 400			
1982	16 900	9 700	-	6 300	-	1 500	34 400	16 900	-	-	40 200			
1983	17 800	11 000	-	6 500	-	2 100	37 400	18 100	-	-	42 400			
1984	19 400	9 500	-	6 700	-	3 100	36 900	17 400	-	-	54 300			
1985	18 100	7 300	1 200	6 000	1 200	3 400	36 200	16 000	-	-	52 200			
1986	17 800	3 600	-	6 300	1 800	2 200	31 700	15 400	-	-	47 100			
1987	20 100	4 100	-	6 700	2 500	1 000	35 700	15 900	-	-	51 500			
1988	19 900	6 400	-	9 600	2 900	1 000	36 800	15 600	-	-	52 400			
1989	18 800	5 700	-	7 400	2 000	610	34 500	15 600	-	-	50 100			
1990	16 400	4 500	-	7 900	1 500	280	30 500	16 800	-	-	47 300			
1991	20 800	6 400	-	11 100	1 600	440	40 300	17 300	-	-	57 600			
1992	24 300	12 700	-	11 900	2 700	460	52 100	26 300	-	-	78 400			
1993	21 500	15 800	-	11 400	5 100	3 000	56 800	27 200	-	-	84 000			
1994	25 400	19 200	-	12 000	4 900	5 100	66 400	28 400	3 500	-	98 400			
1995	27 700	15 600	-	12 100	3 500	4 800	63 600	33 900	6 100	-	103 700			
1996	30 500	12 900	-	11 800	2 800	6 500	64 600	42 300	10 000	1 600	118 500			
1997	26 800	14 300	-	10 800	2 700	8 000	62 600	46 800	10 700	3 300	123 400			
1998	21 400	17 000	-	7 800	2 500	8 400	57 000	41 400	10 900	3 900	113 300			
1999	18 100	19 600	-	5 900	2 200	6 800	51 600	38 100	10 700	4 600	105 000			
2000	16 000	17 600	-	3 200	1 900	4 500	43 100	30 900	9 800	5 400	89 200			
2001	14 600	16 200	-	2 400	1 700	3 600	38 500	26 100	8 900	6 200	79 800			
2002	13 600	17 700	-	2 500	1 800	3 300	36 300	26 300	9 400	5 200	79 300			
2003	13 000	18 700	-	2 600	2 000	3 500	39 300	29 900	10 400	6 400	86 800			
2004	12 000	19 200	-	2 500	3 800	3 400	39 500	30 700	11 400	5 400	87 300			
2005	10 700	18 800	-	2 000	3 800	3 200	38 500	29 200	11 800	5 200	84 800			
2006	10 300	18 400	28 600	1 900	4 200	3 300	38 100	29 400	12 100	5 900	85 400			
2007	8 600	20 300	29 600	1 800	4 500	2 800	36 700	27 700	10 300	7 600	87 300			
2008	8 600	19 300	24 500	1 200	4 800	2 400	36 400	28 500	10 000	7 900	81 500			
	7 700	17 100	24 700	1 200	5 100	2 500	33 600	29 500	10 700	5 900	79 500			
2008 I	8 500	18 500	27 000	1 000	4 200	2 600	34 800	31 600	11 300	6 000	83 700			
2008 II	8 800	20 100	26 800	1 300	4 800	2 600	37 500	29 200	10 500	7 500	83 200			
2008 III	8 400	19 900	28 300	1 400	5 000	2 800	36 800	24 000	8 400	8 000	79 200			
2008 IV	8 700	18 800	27 500	1 200	5 200	2 600	36 500	24 900	9 900	6 800	82 600			
2009 I	8 200	17 400	25 600	960	5 300	2 700	34 600	30 100	10 500	5 500	80 700			
2009 II	8 000	17 800	25 800	1 300	5 400	2 700	35 200	29 200	11 000	6 200	81 700			
2009 III	7 200	18 200	23 200	1 400	5 100	2 100	32 800	25 600	9 500	6 400	74 300			
2009 IV	7 300	16 000	23 300	1 200	4 600	2 600	31 600	32 400	11 600	5 600	81 300			

**22. TYÖVOIMAKOULUTUKSEEN HAKEMUKSIA, KURSSIN ALOITTANEET, SUORITTANEET TAI KESKEYTTÄNEET
KUUKAUDEN AIKANA KESKIMÄÄRIN SEKÄ TYÖVOIMAKOULUTUKSESSA OLEVAT KUUKAUDEN LOPUSSA
APPLICATIONS FOR LABOUR MARKET TRAINING AND MONTHLY AVERAGE OF PERSONS WHO
STARTED, COMPLETED OR DROPPED-OUT TRAINING AND PERSONS ATTENDING LABOUR MARKET
TRAINING AT THE END OF THE MONTH**

Vuosi ja neljännes	Koulutukseen hakemuksia	Koulutuksen aloittaneet	Koulutuksen suorittaneet	Koulutuksen keskeyttäneet	Työvoimakoulutuksessa olevat	
<i>Year and quarter</i>	<i>Applications for Labour market training</i>	<i>Started training</i>	<i>Completed training</i>	<i>Dropped-out training</i>	<i>On Labour market training</i>	
	Henkilöä - Persons					
1981	5 400	2 900	2 200	480	14 800	
1982	6 000	3 200	2 400	480	16 900	
1983	6 000	3 200	2 500	510	18 100	
1984	5 000	2 800	2 200	420	17 400	
1985	4 800	2 600	1 900	390	16 000	
1986	4 700	2 500	2 000	370	15 400	
1987	4 800	2 600	2 100	410	15 900	
1988	3 700	2 500	2 100	360	15 600	
1989	3 800	2 500	2 000	350	15 600	
1990	4 300	2 800	2 100	340	16 800	
1991	8 000	4 000	3 000	350	17 300	
1992	11 600	5 700	4 100	370	26 300	
1993	12 100	5 300	4 900	350	27 200	
1994	14 300	6 900	5 600	570	28 400	
1995	16 100	7 300	5 300	590	33 900	
1996	18 200	8 400	7 000	760	42 300	
1997	20 500	9 300	8 100	870	46 800	
1998	18 100	7 500	6 600	760	41 400	
1999	17 600	7 300	6 000	850	38 100	
2000	17 000	6 400	5 500	820	30 900	
2001	14 100	5 600	4 600	760	26 100	
2002	14 300	6 000	4 300	720	26 300	
2003	13 600	5 900	4 900	780	29 900	
2004	14 900	6 100	5 000	850	30 700	
2005	14 400	5 800	5 000	780	29 200	
2006	15 800	6 200	4 800	850	29 400	
2007	15 300	6 100	4 900	950	30 700	
2008	14 100	5 500	4 500	920	28 200	
2009	16 800	6 000	4 800	790	29 300	
2002	I	15 000	6 500	3 700	690	25 800
	II	8 700	3 600	5 300	800	25 100
	III	16 100	6 600	3 100	560	20 900
	IV	17 300	7 400	5 300	850	33 600
2003	I	16 400	7 700	4 800	960	33 300
	II	7 900	3 400	6 400	840	29 300
	III	15 100	6 300	3 000	570	23 900
	IV	14 900	6 000	5 400	730	33 000
2004	I	19 000	8 300	4 200	930	33 500
	II	8 200	3 700	6 600	960	30 700
	III	16 300	6 500	3 400	660	25 400
	IV	16 200	6 000	5 800	840	33 100
2005	I	18 300	7 800	4 400	830	33 000
	II	8 900	3 900	6 900	870	29 200
	III	14 900	5 900	3 300	630	23 900
	IV	15 400	5 600	5 600	790	30 700
2006	I	19 200	8 100	4 300	950	31 000
	II	9 300	3 800	6 100	890	29 000
	III	17 400	6 500	3 000	720	24 700
	IV	17 300	6 300	5 900	850	32 800
2007	I	20 200	8 700	4 900	1 100	34 200
	II	9 700	4 100	6 500	1 000	30 700
	III	15 200	6 100	3 100	760	25 600
	IV	16 100	5 700	5 300	940	32 200
2008	I	18 200	7 600	4 100	1 000	31 600
	II	8 600	3 700	6 000	1 000	27 700
	III	14 500	5 800	2 800	740	24 000
	IV	15 000	5 000	5 000	900	29 400
2009	I	17 300	7 200	3 800	900	30 100
	II	10 400	4 100	5 900	780	29 200
	III	18 200	6 200	2 900	620	25 600
	IV	21 300	6 700	6 400	870	32 400

23. TYÖTTÖMIEN TOIMEENTULOTURVA
UNEMPLOYMENT SECURITY

Vuosi ja neljännes	Työttömät työnhakijat	Työttömät kassan jäsenet	Työttömyyspe- ¹ ruspäivärahan saajat	Työmarkkina- ¹ tuen saajat	Työttömyyseläkkeellä olevat	
<i>Year and quarter</i>	<i>Unemployed jobseekers</i>	<i>Unemployed members of insurance funds</i>	<i>Recipients of¹ basic unemployment allowance</i>	<i>Recipients of¹ labour market support</i>	<i>Recipients of unemployment pension</i>	
Henkilöä - Persons						
1971	44 100	23 700	1 700	-	300	
1972	59 500	28 100	9 500	-	500	
1973	50 200	24 500	7 600	-	1 000	
1974	40 100	20 600	4 500	-	1 300	
1975	50 900	27 800	5 900	-	1 300	
1976	80 200	41 000	16 900	-	1 600	
1977	132 500	59 300	37 300	-	1 900	
1978	175 200	71 500	61 200	-	3 800	
1979	150 300	54 900	56 600	-	6 700	
1980	109 500	37 400	42 400	-	13 200 ³	
1981	115 400	49 600 ²	44 200	-	16 800	
1982	138 100	61 600	53 000	-	21 600	
1983	143 900	64 700	55 500	-	30 000	
1984	135 300	60 100	51 400	-	41 000	
1985	141 400	64 000	71 000 ⁴	-	50 200	
1986	150 700	70 800	73 600	-	61 400	
1987	140 500	42 500	72 800	-	68 800	
1988	127 600	56 900	59 600	-	68 700	
1989	103 400	46 900	39 200	-	65 200	
1990	103 200	47 500	35 500	-	59 300	
1991	213 200	109 500	87 700	-	52 000	
1992	363 100	194 400	150 500	-	46 500	
1993	482 200	268 200	195 900	-	45 500	
1994	494 200	264 000	165 300	53 300	44 800	
1995	466 000	238 700	76 400	142 700	39 800	
1996	448 000	237 100	28 700	178 300	37 900	
1997	409 000	208 500	25 500	173 300	41 100	
1998	372 400	169 900	19 200	180 500	44 900	
1999	348 100	150 000	16 700	175 900	48 000	
2000	321 100	135 700	15 900	159 600	50 900	
2001	302 200	122 400	15 800	153 500	52 700	
2002	294 000	118 200	17 200	150 600	54 700	
2003	288 800	121 600	19 100	144 400	53 000	
2004	288 400	124 800	20 600	141 900	50 700	
2005	275 300	122 100	19 800	134 200	47 600	
2006	249 500	111 500	18 000	121 600	45 800	
2007	216 900	97 300	15 600	105 200	45 700	
2008	203 800	90 600	15 800	94 100	47 900	
2009	265 800	126 600	49 500	
2007	I	233 300	107 400	17 400	113 400	44 200
	II	213 100	94 800	14 900	105 600	45 200
	III	215 600	93 900	14 900	101 500	46 300
	IV	205 500	93 200	15 000	100 200	47 000
2008	I	209 500	95 400	16 100	99 200	47 300
	II	194 900	85 200	14 400	93 000	47 500
	III	201 400	86 200	15 200	91 100	48 100
	IV	209 200	95 700	17 500	92 900	48 700
2009	I	249 300	118 900	24 000	98 600	49 100
	II	257 500	121 000	24 800	100 600	49 400
	III	275 200	128 200	25 900	104 500	49 600
	IV	281 400	138 300	50 000

1. Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan. - According to the statistics of the Social Insurance Institution.

2. Vuoteen 1980 asti työttömyyskassatodistuksen saajat. - Up to 1980 recipients of certificates for unemployment insurance funds.

3. Vuoteen 1979 asti Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan. - Up to 1979 according to the statistics of the Social Insurance Institution.

4. Vuoteen 1984 asti työttömyyskorvauksen saajat. Vuodesta 1985 alkaen Kansaneläkelaitoksen tilaston mukaan. Since 1985 according to the statistics of the Social Insurance Institution.

24. SIIRTOLAISUUS
MIGRATIONS TO AND FROM FINLAND

Vuosi ja neljännes	Maahan muuttaneet		Maasta muuttaneet		Nettomaahanmuutto
	<i>Immigrants</i>		<i>Emigrants</i>		
<i>Year and quarter</i>	Yhteensä	Pohjoismaista	Yhteensä	Pohjoismaihin	<i>Net immigration</i>
	<i>Total</i>	<i>From Nordic countries</i>	<i>Total</i>	<i>To Nordic countries</i>	
	Henkilöä - <i>Persons</i>				
1981	15 800	13 000	10 000	7 500	5 700
1982	14 700	11 800	7 400	5 200	7 300
1983	13 600	10 200	6 800	4 600	6 800
1984	11 700	8 500	7 500	5 100	4 200
1985	10 500	7 500	7 700	5 400	2 700
1986	9 900	6 800	8 300	5 900	1 700
1987	9 100	5 800	8 500	5 900	670
1988	9 700	6 000	8 400	6 000	1 300
1989	11 200	6 500	7 400	5 100	3 800
1990	13 600	6 600	6 500	4 500	7 100
1991	19 000	5 200	6 000	3 800	13 000
1992	14 600	3 700	6 100	3 500	8 500
1993	14 800	3 300	6 400	3 400	8 400
1994	11 600	3 400	8 700	4 100	2 900
1995	12 200	3 900	9 000	4 000	3 300
1996	13 300	4 300	10 600	4 000	2 700
1997	13 600	4 000	9 900	4 600	3 700
1998	14 200	4 500	10 800	5 200	3 400
1999	14 700	4 600	12 000	5 500	2 800
2000	16 900	4 700	14 300	5 500	2 600
2001	19 000	5 000	13 200	5 300	5 800
2002	18 100	4 700	12 900	5 200	5 200
2003	17 800	4 900	12 100	4 800	5 800
2004	20 300	5 000	13 700	4 200	6 700
2005	21 400	5 100	12 400	4 300	9 000
2006	22 500	4 500	12 100	4 100	10 300
2007	26 000	4 400	12 400	4 100	13 600
2008	29 100	4 900	13 700	4 200	15 500
2001 I	4 100	1 000	3 100	1 300	1 000
2001 II	4 800	1 300	2 800	1 100	1 900
2001 III	5 800	1 700	4 500	1 900	1 400
2001 IV	4 300	1 000	2 800	1 000	1 500
2002 I	4 200	960	2 900	1 200	1 300
2002 II	4 600	1 200	2 700	1 100	1 900
2002 III	5 600	1 600	4 200	1 900	1 400
2002 IV	3 700	950	3 100	960	640
2003 I	4 000	950	2 800	1 200	1 100
2003 II	4 300	1 300	2 500	930	1 800
2003 III	5 700	1 600	4 100	1 800	1 500
2003 IV	3 900	1 000	2 600	900	1 300
2004 I	4 300	1 100	3 200	920	1 000
2004 II	5 200	1 300	3 000	780	2 200
2004 III	6 500	1 600	4 600	1 700	1 900
2004 IV	4 400	1 000	2 900	760	1 500
2005 I	4 300	960	2 800	940	1 500
2005 II	5 500	1 500	2 500	780	3 000
2005 III	6 800	1 600	4 300	1 800	2 500
2005 IV	4 700	1 100	2 700	780	2 000
2006 I	4 800	1 000	2 700	910	2 200
2006 II	5 400	1 300	2 400	740	3 000
2006 III	7 100	1 400	4 200	1 700	2 900
2006 IV	5 100	890	2 800	790	2 300
2007 I	5 300	950	2 800	820	2 400
2007 II	6 100	1 200	2 700	820	3 300
2007 III	8 500	1 400	4 200	1 600	4 300
2007 IV	6 200	900	2 600	860	3 500
2008 I	6 600	1 100	2 900	990	3 600
2008 II	7 100	1 400	2 800	700	4 200
2008 III	9 400	1 500	5 100	1 700	4 300
2008 IV	6 100	900	2 800	810	3 300
2009* I	5 900	990	3 000	860	2 900
2009* II	6 000	1 100	2 700	770	3 300
2009* III	7 900	1 200	3 700	1 400	4 200

* Ennakkotieto - *Advance notice*Lähde : Tilastokeskus, Väestötillasto - *Source: Statistics Finland, Population statistics*

25. TYÖTTÖMYYSASTEET ERÄISSÄ OECD-MAISSA
UNEMPLOYMENT RATES IN SOME OECD COUNTRIES

Vuosi ja neljännes	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Itävalta	Ranska
	<i>Finland</i>	<i>Sweden</i>	<i>Norway</i>	<i>Denmark</i>	<i>Austria</i>	<i>France</i>
<i>Year and quarter</i>	Prosenttia - Per cent					
1991	6,6	2,9	5,5	10,5	5,8	9,4
1992	11,7	5,3	5,9	11,2	6,0	10,3
1993	16,3	8,2	6,0	12,3	6,8	11,7
1994	16,6	8,0	5,4	12,1	6,5	12,3
1995	15,2	7,7	4,9	10,2	6,6	11,6
1996	14,4	8,0	4,8	8,7	7,0	12,3
1997	12,4	8,0	4,1	7,8	7,1	12,5
1998	11,4	6,5	3,2	6,5	7,2	11,6
1999	10,2	5,6	3,2	5,6	6,7	10,8
2000	9,8	4,7	3,5	5,3	5,8	9,5
2001	9,1	4,0	3,6	5,1	6,1	8,7
2002	9,1	4,0	3,9	5,1	6,9	9,1
2003	9,0	4,9	4,5	5,5 ¹	4,3 ¹	9,9 ¹
2004	8,8	5,5	4,5	5,7	5,0	8,9
2005	8,3	7,3	4,5	4,8	5,2	9,3
2006	7,7	7,0	3,4	3,9	4,7	9,3
2007	6,8	6,2	2,6	3,8	4,4	8,3
2008	6,4	6,1	2,5	3,4	3,9	7,9
2008 I	6,3	5,9	2,4	3,2	4,0	7,6
2008 II	6,2	6,0	2,5	3,1	3,5	7,6
2008 III	6,4	6,3	2,4	3,3	3,8	7,9
2008 IV	6,7	6,7	2,8	3,8	4,1	8,3
2009 I	7,4	7,4	3,1	4,8	4,4	8,9
2009 II	8,2	8,1	3,1	5,9	4,8	9,4
2009 III	8,5	8,6	..	6,1	4,7	9,8

Vuosi ja neljännes	Saksa	Iso-Britannia	USA	Kanada	Japani	Australia
	<i>Germany</i>	<i>United Kingdom</i>	<i>USA</i>	<i>Canada</i>	<i>Japan</i>	<i>Australia</i>
<i>Year and quarter</i>	Prosenttia - Per cent					
1991	7,3	8,0	6,7	10,4	2,1	9,6
1992	7,7	9,7	7,4	11,3	2,2	10,8
1993	8,9	10,3	6,8	11,3	2,5	10,9
1994	9,6	9,3	6,1	10,4	2,9	9,7
1995	9,4	8,0	5,6	9,6	3,1	8,5
1996	10,4	7,3	5,4	9,7	3,4	8,5
1997	11,5	5,3	4,9	9,2	3,4	8,3
1998	11,1	4,5	4,5	8,3	4,1	7,7
1999	10,5	4,2	4,2	7,6	4,7	7,0
2000	9,6	3,6	4,0	6,8	4,7	6,3
2001	9,4	5,1 ¹	4,7	7,2	5,0	6,8
2002	9,8	5,2	5,8	7,7	5,4	6,4
2003	10,5	5,0	6,0	7,6	5,3	6,1
2004	10,6	4,8	5,5	7,2	4,7	5,5
2005	10,6 ¹	4,8	5,1	6,8	4,4	5,0
2006	9,8	5,4	4,6	6,3	4,1	4,8
2007	8,4	5,3	4,6	6,0	3,9	4,4
2008	7,3	5,6	5,8	6,1	4,0	4,2
2008 I	7,6	5,1	4,9	5,9	3,9	4,0
2008 II	7,4	5,3	5,4	6,1	4,0	4,2
2008 III	7,1	5,8	6,0	6,1	4,0	4,2
2008 IV	7,1	6,3	6,9	6,4	4,0	4,5
2009 I	7,3	7,0	8,1	7,6	4,5	5,3
2009 II	7,6	7,7	9,2	8,4	5,2	5,7
2009 III	7,6	..	9,6	8,6	5,5	5,8

Lähde: OECD - Source: OECD

Vuodesta 2005 lähtien kaikkien maiden tiedot ovat kausitasoitettuja lukuja työvoimatutkimuksesta. - From 2005 all figures are seasonally adjusted figures from Labour force survey.

1. Lähde muuttunut rekisteröidystä työttömyydestä työvoimatutkimukseen. - Source changed from registered unemployment to Labour force survey.

26. TYÖVOIMA TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
LABOUR FORCE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district										Lappi				
		Uusimaa Suomi	Varsinais-Suomi	Sata-kunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjo-Savo	Karjala	Kesk-Suomi		Et-Pohjanmaa	Pohjanmaa	P.-Pohjanmaa	Kainuu
1 000 henkilöä - persons																
1991	2 544	690	227	123	184	218	163	86	124	83	123	96	120	164	44	98
1992	2 499	685	225	117	180	212	160	85	121	81	122	95	115	165	41	95
1993	2 476	677	221	119	180	213	159	81	118	79	120	95	115	162	41	96
1994	2 483	678	223	120	174	213	157	80	119	79	119	95	113	159	42	95
1995	2 481	693	224	118	172	216	157	80	117	79	120	94	112	164	42	93
1996	2 490	704	223	117	173	214	156	79	116	78	122	94	115	166	42	91
1997	2 484	710	229	117	172	216	151	77	112	77	117	93	114	166	42	91
1998	2 507	725	231	116	173	218	153	75	112	77	119	92	115	168	41	89
1999	2 557	752	238	115	179	224	153	76	115	77	119	92	115	172	40	90
2000	2 588	772	241	115	180	227	152	77	116	77	120	90	118	173	40	90
2001	2 605	784	241	114	181	227	152	75	115	78	126	90	119	176	40	89
2002	2 610	788	244	112	179	229	152	74	114	78	124	88	119	178	39	88
2003	2 600	780	242	112	180	226	151	74	115	76	125	89	117	179	38	86
2004	2 594	788	240	110	178	230	150	74	116	75	124	90	118	178	38	86
2005	2 620	798	246	110	178	234	151	73	116	77	125	90	119	181	39	84
2006	2 648	810	251	109	178	234	150	74	116	78	128	92	120	182	39	85
2007	2 675	824	252	110	181	242	150	72	114	77	130	93	122	185	38	83
2008	2 703	840	255	112	183	245	151	71	115	76	129	93	124	188	38	85
2009	2 678	837	251	109	179	245	149	69	115	74	131	92	122	185	37	84
2005 I	2 572	786	239	105	176	232	150	70	114	75	122	88	115	178	37	85
2005 II	2 682	810	250	114	182	240	155	78	117	78	128	93	124	189	41	85
2005 III	2 633	801	248	112	176	237	150	73	117	79	126	92	121	182	38	82
2005 IV	2 594	796	248	111	176	230	149	71	116	76	122	87	116	176	38	83
2006 I	2 600	792	249	109	179	229	148	73	114	77	123	89	116	180	37	85
2006 II	2 702	822	252	114	179	240	155	76	118	80	134	95	120	190	39	86
2006 III	2 675	817	254	109	177	236	153	74	121	79	129	94	124	182	40	85
2006 IV	2 614	808	251	105	177	233	144	71	112	76	128	91	119	178	39	82
2007 I	2 613	809	246	108	176	234	144	73	112	76	126	90	119	182	36	82
2007 II	2 735	836	258	114	184	248	154	75	116	80	131	96	128	190	41	85
2007 III	2 705	828	257	109	183	248	152	73	117	77	133	95	122	190	39	83
2007 IV	2 646	823	247	109	180	242	150	69	112	73	130	92	121	180	38	81
2008 I	2 650	828	251	108	180	236	147	70	114	74	124	91	123	185	37	83
2008 II	2 776	855	261	117	188	250	156	75	119	77	131	97	129	196	40	87
2008 III	2 717	838	258	112	182	248	154	72	119	77	133	94	126	186	38	88
2008 IV	2 669	843	250	110	179	239	149	68	113	75	127	91	120	184	37	83
2009 I	2 650	828	255	108	176	236	150	68	114	74	130	89	120	181	37	83
2009 II	2 761	854	259	113	182	256	154	73	119	76	135	95	128	192	37	88
2009 III	2 679	834	248	109	183	249	149	68	115	73	131	95	120	187	37	83
2009 IV	2 623	830	244	105	174	238	142	66	112	74	129	89	118	181	37	83

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

**27. TYÖLLISET TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
EMPLOYED PERSONS BY ADMINISTRATIVE DISTRICT**

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district															
	Koko maa Whole country	Uusimaa Uusimaa	Varsinais-Suomi Varsinais-Suomi	Satakunta Satakunta	Häme Häme	Pirkanmaa Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo Etelä-Savo	Pohjo-Savo Pohjo-Savo	Pohjo-Karjala Pohjo-Karjala	Kesk-Suomi Kesk-Suomi	Etelä-Pohjanmaa Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa Pohjanmaa	Päijätäänmaa Päijätäänmaa	Kainuu Kainuu	Lappi Lappi
	1 000 henkilöä - persons															
1991	2 375	660	216	113	171	202	151	79	115	75	112	89	112	150	40	90
1992	2 206	623	203	101	156	184	141	74	106	69	105	84	104	142	34	80
1993	2 048	585	187	97	144	174	132	71	96	62	95	78	97	128	32	74
1994	2 054	609	190	99	142	177	129	66	95	63	96	79	97	130	33	73
1995	2 099	609	194	98	144	180	132	66	96	63	97	80	97	136	33	73
1996	2 127	625	197	99	145	178	133	66	96	65	99	80	101	140	32	72
1997	2 170	643	205	101	149	188	132	67	94	65	99	79	105	143	32	73
1998	2 222	670	212	101	152	193	135	65	96	63	101	81	105	143	34	71
1999	2 296	704	216	101	159	201	133	66	101	65	103	81	105	149	34	75
2000	2 335	723	223	102	161	204	135	66	102	65	106	81	107	153	33	74
2001	2 367	741	222	102	163	206	138	65	100	66	111	82	110	155	33	74
2002	2 372	744	226	102	163	207	136	69	101	66	110	82	111	155	32	74
2003	2 365	737	225	102	164	203	136	67	102	64	111	82	109	159	32	72
2004	2 365	737	220	99	163	210	136	66	103	64	109	83	109	159	31	75
2005	2 401	750	230	100	162	214	137	65	104	67	110	84	111	163	32	72
2006	2 444	767	235	101	164	216	136	65	105	70	115	86	112	164	32	74
2007	2 492	782	237	103	169	227	138	66	106	67	119	88	116	170	32	74
2008	2 531	800	241	105	172	226	141	65	106	67	118	88	118	172	34	77
2009	2 457	784	233	101	164	220	135	62	102	65	116	85	114	167	34	74
2005 I	2 337	733	221	94	161	210	134	63	100	64	107	81	107	159	31	73
2005 II	2 425	755	231	103	164	216	140	69	105	66	110	85	113	165	34	70
2005 III	2 444	756	232	103	163	219	139	67	108	70	113	88	115	166	32	72
2005 IV	2 398	753	234	101	161	210	136	63	106	68	110	82	108	161	32	72
2006 I	2 381	747	232	100	164	211	133	64	99	69	108	83	109	161	31	72
2006 II	2 461	769	235	104	164	218	137	64	105	71	118	87	116	164	33	75
2006 III	2 494	779	239	102	168	218	141	66	111	72	117	88	116	169	33	76
2006 IV	2 438	771	235	98	162	216	134	62	105	69	117	85	112	165	32	74
2007 I	2 415	762	228	100	163	217	130	66	101	66	115	84	113	166	30	73
2007 II	2 524	787	242	106	169	231	141	68	105	69	118	90	118	170	34	76
2007 III	2 542	792	243	102	173	234	141	68	105	69	122	90	117	177	34	76
2007 IV	2 485	788	234	102	171	228	141	63	101	64	120	87	116	168	31	72
2008 I	2 474	790	238	102	169	220	135	62	103	64	113	86	116	170	32	74
2008 II	2 574	807	245	108	175	230	144	68	108	68	121	91	121	177	37	77
2008 III	2 566	798	244	106	173	232	144	68	107	70	124	90	121	174	34	81
2008 IV	2 509	806	236	104	169	224	139	64	107	68	116	86	115	168	32	74
2009 I	2 448	782	238	101	164	216	137	62	101	64	115	83	114	166	32	73
2009 II	2 497	790	238	104	166	227	139	65	103	65	117	87	119	168	33	76
2009 III	2 476	786	232	102	169	224	137	62	104	65	118	86	114	168	35	75
2009 IV	2 408	779	224	96	159	214	129	60	101	65	115	83	110	165	34	73

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

28. TYÖLLISYYSASTEET TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN TYÖVOIMATUTKIMUKSEN PERUSTEELLA
EMPLOYMENT RATES BY ADMINISTRATIVE DISTRICT ACCORDING TO THE LABOUR FORCE SURVEY

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district														
		Uusimaa Suomi	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjo-Savo	Pohjo-Karjala	Keskisuomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Pohjo-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi
Prosenttia - Per cent																
1991	70.0	75.8	72.0	67.0	70.1	69.6	66.6	66.7	66.9	64.2	66.0	68.3	70.5	66.1	62.0	65.8
1992	64.7	70.8	66.9	61.4	63.9	62.9	62.3	63.1	61.8	58.6	61.7	64.2	64.9	61.6	54.6	58.8
1993	60.6	66.1	63.0	58.5	60.0	59.7	59.0	57.3	55.9	53.4	57.7	59.8	62.9	56.5	55.0	55.0
1994	59.9	64.9	63.0	59.0	58.7	60.2	57.1	57.1	55.3	53.8	56.4	59.8	61.4	55.7	52.8	54.4
1995	61.1	66.9	64.1	58.7	60.6	60.3	59.5	57.7	56.3	54.0	57.0	60.6	61.2	57.8	53.2	53.9
1996	61.9	67.9	64.8	60.2	60.8	60.4	60.2	57.7	56.4	55.2	57.7	61.3	63.3	59.4	51.9	53.4
1997	62.9	68.9	66.8	61.7	62.3	60.2	60.2	58.8	55.4	54.7	57.3	61.3	65.8	59.4	51.2	54.4
1998	64.1	70.8	67.8	62.8	63.1	64.8	61.2	58.1	56.0	56.8	58.8	63.2	65.6	60.1	55.1	53.6
1999	66.0	73.4	69.3	63.2	66.0	67.0	61.5	59.3	60.0	59.9	64.0	64.0	65.1	62.1	56.4	57.0
2000	66.9	74.3	70.2	64.6	66.5	67.5	62.6	60.6	61.3	57.2	61.0	64.2	67.0	63.3	54.6	57.2
2001	67.7	75.3	70.0	64.7	67.5	68.0	64.2	60.1	59.8	58.6	62.8	64.8	69.1	63.7	56.5	57.8
2002	67.7	74.9	70.6	65.2	67.7	67.8	63.6	61.1	60.4	58.6	62.2	65.1	69.5	63.4	56.1	58.2
2003	67.3	73.5	70.0	65.9	68.1	66.1	64.0	63.0	61.6	57.4	62.5	65.8	68.3	64.5	55.3	57.9
2004	67.2	73.2	68.3	64.6	67.6	67.9	64.1	63.1	62.1	57.4	61.2	66.1	68.9	64.2	54.3	60.2
2005	68.0	73.9	71.1	66.2	66.9	68.1	65.0	63.0	63.3	60.0	61.5	66.8	69.8	65.1	56.9	58.1
2006	68.9	74.7	72.6	66.8	67.6	68.2	64.7	62.7	63.8	62.6	64.5	68.4	70.6	65.2	58.0	59.9
2007	69.9	75.3	72.7	68.8	69.0	71.1	65.9	64.3	62.5	60.3	66.1	69.6	72.4	67.2	59.3	59.9
2008	70.6	76.0	73.4	70.7	69.5	69.9	67.2	64.8	64.7	60.9	65.6	70.0	73.6	67.7	61.9	62.3
2009	68.3	73.9	70.7	67.9	66.6	67.5	64.8	62.3	62.2	58.9	64.2	67.5	70.7	65.0	62.2	60.5
2005 I	66.3	72.6	68.7	62.1	66.3	67.3	63.3	60.3	60.0	57.7	60.0	64.2	67.6	63.8	54.0	59.3
2005 II	68.8	74.6	71.7	67.7	67.8	69.0	66.3	66.6	63.6	59.1	61.5	67.9	71.1	66.0	60.7	56.1
2005 III	69.2	74.4	72.0	68.3	67.1	69.5	66.0	64.4	65.5	62.4	63.0	69.7	72.7	66.5	57.1	58.5
2005 IV	67.7	73.8	72.2	66.9	66.3	66.7	64.6	60.6	64.0	60.7	61.1	65.5	67.9	64.2	57.0	58.4
2006 I	67.2	73.0	71.6	66.0	67.5	66.9	62.9	62.2	60.2	61.5	60.5	66.2	68.5	63.7	55.7	57.7
2006 II	59.4	75.0	72.7	68.3	67.4	66.9	65.0	64.5	63.9	63.2	66.6	69.7	71.0	64.9	59.5	60.9
2006 III	70.3	75.9	74.0	67.4	69.0	68.8	67.0	63.9	67.3	64.1	65.5	69.9	72.8	67.1	59.5	61.2
2006 IV	68.6	74.8	72.2	65.5	66.0	67.5	63.9	60.1	63.7	61.8	65.4	68.0	70.2	65.1	57.4	59.8
2007 I	67.9	73.8	70.2	67.1	66.7	68.2	62.4	64.1	61.4	59.0	64.3	66.7	70.5	65.5	55.6	59.1
2007 II	71.0	76.0	74.3	71.2	69.2	72.5	67.2	65.9	63.6	62.2	65.7	71.8	74.2	62.8	62.0	61.2
2007 III	71.2	76.1	74.7	68.5	70.4	72.8	67.1	68.0	63.5	61.8	67.1	71.4	72.7	69.9	61.9	61.8
2007 IV	69.5	75.4	71.7	68.3	69.6	70.7	66.9	61.2	61.5	58.0	66.3	68.4	72.2	66.1	57.0	57.7
2008 I	69.1	75.3	72.7	68.6	68.7	68.1	64.7	61.4	62.9	57.1	62.6	67.4	71.9	67.1	57.6	60.4
2008 II	71.9	76.8	74.7	72.3	70.9	71.2	68.9	67.2	65.6	61.1	67.1	71.8	75.5	69.4	67.2	62.0
2008 III	71.6	75.7	74.6	71.7	70.0	71.7	68.9	66.7	65.2	64.0	68.7	72.0	75.3	68.3	62.7	66.1
2008 IV	69.9	76.2	71.5	70.0	68.3	68.8	66.4	63.7	65.1	61.5	64.0	69.0	71.5	66.0	59.9	60.5
2009 I	68.1	73.9	72.2	67.7	66.3	66.5	65.5	62.7	61.4	57.9	63.6	65.7	70.4	64.9	59.4	59.4
2009 II	69.4	74.5	72.4	69.7	67.6	69.6	66.2	64.7	62.7	59.1	64.8	68.9	73.3	65.0	61.7	62.0
2009 III	68.9	74.0	70.4	69.3	68.3	68.5	65.6	61.9	63.2	59.6	65.1	68.8	70.9	65.4	64.7	61.1
2009 IV	66.9	73.2	67.7	65.1	64.4	65.4	62.1	60.4	61.6	58.9	63.5	66.3	68.2	64.3	62.9	59.6

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

29. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Jatkuu - Continued

Vuosi ja neljännes	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district							
	Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjois-Savo
Year and quarter	Avoimia työpaikkoja - Vacancies							
1991	3 100	1 100	560	1 000	910	730	590	1 900
1992	1 300	550	350	530	460	330	250	1 200
1993	1 100	490	190	400	470	240	130	1 500
1994	1 300	730	410	470	720	370	160	990
1995	1 700	770	440	570	710	520	200	810
1996	2 200	910	570	800	740	610	320	1 000
1997	3 500	1 300	950	1 000	1 100	750	540	1 100
1998	5 400	1 400	920	1 300	1 300	980	500	1 100
1999	3 900	1 400	770	1 100	1 100	880	480	970
2000	5 200	1 800	760	1 200	1 300	950	450	960
2001	5 800	2 000	890	1 300	1 700	1 100	550	1 300
2002	6 700	2 200	1 300	1 400	1 800	1 300	590	1 100
2003	7 100	2 900	1 100	1 500	1 900	1 500	660	1 200
2004	7 100	2 500	1 200	1 400	1 900	1 400	580	1 100
2005	9 300	3 100	1 700	1 900	2 400	1 700	720	1 200
2006	12 700	3 400	1 700	1 700	2 800	1 700	690	1 300
2007	15 500	3 700	1 600	2 500	3 500	2 000	800	1 600
2008	15 100	3 000	1 400	2 300	3 000	1 700	810	1 400
2009	10 600	1 900	1 000	1 600	1 900	1 200	660	1 100
2000 I	5 500	2 600	890	1 800	1 900	2 000	790	910
2000 II	5 000	1 800	920	1 500	1 300	800	550	2 100
2000 III	5 600	1 500	480	830	1 000	460	240	400
2000 IV	4 600	1 400	750	750	1 000	480	240	400
2001 I	7 100	2 900	1 500	1 800	2 600	2 300	860	1 300
2001 II	5 600	1 900	1 000	1 600	1 500	760	790	2 800
2001 III	6 000	1 600	530	960	1 400	610	300	630
2001 IV	4 500	1 400	470	720	1 100	790	260	480
2002 I	7 700	3 200	2 200	2 000	3 200	2 800	920	990
2002 II	6 400	2 500	1 200	1 600	1 600	1 000	820	2 300
2002 III	6 900	1 700	860	960	1 500	670	330	560
2002 IV	5 700	1 500	820	940	1 100	790	300	520
2003 I	9 300	4 200	1 900	2 100	3 300	3 000	1 000	1 300
2003 II	6 500	4 200	1 000	1 600	1 800	1 200	820	2 100
2003 III	6 800	1 700	800	1 100	1 500	900	480	690
2003 IV	5 800	1 400	760	1 100	1 100	920	330	560
2004 I	8 300	3 700	2 300	2 100	3 100	2 800	940	1 500
2004 II	6 700	2 700	1 100	1 500	1 700	1 000	680	1 600
2004 III	6 800	1 900	700	1 000	1 600	800	380	680
2004 IV	6 700	1 800	760	970	1 400	830	300	660
2005 I	10 800	4 200	2 500	2 600	3 900	3 400	1 300	1 800
2005 II	8 800	3 100	1 600	2 800	2 200	1 300	800	1 300
2005 III	9 200	2 900	1 500	1 200	1 900	1 100	510	840
2005 IV	8 500	2 300	1 100	980	1 800	910	300	700
2006 I	16 300	4 800	2 500	2 500	4 100	3 300	1 000	2 000
2006 II	11 600	3 200	2 000	1 800	2 400	1 400	790	1 300
2006 III	11 400	2 900	1 300	1 300	2 300	1 000	540	900
2006 IV	11 500	2 600	1 200	1 300	2 300	1 100	370	910
2007 I	20 400	5 500	2 400	4 000	4 600	3 600	1 200	2 500
2007 II	14 200	3 500	1 600	2 300	3 100	1 900	940	1 600
2007 III	14 800	3 400	1 300	2 100	3 300	1 300	590	1 300
2007 IV	12 500	2 300	1 000	1 700	2 800	1 200	420	1 000
2008 I	20 900	5 000	2 700	4 300	5 200	3 200	1 600	2 000
2008 II	14 300	2 900	1 200	2 100	2 800	1 600	860	1 600
2008 III	13 900	2 400	940	1 700	2 500	1 200	430	1 200
2008 IV	11 200	1 600	670	1 200	1 700	800	310	790
2009 I	14 700	3 300	1 900	3 000	2 900	2 200	1 400	1 800
2009 II	10 200	1 700	1 000	1 600	1 600	1 200	500	1 200
2009 III	9 500	1 300	630	940	1 500	780	350	790
2009 IV	7 800	1 200	500	910	1 400	600	410	700

29. AVOIMET TYÖPAIKAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
VACANCIES AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Jatkoa - Continued

Vuosi ja neljännes	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district							
	Pohjois-Karjala	Keski-Suomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi	Koko maa - Whole country
Year and quarter	Avoimia työpaikkoja - Vacancies							
1991	510	510	390	540	830	190	490	13 400
1992	240	240	200	490	440	140	270	7 100
1993	160	180	200	280	390	130	170	5 900
1994	360	210	230	470	590	150	220	7 400
1995	390	320	280	560	690	130	250	8 300
1996	370	360	320	650	770	140	300	10 100
1997	360	500	380	720	900	170	440	13 700
1998	450	480	490	880	890	260	530	16 800
1999	430	520	430	800	990	190	630	14 600
2000	490	610	430	840	1 200	300	580	17 100
2001	580	770	500	1 000	1 100	300	650	19 600
2002	560	800	500	1 000	1 200	340	650	21 600
2003	530	760	680	1 000	1 200	320	740	23 300
2004	660	740	780	1 100	1 200	350	1 100	23 500
2005	680	930	890	1 200	1 300	430	1 100	29 100
2006	870	930	1 100	1 600	1 400	400	1 200	34 000
2007	910	1 200	1 200	1 700	1 600	500	1 500	40 200
2008	750	1 300	1 000	1 700	1 700	410	1 400	37 500
2009	450	940	800	1 500	1 700	350	930	26 900
2000 I	690	640	450	1 600	1 100	690	810	22 400
2000 II	720	640	770	900	1 300	220	710	19 200
2000 III	270	520	240	520	1 400	150	380	14 100
2000 IV	280	630	260	400	940	160	430	12 800
2001 I	960	1 100	470	1 800	1 500	670	580	27 600
2001 II	720	1 000	830	1 100	1 300	240	1 100	22 400
2001 III	360	520	360	510	1 100	140	480	15 700
2001 IV	290	500	330	620	660	200	410	12 900
2002 I	1 000	1 200	650	1 900	1 600	680	710	30 900
2002 II	670	940	730	1 100	1 500	280	860	23 600
2002 III	300	570	330	550	900	150	540	16 900
2002 IV	290	470	300	550	840	240	490	14 900
2003 I	930	960	1 000	2 000	1 700	560	1 100	34 500
2003 II	580	880	940	920	1 400	330	910	25 500
2003 III	320	650	430	640	1 000	190	520	18 000
2003 IV	300	560	340	640	650	210	460	15 300
2004 I	1 200	900	1 300	2 100	1 600	600	1 900	34 600
2004 II	660	730	1 100	1 000	1 400	300	1 100	23 600
2004 III	420	680	440	580	900	220	600	18 200
2004 IV	370	640	330	600	800	280	620	17 500
2005 I	940	1 100	1 700	2 100	1 500	590	1 900	41 100
2005 II	800	1 100	770	1 200	1 500	500	1 100	29 300
2005 III	530	920	480	660	1 100	420	750	24 600
2005 IV	440	630	570	900	940	220	600	21 300
2006 I	1 700	1 100	2 100	2 800	1 900	600	2 200	49 800
2006 II	760	940	1 000	1 500	1 500	440	820	31 800
2006 III	540	910	620	930	1 200	290	830	27 500
2006 IV	500	790	720	1 000	1 100	250	910	26 900
2007 I	1 400	1 400	2 100	3 200	2 300	720	2 600	58 400
2007 II	1 100	1 300	1 200	1 300	1 700	520	1 100	37 500
2007 III	630	1 200	690	1 100	1 400	410	1 400	35 300
2007 IV	530	1 000	820	1 300	1 200	360	1 000	29 500
2008 I	1 400	1 800	2 100	3 500	2 800	620	2 700	60 100
2008 II	820	1 400	930	1 400	1 600	460	1 100	35 300
2008 III	460	1 200	530	990	1 400	340	1 300	30 900
2008 IV	370	860	600	950	1 100	220	740	23 600
2009 I	800	1 300	1 600	3 300	2 500	430	1 300	42 800
2009 II	420	950	660	1 100	1 700	330	1 100	25 800
2009 III	310	820	380	770	1 200	350	770	20 700
2009 IV	280	720	540	840	1 400	300	560	18 400

30. TYÖTÖMÄÄRSASTEET TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN TYÖVOIMATUTKIMUKSEN PERUSTEELLA
UNEMPLOYMENT RATES BY ADMINISTRATIVE DISTRICT ACCORDING TO THE LABOUR FORCE SURVEY

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district														
		Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjo-Savo	Pohjo-Karjala	Keskisuomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Pohjo-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi
Prosenttia - Per cent																
1991	6,6	4,2	4,8	7,8	6,9	7,4	7,7	7,8	7,5	9,5	9,1	7,6	6,6	8,4	10,4	9,0
1992	11,7	9,0	10,0	13,9	13,1	13,4	12,1	12,7	12,2	14,6	13,5	11,4	10,2	13,5	17,1	15,9
1993	16,3	13,2	14,8	17,2	18,5	18,0	16,8	17,8	18,4	20,6	17,6	16,6	12,9	19,0	20,3	21,4
1994	16,6	13,9	15,0	17,4	18,4	17,2	15,7	17,1	17,6	17,7	19,0	16,8	14,2	18,5	22,0	22,0
1995	15,4	12,0	13,5	17,0	16,6	16,6	15,7	16,5	17,9	20,0	19,0	15,1	13,8	17,1	22,4	21,2
1996	14,6	11,2	11,6	15,7	16,4	16,5	15,0	15,9	17,5	17,5	18,9	14,8	12,3	15,8	22,6	21,1
1997	12,7	9,5	10,4	13,4	13,4	12,9	12,4	13,8	15,6	17,4	16,2	14,6	8,4	15,5	23,5	20,4
1998	11,4	7,6	9,4	12,6	12,3	11,5	13,3	13,3	14,7	15,1	15,2	11,5	8,7	15,0	18,1	19,8
1999	10,2	6,4	8,1	12,2	10,8	10,2	12,5	13,6	12,6	15,1	13,5	11,1	9,4	13,6	15,9	16,3
2000	9,8	6,3	7,6	10,9	10,4	10,4	11,4	13,8	11,8	15,1	12,0	10,4	9,0	11,7	19,4	17,6
2001	9,1	5,5	8,0	10,3	9,9	9,3	9,4	12,5	13,1	14,8	11,7	9,1	7,7	12,0	17,7	16,3
2002	9,1	6,8	7,4	9,4	8,9	9,6	10,6	11,3	12,0	15,5	11,9	8,9	6,8	13,0	16,5	16,2
2003	9,0	5,5	8,1	9,1	8,6	10,1	9,7	9,4	10,7	15,1	11,5	7,8	7,1	11,5	17,0	15,6
2004	8,8	6,5	8,0	10,0	8,3	8,8	9,2	10,8	10,7	14,5	12,1	7,7	7,7	10,5	17,5	12,9
2005	8,4	6,1	6,7	9,0	8,7	8,9	9,1	10,1	10,0	13,1	11,8	6,5	6,7	10,3	16,6	14,0
2006	7,7	5,4	6,3	7,3	8,0	7,9	9,2	11,5	9,8	10,4	10,3	7,3	6,4	9,8	17,1	12,4
2007	6,9	5,0	6,0	6,6	6,5	6,2	7,7	8,7	9,8	12,5	8,9	6,1	5,1	8,2	15,7	10,9
2008	6,4	4,8	5,5	6,0	6,0	7,0	7,2	7,9	7,8	10,7	8,1	5,4	5,0	8,3	11,2	9,9
2008	8,2	6,2	7,5	7,5	8,0	10,0	9,1	9,6	10,8	13,0	11,2	7,9	6,1	10,0	9,3	11,6
2005 I	9,1	6,8	7,4	10,1	8,7	9,6	10,5	10,5	13,0	14,2	12,3	8,0	6,8	10,6	17,1	14,1
2005 II	9,6	6,8	7,9	9,6	9,5	9,8	9,7	11,0	10,1	15,9	14,5	7,7	8,9	12,8	17,7	17,6
2005 III	7,2	5,5	6,1	7,4	7,8	7,7	7,4	8,5	7,5	11,8	10,1	5,1	4,8	8,8	16,2	11,2
2005 IV	7,6	5,3	5,6	9,0	8,7	8,4	8,6	10,6	9,4	10,6	10,3	5,3	6,4	8,7	15,4	13,1
2006 I	8,4	5,7	6,7	8,8	8,6	7,8	10,2	11,6	12,7	10,8	11,9	6,9	6,6	10,5	17,3	16,1
2006 II	8,9	6,5	6,6	8,4	8,5	9,1	11,8	11,5	11,1	11,7	11,6	8,5	6,6	14,0	15,9	12,6
2006 III	6,8	4,7	5,6	6,0	6,5	7,3	7,9	10,6	8,7	9,5	8,3	6,6	6,2	7,1	17,2	11,3
2006 IV	6,8	4,6	6,4	5,9	8,4	7,2	6,8	12,4	6,7	9,4	8,3	7,1	6,0	7,3	17,9	9,5
2007 I	7,6	5,8	7,4	7,0	7,6	7,0	9,5	9,8	9,3	13,9	9,1	7,2	5,0	8,5	16,3	11,0
2007 II	7,7	5,8	6,4	6,9	7,9	6,3	8,7	9,4	10,2	13,1	10,0	4,9	7,1	10,5	16,1	11,6
2007 III	6,0	4,4	5,3	6,0	5,6	5,8	6,8	7,4	9,5	11,3	8,5	4,9	4,6	6,7	13,0	8,8
2007 IV	6,1	4,2	5,1	6,6	4,9	5,8	6,0	8,4	9,9	11,8	8,1	6,0	3,7	7,0	17,3	12,0
2008 I	6,6	4,6	5,0	6,1	6,3	6,9	8,0	10,5	9,2	13,4	9,3	5,8	5,7	7,7	13,6	10,2
2008 II	7,3	5,6	6,0	7,6	6,7	6,7	7,7	8,7	9,7	11,4	7,9	6,8	6,0	9,9	8,9	10,7
2008 III	5,6	4,4	5,1	4,9	5,5	6,7	6,3	8,1	6,2	8,7	6,8	3,7	3,9	6,8	10,9	7,5
2008 IV	6,0	4,3	5,7	5,2	5,5	6,2	6,9	6,5	5,8	9,4	8,6	5,1	4,5	8,6	11,7	10,2
2009 I	7,6	5,5	6,6	6,8	7,1	8,3	8,6	9,3	11,2	14,0	11,2	7,5	5,4	8,6	13,4	11,3
2009 II	9,6	7,5	8,1	8,3	8,7	11,5	10,1	11,1	13,0	14,6	13,1	8,4	7,2	12,6	10,3	13,6
2009 III	7,5	5,7	6,6	6,3	7,6	10,0	8,0	8,7	8,8	10,1	9,6	8,9	5,3	10,3	5,9	10,2
2009 IV	8,2	6,2	8,1	8,7	8,5	10,2	9,6	9,3	10,3	13,0	10,9	6,6	6,3	8,4	7,7	11,1

Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus - Source: Statistics Finland, Labour Force Survey

31. TYÖTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVALITYKSESSÄ TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Jatkuu - Continued

Vuosi ja neljännes	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district								
	Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	
Year and quarter	Henkilöä - Persons								
1991	36 000	16 700	12 700	15 600	21 800	15 900	8 500	12 000	
1992	77 100	28 400	20 100	27 600	34 700	25 200	13 400	19 000	
1993	108 900	40 200	24 900	37 700	44 600	32 600	17 600	24 700	
1994	114 100	40 200	25 500	38 700	44 300	33 400	18 500	25 200	
1995	108 400	36 200	23 700	35 700	41 100	31 500	17 500	24 600	
1996	101 900	33 700	22 900	34 700	40 200	30 300	16 800	23 800	
1997	89 900	30 500	21 300	31 600	37 000	28 900	15 500	22 000	
1998	77 200	28 500	19 400	28 600	34 000	26 600	14 200	20 500	
1999	67 400	27 300	19 400	26 800	31 700	25 800	13 400	19 400	
2000	59 400	25 300	18 200	24 500	30 000	24 200	12 600	18 400	
2001	55 800	23 000	16 900	22 800	28 200	22 200	11 900	17 600	
2002	57 700	23 100	16 100	22 100	27 700	21 500	10 700	16 100	
2003	59 900	22 800	15 600	21 600	27 900	20 700	9 900	15 300	
2004	62 000	23 000	15 900	21 400	27 600	20 400	9 800	15 000	
2005	60 000	20 800	14 400	20 600	26 100	19 700	9 400	14 400	
2006	54 900	18 000	12 700	19 100	23 200	17 800	8 400	13 100	
2007	46 300	15 700	10 800	16 300	20 200	15 800	7 400	11 700	
2008	41 600	14 900	9 800	15 200	19 800	15 100	6 800	11 100	
2009	57 000	21 000	11 900	20 800	28 000	18 600	8 100	14 200	
2000	I	63 700	27 500	19 800	26 500	31 600	26 500	13 500	19 600
	II	59 200	25 100	17 900	24 200	29 700	23 500	12 200	17 900
	III	59 700	25 200	17 800	24 000	30 100	23 100	12 100	17 900
	IV	54 900	23 500	17 400	23 400	28 600	23 500	12 600	18 200
2001	I	56 400	23 700	17 800	24 300	28 900	23 600	12 900	19 000
	II	54 600	22 000	16 500	22 400	27 600	21 400	11 600	17 100
	III	56 700	22 900	16 500	22 400	28 400	21 400	11 400	17 000
	IV	55 400	23 600	16 600	22 200	28 000	22 400	11 500	17 200
2002	I	58 400	24 200	16 900	23 400	28 900	23 000	11 700	17 600
	II	56 500	22 500	15 500	21 700	27 100	20 700	10 400	15 600
	III	58 900	23 400	15 700	22 000	27 700	20 800	10 200	15 700
	IV	56 800	22 400	16 100	21 200	27 000	21 600	10 500	15 600
2003	I	59 300	23 100	16 300	22 200	28 500	21 900	10 800	16 500
	II	59 000	22 100	15 100	21 000	27 200	20 000	9 600	14 900
	III	61 800	23 100	15 300	21 700	27 900	20 100	9 500	14 700
	IV	59 500	22 800	15 600	21 400	27 800	20 800	9 900	15 200
2004	I	62 400	24 100	16 800	22 400	28 600	21 300	10 300	16 000
	II	61 800	22 700	15 600	21 000	27 500	19 900	9 500	14 900
	III	63 500	23 000	15 500	21 300	27 600	20 100	9 400	14 600
	IV	60 400	22 300	15 700	20 900	26 800	20 500	9 800	14 600
2005	I	61 400	22 500	15 600	21 700	27 000	20 900	10 300	15 200
	II	59 600	20 700	13 900	20 300	25 600	19 300	9 100	13 900
	III	61 500	20 800	14 000	20 300	26 400	19 100	9 100	14 300
	IV	57 300	19 100	14 000	20 100	25 300	19 300	9 300	14 100
2006	I	57 600	19 100	13 900	20 700	24 900	19 300	9 600	14 500
	II	55 100	17 800	12 600	19 000	23 100	17 300	8 200	12 800
	III	56 000	18 300	12 300	18 900	23 200	17 500	8 000	12 800
	IV	50 900	16 800	11 900	17 800	21 500	17 200	8 000	12 300
2007	I	49 500	16 800	11 800	17 700	21 200	17 400	8 200	12 800
	II	46 500	15 500	10 300	16 000	19 700	15 300	7 200	11 300
	III	47 200	15 900	10 500	16 200	20 400	15 300	7 000	11 500
	IV	42 100	14 800	10 300	15 300	19 500	15 300	7 100	11 200
2008	I	42 000	15 100	10 300	15 700	19 900	16 100	7 300	11 800
	II	40 600	14 200	9 200	14 300	18 800	14 400	6 300	10 400
	III	42 900	15 000	9 700	14 900	19 900	14 400	6 500	10 500
	IV	41 300	15 200	9 900	16 000	20 800	15 500	7 200	11 600
2009	I	49 600	18 700	11 500	19 500	25 400	17 900	8 100	14 300
	II	55 100	19 800	11 400	20 000	26 900	17 900	7 700	13 700
	III	61 700	22 200	12 000	21 200	29 700	18 900	8 100	14 200
	IV	61 700	23 400	12 600	22 300	30 200	19 700	8 600	14 700

31. TYÖTTÖMÄT TYÖNHAKIJAT TYÖNVÄLITYKSESSÄ TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
UNEMPLOYED JOBSEEKERS AT THE EMPLOYMENT SERVICE BY ADMINISTRATIVE DISTRICT
Jatkoa - *Continued*

Vuosi ja neljännes	Työ- ja elinkeinokeskusalue - <i>Administrative district</i>							
	Pohjois-Karjala	Keski-Suomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi	Koko maa - <i>Whole country</i>
<i>Year and quarter</i>	<i>Henkilöä - Persons</i>							
1991	9 300	12 600	8 500	9 300	16 100	5 900	12 400	213 200
1992	14 100	20 100	13 300	15 000	26 100	9 100	19 900	363 100
1993	17 600	26 800	18 000	19 700	34 000	10 900	24 000	482 200
1994	18 800	28 100	18 100	19 900	34 600	10 500	24 500	494 200
1995	18 700	26 400	16 800	18 200	32 800	10 500	24 000	466 000
1996	18 800	25 100	15 600	17 400	31 900	10 800	24 000	448 000
1997	17 900	23 600	13 600	15 700	29 000	10 100	22 400	409 000
1998	16 900	22 300	11 800	14 400	27 600	9 200	21 300	372 400
1999	15 700	21 300	11 300	13 800	26 100	8 700	20 000	348 100
2000	14 800	19 600	10 300	12 700	23 800	8 600	18 700	321 100
2001	14 100	18 900	9 900	11 600	23 300	8 400	17 700	302 200
2002	13 500	18 100	9 300	10 700	23 200	8 000	16 200	294 000
2003	13 100	17 800	8 900	10 400	22 600	7 400	15 000	288 800
2004	12 900	17 500	8 500	10 200	22 400	7 100	14 600	288 400
2005	12 300	17 100	8 100	9 700	21 600	6 900	14 300	275 300
2006	11 400	15 700	7 200	8 600	20 000	6 300	13 100	249 500
2007	10 500	14 400	6 300	7 100	17 600	5 500	11 200	216 900
2008	10 200	13 700	6 100	6 600	17 400	5 000	10 400	203 800
2009	11 900	16 500	8 800	9 000	22 100	5 600	12 200	265 800
2000 I	16 000	21 000	11 600	13 800	25 700	9 200	19 900	345 800
2000 II	14 700	19 400	10 000	12 700	23 600	8 400	19 000	317 500
2000 III	14 400	19 200	9 900	12 700	23 300	8 300	18 300	316 000
2000 IV	14 100	18 800	9 700	11 800	22 600	8 400	17 700	305 100
2001 I	14 700	19 700	10 400	12 200	23 900	8 700	18 400	314 600
2001 II	13 800	18 500	9 400	11 300	23 100	8 200	17 600	295 000
2001 III	14 000	18 800	9 600	11 600	23 100	8 100	17 300	299 300
2001 IV	14 100	18 600	10 000	11 300	23 200	8 600	17 300	299 900
2002 I	14 600	19 300	10 400	11 700	24 600	8 800	17 500	311 100
2002 II	13 300	17 700	8 900	10 300	22 900	7 800	16 300	287 300
2002 III	13 100	17 800	8 900	10 700	23 100	7 600	15 800	291 200
2002 IV	12 900	17 700	9 000	10 300	22 200	7 800	15 100	286 300
2003 I	13 800	18 400	9 700	11 000	23 500	8 000	15 800	298 800
2003 II	12 900	17 500	8 500	10 200	22 400	7 300	15 100	282 900
2003 III	12 800	17 800	8 600	10 500	22 300	7 100	14 700	287 800
2003 IV	12 800	17 600	8 700	10 200	22 100	7 100	14 500	285 900
2004 I	13 400	18 000	9 200	10 600	23 200	7 400	14 900	298 500
2004 II	12 900	17 500	8 300	10 200	22 300	7 000	14 800	285 900
2004 III	12 700	17 400	8 100	10 300	22 100	6 800	14 300	286 800
2004 IV	12 800	17 100	8 400	9 800	21 900	7 000	14 400	282 400
2005 I	13 100	17 600	8 800	10 100	22 600	7 300	15 000	289 000
2005 II	12 100	16 800	7 800	9 400	21 200	6 700	14 500	271 000
2005 III	12 200	17 100	7 900	9 800	21 500	6 700	14 000	274 700
2005 IV	11 800	16 800	7 900	9 400	21 400	6 800	13 900	266 600
2006 I	12 400	16 900	8 200	9 500	22 000	6 900	14 300	269 800
2006 II	11 400	15 500	6 800	8 400	19 800	6 300	13 300	247 400
2006 III	11 400	15 600	6 900	8 500	19 500	6 000	12 600	247 600
2006 IV	10 600	15 000	6 900	7 900	18 600	6 000	12 100	233 300
2007 I	11 000	15 300	6 800	7 700	18 800	6 100	12 100	233 300
2007 II	10 300	14 000	5 800	7 000	17 400	5 500	11 300	213 100
2007 III	10 500	14 400	6 100	7 100	17 400	5 200	10 900	215 600
2007 IV	10 300	13 900	6 300	6 500	17 000	5 100	10 700	205 500
2008 I	10 600	14 200	6 400	6 700	17 500	5 300	10 700	209 500
2008 II	9 800	13 200	5 500	6 100	16 800	4 900	10 300	194 900
2008 III	10 000	13 500	5 800	6 600	17 300	4 700	10 200	201 400
2008 IV	10 500	13 800	6 700	7 000	18 000	5 200	10 500	209 200
2009 I	12 100	16 000	8 500	8 400	21 200	6 000	12 000	249 300
2009 II	12 100	16 300	8 200	8 600	21 900	5 700	12 400	257 500
2009 III	12 100	16 800	8 700	9 500	22 600	5 300	12 200	275 200
2009 IV	11 500	16 900	9 600	9 700	22 700	5 500	12 300	281 400

32. TYÖTTÖMYYDEN KESTO KESKIMÄÄRIN TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
THE AVERAGE DURATION OF UNEMPLOYMENT BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district															
		Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohj-Savo	Pohj-Karjala	Kesk-Suomi	Et-Pohjanmaa	Pohjanmaa	P.-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi	
		Viikkoa - Weeks															
1991	16	13	17	19	16	17	17	17	17	15	15	19	15	17	14	13	13
1992	22	24	23	26	23	23	23	22	22	21	24	21	22	22	20	19	20
1993	30	33	31	32	32	31	31	30	28	28	32	28	29	29	28	25	26
1994	39	40	40	40	44	40	40	38	34	34	42	37	37	34	27	29	29
1995	45	51	45	46	51	45	47	45	38	38	50	41	44	39	29	32	32
1996	48	54	47	48	55	49	50	48	43	43	53	41	48	42	32	36	36
1997	51	57	48	50	62	52	52	49	46	46	57	45	52	44	36	41	41
1998	52	59	51	51	65	53	53	50	45	45	59	37	54	46	36	43	43
1999	52	58	52	51	65	52	51	50	43	43	59	36	52	45	37	45	45
2000	51	56	53	52	64	51	52	50	41	41	59	35	52	44	37	44	44
2001	51	55	50	53	64	51	54	52	42	42	58	35	51	44	38	44	44
2002	50	53	47	52	63	51	51	52	41	41	56	34	50	43	37	44	44
2003	47	50	45	50	60	49	50	47	39	39	54	33	46	42	35	38	38
2004	46	50	44	48	59	49	49	44	38	38	52	33	45	41	34	35	35
2005	47	51	45	49	59	49	50	43	37	37	51	33	45	41	35	35	35
2006	46	50	42	49	52	50	49	43	36	36	50	35	46	40	37	36	36
2007	44	49	40	49	50	49	48	44	36	36	49	34	45	37	36	34	34
2008	42	44	37	48	49	47	45	42	35	35	48	33	41	35	33	31	31
2009	36	34	32	40	41	39	38	39	33	33	42	29	32	33	28	27	27
2005 I	47	51	46	50	58	50	50	43	38	38	52	32	46	41	34	35	35
2005 II	48	51	46	50	59	49	51	45	38	38	50	34	46	42	34	35	35
2005 III	46	49	44	49	56	48	49	43	36	36	44	33	44	41	35	35	35
2005 IV	46	50	44	47	54	49	48	40	36	36	49	33	45	40	34	34	35
2006 I	46	50	43	48	53	49	49	41	36	36	50	34	45	40	36	36	36
2006 II	47	50	43	49	53	50	50	44	37	37	49	36	47	41	36	37	37
2006 III	45	49	41	49	52	49	48	43	36	36	50	34	45	39	37	36	36
2006 IV	45	50	41	49	50	50	47	43	36	36	49	34	46	38	36	34	34
2007 I	45	50	41	49	50	50	46	42	35	35	48	34	45	38	36	35	35
2007 II	45	49	40	51	51	51	49	45	36	36	50	36	46	38	37	34	34
2007 III	44	47	38	49	50	48	48	45	36	36	44	34	44	36	36	33	33
2007 IV	44	48	39	48	50	49	47	44	36	36	48	33	44	36	35	32	32
2008 I	43	47	38	48	49	49	46	43	36	36	48	33	43	36	34	33	33
2008 II	43	45	38	50	51	48	47	45	37	37	49	35	44	36	34	32	32
2008 III	42	42	37	47	49	46	45	42	35	35	48	34	40	35	31	31	31
2008 IV	40	42	36	45	46	45	42	40	33	33	41	30	38	34	30	29	29
2009 I	37	37	33	42	42	40	39	39	32	32	44	28	35	33	29	28	28
2009 II	37	35	33	41	40	40	39	41	34	34	44	27	34	33	29	27	27
2009 III	34	32	30	38	40	37	36	38	32	32	41	29	30	32	28	27	27
2009 IV	35	33	31	37	40	39	36	37	33	33	37	29	30	33	27	26	26

33. YLI VUODEN TYÖTTÖMÄNÄ OLLLEIDEN TYÖNHAKUJOIDEN OSUUS KAIKISTA TYÖTTÖMISTÄ, TYÖ- JA ELINKEINOKESKUSALUEITTAIN
 JOBSEEKERS UNEMPLOYED OVER A YEAR, PROPORTION OF ALL UNEMPLOYED, BY ADMINISTRATIVE DISTRICT

Vuosi ja neljännes Year and quarter	Koko maa Whole country	Työ- ja elinkeinokeskusalue - Administrative district															
		Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Häme	Pirkanmaa	Kaakkois-Suomi	Etelä-Savo	Pohjois-Savo	Pohjois-Karjala	Keskisuomi	Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Kainuu	Lappi	
Prosenttia - Per cent																	
1991	2	1	3	5	3	3	3	3	3	3	2	2	4	2	3	2	1
1992	8	10	9	11	9	9	9	9	9	9	6	6	9	6	7	6	4
1993	18	22	18	19	20	19	18	18	18	18	14	14	19	16	17	14	4
1994	27	32	27	28	32	32	28	28	28	28	21	21	30	26	27	22	11
1995	30	35	29	32	35	30	32	30	30	30	24	24	34	28	29	25	14
1996	30	35	28	31	35	31	30	30	30	30	27	27	33	25	29	26	20
1997	30	35	28	31	37	30	30	30	30	30	27	27	33	21	30	26	23
1998	30	35	29	31	37	30	30	30	30	30	26	26	33	20	30	26	22
1999	28	32	29	28	36	27	27	27	27	27	23	23	31	19	26	24	21
2000	28	31	30	29	33	27	28	28	28	28	22	22	31	19	26	23	20
2001	27	30	26	29	34	28	28	28	28	28	23	23	30	18	26	23	22
2002	26	29	25	28	32	27	28	28	28	28	21	21	28	18	25	22	24
2003	25	28	23	26	30	26	26	26	26	26	20	20	27	17	23	22	20
2004	25	29	23	26	31	27	27	27	27	27	21	21	27	18	23	22	20
2005	26	30	26	28	30	28	28	28	28	28	21	21	27	18	24	23	19
2006	26	29	24	27	29	28	28	28	28	28	21	21	28	19	25	22	20
2007	24	27	21	24	27	26	26	26	26	26	20	20	23	18	23	19	20
2008	21	23	18	24	25	24	24	24	24	24	19	19	25	16	20	18	18
2009	16	15	14	18	18	17	17	17	17	17	15	15	19	12	17	15	12
I	26	30	25	27	30	28	27	27	27	27	20	20	27	16	24	22	18
II	27	30	27	29	31	29	29	29	29	29	21	21	28	19	25	24	19
III	26	30	26	28	30	28	28	28	28	28	21	21	27	19	24	24	20
IV	26	30	26	27	29	28	28	28	28	28	20	20	27	19	24	23	20
2006	26	30	25	26	29	28	28	28	28	28	20	20	27	19	24	22	20
I	27	30	25	28	29	28	28	28	28	28	20	20	28	22	26	23	21
II	26	29	23	28	28	28	28	28	28	28	21	21	26	22	26	22	21
III	26	29	23	27	27	28	28	28	28	28	20	20	26	22	26	22	21
IV	25	29	23	27	27	28	28	28	28	28	21	21	25	21	25	21	19
2007	24	28	21	27	26	27	27	27	27	27	19	19	24	18	24	20	18
I	25	28	22	29	28	27	27	27	27	27	20	20	24	18	24	20	20
II	24	26	20	27	27	26	26	26	26	26	20	20	22	18	23	19	18
III	24	26	20	26	27	26	26	26	26	26	20	20	22	18	23	19	18
IV	23	26	20	26	27	25	25	25	25	25	20	20	22	17	22	19	17
2008	22	25	19	25	25	24	25	25	25	25	19	19	21	16	21	18	17
I	23	24	19	26	26	25	25	25	25	25	20	20	22	16	21	18	16
II	21	22	18	23	23	23	23	23	23	23	19	19	21	16	21	18	16
III	21	22	18	23	23	23	23	23	23	23	19	19	21	16	21	18	16
IV	20	21	17	22	22	22	22	22	22	22	18	18	20	14	17	17	15
2009	16	17	14	18	18	18	18	18	18	18	15	15	14	11	14	14	12
I	16	15	14	18	18	17	17	17	17	17	15	15	17	11	13	14	12
II	15	14	13	17	17	16	16	16	16	16	14	14	15	11	13	14	12
III	15	14	13	17	17	16	16	16	16	16	14	14	15	11	13	14	12
IV	16	15	14	17	18	18	18	18	18	18	16	16	17	12	12	16	12

TAULUKOIDEN SELITYKSIÄ

1. YLEISTÄ

Taulukoiden luvut ovat useimmissa tapauksissa alkuperäisen tilaston kuukausiluvuista laskettuja neljännesvuosi- ja vuosikeskiarvoja. Työ- ja elinkeinoministeriön laatimien tilastojen alkuperäiset kuukausiluvut julkaistaan monisteessa Työnvälitystilasto, joka ilmestyy kuukausittain.

Pyöritysten vuoksi taulukoissa esiintyvien prosenttilukujen summan ei tarvitse aina olla = 100.

Käytetyt symbolit:

- 0 Suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä
- . Tieto epälooginen esitettäväksi
- .. Tietoa ei ole saatu
- Ei mitään ilmoitettavaa

2. TILASTOKESKUKSEN TYÖVOIMA-TUTKIMUKSEN KÄSITTEET

Työkäiseen väestöön luetaan maassa asuva 15–74-vuotias väestö.

Työvoima on työllisten ja työttömien summa.

Työlliseksi luokitellaan henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt ansiotyötä jonkin verran (vähintään tunnin) palkkaa tai luontaisetta vastaan tai voittoa saadakseen tai oli työpaikastaan tilapäisesti poissa. Työllinen voi olla palkansaaja, yrittäjä tai perheenjäsenen yrityksessä palkatta avustava.

Työttömäksi luokitellaan henkilö, joka on tutkimusviikolla työtä vailla, on etsinyt työtä aktiivisesti viimeisen neljän viikon aikana ja voisi vastaanottaa työtä kahden viikon kuluessa tai odottaa sovitun työn alkamista kahden viikon kuluessa. Myös opiskelija, työpaikastaan toistaiseksi lomautettu ja työttömyyseläkkeellä oleva voi olla työtön, mikäli edellä mainitut aktiivisen työnhaun ja työn vastaanottamisen kriteerit täyttyvät.

Työvoimaosuus on työvoimaan kuuluvien prosenttiosuus työkäisestä väestöstä.

Työllisyysaste on työllisten osuus 15–64-vuotiaasta väestöstä.

Työttömyysaste on työttömien prosenttiosuus työvoimasta.

EXPLANATORY NOTES

1. GENERAL

Most of the figures in the tables are quarterly and annual averages computed from monthly data of original series. The Ministry of Employment and the Economy's original monthly figures appear in its duplicated statistics.

The sum percentage in a table does not always equal 100 because the figures are rounded.

Symbols used:

- 0 Magnitude less than half of unit employed
- . Category not applicable
- .. Data not available
- Nil

2. DEFINITIONS OF THE LABOUR FORCE SURVEY OF STATISTICS FINLAND

Working-age population, all persons aged 15 to 74 resident in Finland.

Labour force, the sum of employed and unemployed persons.

Employed persons, all persons who during the survey week did some work (for at least an hour) for a pay or fringe benefit or to gain profit or were temporarily absent from work. The employed may be employee, self-employed person or unpaid family worker.

Unemployed persons, all persons who for the whole survey week were without work, had been seeking a job actively in the past four weeks for pay or profit, and could accept a job within two weeks or have arranged to start a work within two weeks but not yet begun it. A student, a temporarily laid-off person and a unemployment pensioner are also considered unemployed if person meets the above mentioned job seeking and job acceptance criteria.

Labour force participation rate, the ratio of all persons in the labour force to the total population of working age.

Employment rate, the ratio of the employed to the population aged 15 to 64.

Unemployment rate, the ratio of the unemployed to all persons in the labour force.

3. TIETOJEN LÄHTEET JA LUONNE

Taulukot 1–12, 26–28, 30: Työvoimatutkimus, laatija Tilastokeskus. Työvoimatutkimus perustuu 15–74-vuotiaasta väestöstä poimittuun otokseen. Otokoko on neljännesvuodessa 36 000 henkilöä. Otoks on jaettu kolmeen 12 000 henkilön kuukausiotokseen. Tiedot kerätään kuukausittain pääasiassa puhelimitse haastattelemalla. Vuoden 2000 alussa tietojen keräämisessä siirryttiin jatkuvaan tutkimus-viikkoon. Aikaisemmin kuukausitiedot kerättiin yhdeltä viikolta, joka oli kuukauden 15. päivän sisältävä viikko. Otoksesta saatavat tiedot suurennetaan vastaamaan perusjoukkoa eli 15–74-vuotiasta väestöä.

Työvoimatutkimuksen tuloksiin liittyy otoksen satunnaisvaihtelusta johtuva virhe. Lukuihin voi sisältyä muitakin virheitä, mm. kadosta johtuvia. Mitä yksityiskohtaisempi tietojen luokitus on, sitä epävarmemmat tiedot ovat.

Taulukot 13–16, 18, 29, 31–33: Työnvälitystilaston tilannekatsaus, laatija työ- ja elinkeinoministeriö. Työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen tilasto kerätään työnvälitystoiminnan yhteydessä: vuoteen 1980 asti kunkin kuukauden puolivälissä sekä vuodesta 1981 alkaen kuukauden viimeisen työpäivän mukaan.

Avoimella työpaikalla tarkoitetaan työnvälitykselle ilmoitettua työpaikkaa, joka laskentapäivänä on ollut avoinna työ- ja elinkeinotoimistossa. Kaikkia avoimia työpaikkoja ei ilmoiteta työnvälitykselle. Arviolta noin 40–50 % niistä tulee työnvälityksen tietoon.

Työttömäksi työnhakijaksi luetaan ne laskentapäivänä työnhakijoina olevat, jotka ovat ilman työtä ja ovat kokopäivätyöhön käytettävissä tai odottavat sovitun työn alkamista. Työnhakijoina olevat lomautetut lasketaan mukaan työttömien työnhakijoiden kokonaismäärään.

Vuodesta 1980 alkaen työttömyyseläkkeen saajia ei ole laskettu mukaan työttömiin työnhakijoihin. Tarkemmin työnvälitystilasto peittää ne työttömät, jotka ovat työttömyysturvan piirissä. Muista työttömistä osa saattaa jättää ilmoittautumatta työnvälitykseen.

3. SOURCES AND NATURE OF THE STATISTICS

Tables 1–12, 26–28, 30: Labour Force Survey compiled by Statistics Finland, basing on a sample of the population aged 15 to 74. The sample numbers 36,000 per quarter and is divided into three monthly samples of 12,000. Data are gathered mainly by telephone interviews. Since January 2000, data have been collected for every week of the month, whereas previously they were only collected for the week containing 15th day of the month. The figures obtained are increased to correspond to the base group (the population aged 15 to 74).

The results of the Labour Force Survey are subject to an error due to the randomness of the samples. The figures sometimes contain other errors due to non-response, etc. The more detailed a classification is, the greater is the risk of error.

Tables 13–16, 18, 29, 31–33: Employment Service Statistics of the Ministry of Employment and the Economy. Statistics on vacancies and unemployed jobseekers were compiled at the middle of each month upto 1980, and have been compiled at the end of each month (last working day) since 1981.

Vacancies refer to vacancies reported to Employment and Economic Development Offices, which had not yet been filled on the reference dates. It is estimated that only 40 % to 50 % of all vacancies in Finland are notified to employment services.

Unemployed jobseekers comprises all jobseekers who were without work, were available for work, were laid off, or had arranged to start a job but had not yet begun it on the reference date.

Since 1980 unemployment pensioners have been counted as jobseekers, but not as unemployed persons. The Employment Service Statistics relate to persons receiving unemployment compensation, for which they have to register with unemployment services. Some unemployed persons not receiving such benefits do not register with employment services.

Taulukko 17: Päättyneiden työttömyysjaksojen keskimääräinen kesto. Saadaan työnvälitystilaston vuositilastosta, laatija työ- ja elinkeinoministeriö. Taulukon luvut kuvaavat koko vuoden aikana päättyneiden työttömyysjaksojen keskimääräistä kesto, jossa on mukana paljon lyhytaikaisia työttömyysjaksoja. Käsite eroaa kuukauden lopussa työttömänä olleiden päättymättömien työttömyyksien kestoista (taulukot 16 ja 32), joka on keskimäärin pidempi, koska siinä painottuvat pidempiaikaiset työttömyysjaksot.

Taulukot 19 ja 20: Työnvälitystoiminta. Saadaan työnvälitystilaston kuukausikerto-mustauluista, jotka kuvaavat toimintaa koko kuukauden ajalta.

Taulukko 21: Koulutus- ja tukitoimenpiteillä sijoitetut, tilaston laatija työ- ja elinkeinoministeriö. Taulukon luvut kuvaavat toimenpiteillä sijoitettuna olevia keskimäärin kuukauden lopussa. Eri toimenpiteiden sisällöt saattavat vuosittain muuttua.

Taulukko 22: Työvoimakoulutuksen tiedot saadaan työvoimakoulutuksen kuukausitilastosta, laatija työ- ja elinkeinoministeriö. Taulukon luvut kuvaavat keskiarvoja kuukauden aikana, paitsi viimeisen sarakkeen tieto ”työvoimakoulutuksessa olevat”, joka kuvaa koulutuksessa olevien määrää keskimäärin kuukauden lopussa olevana laskentapäivänä.

Taulukko 23: Työttömyysturva. Työttömyyden aikaisen toimeentulon turvaamiseksi on kaksi eri järjestelmää: Kelan hoitama perusturva (peruspäiväraha ja työmarkkinatuki) ja vakuutusmuotoinen ansioturva. Ansiosidonnaista päivärahaa saa lain vaatimukset täyttävä työtön kassan jäsen. Jos työtön ei ole oikeutettu ansioturvaan, hän voi saada valtion maksamaa perusturvaa. Saadakseen työttömyyspäivärahaa työttömän tulee olla työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Työmarkkinatuki on tarveharkintainen, mutta sen maksamiselle ei ole enimmäisaikaa.

Perus- ja ansiopäivärahaa maksetaan kerrallaan enintään 500 työttömyyspäivältä. Henkilölle, joka on syntynyt ennen vuotta 1950 ja on täyttänyt 57 vuotta ennen enimmäisajan umpeutumista, maksetaan päivärahaa kunnes hän on täyttänyt 60 vuotta. Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneelle, joka on täyttänyt 59 vuotta ennen enimmäisajan umpeutumista ja on ollut työssä vähintään 5 vuotta edellisen 20 vuoden aikana, maksetaan päivärahaa kunnes hän täyttää 65 vuotta.

Table 17. Average duration of completed spells of unemployment. Taken from the annual Employment Service Statistics of the Ministry of Employment and the Economy. The figures in the table denote average durations of completed spells for the entire year. This differs from ”duration of unemployment up to the reference date” in tables 16 and 32, which is longer. That is because the figures in tables 16 and 32 seldom include short spells (which are contained in the average duration of completed spells), so they are weighted by long spells.

Tables 19 and 20. Employment services provided. Taken from tables in the Employment Service Statistics, which depict activity during entire months.

Table 21. Persons participate in different training or subsidized employment measures, compiled by the Ministry of Employment and the Economy. Average figures at the end of each month. The types of measures vary in time.

Table 22. Data on labour market training, taken from monthly labour market training statistics, compiled by the Ministry of Employment and the Economy. The figures in the table denote averages for whole months, except for the last column, ”on labour market training”, which gives average numbers of trainees on course on the reference date at the end of the months.

Table 23. Unemployment security. State compensations (basic unemployment allowance and labour market support) are the basic modes of security and earnings-related unemployment allowance is a form of unemployment insurance that is limited to members of an unemployment fund. Unemployed persons not entitled to them can obtain state compensation. For both types of benefit the applicant must be registered at an Employment and Economic Development Office. Labour market support is means-tested but it has not a maximum payment period.

A basic and an earnings-related unemployment allowance can be paid for a maximum period of 500 working days. Persons born prior year 1950 and are over 57 before maximum period has accrued can be paid an allowance until they are 60. Persons born in 1950 or thereafter and are over 59 before maximum period has accrued and has been in employment at least 5 years during past 20 years can be paid an allowance until they are 65.

Yli 60-vuotias ennen vuotta 1950 syntynyt, laissa tarkemmin määritelty pitkään työttömyysturvaa saanut työtön työnhakija on oikeutettu työttömyyseläkkeeseen. Työttömyyseläkkeen saamisaikana tulee saajan olla työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa.

Taulukko 24: Muuttoliiketilasto. Lähde: Tilastokeskus, väestötilasto.

Taulukko 25: Työttömyysasteet eri maissa. Lähde: OECD, Main Economic Indicators.

A long-term unemployed person born prior year 1950 and over 60 years old can receive an unemployment pension under terms laid down by law. While in receipt of such a pension, person must remain a jobseeker at an Employment and Economic Development Office.

Table 24. Statistics on migration. Source: Statistics Finland, Population Statistics.

Table 25. Unemployment rates in some countries. Source: OECD, Main Economic Indicators.

4. LUOKITUKSET

Ammattiluokitus. Työ- ja elinkeino-ministeriön työväilytilastossa käytetään ammattittain laadittavissa tilastoissa luokitusta, joka perustuu Pohjoismaiseen Ammattiluokitukseen (Nordisk Yrkes-klassificering, NYK). Ammattiluokitus, Työministeriö, 2005.

Toimialaluokitus. Toimialaluokituksessa Suomessa käytetään kansainvälisesti sovittua luokitusta (Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes, NACE). Vuodesta 2005 lähtien Toimialaluokitus TOL 2008, Tilastokeskus.

4. CLASSIFICATIONS

Occupational classification. The classification used in Ministry of Employment and the Economy's Employment Service Statistics is based largely on the Nordic Classification of Occupations (NYK). Occupational Classification, Ministry of Labour, 2005.

Industrial classification. NACE (Nomenclature Générale des Activités Economiques dans les Communautés Européennes) is used in Finland. From 2005 Standard Industrial Classification TOL 2008, Statistics Finland.

Työpoliittinen Aikakauskirja

Kestotilaus:
kotimaa 27 €/vuosi, Pohjoismaat 32 €/vuosi,
Eurooppa 34€/vuosi.

Osoitteenmuutos: Vanha osoite

Peruutus

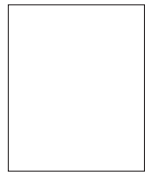
Tilaajan nimi

Yritys tai yhteisö

Jakeluosoite

Postinumero ja toimipaikka

Asiakaspalvelu, puh. 020 450 05
faksi 020 450 2380
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi

Edita Publishing Oy
Myyntipalvelut

PL 800
00043 EDITA

Työpoliittinen Aikakauskirja

Työpoliittisen Aikakauskirjan tarkoituksena on edistää työpolitiikkaan liittyvää tutkimukseen ja asiantuntijuuteen perustuvaa keskustelua sekä tukea työ- ja elinkeinoministeriön strategiatyötä.

Ohjeita kirjoittajille

Työpoliittinen Aikakauskirja julkaisee kirjoituksia kolmessa osastossa: artikkeleita, katsauksia ja keskustelua sekä uutta työ- ja yrittäjyystutkimuksen alalta.

Artikkeleita-osastossa julkaistaan tieteellisen artikkelin tyyppisiä, aiemmin julkaisemattomia esityksiä. Lähdeviitteet on mainittava. Alaviitteitä olisi kuitenkin vältettävä, viitteiden tulisi olla tekstissä. Artikkeleista tulisi toimittaa ½ liuskan pituinen englanninkielinen tiivistelmä. Lisäksi kirjoittajia pyydetään toimittamaan ammatti- ja koulutusnimikkeensä, sekä suomeksi että englanniksi. Työnantaja on myös mainittava.

Katsauksia ja keskusteluja-osastossa julkaistaan muita työpolitiikkaan liittyviä artikkeleita sekä kirjallisuusarvioita. Lähdeviitteiden käyttöä ei edellytetä.

Uutta työ- ja yrittäjyystutkimuksen alalta-osastossa julkaistaan tutkimusten tiivistelmiä.

Artikkeleiden ohjepituus on enintään 15 liuskaa 1½ rivivälillä sekä katsauksia ja keskustelua-kirjoitusten 6 liuskaa.

Lähteet toimitetaan seuraavien esimerkkien mukaisesti:

Andreassen, T., Drange, I., Thune, T. ja Monkerud L. (2007) På vej mot integrert velferdsforvaltning? AFI-rapport 4. Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet.

Valtakari Mikko, Hannele Syrjä ja Pertti Kiuru (2008). Julkisen työvoimapalvelun palvelurakenteen uudistamisen vaikuttavuus. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys. 19/2008. Helsinki.

Schmid, G. (2002b), Transitional Labour Markets and the European Social Model: Towards a New Employment Pact, teoksessa: G. Schmid ja B. Gazier (toim.): The Dynamics of Full Employment. Social Integration through Transitional Labour Markets, Cheltenham, UK: Edward Elgar, 393–435.

Artikkelit on toimitettava sähköpostitse (heikki.raisanen@tem.fi tai annika.blomster@tem.fi). Excel- ja Word-kaaviot on toimitettava erillisinä alkuperäistiedostoina. **Kaavioissa ei saa käyttää värejä.**

Kirjoittajan tulee ilmoittaa myös yhteystietonsa (nimi, osoite, puhelin, fax, e-mail). Toimitus voi pyytää asiantuntijalausuntoja julkaistavaksi tarjotuista artikkeleista. Toimitus pidättää itsellään oikeuden lyhentää ja muokata artikkeleita julkaisua varten.

Julkaistuista kirjoituksista maksetaan palkkio ministeriön ulkopuolisille kirjoittajille.

Työpoliittisen aikakauskirjan numeron 2/2010 aineiston määräpäivä on **30.4.2010**.

Painettu

ISSN 0787-510X

ISBN 978-952-227-015-3

Verkkojulkaisu

ISSN 1797-5085

ISBN 978-952-227-016-0

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY